

Metodika zadávania zákaziek

4. verzia

Obsah

I. ČASŤ	Pôsobnosť zákona	6
	Predmet úpravy zákona o verejnom obstarávaní	6
	Zákazka, koncesia a ich delenie.....	6
	Zákazka.....	6
	Koncesia	9
	Subjekty – verejný obstarávateľ, obstarávateľ a dotovaná osoba.....	10
	Verejný obstarávateľ	11
	Obstarávateľ	12
	Dotovaná osoba	16
	Hospodársky subjekt, záujemca, uchádzač	18
	Výnimky zo zákona o verejnom obstarávaní	19
	Výnimky nezávislé od výšky finančného limitu	20
	Výnimky pre podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou.....	29
	Výnimka pre zákazky s nízkou hodnotou.....	34
	Výnimka pre zadávanie zákaziek malého rozsahu.....	35
II. ČASŤ	Princípy verejného obstarávania	36
	Princíp rovnakého zaobchádzania	36
	Princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov	37
	Princíp transparentnosti.....	38
	Princíp proporcionality.....	40
	Princíp hospodárnosti a efektívnosti	42
III. ČASŤ	Vybrané pojmy a nástroje používané vo verejnom obstarávaní	44
	Rámcová dohoda, dynamický nákupný systém.....	44
	Rámcová dohoda	44
	Dynamický nákupný systém	47
	Vyhradené zákazky	52
	Konflikt záujmov	53
	Komunikácia.....	55
	Elektronické trhovisko	59
	Európsky vestník a Vestník verejného obstarávania	61
	Profil.....	63
	Referencie a evidencia referencií.....	65

IV. ČASŤ	Spoločné obstarávanie	71
	Centrálne verejné obstarávanie.....	71
	Príležitostné spoločné verejné obstarávanie	72
	Cezhraničné verejné obstarávanie	73
V. ČASŤ	Príprava verejného obstarávania	74
	Stanovenie predpokladanej hodnoty a finančné limity	74
	Predbežné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov	78
	Opis predmetu zákazky	79
	Variantné riešenia	83
	Podmienky účasti (určenie a preukazovanie)	84
	Určenie podmienok účasti	84
	Preukazovanie podmienok účasti.....	86
	Kritériá na vyhodnotenie ponúk (stanovenie a pravidlá ich uplatnenia)	91
	Spôsoby stanovenia kritérií na vyhodnotenie ponúk.....	92
	Využitie subdodávateľov	100
	Zábezpeka a lehota viazanosti ponúk.....	101
	Delenie zákaziek na časti	103
	Súťažné podklady	104
VI. ČASŤ	Zadávanie nadlimitných civilných zákaziek.....	108
	Priebeh verejného obstarávania	108
	Vyhlásenie verejného obstarávania	108
	Vysvetlenie požiadaviek určených verejným obstarávateľom a obstarávateľom.....	108
	Predkladanie ponúk	109
	Komisia na vyhodnotenie ponúk a otváranie ponúk	111
	Vyhodnotenie splnenia podmienok účasti	113
	Vyhodnocovanie ponúk.....	117
	Elektronická aukcia	119
	Informácia o výsledku vyhodnotenia ponúk.....	121
	Uzavretie zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy	121
	Zrušenie verejného obstarávania.....	130
	Oznamovacie povinnosti po ukončení verejného obstarávania	132
	Postupy zadávania zákaziek verejným obstarávateľom.....	132
	Verejná súťaž	132
	Užšia súťaž.....	135
	Súťažný dialóg	139

Rokovacie konanie so zverejnením	147
Inovatívne partnerstvo	152
Priame rokovacie konanie.....	155
Postupy zadávania zákaziek obstarávateľom	162
Verejná súťaž	162
Užšia súťaž.....	163
Rokovacie konanie so zverejnením.....	165
Súťažný dialóg	168
Inovatívne partnerstvo	168
Priame rokovacie konanie.....	170
Kvalifikačný systém	176
VII. ČASŤ Zadávanie podlimitných civilných zákaziek.....	178
Zadávanie zákaziek s využitím elektronického trhu.....	178
Zadávanie zákaziek bez využitia elektronického trhu	180
Priame rokovacie konanie.....	184
Publikačné/informačné povinnosti verejného obstarávateľa	185
VIII. ČASŤ Zadávanie civilných zákaziek s nízkou hodnotou.....	187
IX. ČASŤ Súťaž Návrhov	191
Druhy súťaže návrhov	191
Vyhlásenie a priebeh súťaže návrhov.....	192
Vyhláška Úradu pre verejné obstarávanie	195
X. ČASŤ Zadávanie koncesíi	196
Nadlimitné koncesie.....	196
Podlimitné koncesie	200
XI. ČASŤ Zadávanie zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti.....	202
XII. ČASŤ Zmeny zmlúv a odstúpenie od zmluvy.....	205
Zmena zmluvy na základe pravidiel v nej stanovených.....	206
Zmena zmluvy v prípade potreby dopĺňajúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb	206
Zmena zmluvy na základe nepredvídateľných okolností	207
Zmena subjektu dodávateľa	208
Zmena zmluvy nepodstatným spôsobom.....	209
Zmena zmluvy v malom rozsahu	210
Akou formou zmeniť zmluvu?.....	211
Ako sa počíta hodnota pôvodnej zmluvy?	211

Sankcie za porušenie zákona pri zmenách zmlúv počas ich trvania	212
XIII. ČASŤ Revízne postupy	213
Žiadosť o nápravu	213
Dohľad vo verejnom obstarávaní.....	218
Ex ante posúdenie pred vyhlásením alebo začatím verejného obstarávania	219
Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok (konanie o námietkach)	220
Pribeh konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok	225
Rozhodnutia v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok	228
Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy z iného podnetu ako na základe námietok (výkon kontroly)	234
Povinná kontrola pred uzatvorením zmluvy (povinná ex ante kontrola)	234
Pribeh konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy z iného podnetu ako na základe námietok (kontrola pred uzavretím zmluvy)	234
Rozhodnutia v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy	236
Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy.....	238
Rozhodnutia v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy.....	240
Odvolanie	241
Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania	249
Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania na základe podnetu oprávneného orgánu (§ 179a).....	251
Návrh na určenie neplatnosti zmluvy	255
Správne delikty a priestupky	256

I. ČASŤ Pôsobnosť zákona

Predmet úpravy zákona o verejnom obstarávaní

Pôsobnosť zákona o verejnom obstarávaní (ďalej len „zákon“ alebo „ZVO“) môžeme vymedziť jednak pozitívne, t. j. zákon uvádza, ktoré vzťahy, resp. oblasť vzťahov upravuje, a jednak negatívne, keď zákon uvádza, ktoré vzťahy či oblasť vzťahov neupravuje, resp. na ktoré prípady sa nevzťahuje (výnimky z aplikácie zákona).

Zákon pozitívne upravuje zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, súťaž návrhov, zadávanie koncesíí na stavebné práce, zadávanie koncesíí na služby a správu vo verejnom obstarávaní. Zadaním zákazky môžeme v najširšom zmysle rozumieť určenie podmienok, za ktorých má daný subjekt (verejný obstarávateľ, obstarávateľ) záujem nakúpiť určité plnenie (tovar, službu, prácu). Podmienky sú charakteru tak procesného (týkajúceho sa procesu výberu zmluvného partnera) ako aj hmotného (týkajúceho sa konkrétnych vlastností plnenia).

Pri zadávaní zákaziek, koncesíí a pri súťaži návrhov sú teda verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinní postupovať podľa zákona a musia dodržať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Zákazka, koncesia a ich delenie

Zákazka

Pojem zákazka je jeden z kľúčových pojmov verejného obstarávania. Ide o dvojstranný alebo viacstranný odplatný zmluvný vzťah na dodanie tovaru, poskytnutie služby alebo uskutočnenie stavebných prác, v ktorom objednávateľom je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ a dodávateľom je úspešný uchádzač – teda akýkoľvek hospodársky subjekt, ktorý predložil najlepšiu ponuku a súčasne spĺňa všetky vopred stanovené požiadavky objednávateľa (tak podmienky účasti, ako aj požiadavky na predmet zákazky).

Zákon v zásade rozdeľuje zákazky podľa ich predmetu na tri základné typy, a to zákazky na dodanie tovaru, poskytnutie služby a uskutočnenie stavebných prác.

Zákazka na dodanie tovaru

Predmetom zákazky na dodanie tovaru sú okrem kúpy tovaru aj lízingové zmluvy, zmluvy na nákup tovaru na splátky alebo zmluvy na prenájom tovaru. Predmetom zákazky na dodanie tovaru môžu byť taktiež činnosti spojené s umiestnením a montážou tovaru.

Zákon bližšie nedefinuje, čo je možné rozumieť pod pojmom tovar. Táto definícia nie je upravená ani v rámci smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (ďalej len „smernica 2014/24/EÚ“).

V tejto súvislosti je možné na interpretačné účely v zásade vychádzať z definície pojmu tovar, ktorú používa Súdny dvor EÚ v rámci judikatúry zaoberajúcej sa problematikou voľného pohybu tovaru. Súdny dvor EÚ pod pojmom tovar v zásade chápe výrobky, ktoré majú hodnotu vyjadriteľnú v peniazoch a ktoré môžu byť predmetom obchodných transakcií (napr. C-7/68 Komisia v. Taliansko, C-2/90 Komisia v. Belgicko, C-6/64 Costa v. ENEL). Pod pojmom tovar na účely verejného obstarávania však nemožno chápať výlučne hmotné,

resp. hnutelné veci, ale pod tento pojem možno subsumovať napríklad aj elektrickú energiu alebo výsledky tvorivej duševnej činnosti, ako je napríklad tzv. krabicový softvér. Predmetom zákazky na dodanie tovaru pritom môže byť buď tzv. konfekčný tovar, ktorý je už vyrobený alebo zhotovený, alebo výrobok zhotovený na základe špecifických požiadaviek objednávateľa. Súdny dvor v rozsudku C-300/07 konštatoval, že pod definíciu pojmu verejné zákazky na dodanie tovaru podľa čl. 1 ods. 2 písm. c) smernice 2004/18/ES o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (ďalej len „smernica 2004/18/ES“) možno subsumovať nákup alebo prenájom výrobkov bez ohľadu na to, či bol predmetný výrobok vyrobený štandardným spôsobom alebo individuálne, podľa konkrétnych potrieb objednávateľa.

Zákazka na uskutočnenie stavebných prác

Za zákazku na uskutočnenie stavebných prác sa považuje zákazka, ktorá zahŕňa vypracovanie projektovej dokumentácie vrátane uskutočnenia stavebných prác alebo zákazka, ktorej predmetom je len uskutočnenie stavebných prác. Stavebnými prácami sa na účely zákona považujú činnosti obsiahnuté v oddiele 45 Hlavného slovníka Spoločného slovníka obstarávania [nariadenie Komisie (ES) č. 213/2008 z 28. novembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o revíziu CPV].

Za zákazku na uskutočnenie stavebných prác sa považuje aj zákazka zahŕňajúca vypracovanie projektovej dokumentácie vrátane zhotovenia stavby alebo zákazka, ktorej predmetom je len zhotovenie stavby. Stavbou je na účely zákona výsledok stavebných prác alebo stavebných prác a inžinierskych služieb ako celku, ktorý spĺňa ekonomickú funkciu alebo technickú funkciu.

Vzhľadom na rôznorodosť zákaziek na stavebné práce by mali mať verejní obstarávatelia a obstarávatelia možnosť určiť, či v súvislosti so zabezpečením uvažovaných plnení budú zadávať zákazku, predmetom ktorej je vypracovanie projektovej dokumentácie a plnenie spočívajúce v uskutočnení stavebných prác, oddelene alebo spoločne. Pri rozhodovaní sa o tom, či majú byť takéto plnenia zabezpečované prostredníctvom samostatne zadávaných zákaziek alebo zadávané spoločne, má verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vziať do úvahy napríklad kvalitatívne a ekonomické kritériá, prípadne zvažovať, či vzhľadom na povahu (zložitosť) uvažovaných plnení je predpoklad dosiahnuť pri zvolenom postupe splnenie sledovaných cieľov, resp. výsledok, ktorý sa realizáciou stavebných prác (stavby) očakáva.

Za zákazku na uskutočnenie stavebných prác sa zároveň považuje aj taká zákazka, ktorá zahŕňa uskutočnenie stavby akýmkoľvek spôsobom podľa požiadaviek, ktoré určil verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, pričom tento má rozhodujúci vplyv na druh stavby alebo projekt stavby.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že zákazkou na uskutočnenie stavebných prác sa rozumejú stavebné práce, ktoré sa týkajú napríklad výstavby nových budov, ale tiež stavebné práce súvisiace so zmenou alebo úpravou existujúcich objektov, odstraňovaním stavieb a pod.

Hlavný slovník Spoločného slovníka obstarávania (CPV) – počnúc číselným a slovným označením „45000000-7 Stavebné práce“ ponúka vo vzťahu k takémuto všeobecnému vymedzeniu stavebných prác jednotlivé odborné činnosti zatriedené z hľadiska ich povahy – napr. príprava staveniska, prieskumné práce, zemné práce, základové práce, stavebné práce na stavbe budov, inžinierske práce (stavby), výstavba nadzemných vedení, montážne práce,

remeselné stavebné práce, murárske práce, tesárske práce, montáž strešných konštrukcií, elektroinštalačné práce, izolačné práce, kanalizačné a sanitárne práce, vykurovacie práce, stolárske práce, dláždenie a obkladanie, maliarske, natieračské a sklenárske práce atď. a tiež búranie budov a demolačné práce.

V prípade zákazky obsahujúcej rôzne plnenia možno vo všeobecnosti konštatovať, že o zákazku na uskutočnenie stavebných prác ide vtedy, ak jej hlavný predmet zahŕňa vykonanie odborných činností uvedených v oddiele 45 Spoločného slovníka obstarávania (CPV), a dokonca aj vtedy, ak zákazka zahŕňa aj poskytovanie služieb, za predpokladu, že sú pre jej realizáciu potrebné. Naproti tomu, ak stavebné práce síce súvisia s hlavným predmetom zákazky, ale sú len jeho možným následkom alebo ho dopĺňajú, skutočnosť, že takéto stavebné práce majú byť súčasťou zákazky, neopravňuje kvalifikovať takúto zákazku ako zákazku na uskutočnenie stavených prác.

Zákazka na poskytnutie služby

Zákazka na poskytnutie služby je zákazka, ktorej predmetom je všetko ostatné, čo nie je tovarom alebo stavebnou prácou. Klasifikáciu služieb je možné v Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) nájsť v oddieloch 50 a vyššie, ale zároveň o službu pôjde aj v prípade, ak táto nie je uvedená vo výpočte služieb v Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a súčasne nejde ani o tovar alebo stavebnú prácu.

V praxi však môžu vzniknúť situácie, keď je služba spojená s dodávkou tovaru alebo s vykonaním stavebnej práce, a teda nie je možné jednoznačne určiť, o akú zákazku ide. V takých prípadoch platí, že pri kombinácii služieb a tovarov je rozhodujúca ich predpokladaná hodnota a pri kombinácii služieb a stavebných prác je rozhodujúci hlavný predmet zákazky. Na to, aby išlo o zákazku na poskytnutie služieb, stavebné práce musia mať len vedľajší – doplnujúci charakter. Znamená to, že pre verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa je primárne poskytovanie služby a vykonanie stavebnej práce je len vedľajšia činnosť, napríklad je určitým predpokladom na poskytnutie tejto služby alebo je jej následkom.

Civilná zákazka a zákazka v oblasti obrany a bezpečnosti

Pri rozlišovaní medzi **civilnou zákazkou** a **zákazkou v oblasti obrany a bezpečnosti** platí, že za civilnú zákazku sa považuje taká, ktorá nespĺňa definíčné znaky obranno-bezpečnostnej zákazky. Na to, aby zákazka mohla byť považovaná za obranno-bezpečnostnú, musí sa týkať dodania vojenského alebo citlivého vybavenia (resp. aspoň jeho časti) vrátane s tým priamo spojených dodávok tovarov, služieb alebo stavebných prác. Okrem toho zákazkou v oblasti obrany a bezpečnosti môže byť aj uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb, ktoré majú citlivý charakter alebo slúžia na osobitné vojenské účely.

Za vojenské vybavenie sa považuje také, ktoré je určené na vojenské účely ako zbraň, munícia alebo vojenský materiál, a citlivé je všetko to, čo je určené na bezpečnostné účely a zároveň spojené s utajovanou skutočnosťou ako ju definuje zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Koncesia

Koncesia na stavebné práce

Koncesia na stavebné práce je zákazka rovnakého typu ako zákazka na uskutočnenie stavebných prác s tým rozdielom, že protiplnením za stavebné práce, ktoré sa majú uskutočniť, je buď právo na využívanie stavby na dohodnutý čas alebo je toto právo spojené s peňažným plnením.

Za koncesiu na stavebné práce možno považovať plnenie, ktoré zahŕňa vypracovanie projektovej dokumentácie, určujúcu povahu a rozsah následne uskutočňovaných stavebných prác alebo plnenie, ktorého predmetom je len uskutočnenie stavebných prác. Stavebnými prácami sa na účely zákona považujú činnosti obsiahnuté v oddiele 45 Hlavného slovníka Spoločného slovníka obstarávania (CPV).

Dôležitým znakom odlišujúcim koncesiu na stavebné práce od zákazky na uskutočnenie stavebných prác je skutočnosť, že udelením koncesie prechádza prevádzkové riziko na koncesionára pri využívaní stavby; toto zahŕňa riziko na strane dopytu alebo ponuky. Prevádzkové riziko prechádza na koncesionára, ak za bežných prevádzkových podmienok nemá zaručenú návratnosť vynaložených investícií alebo nákladov vzniknutých pri prevádzkovaní stavby, ktorá je predmetom koncesie. Časť rizika preneseného na koncesionára musí zahŕňať reálne vystavenie voči výkyvom trhu tak, aby akákoľvek potenciálna strata vzniknutá koncesionárovi nebola iba nominálna alebo zanedbateľná.

Niektorí verejní obstarávatelia považujú za prenos rizika aj situácie, keď žiadne relevantné riziko na koncesionára neprechádza. Uzavretie koncesnej zmluvy v takýchto prípadoch pritom môže mať za následok uloženie pokuty kontrolovanému vo výške 5 % zmluvnej ceny, čo je vzhľadom na 10, resp. viacročné trvanie zmluvy značne vysoká suma.

Dávame Vám do pozornosti nasledujúce rozhodnutia z výkonu dohľadu:
Mesto Košice: Koncesia na poskytnutie služieb verejného osvetlenia mesta Košice

<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/namietky/prehľad-rozhodnuti-o-namietkach-582.html?text=Koncesia+na+poskytnutie+slu%C5%BEieb+verejn%C3%A9ho+osvetlenia+mesta+Ko%C5%A1ice&kontrolovany=&voCislo=&month=&year=&ext=0&sort=&sort-dir=ASC>

Obec Ladce: Modernizácia, rekonštrukcia, údržba a prevádzka verejného osvetlenia

<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/rada-uradu/preskumanie-mimo-odvolacieho-konania/prehľad-rozhodnuti-v-mimo-odvolacom-konani-507.html?text=ladce&kontrolovany=&voCislo=&predmetZakazky=&ext=0&sort=&sort-dir=ASC>

Fakultná nemocnica Trenčín: Modernizácia a prevádzkovanie tepelno-technických zariadení a vonkajších rozvodov tepla

<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/rada-uradu/odvolania/prehľad-rozhodnuti-podla-zakona-c-3432015-z-z-5c5.html?id=2823>

Koncesia na služby

Koncesia na služby je zákazka rovnakého typu ako zákazka na poskytnutie služby s tým rozdielom, že protiplnením za služby, ktoré sa majú poskytnúť, je buď právo využívať poskytované služby na dohodnutý čas alebo je toto právo spojené s peňažným plnením.

Obdobné pravidlo ohľadne prenosu prevádzkového rizika na koncesionára, ako je to uvedené ku koncesii na stavebné práce, platí aj vo vzťahu ku koncesii na služby, a to v súvislosti s poskytovaním služieb.

Civilná koncesia a koncesia v oblasti obrany a bezpečnosti

Pri rozlišovaní medzi **civilnou koncesiou** a **koncesiou v oblasti obrany a bezpečnosti** platí, že za civilnú koncesiu sa považuje taká, ktorá nespĺňa definičné znaky obranno-bezpečnostnej koncesie. Na to, aby koncesia mohla byť považovaná za obranno-bezpečnostnú, musí sa týkať služieb alebo stavebných prác, ktoré priamo súvisia s dodávkou vojenského vybavenia alebo citlivého vybavenia. Okrem toho koncesiou v oblasti obrany a bezpečnosti môže byť aj uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb, ktoré majú citlivý charakter alebo slúžia na osobitné vojenské účely. Citlivé je všetko to, čo je určené na bezpečnostné účely a zároveň spojené s utajovanou skutočnosťou ako ju definuje zákon č. 215/2004 Z. z. ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Koncesionár má právo užívať predmet koncesnej zmluvy alebo brať úžitky z predmetu koncesnej zmluvy len počas plynutia koncesnej lehoty, ktorá je určená v koncesnej zmluve. Koncesnú lehotu nemožno určiť na neurčitý čas, pričom dĺžka koncesnej lehoty závisí najmä od výšky peňažného plnenia za stavebné práce (služby), ktoré sa majú uskutočniť (poskytovať), a od odhadovaného primeraného výnosu koncesionára odvodeného z práva užívať predmet koncesnej zmluvy alebo brať úžitky z predmetu koncesnej zmluvy počas koncesnej lehoty.

V prípade koncesnej lehoty presahujúcej päť rokov táto nesmie prekročiť očakávanú dobu, počas ktorej možno predpokladať, že sa vrátia investície vynaložené na uskutočnenie stavebných prác (poskytnutie služieb), vrátane výnosu z investovaného kapitálu, pričom takéto investície zahŕňajú tak počiatočné investície, ako aj investície vynaložené počas trvania koncesnej zmluvy.

Pokiaľ ide o plynutie koncesnej lehoty, táto začína plynúť od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po nadobudnutí právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia alebo po jej uvedení do trvalej prevádzky alebo po inej udalosti podľa koncesnej zmluvy, ak už koncesionár mal alebo mohol mať výnosy z prevádzkovania stavby alebo z poskytovania služby a končí sa uplynutím posledného dňa mesiaca určenej lehoty.

Subjekty – verejný obstarávateľ, obstarávateľ a dotovaná osoba

Zákon vymedzuje v § 7 až 9 subjekty, ktoré sú povinné postupovať podľa pravidiel verejného obstarávania pri zadávaní zákaziek.

Zákon rozlišuje medzi postavením verejných obstarávateľov v klasickom sektore, títo sa označujú ako verejní obstarávatelia a obstarávateľov z vybraných odvetví, títo sa označujú ako obstarávatelia. Popritom existujú aj osoby, ktoré nie sú verejnými obstarávateľmi ani obstarávateľmi, avšak ak im verejný obstarávateľ poskytne finančné prostriedky, musia tiež postupovať podľa zákona.

Verejný obstarávateľ

Zákon v § 7 ods. 1 vymedzuje okruh subjektov, tzv. klasický sektor verejných obstarávateľov, na ktorých sa vzťahuje povinné uplatňovanie zákona, a to bez ohľadu na pôvod finančných prostriedkov (či už z vlastných zdrojov alebo zo zdrojov verejného rozpočtu).

Podľa § 7 ods. 1 zákona sa za verejného obstarávateľa považuje:

a) Slovenská republika zastúpená svojimi orgánmi

Do tejto kategórie verejných obstarávateľov patria napr. Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelária prezidenta Slovenskej republiky, Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, ako aj sústava ústredných orgánov štátnej správy a miestnej štátnej správy, sústava súdnych orgánov a orgánov prokuratúry.

b) obec

c) vyšší územný celok

d) právnická osoba založená alebo zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu

V pozícii verejného obstarávateľa je tiež akákoľvek právnická osoba, ktorá spĺňa dve základné podmienky upravené v odseku 2 daného ustanovenia.

Prvou podmienkou je skutočnosť, že právnická osoba je založená alebo zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter.

- Právnická osoba v pozícii verejného obstarávateľa podľa tohto ustanovenia, ktorá nie je nastavená na tvorbu zisku v rámci svojej hlavnej aktivity, obvyčajne nie je vystavená konkurencii zo strany iných subjektov voľného trhu, cieľom jej činnosti je uspokojovanie potrieb vo všeobecnom záujme alebo na uspokojovanie potrieb vo všeobecnom záujme chce mať štát výhradný alebo rozhodujúci vplyv, pričom za také potreby možno považovať napríklad uspokojovanie potrieb v oblasti nakladania s odpadmi, v oblasti ochrany životného prostredia, vzdelávania, zdravotníctva a pod.
- Rozhodujúci význam má zhodnotenie prvotného cieľa stanoveného pri založení takejto právnickej osoby. Ak bola táto právnická osoba vytvorená s cieľom zabezpečovania potrieb vo verejnom záujme a bežne popritom vykonáva hospodárske aktivity zamerané na zisk, nie je tu právny dôvod jej vyňatia spod pôsobnosti zákona, a to dokonca ani vtedy, ak jej činnosť vo verejnom záujme bežne predstavuje len nevelikú časť v porovnaní s rozsahom jej obchodnej činnosti. K tomuto výkladu dospel Súdny dvor EÚ (Rozhodnutie SD EÚ z 15. 01. 1998 v kauze C-44/96 Mannesmann).

Druhou podmienkou je skutočnosť, že táto právnická osoba spĺňa aspoň jednu z podmienok uvedených v § 7 ods. 2 písm. a) až c) zákona, a to, že

- je úplne alebo z väčšej časti financovaná verejným obstarávateľom podľa odseku 1 písm. a) až d) zákona,
- je kontrolovaná verejným obstarávateľom podľa odseku 1 písm. a) až d) zákona alebo
- verejný obstarávateľ podľa odseku 1 písm. a) až d) zákona vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu (napr. predstavenstvo akciovej spoločnosti) alebo kontrolného orgánu (napr. dozorná rada akciovej spoločnosti).

Pojem „financovaný“ treba vysvetľovať ako určitý proces, ktorý prebieha pravidelne, opakuje sa. Takto financovanými subjektmi môžu byť subjekty financované z rozpočtu verejného obstarávateľa, napr. príspevkové organizácie, rozpočtové organizácie, neziskové organizácie, ako aj subjekty v ich zriaďovateľskej pôsobnosti. Ako financovanie môžu byť kvalifikované tie platby, ktoré financujú alebo prostredníctvom finančnej pomoci bez konkrétnej protihodnoty podporujú aktivity predmetnej právnickej osoby.

Rozhodnutie o tom, či sa právnická osoba klasifikuje ako verejný obstarávateľ podľa § 7 ods. 2 písm. a) zákona, a teda je úplne alebo z väčšej časti financovaná verejným obstarávateľom, sa stanovuje na základe ročnej bázy, pričom za relevantný základ prepočtu sa považujú údaje, ktoré sú k dispozícii začiatkom rozpočtového roka (aj keď sú len predbežné).

Je postačujúce, aby právnická osoba spĺňala aspoň jednu charakteristiku verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona v spojení s druhým odsekom a potom je verejným obstarávateľom.

Do kategórie týchto verejných obstarávateľov patria napríklad organizácie zriadené verejnými obstarávateľmi zahrnutými pod písmenami a) až c) zriadené zákonom alebo na základe zákona, ako sú príspevkové organizácie, verejnoprávne organizácie, zdravotné poisťovne, Fond národného majetku Slovenskej republiky, Slovenský pozemkový fond, Národná banka Slovenska. Do tejto kategórie spadajú tiež organizácie, ktoré boli zriadené alebo založené vyššie uvedenými verejnými obstarávateľmi.

Príklad:

Súkromná stredná odborná škola je zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu a financovaná verejným obstarávateľom, vykazuje preto znaky verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona.

Základná škola je verejným obstarávateľom podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona. Táto škola má záujem obnoviť školskú záhradu. Rodičia detí poskytnú škole na túto činnosť sponzorský dar vo forme finančných prostriedkov a škola by financovala iba časť tohto projektu. Napriek tomu, že škola zaplatí len časť nákladov a rodičia poskytnú sponzorský dar, je škola pri zadávaní zákazky na poskytnutie tejto služby povinná postupovať podľa zákona.

e) Združenie právnických osôb, ktorého členmi sú výlučne verejní obstarávatelia uvedení v písm. a) až d)

Uvedenú definíciu spĺňa združenie vtedy, ak ide o združenie, v ktorom je každý z jeho členov verejným obstarávateľom. Vzhľadom na to, že verejní obstarávatelia sa pri vytváraní združení riadia osobitnými predpismi (napr. Občianskym zákonníkom), ktoré upravujú ich činnosť, práva a povinnosti, zákon bližšie neurčuje typ združenia. Znamená to, že verejným obstarávateľom je aj združenie právnických osôb vytvorené viacerými organizáciami v postavení verejného obstarávateľa.

Obstarávateľ

Pojem obstarávateľ je upravený v § 9 zákona.

Predmetným ustanovením sa vymedzuje okruh subjektov povinných používať pravidlá a postupy verejného obstarávania v prípade subjektov s charakterom tzv. vybraných odvetví. Ide o subjekty vykonávajúce činnosti v odvetví:

- energetiky a tepelnej energetiky,
- vodného hospodárstva (vôd),

- dopravy,
- poštových služieb,
- využívania geograficky vymedzeného územia.

Obstarávateľom je právnická osoba, ktorá vykonáva niektorú z vybraných činností a súčasne

- túto činnosť vykonáva na základe osobitných práv alebo výlučných práv alebo
- má na túto osobu verejný obstarávateľ priamy alebo nepriamy rozhodujúci vplyv na základe vlastníckeho práva, finančného podielu alebo pravidiel, ktorými sa spravuje.

Aby bola právnická osoba považovaná za obstarávateľa, musí teda, okrem výkonu vybranej činnosti, túto činnosť vykonávať na základe osobitných práv alebo výlučných práv, prípadne na túto osobu musí mať verejný obstarávateľ priamy alebo nepriamy (napríklad prostredníctvom inej osoby) rozhodujúci vplyv. Aby bola splnená podmienka rozhodujúceho vplyvu, verejný obstarávateľ priamo alebo nepriamo

- vlastní väčšinu akcií alebo väčšinový obchodný podiel,
- ovláda väčšinový podiel na hlasovacích právach alebo
- vymenúva viac ako polovicu členov správneho orgánu alebo iného výkonného orgánu alebo kontrolného orgánu.

Príklad:

Jediným akcionárom akciovej spoločnosti je Nitriansky samosprávny kraj, čím sa uplatňuje rozhodujúci vplyv verejného obstarávateľa, a zároveň posudzovaná spoločnosť má v predmete činnosti výrobu a rozvod tepla, vykonáva teda jednu z vybraných činností definovaných zákonom, čím naplňa znaky, ktorými je obstarávateľ definovaný.

Zákon vymedzuje pojem osobitného alebo výlučného práva ako právo udelené obstarávateľovi na základe zákona, rozhodnutia súdu alebo z rozhodnutia správneho orgánu, ktorého výsledkom je obmedzenie výkonu vybraných činností na jednu osobu alebo viac osôb a ktoré podstatným spôsobom ovplyvňuje možnosť vykonávať takéto činnosti inými osobami.

Osobitným právom alebo výlučným právom však nie je právo udelené transparentným postupom, pričom postupy, ktorými je zaistená primeraná ex ante transparentnosť pri udeľovaní povolení a ktoré nepredstavujú osobitné alebo výlučné práva podľa predchádzajúcej vety, sú:

- vydanie povolenia na vykonávanie činností v energetike a vydanie osvedčenia na výstavbu energetického zariadenia a výberové konanie na nové elektroenergetické zariadenia podľa § 7, 12 a 25 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- vydanie všeobecného povolenia na poskytovanie poštových služieb a udelenie alebo uloženie poštovej licencie podľa § 17 a 44 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- určenie prieskumného územia na vykonávanie ložiskového geologického prieskumu podľa § 21 až 28 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov,
- zmluvy o službách vo verejnom záujme týkajúce sa poskytovania služieb verejnej osobnej dopravy autobusom, električkou, po železnici alebo metrom, ktoré sa uzavreli na základe súťažného postupu podľa osobitného predpisu [čl. 5 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1370/2007], a to za predpokladu, že ich platnosť je v súlade s osobitným predpisom [čl. 4 ods. 3 alebo 4 nariadenia (ES) č. 1370/2007].

Ako postupovať, ak verejný obstarávateľ vykonáva aj niektorú z vybraných činností?

Ak osoba je verejným obstarávateľom a zadáva zákazku súvisiacu s výkonom vybranej činnosti, postupuje podľa pravidiel a postupov verejného obstarávania ustanovených pre obstarávateľa. Pri zadávaní zákazky v ostatných prípadoch, ktoré nesúvisia s výkonom vybranej činnosti, postupuje podľa pravidiel a postupov verejného obstarávania ustanovených pre verejného obstarávateľa.

Podľa akých ustanovení zákona postupujú verejný obstarávateľ a obstarávateľ?

- Verejný obstarávateľ postupuje pri zadávaní zákaziek, ktoré nesúvisia s vybranými činnosťami, podľa prvej časti a druhej časti prvej hlavy a druhej hlavy zákona (nadlimitné zákazky) alebo prvej časti a tretej časti tohto zákona (podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou).
- Obstarávateľ postupuje pri zadávaní zákaziek podľa prvej časti a druhej časti prvej hlavy a tretej hlavy zákona (nadlimitné zákazky), ako aj podľa § 8 ods. 5 zákona. Rovnako ako obstarávateľ postupuje aj verejný obstarávateľ pri zadávaní zákaziek, ktoré súvisia s vybranými činnosťami.

Zákon definuje vybrané odvetvie energetiky a tepelnej energetiky, pričom pod tento pojem sú zahrnuté činnosti z oblasti elektro-energetiky, plynárenstva a tepelnej energetiky.

Pod činnosti spadajúce do elektro-energetiky patria:

- prevádzkovanie určených sústav:
 - prenosovej sústavy určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo
 - prevádzkovanie distribučnej sústavy určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo
 - zabezpečovanie prístupu do takýchto sústav;
- výroba elektriny na účely poskytovania služieb verejnosti, okrem prípadu, ak túto činnosť nevykonáva verejný obstarávateľ a
 - ak sa elektrina vyrába na účely vykonávania iných činností, ako sú činnosti uvedené v odsekoch 3 až 9 a
 - dodanie elektriny do sústavy určenej na poskytovanie služieb verejnosti závisí len od vlastnej spotreby a nepresiahne 30 % priemernej celkovej výroby elektriny za posledné tri roky.

Pod činnosti spadajúce do odvetvia plynárenstva patria:

- prevádzkovanie určených sietí:
 - prevádzkovanie ťažobnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti,
 - prevádzkovanie prepravnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo
 - prevádzkovanie distribučnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo
 - zabezpečovanie prístupu do takýchto sietí;
- prevádzkovanie zásobníkov na účely
 - zabezpečenia ťažobnej činnosti,
 - zabezpečenia činnosti prevádzkovateľov prepravnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo
 - distribučnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti;
- výroba plynu na účely poskytovania služieb verejnosti, okrem prípadu, ak výrobu plynu nevykonáva verejný obstarávateľ, a
 - ak výroba plynu je nevyhnutným výsledkom vykonávania iných činností, ako sú činnosti uvedené v odsekoch 3 až 9, a

- dodanie plynu do siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti je zamerané len na ekonomické využitie tejto výroby a nepresiahne 20 % priemerného obratu za posledné tri roky.

Pod činnosti v tepelnej energetike patria:

- prevádzkovanie verejného rozvodu tepla určeného na
 - poskytovanie služieb verejnosti alebo
 - poskytovanie prístupu do takéhoto rozvodu;
- výroba tepla na účely poskytovania služieb verejnosti, okrem prípadu, ak výrobu tepla nevykonáva verejný obstarávateľ, a
 - ak výroba tepla je nevyhnutným výsledkom vykonávania iných činností, ako sú činnosti uvedené v odsekoch 3 až 9, a
 - dodanie tepla do verejného rozvodu tepla určeného na poskytovanie služieb verejnosti je zamerané len na ekonomické využitie tejto výroby a nepresiahne 20 % priemerného obratu za posledné tri roky.

Činnosťou v odvetví vôd podľa zákona je

- prevádzkovanie verejných vodovodov určených na poskytovanie služieb verejnosti v súvislosti s
 - výrobou,
 - dodávkou,
 - dopravou a
 - distribúciou pitnej vody,
- zásobovanie verejných vodovodov pitnou vodou, okrem prípadu, ak túto činnosť nevykonáva verejný obstarávateľ, a
 - výroba pitnej vody sa využíva na vykonávanie iných činností, ako sú činnosti uvedené v odsekoch 3 až 9,
 - zásobovanie verejných vodovodov závisí iba od vlastnej spotreby a nepresiahne 30 % priemernej celkovej výroby pitnej vody za posledné tri roky.

Zákon vymedzuje povinnosť osoby vykonávajúcej činnosti vo vybranom odvetví vodného hospodárstva (tak verejného obstarávateľa ako aj obstarávateľa) postupovať podľa zákona aj na prípady, keď vykonáva činnosti vo vymedzenom odvetví vôd v súvislosti s

- vodnými stavbami, zavlažovaním alebo odvodňovaním pôdy za predpokladu, že objem vody určenej na dodávku pitnej vody predstavuje viac ako 20 % celkového objemu vody získanej v súvislosti s týmito stavbami, zavlažovaním alebo odvodňovaním pôdy,
- čistením, odvedením alebo likvidáciou odpadovej vody.

Činnosťou v odvetví dopravy je

- poskytovanie prístupu do siete alebo prevádzkovanie siete dopravných služieb verejnosti v taxatívne stanovených oblastiach, a to:
 - železničnej dopravy,
 - automatizovaných systémov,
 - električkovej dopravy,
 - trolejbusovej dopravy,
 - pravidelnej verejnej autobusovej dopravy alebo
 - lanovej dopravy.

Ak ide o dopravné služby, sieť dopravných služieb sa považuje za existujúcu, keď je poskytovaná dopravná služba v súlade s prevádzkovými podmienkami určenými príslušným orgánom. Podmienky pre poskytovanie dopravnej služby sa môžu týkať pravidelnosti liniek, kapacity alebo cestovných poriadkov.

Činnosťou v odvetví poštových služieb je

v súlade so zákonom č. 324/2011 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov poskytované

- poštových služieb alebo
- služieb iných ako poštové služby
 - ak túto službu poskytuje verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, ktorý poskytuje aj poštové služby a
 - nejde o činnosti vyňaté spod pôsobnosti zákona rozhodnutím Komisie podľa § 184 zákona a
 - ide o niektorú z činností, ktorými sú
 - a) služby riadenia poštovej služby; služby predchádzajúce odoslaniu alebo nasledujúce po odoslaní poštovej zásielky, vrátane služieb riadenia podateľní,
 - b) služby zásielok iných ako poštové zásielky, najmä reklamné neadresované zásielky.

Medzi vybrané odvetvia patria aj **činnosti súvisiace s využívaním geograficky vymedzeného územia** na účely ťažby ropy a zemného plynu, prieskumu ložísk uhlia alebo ostatných tuhých palív alebo ťažby uhlia alebo ostatných tuhých palív, prevádzkovania verejných letísk, námorných prístavov, vnútrozemských prístavov alebo iných terminálových zariadení pre leteckých dopravcov, dopravcov v námornej doprave alebo vo vnútrozemskej plavbe.

Dotovaná osoba

Povinnosť používať pravidlá a postupy verejného obstarávania sa vzťahuje aj na osoby, ktoré nie sú verejným obstarávateľom definovaným v zákone (napr. súkromná spoločnosť – podnikateľ, občianske združenie a pod.) v prípade, ak im verejný obstarávateľ (napr. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, obec atď.) poskytne **viac ako 50 %** finančných prostriedkov na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb, pričom pod poskytnutím finančných prostriedkov sa rozumie nenávratné poskytnutie finančných prostriedkov napríklad zo štátneho rozpočtu (formou účelovo viazanej dotácie), prípadne z fondov EÚ. V závislosti od predpokladanej hodnoty zákazky (ďalej len „PHZ“) a predmetu plnenia zákazky sú takéto osoby povinné:

- a) postupovať ako verejný obstarávateľ, ktorý im poskytol finančné prostriedky, ak je PHZ rovná alebo vyššia ako finančný limit podľa § 5 ods. 2 ustanovený pre tohto verejného obstarávateľa, t. j. postupmi pre zadávanie nadlimitnej zákazky (t. j. platí pravidlo, že ak by verejný obstarávateľ postupoval postupom zadania nadlimitnej zákazky, bude tak postupovať aj dotovaná osoba);
- b) ak je PHZ nižšia ako finančný limit podľa predchádzajúceho bodu a súčasne rovná alebo vyššia ako
 - 100 000 eur, ak ide o zákazku na dodanie tovaru, okrem potravín, a zákazku na poskytnutie služby, okrem služby uvedenej v prílohe č. 1 zákona (sociálne služby a iné osobitné služby),
 - 250 000 eur, ak ide o zákazku na uskutočnenie stavebných prác,

- 550 000 eur, ak ide o zákazku na poskytnutie služby uvedenej v prílohe č. 1 zákona (sociálne služby a iné osobitné služby)

postupovať podľa § 108 ods. 1 písm. a) alebo písm. b), t. j. postupmi pre zadávanie podlimitných zákaziek, a to, v prípade tovaru a služieb, v závislosti od vyhodnotenia bežnej dostupnosti - ak ide o bežne dostupný tovar alebo službu (okrem služby, ktorej predmetom je intelektuálne plnenie), použije postup prostredníctvom elektronického trhoviska, pri nie bežne dostupných tovaroch a službách, pri službách, ktorých predmetom plnenia je intelektuálne plnenie a pri stavebných prácach použije postup zadávania podlimitnej zákazky bez využitia elektronického trhoviska.

- c) postupovať podľa § 117, t. j. postupmi zadávania zákaziek s nízkymi hodnotami, ak ide o zákazku
 - na dodanie tovaru (okrem potravín), poskytnutie služby alebo uskutočnenie stavebných prác, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako finančný limit uvedený v predchádzajúcom bode b) a súčasne je rovná alebo vyššia ako 5 000 eur, alebo
 - na dodanie tovaru, ktorým sú potraviny, pričom predpokladaná hodnota takejto zákazky je nižšia ako finančný limit podľa § 5 ods. 2 (finančný limit pre nadlimitné zákazky) a súčasne je rovná alebo vyššia ako 5 000 eur.

Osobitné prípady tvoria dotačné schémy v **poľnohospodárstve** a v **audiovizíii**. Vyššie uvedené povinnosti sa tak nevzťahujú na osobu, ktorá nie je verejný obstarávateľ ani obstarávateľ a:

- a) ktorá získala finančné prostriedky v rámci opatrení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov¹ alebo finančné prostriedky určené na podporu rozvoja vidieka, poľnohospodárskej prvovýroby, potravinárstva, lesného a rybného hospodárstva podľa osobitných predpisov²;
- b) ktorej boli poskytnuté finančné prostriedky určené na tvorbu, vývoj, prípravu realizácie, výrobu, postprodukciiu, distribúciu, prezentáciu, propagáciu a iné šírenie audiovizuálneho diela, ak je táto osoba zapísaná v zozname osôb pôsobiacich v audiovizíii podľa § 6 zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizíii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zoznam osôb pôsobiacich v audiovizíii je verejne prístupná evidencia
 - výrobcov slovenských audiovizuálnych diel, okrem výrobcov slovenských audiovizuálnych diel, ktoré sú vyrobené výlučne na účely televízneho vysielania a sú uvádzané na verejnosti iba prostredníctvom televízneho vysielania,
 - distribútorov audiovizuálnych diel,
 - osôb poskytujúcich technologické a odborné služby súvisiace s výrobou audiovizuálnych diel,
 - prevádzkovateľov audiovizuálnych technických zariadení,
 - prevádzkovateľov mediátok.

¹ Ide o postupy, na ktoré sa uplatňujú napríklad nasledovné predpisy: nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013) v platnom znení, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20. 12. 2013) v platnom znení.

² Napríklad nariadenie (EÚ) č. 1305/2013 v platnom znení, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 508/2014 z 15. mája 2014 o Európskom námornom a rybárskom Fonde, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1255/2011 (Ú. v. EÚ L 149, 20.5.2014) v platnom znení.

Vo vyššie uvedených dvoch prípadoch sú dotované osoby povinné postupovať podľa zákona o verejnom obstarávaní jedine pokiaľ ide o **zákazku na uskutočnenie stavebných prác alebo zákazku na poskytnutie služby, ktorá súvisí s týmito stavebnými prácami**, ktorej **predpokladaná hodnota je vyššia ako finančný limit pre zadávanie nadlimitných zákaziek** a na ktorú verejný obstarávateľ poskytne **viac ako 50 % finančných prostriedkov**.

Ďalšou možnosťou môže byť skutočnosť, že verejný obstarávateľ poskytne osobe, ktorá má postavenie obstarávateľa, peňažné prostriedky na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služieb, ktoré

- súvisia s niektorou z vybraných činností (viď nižšie) a ktorých predpokladaná hodnota je nižšia ako finančný limit ustanovený pre zadávanie nadlimitných zákaziek obstarávateľom alebo
- nesúvisia s niektorou z vybraných činností,

pričom tento obstarávateľ je v takomto prípade povinný postupovať ako verejný obstarávateľ, ktorý mu finančné prostriedky poskytol.

K osobe podľa ustanovenia § 8 zákona pozri aj [všeobecné metodické usmernenie č. 15/2019 z 18. decembra 2019.](#)

Hospodársky subjekt, záujemca, uchádzač

Ďalšími subjektmi, ktoré sa zúčastňujú na procese verejného obstarávania, sú zhotovitelia, dodávatelia a poskytovatelia služieb, teda subjekty, ktoré na trhu dodávajú tovar, uskutočňujú stavebné práce alebo poskytujú službu. Pojmy zhotoviteľ, dodávateľ a poskytovateľ služieb je možné zahrnúť pod jednotný pojem **hospodársky subjekt**.

Hospodársky subjekt, ktorý predloží ponuku, sa na účely zákona označuje ako **uchádzač**. Hospodársky subjekt, ktorý má záujem o účasť vo verejnom obstarávaní, sa na účely zákona označuje ako **záujemca**. S pojmom záujemca sa v zákone stretávame aj pri postupoch užšia súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, priame rokovacie konanie, inovatívne partnerstvo a súťažný dialóg.

Verejného obstarávania v Slovenskej republike sa môže zúčastniť hospodársky subjekt bez ohľadu na občianstvo, sídlo či trvalý pobyt.

Pojem hospodársky subjekt je potrebné chápať v čo možno najširšom zmysle slova, to znamená, že tento pojem zahŕňa všetky osoby alebo subjekty, ktoré ponúkajú uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb na trhu, a to bez ohľadu na právnu formu, ktorú si zvolili pre svoje fungovanie.

Hospodárskymi subjektmi, a teda aj záujemcami a uchádzačmi v zmysle zákona, tak môžu byť fyzické osoby, právnické osoby, verejné subjekty alebo skupiny takýchto osôb a/alebo inštitúcií, vrátane akéhokoľvek dočasného združenia podnikov. Menovite sú to napr. obchodné spoločnosti, družstvá, univerzity, či už verejné alebo súkromné, neziskové organizácie, občianske združenia atď.

Uchádzačom alebo záujemcom vo verejnom obstarávaní môže byť aj skupina hospodárskych subjektov, ktorá sa podľa zákona označuje ako skupina dodávateľov. Skupina dodávateľov nemusí mať konkrétnu právnu formu na to, aby mohla predložiť ponuku alebo žiadosť o účasť. Vytvorenie určitej právnej formy môžu od nej verejný obstarávateľia

a obstarávateľa vyžadovať, až keď bola jej ponuka prijatá a ak je to potrebné z dôvodu riadneho plnenia zmluvy.

Minimálnym predpokladom pre účasť uchádzača alebo záujemcu vo verejnom obstarávaní, pokiaľ ide o nadlimitné zákazky a sčasti aj o podlimitné zákazky, je splnenie podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia podľa § 32 ods. 1 zákona, ktoré uchádzač alebo záujemca v procese verejného obstarávania preukazuje predložením dokladov podľa § 32 ods. 2 zákona. Zahranční uchádzači alebo záujemcovia, v prípade, ak krajina ich sídla nevydáva niektorý z potrebných dokladov, majú možnosť využiť alternatívny spôsob preukazovania splnenia podmienok účasti.

Uchádzači a záujemcovia ďalej v závislosti od požiadaviek verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa vychádzajúcich z predmetu zákazky preukazujú splnenie podmienok účasti týkajúce sa finančného a ekonomického postavenia podľa § 33 zákona a technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 až 36 zákona.

Výnimky zo zákona o verejnom obstarávaní

Hlavným účelom zákona je regulácia zadávania zákaziek (uzatvárania zmlúv), ktorých predmetom môže byť dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb. Do pôsobnosti zákona patrí aj zadávanie koncesií (na stavebné práce alebo služby) a organizovanie súťaží návrhov. To, čo pod zákon nespadá, teda zákazky alebo činnosti, pri ktorých nie je potrebné postupovať podľa pravidiel verejného obstarávania, upravujú zákonné výnimky v ustanoveniach § 1 ods. 2 až 15 zákona.

Výnimky tak predstavujú objektívny predpoklad na uzavretie určitých zmlúv bez použitia zákona. Je však zakázané, aby výnimky boli použité účelovo s cieľom vyhnúť sa transparentným a súťažným postupom zadávania zákazky bez objektívnych dôvodov. Zneužitie výnimiek, resp. vyhnutie sa použitiu zákona v prípadoch, keď mal byť použitý, je správnym deliktom podľa § 182 ods. 1 písm. a) zákona, za ktorý sa ukladá pokuta vo výške 5% zmluvnej ceny. K používaniu výnimiek je preto potrebné pristupovať reštriktívne (zuzujúco), pričom dôkazné bremeno odôvodnenia použitia výnimky spočíva na verejnom obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, ktorý sa jej uplatnenia dovoľáva. Znamená to, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, ktorý z dôvodu použitia výnimky nepostupoval podľa zákona, je povinný preukázať oprávnenosť použitia výnimky.

Výnimky zo zákona je možné rozdeliť do niekoľkých skupín:

- 1. výnimky nezávislé od výšky finančného limitu**
 - výnimky pre civilné zákazky a súťaže návrhov
 - výnimky pre obstarávateľov
 - výnimky v oblasti obrany a bezpečnosti
 - výnimky pre koncesie
- 2. výnimky pre zadávanie podlimitných zákaziek a zákaziek s nízkou hodnotou**
- 3. výnimka pre zákazky s nízkou hodnotou**
- 4. výnimka pre zadávanie zákaziek malého rozsahu**

Výnimky nezávislé od výšky finančného limitu

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nie je povinný postupovať podľa zákona, ak ide o:

- a) **zákazku, súťaž návrhov alebo koncesiu, pri ktorej plnení sa musia použiť osobitné bezpečnostné opatrenia alebo pri ktorej je nevyhnutná ochrana základných bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ ak ochranu týchto bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky nie je možné zabezpečiť menej rušivými opatreniami** – ide o zákazky, pri ktorých by uplatnenie ustanovených pravidiel a postupov vo verejnom obstarávaní zaviazovalo verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie sa považuje za odporujúce základným záujmom bezpečnosti Slovenskej republiky. Táto výnimka je založená na článku 346 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (predtým článok 296 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva), na ktorý odkazuje nielen samotný zákon, ale aj smernica 2014/24/EÚ. Použitie výnimky z aplikácie pravidiel a postupov vo verejnom obstarávaní musí byť teda založené na identifikácii základných bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky a zhodnotení potreby špecifických opatrení spočívajúcich v použití tzv. priameho zadania bez aplikácie pravidiel a postupov vo verejnom obstarávaní, pričom verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi vzniká povinnosť preukázať, že konkrétne prijaté opatrenie je nevyhnutné a objektívne zodpovedajúce ochrane identifikovaných základných bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky;
- b) **rozhodcovské konanie a zmierovacie konanie** – z dôvodu, že rozhodcovské a zmierovacie služby sú poskytované zvyčajne inštitúciami alebo osobami vybranými spôsobom, na ktorý nie je možné aplikovať pravidlá zadávania zákaziek podľa zákona. Môže ísť napríklad o rozhodcu stanoveného v záväzkovom vzťahu, ktorý bude riešiť prípadné spory medzi zmluvnými partnermi pred ich prípadným riešením súdnou cestou;
- c) **nadobúdanie existujúcich stavieb alebo nájom existujúcich stavieb a iných nehnuteľností alebo nadobúdanie práv k nim akýmkoľvek spôsobom financovania** – túto výnimku z aplikácie zákona je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ oprávnený použiť len v prípade, ak ide nadobúdanie alebo nájom už existujúcej nehnuteľnosti. Túto výnimku tak **nie je možné použiť pre prípady, keď nehnuteľnosť ešte neexistuje**. Ku uvedenej problematike bolo Úradom pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) vypracované MU č. 6635-5000/2020, ktoré je zverejnené na webovom sídle úradu: <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/detail/1070766?page=1&limit=20&sort=datum&sort-dir=DESC&ext=0&organizacia=&cisloSpisu=&month=&year=0&text=6635&popis=¶graf=>
- d) **výskumné a vývojové služby okrem výskumných a vývojových služieb zodpovedajúcich kódom Spoločného slovníka obstarávania 73000000-2 až 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 a 73430000-5, z ktorých prospech plynie výlučne verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi na využitie pri plnení vlastných úloh a odplatu za poskytnutú službu poskytuje v plnom rozsahu verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ** – pod zákonnú výnimku v oblasti výskumu a vývoja nepatria výskumné a vývojové služby spadajúce pod uvedené kódy Spoločného slovníka obstarávania (CPV) (napr. Výskum a experimentálny vývoj, Vývoj, Služby výskumných laboratórií, Projektovanie a realizácia výskumu a vývoja, Predbežné štúdie uskutočniteľnosti a technologické predvádzanie), ktorých výsledky patria verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi a ktorý ich aj financuje. Účelom výnimky je naopak

podpora spolufinancovaných programov výskumu a vývoja zdrojmi z príslušného odvetvia;

- e) **uzavretie pracovnej zmluvy, dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu** – z dôvodu, že uzatváranie zmlúv v pracovnoprávných vzťahoch a samotný proces, ktorý vedie k ich uzavretiu, teda výber zamestnancov, má svoje špecifické vlastnosti a postavenie. Uzatváranie pracovnoprávných vzťahov zároveň upravujú osobitné právne predpisy;
- f) **zákazku, súťaž návrhov alebo koncesiu, ak sa pri jej zadávaní postupuje podľa osobitného postupu alebo pravidiel medzinárodnej organizácie** – z dôvodu, že mnohé medzinárodné organizácie disponujú vlastnými pravidlami pre obstarávanie. Medzinárodnou organizáciou je napr. NATO, Svetová banka;
- g) **civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorej predmetom je služba civilnej ochrany a prevencie nebezpečenstva, zodpovedajúca kódom Spoločného slovníka obstarávania (CPV), ktorú poskytuje nezisková organizácia alebo združenie, okrem služby prepravy pacientov vozidlami slúžiacimi na prepravu pacientov** – z dôvodu, že by bolo ťažké zachovať osobitnú povahu neziskových organizácií alebo združení zákona. Uvedená výnimka sa týka v zákone vymedzených pohotovostných služieb, a to Služby požiarnych zborov a záchranné služby (75250000-3), Služby požiarnych zborov (75251000-0), Požiarnické služby (75251100-1), Prevencia proti požiarom (75251110-4), Hasenie lesných požiarov (75251120-7), Záchranné služby (75252000-7), Civilná ochrana (75222000-8), Služby jadrovej bezpečnosti (98113100-9) a Služby sanitárnych vozidiel (85143000-3);
- h) **civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorej predmetom sú finančné služby súvisiace s emisiou, predajom, nákupom alebo prevodom cenných papierov alebo iných finančných nástrojov, služby Národnej banky Slovenska, služby Európskej centrálnej banky alebo inej centrálnej banky a operácie vykonávané Európskym nástrojom finančnej stability a Európskym mechanizmom pre stabilitu** – cieľom tejto výnimky je vyňať z pôsobnosti zákona vymedzené finančné služby (nie akékoľvek) týkajúce sa operácií na finančných trhoch (ide o služby súvisiace s emisiou, predajom, nákupom alebo prevodom cenných papierov). Výkon týchto činností je regulovaný osobitnými predpismi, ako je napr. zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čo znamená, že tieto služby sú oprávnené vykonávať len určité subjekty, ktoré zároveň podliehajú výkonu dohľadu. Na základe toho sa tak predpokladá, že administrácia procesu verejného obstarávania v danom prípade nie je účelná, keďže v zásade nezabezpečí väčšiu hospodársku súťaž alebo efektívnejšie vynakladanie finančných prostriedkov. Spod pôsobnosti zákona sú taktiež vyňaté služby Národnej banky Slovenska, služby Európskej centrálnej banky a iných centrálnych bánk a taktiež operácie uskutočňované Európskym stabilizačným mechanizmom známym aj ako Euroval II;
- i) **civilnú zákazku, súťaž návrhov alebo koncesiu, ktorej hlavným účelom je umožniť verejnému obstarávateľovi poskytovanie alebo využívanie verejnej elektronickej komunikačnej siete alebo poskytovanie jednej alebo viacerých verejných elektronických komunikačných služieb** – cieľom tejto výnimky je umožniť verejným obstarávateľom vykonávanie určitých činností v odvetví telekomunikácií. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že pokiaľ verejný obstarávateľ je poskytovateľom služieb v zmysle zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, nie je povinný na činnosti súvisiace so zabezpečením prístupu do

verejnej elektronickej komunikačnej sieti na účely ďalšieho poskytovania komunikačných služieb postupovať podľa zákona. V praxi by išlo napríklad o prípad, keď obchodná spoločnosť so statusom verejného obstarávateľa (napr. štátny podnik) je komerčným poskytovateľom hlasových (telefonických) komunikačných služieb, pričom zákon nie je povinná aplikovať na zákazky slúžiace na zabezpečovanie týchto služieb. Naopak, pokiaľ chce verejný obstarávateľ zabezpečiť poskytovanie, resp. dodanie verejnej elektronickej komunikačnej služby (akou je napr. poskytovanie mobilnej telefónnej služby) pre svoje vlastné potreby, tzn., že chce uzatvoriť s poskytovateľom takýchto služieb zmluvu o ich poskytovaní, je povinný pri zadávaní takejto zákazky aplikovať pravidlá a postupy upravené zákonom, a to v závislosti od typu zákazky z hľadiska výšky finančného limitu;

- j) **civilnú zákazku alebo koncesiu na vysielací čas alebo zaradenie, poskytnutie alebo odvysielanie programu alebo iného komunikátu, ktorá sa zadáva vysielateľovi programovej služby, poskytovateľovi audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie alebo poskytovateľovi obdobnej služby určenej na poskytovanie zvukových záznamov** – túto výnimku z aplikácie zákona môže uplatniť ktorýkoľvek verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ bez ohľadu na to, či je alebo nie je v postavení poskytovateľa mediálnej služby. Vysielacím časom v kontexte tejto výnimky je potrebné rozumieť vysielací čas v programovej skladbe rozhlasového alebo televízneho vysielania, pričom verejný obstarávateľ pri nákupe vysielacieho času nie je povinný aplikovať zákon;
- k) **civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorou vysielateľ programovej služby, poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie alebo poskytovateľ obdobnej služby na poskytovanie zvukových záznamov nadobúda, vyvíja, produkuje alebo koprodukuje program alebo iný komunikát určený na vysielanie alebo poskytovanie prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie alebo prostredníctvom obdobnej služby určenej na poskytovanie zvukových záznamov** – tejto výnimky z aplikácie zákona sa môže dovolávať len verejný obstarávateľ, ktorý je zároveň poskytovateľom mediálnej služby (napr. RTVS), a to z dôvodu, že zadávanie zákaziek na určité audiovizuálne a rozhlasové mediálne služby by malo umožňovať zohľadnenie kultúrneho alebo spoločenského významu, čo má za následok, že sa pri zadávaní zákaziek na služby pri nákupe, vývoji, produkcii alebo koprodukcii predpripravených programov a iných prípravných služieb neuplatňujú postupy podľa tohto zákona. Táto výnimka sa vzťahuje napríklad aj na zákazky na služby týkajúce sa scenárov alebo umeleckých výkonov potrebných na výrobu programu. Výnimku nemožno aplikovať na civilné zákazky na dodávku technického vybavenia potrebného pre produkciu, koprodukcii a vysielanie takýchto programov. Pri týchto je potrebné uplatniť postup podľa zákona;
- l) **civilnú zákazku, súťaž návrhov alebo civilnú koncesiu, ktorá je úplne financovaná medzinárodnou organizáciou alebo medzinárodnou finančnou inštitúciou, ak sa pri jej zadávaní postupuje podľa osobitných pravidiel ustanovených touto medzinárodnou organizáciou alebo medzinárodnou finančnou inštitúciou; ak ide o civilnú zákazku, súťaž návrhov alebo civilnú koncesiu, ktorá je z väčšej časti financovaná medzinárodnou organizáciou alebo medzinárodnou finančnou inštitúciou, zmluvné strany sa dohodnú na postupe jej zadávania** – výnimka vychádza z pravidla „kto platí, určuje pravidlá“, a preto pokiaľ medzinárodná organizácia alebo medzinárodná finančná inštitúcia (napr. Európska banka pre obnovu a rozvoj) plne financuje určitý projekt, má legitímne právo určiť pravidlá uplatňujúce sa na zadanie civilnej zákazky, koncesie alebo organizovanie súťaže návrhov. V prípade prevažnej časti financovania je výber spôsobu zadania civilnej zákazky, koncesie alebo organizovania súťaže návrhov ponechaný na vôľu zmluvných strán;

- m) **civilnú zákazku, súťaž návrhov alebo civilnú koncesiu, ak sa pri jej zadávaní postupuje podľa pravidiel na základe medzinárodnej zmluvy uzavretej medzi Slovenskou republikou a tretími štátmi alebo ich nižšími územnými celkami alebo správnymi celkami a týka sa dodania tovaru, uskutočnenia stavebných prác alebo poskytovania služieb určených na spoločné uskutočnenie alebo na využívanie projektu účastníkmi tejto zmluvy a uzatvorenie tejto medzinárodnej zmluvy bolo oznámené Európskej komisii** – táto výnimka vychádza z nadradenej pozície medzinárodných zmlúv uzatváraných štátmi nad ich vnútroštátnymi právnymi poriadkami. Zo zákonného režimu verejného obstarávania je tak vyňatá situácia, keď Slovenská republika uzatvorí medzinárodnú dohodu so štátom, ktorý nie je členom EÚ za účelom realizácie určitého projektu (napr. výstavby vodného diela) a v zmluve sú súčasne dohodnuté aj pravidlá, podľa ktorých sa pri zadávaní zákaziek bude postupovať;
- n) **civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorej predmetom sú určité právne služby** – z dôvodu, že určité právne služby sa poskytujú spôsobom, ktorý sa nemôže riadiť pravidlami verejného obstarávania (napr. keď je poskytovateľ určitej právnej služby ustanovený súdom alebo táto služba je vykonávaná ex lege). Zákon vymedzuje nasledovné právne služby, pri ktorých je možné uplatniť túto výnimku zo zákona:
1. právne zastupovanie klienta advokátom v rozhodcovskom konaní, zmierovacom konaní, súdnom konaní, správnom konaní alebo v inom obdobnom konaní,
 2. právne poradenstvo poskytované advokátom pri príprave konania podľa prvého bodu, alebo ak existuje zjavný náznak a vysoká pravdepodobnosť, že vec, ktorej sa právne poradenstvo týka, sa stane predmetom konania podľa prvého bodu,
 3. osvedčovanie listín notárom alebo oprávnenou osobou,
 4. poskytovanie právnych služieb osobou ustanovenou súdom,
 5. poskytovanie iných právnych služieb spojených s výkonom úradnej moci;
- o) **civilnú zákazku na služby zadávanú verejnému obstarávateľovi alebo združeniu verejných obstarávateľov na základe výlučného práva vyplývajúceho zo zákona alebo z uverejneného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré je v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ a koncesiu na služby zadávanú verejnému obstarávateľovi alebo združeniu verejných obstarávateľov na základe výlučného práva** – predmetnú výnimku môže aplikovať verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri zadávaní civilných zákaziek na služby verejnému obstarávateľovi, na ktoré má výlučné práva udelené na základe platných právnych predpisov, ktoré sú zlučiteľné s právom EÚ. Ide o také služby, ktorých poskytovatelia majú určitú exkluzivitu garantovanú štátom;
- p) **civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorej predmetom je úver alebo pôžička bez ohľadu na to, či súvisí s emisiou, predajom, kúpou alebo prevodom cenných papierov alebo iných finančných nástrojov** – okrem finančných služieb týkajúcich sa emisie, predaja, nákupu a prevodu cenných papierov alebo iných finančných nástrojov [viď písm. h)] je zo zákona vylúčené aj uzavieranie úverových zmlúv a zmlúv o pôžičke. Podľa § 497 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Zmluvou o pôžičke podľa § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu;
- q) **civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorej predmetom je služba týkajúca sa politickej kampane zodpovedajúca kódom Spoločného slovníka obstarávania 79341400-0,**

92111230-3 a 92111240-6 a ktorú zadáva politická strana v súvislosti s volebnou kampaňou – politické strany v závislosti od pôvodu finančných prostriedkov slúžiacich na zabezpečenie svojej činnosti môžu byť verejnými obstarávateľmi v zmysle § 7 ods. 1 písm. d). Znamená to, že pokiaľ zo štátneho rozpočtu získajú politické strany väčšinu finančných zdrojov na zabezpečenie svojej činnosti, sú považované za verejného obstarávateľa. Výnimku pre politické strany tvorí zadávanie zákaziek na služby reklamnej kampane a tvorby propagačných filmov a záznamov, ktoré bezprostredne súvisia s volebnou kampaňou;

- r) **civilnú zákazku na dodanie tovaru určeného na ďalší predaj alebo nájom tretím osobám, ak obstarávateľ nemá osobitné alebo výlučné právo predávať alebo prenajímať tento tovar a iná osoba môže ten istý tovar predávať alebo prenajímať za rovnakých podmienok ako obstarávateľ, okrem takejto zákazky, ak ju zadáva centrálna obstarávacia organizácia** – výnimka pokrýva nákup tovarov obstarávateľmi na účely ich opätovného predaja alebo nájmu ďalším osobám za predpokladu vytvorených konkurenčných podmienok. Znamená to, že obstarávateľ nemôže disponovať výhradným právom na predaj alebo nájom takéhoto tovaru, keďže by mohlo dochádzať k zneužívaniu takéhoto postavenia. Napríklad subjekty z plynárenského odvetvia alebo odvetvia energetiky môžu predávať alebo prenajímať kuchynské a iné domáce zariadenia ako doplnkový tovar, za predpokladu, že obstarávateľ nemá exkluzívne práva na takýto predaj alebo nájom a iné subjekty majú možnosť ho predávať za rovnakých podmienok. Uvedené neplatí pre centrálnu obstarávaciu organizáciu, keďže tá môže fungovať aj na princípe veľkoskladu, ktorý nadobúda tovary alebo služby vo vlastnom mene a na vlastný účet a ďalej ich odpredáva ďalším obstarávateľom. v takomto prípade však nejde o vystavenie nadobudnutých tovarov alebo služieb konkurenčnému prostrediu, ale určenému okruhu obstarávateľov, ktorí ich nadobúdajú už bez použitia verejného obstarávania;
- s) **civilnú zákazku, ktorej predmetom je poskytnutie centralizovaných činností vo verejnom obstarávaní centrálnou obstarávacou organizáciou, vrátane podporných činností vo verejnom obstarávaní, ak sú poskytované súčasne s centralizovanými činnosťami vo verejnom obstarávaní** – vzhľadom na predpoklad dosiahnutia úspor pri spájaní dopytu viacerých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov a skutočnosť, že centrálna obstarávacia organizácia ako verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je sama povinná postupovať podľa zákona, nie je potrebné, aby na uzatváranie zmlúv ohľadom poskytovania centralizovaných činností vo verejnom obstarávaní bolo potrebné použiť niektorý zo zákonných postupov zadávania zákazky;
- t) **civilnú zákazku, ktorej predmetom je služba verejnej osobnej dopravy na železničných dráhach alebo špeciálnych dráhach** – výnimka je určená na zákazky týkajúce sa výkonu služieb vo verejnom záujme v železničnej osobnej doprave, príp. aj v osobnej doprave na špeciálnych dráhach. Za špeciálne dráhy sa podľa § 2 ods. 5 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov považuje predovšetkým metro, mestské a prímestské rýchlodráhy, ako aj železničné dráhy nezaústené do železničnej trate, ktoré slúžia len miestnym alebo turistickým potrebám (napr. miestne úzkorozchodné dráhy); nepatria sem však električkové dráhy, keďže to vylučuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70;
- u) **zákazku alebo súťaž návrhov určenú na iné účely ako vykonávanie činností uvedených v § 9 ods. 3 až 9, okrem zákazky zadávanej verejným obstarávateľom** – znamená to, že obstarávatelia sú povinní aplikovať zákon len na zadávanie zákaziek

alebo na organizovanie súťaže návrhov iba v súvislosti s ich odvetvovými činnosťami, t. j. činnosťami klasifikujúcich ich ako obstarávateľov (energetika, vodárenstvo, doprava, poštové služby, činnosti súvisiace s využívaním geograficky vymedzeného územia na účely prieskumu a ťažby a napokon prevádzkovania verejných letísk a prístavov);

- v) **civilnú zákazku, súťaž návrhov alebo koncesiu určenú na vykonávanie činností uvedených v § 9 ods. 3 až 9 v treťom štáte, ak sa pri vykonávaní týchto činností nevyužívajú siete alebo geografické územie v rámci EÚ** – táto výnimka pokrýva situáciu, keď subjekt vykonáva niektorú z činností podľa § 9 ods. 3 až 9 (t. j. vybranú činnosť v oblasti energetiky, vodárenstva, dopravy, poštových služieb, činností súvisiacich s využívaním geograficky vymedzeného územia na účely prieskumu a ťažby a napokon prevádzkovania verejných letísk a prístavov) na území štátu, ktorý nie je členom EÚ a pri tejto činnosti nedochádza k využitiu náležitej infraštruktúry alebo územia členského štátu EÚ. Výnimka sa tak môže vzťahovať na výstavbu priehrady alebo elektrárne v štáte, ktorý nie je členom EÚ a zároveň voda alebo vyrobená elektrina nebudú distribuované cez distribučnú sústavu prechádzajúcu cez územie EÚ;
- w) **zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti na účely spravodajských činností vykonávaných spravodajskými službami, ako sú Slovenská informačná služba a Vojskové spravodajstvo a na zákazku, ktorej účelom je plnenie úloh Policajného zboru spravodajskej povahy** – táto výnimka je založená na predpoklade, že zákazky týkajúce sa spravodajstva sú príliš citlivé na to, aby sa zadávali transparentným a súťažným postupom. Výnimka pokrýva aj prípady, keď iný verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zadáva zákazku spravodajským službám na špecifické tovary, stavebné práce alebo služby (napr. ochrana vládnych IT sietí) a tiež prípady, keď spravodajské služby zadávajú zákazku na účel ich spravodajských činností. Výnimka sa nevzťahuje na spravodajské služby alebo agentúry, pretože nie všetky zákazky zadávané spravodajskými službami sú nevyhnutne také citlivé, že sa pravidlá a postupy vo verejnom obstarávaní nemôžu aplikovať;
- x) **zákazku, súťaž návrhov alebo koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti, ak sa pri jej zadávaní postupuje podľa osobitných pravidiel na základe medzinárodnej zmluvy vzťahujúcej sa na rozmiestnenie vojsk, ktorá sa týka aktivít na území členského štátu EÚ alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo tretieho štátu** – táto výnimka sa vzťahuje na rozmiestnenie vojsk z členského štátu EÚ alebo Európskeho hospodárskeho priestoru v treťom štáte, na rozmiestnenie vojsk z tretieho štátu v členskom štáte a zároveň aj na rozmiestnenie vojsk z členského štátu v inom členskom štáte. Ide v podstate o užšiu verziu výnimky v zmysle § 1 ods. 2 písm. z) zákona a relevantná môže byť v prípade, keď medzinárodná zmluva vzťahujúca sa na rozmiestnenie vojsk je uzavretá len medzi členskými štátmi;
- y) **zákazku alebo koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti zadávanú v treťom štáte, ktorá sa zadáva v čase nasadenia ozbrojených síl mimo územia EÚ, ak operačné potreby vyžadujú, aby sa zákazka zadala uchádzačovi nachádzajúcemu sa v oblasti operácie** – táto výnimka sa vzťahuje na situácie, keď ozbrojené zložky alebo bezpečnostné sily sú dočasne rozmiestnené mimo územia EÚ na špecifické operácie podľa ich charakteru (civilné, vojenské alebo civilno-vojenské operácie). Verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia v oblasti operácie sú oprávnení neaplikovať pravidlá a postupy vo verejnom obstarávaní, ak zadávajú zákazky uchádzačom lokalizovaným v oblasti operácií za predpokladu, že si to vyžadujú operačné požiadavky. Výnimka sa teda uplatňuje len na zákazky zadávané v oblasti operácie;

- z) **zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti alebo koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti, ak sa pri jej zadávaní postupuje podľa osobitných pravidiel na základe medzinárodnej zmluvy uzavretej medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi a jednou alebo viacerými tretími štátmi, ktorej účastníkom je Slovenská republika** – vo všeobecnosti ide o ustanovenie vzťahujúce sa na zmluvy, dohody alebo dohovory uzatvorené na úrovni štátu alebo vlády a nepokrýva zmluvy, dohody alebo dohovory s ostatnými právnickými osobami ako sú napríklad súkromné spoločnosti alebo verejné spoločnosti, aj napriek tomu, že sú kontrolované štátom. Použitie tohto ustanovenia závisí od súčasného splnenia troch podmienok, a to:
1. zákazka musí byť regulovaná medzinárodnou zmluvou,
 2. medzinárodná zmluva musí byť uzatvorená medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi a jednou alebo viacerými tretími štátmi a
 3. medzinárodná zmluva musí obsahovať špecifické procedurálne pravidlá, ktoré regulujú zadávanie zákazky;
- aa) **zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti alebo koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti zadávanú v rámci programu spolupráce vychádzajúceho z výskumu a vývoja, ktorý spoločne vykonávajú najmenej dva členské štáty pri vývoji nového výrobku a prípadne v neskorších etapách všetkých alebo niektorých fáz životného cyklu výrobku; pri uzatváraní takeého programu spolupráce iba medzi členskými štátmi, ktorého účastníkom je aj Slovenská republika, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zastupujúci Slovenskú republiku oznámi Európskej komisii podiel nákladov na výskum a vývoj vzhľadom na celkové náklady programu spolupráce, dohodu o zdieľaní nákladov na výskum a vývoj a predpokladaný podiel na prípadných nákupoch** – výnimka rieši zadávanie obranno-bezpečnostných zákaziek (koncesí), ktorých podkladom je spoločný výskum a vývoj nového výrobku alebo výskum a vývoj v ďalších fázach životného cyklu výrobku, pričom v oboch prípadoch musí byť tento výskum a vývoj uskutočňovaný viacerými členskými štátmi EÚ (výnimka nevylučuje spoluprácu s tretími štátmi). Pokiaľ na programe spolupráce krajín participujú výlučne členské štáty EÚ (vrátane Slovenskej republiky), za Slovenskú republiku je povinný príslušný verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ oznámiť Európskej komisii podiel nákladov, ktorými sa podieľa Slovenská republika na výskume a vývoji, dohodu o zdieľaní nákladov na výskum a vývoj a predpokladaný podiel na prípadných nákupoch výsledku výskumu;
- ab) **zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti zadávanú ústredným orgánom štátnej správy, vyšším územným celkom alebo obcou orgánu verejnej moci iného členského štátu alebo orgánu verejnej moci tretej krajiny** – výnimka sa vzťahuje na zadávanie obranno-bezpečnostných zákaziek v prípadoch, keď sa konkrétny predmet zákazky nadobúda od vlády iného členského štátu EÚ. Môže ísť napríklad o prípad, keď jeden členský štát EÚ sa dohodne s druhým na predaji prebytočného vojenského vybavenia;
- ac) **zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, ktorej predmetom sú finančné služby okrem poisťovacích služieb** – zo zákona sú vyňaté akékoľvek finančné služby (okrem poisťovacích), ktoré sú spojené so zadávaním obranno-bezpečnostných zákaziek;
- ad) **koncesiu na služby zadávanú na základe výlučného práva, ktoré bolo udelené v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ a právne záväznými aktmi EÚ ustanovujúcimi spoločné pravidlá prístupu na trh a ktoré sa týkajú činností podľa § 9 ods. 3, 6 až 9; ak Zmluva o fungovaní EÚ alebo právne záväzné akty EÚ neustanovujú povinnosť transparentnosti špecifickú pre dané odvetvie, uverejní sa**

oznámenie o výsledku koncesie – zo zákona sú vyňaté určité koncesie na služby, ak sa zadávajú na základe výlučného práva, ktoré hospodárskemu subjektu priznáva zákon alebo iné správne opatrenie a ktoré musí byť udelené v súlade s právom EÚ;

- ae) **koncesiu na letecké dopravné služby na základe udelenia prevádzkovej licencie podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve) a na koncesiu na služby vo verejnom záujme v osobnej doprave podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave;**
- af) **koncesiu na služby, ktorá sa týka lotérií, zodpovedajúcu kódu Spoločného slovníka obstarávania 92351100-7 (Prevádzka lotérií), zadanú na základe výlučného práva publikovaného v európskom vestníku – z dôvodu potreby zachovania možnosti členských štátov regulovať na vnútroštátnej úrovni odvetvie hazardných hier, pričom z aplikácie zákona sú vylúčené koncesie, ktoré súvisia s prevádzkovaním lotérií a ktoré sú udelené hospodárskemu subjektu na základe výlučného práva udeleného na základe postupu bez zverejnenia podľa uplatniteľných vnútroštátnych zákonov, iných právnych predpisov alebo uverejnených správnych opatrení v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ;**
- ag) **koncesiu, ktorá sa zadáva na činnosť podľa § 9 ods. 4 – z pôsobnosti zákona je vyňaté udeľovanie koncesie v oblasti vodárenstva, ktorej predmetom je prevádzkovanie verejných vodovodov určených na poskytovanie služieb verejnosti v súvislosti s výrobou, dodávkou, dopravou a distribúciou pitnej vody a zásobovanie verejných vodovodov pitnou vodou;**
- ah) **koncesiu, ak je spojená s činnosťou podľa § 9 ods. 4 a ktorej predmetom je aj niektorá z činností podľa § 9 ods. 5 – okrem predošlého prípadu sa zákon nevzťahuje ani na prípad zadávania koncesií obsahujúcich vyššie menované činnosti, ktoré sú navyše spojené s činnosťami týkajúcimi sa**
 - a) vodných stavieb, zavlažovaním alebo odvodňovaním pôdy za predpokladu, že objem vody určenej na dodávku pitnej vody predstavuje viac ako 20% celkového objemu vody získanej v súvislosti s týmito stavbami, zavlažovaním alebo odvodňovaním pôdy,
 - b) činností týkajúcich sa čistenia, odvedenia alebo likvidácie odpadovej vody;
- ai) **koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti, ak sa pri jej zadávaní postupuje podľa osobitného postupu alebo pravidiel medzinárodnej organizácie nakupujúcej pre jej potreby – aj v prípade obranno-bezpečnostných koncesií udeľovaných pre potreby medzinárodnej organizácie je priznaná prednosť pravidiel medzinárodnej organizácie pred pravidlami verejného obstarávania podľa tohto zákona.**

Výnimka pre spoluprácu v rámci verejného sektora (in-house)

Zákon v rámci katalógu výnimiek taktiež ustanovuje možnosť zadávania zákaziek alebo koncesií subjektom, v ktorých má verejný obstarávateľ určitú formu účasti. V prvom rade môže ísť o vertikálne (inštitucionálne) vzťahy, keď verejný obstarávateľ alebo viacerí verejní obstarávatelia za účelom plnenia určitého verejného záujmu zadajú zákazku ním/nimi kontrolovanému subjektu. Príkladom toho sú obecné, resp. mestské podniky. Taktiež však môže ísť o projekt horizontálnej spolupráce, keď viacerí verejní obstarávatelia uzavru medzi sebou zmluvu na účel spoločného výkonu určitej činnosti vo verejnom záujme, pričom nedochádza k založeniu tretej, nimi kontrolovanej osoby. V zákone sú preto stanovené podrobné pravidlá, ktoré určujú, kedy je zadávanie zákaziek takýmto „spriazneným subjektom“ bez použitia konkrétneho postupu prípustné a kedy nie.

V prípade vertikálnych väzieb je prvým predpokladom to, aby verejný obstarávateľ tento subjekt kontroloval takým spôsobom, že má rozhodujúci vplyv na jeho strategické ciele a na jeho významné rozhodnutia, teda verejný obstarávateľ je ten, kto reálne ovplyvňuje a riadi činnosť tohto subjektu a zároveň pritom sleduje verejný záujem. Ďalšou podmienkou je, aby viac ako 80 % činností, ktoré vykonáva tento kontrolovaný subjekt, vyplývalo z úloh, ktorými ho poveril verejný obstarávateľ alebo ďalšie ním kontrolované subjekty, t. j. aby aspoň 80 % činností bolo vykonávaných pre kontrolujúceho verejného obstarávateľa, resp. všetky osoby, ktoré ho na výkon činnosti poverili. Môže ísť o prenesenie plnenia určitých povinností, ktoré na účely naplňovania verejného záujmu pripadajú verejnému obstarávateľovi. Ako typické príklady môžu slúžiť údržba komunikácií, nakladanie s odpadom alebo zabezpečovanie sociálnych služieb. Treťou podmienkou je neexistencia priamej účasti súkromného kapitálu, čo znamená, aby prostredníctvom výnimky nezískaval výhodu určitý súkromný subjekt na úkor svojich konkurentov.

Vo vertikálnej rovine výnimka pripúšťa aj zadávanie zákaziek opačným spôsobom, a síce keď kontrolovaná osoba zadáva zákazku svojmu „nadriadenému“ kontrolujúcemu subjektu. Takýmto spôsobom môže byť zadaná zákazka aj inej osobe, ktorú „nadriadený“ kontrolujúci podnik kontroluje, pričom platí, že ani v tomto subjekte nesmie byť priama účasť súkromného kapitálu. V tomto prípade by mohlo ísť o situáciu, keď si mestské technické služby objednávajú dopravné služby od mestského dopravného podniku.

Obdobné pravidlá platia aj pri spolupráci viacerých verejných obstarávateľov s tým rozdielom, že kontrolu nad subjektom, ktorému zadávajú zákazku, musia vykonávať spoločne, t. j. orgány s rozhodovacími právomocami (napr. predstavenstvo) musia pozostávať zo zástupcov všetkých zúčastnených verejných obstarávateľov (počet zástupcov sa nemusí rovnať počtu verejných obstarávateľov, zástupca môže zastupovať aj viac verejných obstarávateľov), zúčastnení verejní obstarávatelia musia mať možnosť spoločne ovplyvňovať strategické ciele alebo zásadné rozhodnutia tejto osoby a zároveň táto osoba nemôže sledovať záujmy, ktoré sú v rozpore so záujmami kontrolujúcich verejných obstarávateľov. Taktiež v tomto prípade platí aj minimálny 80 % limit pre plnenie v prospech kontrolujúcich verejných obstarávateľov a povinnosť neexistencie súkromného kapitálu. Príkladom takejto spolupráce môže byť spolupráca viacerých obcí na odvoze a likvidácii odpadov, resp. výstavbe a prevádzkovaní zberného dvora za predpokladu, že komerčný charakter zberného dvora predstavuje menej ako 20 % činnosti.

Viacerí verejní obstarávatelia môžu spoluprácu uskutočňovať aj na zmluvnom základe bez založenia nimi kontrolovanej osoby, čím ide o horizontálnu rovinu. Zmluvou sa aj v tomto prípade musia spoločne plniť ciele verejného záujmu a všetci zúčastnení verejní obstarávatelia musia komerčne, t. j. na otvorenom trhu týkajúcom sa činnosti, ktorej sa spolupráca týka, vykonávať menej ako 20 %.

Na určenie, či je splnený 80 % limit pre vykonávanie činnosti v prospech kontrolujúcich verejných obstarávateľov, resp. 20 % limit vykonávania činnosti na otvorenom trhu je možné použiť napríklad priemernú výšku obratu, náklady vzniknuté príslušnej kontrolovanej osobe alebo kontrolovanému verejnému obstarávateľovi za predchádzajúce tri roky.

Napokon je potrebné upozorniť, že v prípade spolupráce viacerých verejných obstarávateľov sa výnimka vzťahuje len na situácie skutočnej spolupráce, t. j. každý verejný obstarávateľ sa určitým dielom podieľa na naplňovaní verejného záujmu a nemôže ísť len o jednoduché odplatné plnenie jedného verejného obstarávateľa druhému (jedna obec platí za odvoz odpadu druhej obci, resp. jej obecnému podniku).

Výnimka pre verejného obstarávateľa vykonávajúceho činnosti v oblasti poštových služieb

Zákon sa nevzťahuje ani na zákazku zadávanú verejným obstarávateľom vykonávajúcim činnosť v odvetví poštových služieb na účely vykonávania

- a) služby s pridanou hodnotou súvisiacej s elektronickými prostriedkami a realizovanej výlučne elektronicky, vrátane zabezpečeného prenosu zakódovaných dokumentov, služby správy adresárov a prenosu doporučenej elektronickej pošty,
- b) finančných služieb (poisťovacích, bankových a investičných služieb) a finančných služieb súvisiacich s emisiou, predajom, nákupom alebo prevodom cenných papierov alebo iných finančných nástrojov, služby Národnej banky Slovenska, služby Európskej centrálnej banky alebo inej centrálnej banky a operácie vykonávané Európskym nástrojom finančnej stability a Európskym mechanizmom pre stabilitu, ktoré zahŕňajú najmä poštové bezhotovostné prevody a prevody s použitím poštových poukazov,
- c) filatelistických služieb,
- d) logistických služieb spojených s fyzickým doručovaním poštových zásielok alebo ich uložením s inými činnosťami, ktoré nemajú charakter poštových služieb.

Výnimky pre podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou

Výnimky z použitia zákona v prípade podlimitných zákaziek a zákaziek s nízkou hodnotou sa týkajú verejných obstarávateľov a osôb podľa § 8, keďže na obstarávateľov sa povinnosť postupovať podľa zákona vzťahuje iba pri zadávaní nadlimitných zákaziek, okrem prípadov upravených v § 8 ods. 3 zákona.

Tak ako pri nadlimitných zákazkách, aj pri podlimitných zákazkách a zákazkách s nízkou hodnotou platí, že pravidlá uplatnenia výnimiek z použitia zákona je potrebné vykladať reštriktívnym spôsobom a každé uplatnenie výnimky je potrebné riadne odôvodniť.

Výnimku zo zadávania podlimitných zákaziek a zákaziek s nízkou hodnotou je možné uplatniť,

- a) **ak ide o činnosť znalca, tlmočníka alebo prekladateľa na účely občianskeho súdneho konania, trestného konania vrátane prípravného konania, správneho konania, rozhodcovského konania alebo iného obdobného konania, odbornú činnosť právnickej osoby alebo fyzickej osoby na účely trestného konania vrátane prípravného konania a odbornú činnosť prizvanej osoby na účely kontrolnej činnosti alebo na účely správneho konania a odbornú činnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby na účely štátnej expertízy podľa osobitného predpisu (§ 10 ods. 5 zákona č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov) a vypracovanie odborného posudku k strategickému dokumentu alebo odborného posudku k navrhovanej činnosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie odborne spôsobilou osobou podľa osobitného predpisu (§ 13 ods. 4 a § 36 ods. 2 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) – výnimku je možné uplatniť na presne vymedzené konania a odborné činnosti znalcov, tlmočníkov, prekladateľov a iných osôb; nie je možné ich rozširovať na iné konania alebo činnosti, napríklad na činnosť znalca na účely vypracovania znaleckého posudku k nehnuteľnosti a pod.;**
- b) **ak ide o nadobúdanie knižničných fondov alebo zbierkových predmetov – výnimka je určená na nadobúdanie knižničného fondu verejných ustanovizní – knižníc a zbierkových**

predmetov, pričom pojmy knižničný fond a knižnica je potrebné chápať v zmysle zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. a pojem zbierkový predmet v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. **Táto výnimka sa nevzťahuje napr. na nákup učebníc, slovníkov, atlasov a pod. pre potreby výchovno-vzdelávacieho procesu pre školy a školské zariadenia;**

- c) **ak ide o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, ktorú zadáva zastupiteľský úrad Slovenskej republiky v zahraničí alebo ktoré sú určené na rozvojovú spoluprácu, medzinárodnú humanitárnu pomoc, logistickú podporu ozbrojených síl Slovenskej republiky vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, logistickú podporu zahraničných ozbrojených síl prítomných na území Slovenskej republiky alebo poskytnutie pomoci pri reakcii v rámci mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany – v rámci medzinárodnej humanitárnej pomoci môže ísť napríklad o zákazku, ktorou je potrebné zabezpečiť výstroj záchranej jednotky vyslanej v rámci humanitárnej pomoci do zahraničia;**
- d) **ak ide o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, ktorých odberateľom je verejný obstarávateľ a dodávateľom**
 - 1. Zbor väzenskej a justičnej stráže a zákazka je zabezpečovaná zamestnávaním odsúdených a obvinených, alebo
 - 2. stredná odborná škola a zákazka je zabezpečovaná žiakmi strednej odbornej školy v rámci praktického vyučovania;
- e) **ak ide o dodanie tovaru alebo poskytnutie služby na zabezpečenie úhrady výdavkov na deti a mladých dospelých v profesionálnych rodinách a zabezpečenie potrieb detí a mladých dospelých z vyčleneného rozpočtu na stravovanie a hospodárenie v samostatných skupinách detského domova podľa osobitného predpisu – v zmysle príslušných ustanovení § 52 ods. 1 a § 53 ods. 4 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;**
- f) **ak je predmetom zákazky tvorba, výroba, oprava alebo údržba scénických a kostýmových výprav, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb na tvorbu, výrobu, opravu alebo údržbu scénických a kostýmových výprav, dodanie notového materiálu, kúpa hudobných nástrojov, náhradných dielov a príslušenstva hudobných nástrojov a oprava a údržba hudobných nástrojov – výnimka sa nevzťahuje napríklad na zabezpečenie ozvučenia a osvetlenia scény kultúrnych ustanovizní alebo podujatí a pod.;**
- g) **ak je predmetom zákazky tvorba, výroba, oprava alebo údržba expozície alebo výstavy pre verejného obstarávateľa, ktorým je múzeum alebo galéria, dodanie tovaru alebo poskytovanie služieb na tvorbu, výrobu, opravu alebo údržbu expozície alebo výstavy pre múzeá a galérie a dodanie tovarov, poskytnutie služieb alebo uskutočnenie stavebných prác na účely reštaurovania zbierkových predmetov – výnimka sa vzťahuje na činnosti, ktoré sa týkajú tvorby a výroby expozície alebo výstavy alebo ktoré bezprostredne súvisia s návrhom a samotnou inštaláciou expozície alebo výstavy; výnimkou nie je možné pokryť zákazky, ktorých predmetom je napr. výroba propagačných materiálov, nákup kancelárskych potrieb pre galériu a pod.;**

- h) **ak ide o vytvorenie a dodanie výsledkov vlastnej tvorivej duševnej činnosti, ktorej výsledkom je divadelné dielo, hudobné dielo, slovesné dielo alebo folklórne dielo alebo vykonanie a použitie umeleckého výkonu chráneného podľa Autorského zákona** – výnimku je možné uplatniť v prípade, ak predmetom zákazky je dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora, a teda spadá pod pôsobnosť zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon;
- i) **ak predmetom zákazky je tvorba, výroba, oprava alebo údržba ľudových umeleckých výrobkov na účely ľudovoumeleckej výroby (§ 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 4/1958 Sb. n. SNR o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách), dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb na tvorbu, výrobu, opravu alebo údržbu ľudových umeleckých výrobkov na účely ľudovoumeleckej výroby a výkup výrobkov, ktoré sú výsledkom ľudovej umeleckej výroby verejným obstarávateľom, ktorým je Ústredie ľudovej umeleckej výroby (§ 6 zákona Slovenskej národnej rady č. 4/1958 Sb. n. SNR)** – pod pojmom ľudovoumelecká výroba sa rozumie zhotovovanie úžitkových umeleckých predmetov, prevažne z prírodného materiálu, pracovníkmi, ktorí pri svojej tvorivej práci pokračujú v ľudovej umeleckej tradícii a uplatňujú pri nej skúsenosti rukodielnej výroby minulosti;
- j) **ak ide o poskytnutie služby, ktorou je poštová služba z rozsahu univerzálnej služby podľa § 3 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov;**
- k) **ak ide o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb, ktorých výsledkom je dodávka a inštalácia malého zariadenia na výrobu elektriny alebo tepla z obnoviteľných zdrojov energie (OZE) pre rodinné a bytové domy na účel bývania, teda pre fyzické osoby** – výnimka sa vzťahuje na finančnú podporu pre domácnosti na inštaláciu malých zariadení na využívanie OZE v rámci národného projektu Zelená domácnostiam Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry (SIEA);
- l) **ak ide o dodanie tovaru alebo poskytnutie služby súvisiacej so zabezpečením prípravy a výkonom predsedníctva Slovenskej republiky v medzinárodnej organizácii alebo v medzinárodnom zoskupení** – výnimka sa vzťahuje na zabezpečenie predsedníctva v akejkoľvek medzinárodnej organizácii alebo medzinárodnom zoskupení, ktorých je Slovenská republika členom. Príprava každého predsedníctva v medzinárodnej organizácii sa vyznačuje vysokou organizačnou a časovou náročnosťou, ako aj potrebou zabezpečiť dôstojnú prezentáciu Slovenskej republiky, často aj v ad-hoc prípadoch. To ovplyvňuje schopnosť verejného obstarávateľa plánovať zadávanie zákaziek podľa zákona, čo potvrdzujú aj skúsenosti so zabezpečovaním takýchto predsedníctiev v iných krajinách EÚ;
- m) **ak ide o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, ktorých odberateľom je stredná odborná škola alebo odborné učilište, ak má s dodávateľom uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní podľa osobitného predpisu a dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby priamo súvisí s výchovno-vzdelávacím procesom žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania** – výnimku môže uplatniť len ten verejný obstarávateľ, ktorý je strednou odbornou školou alebo odborným učilišťom a zadáva zákazku hospodárskemu subjektu, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelaní v zmysle § 16 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom predmetom takto zadávanej zákazky nemôžu byť akékoľvek tovary, služby alebo stavebné práce, ale len tie, ktoré priamo súvisia

s výchovno-vzdelávacím procesom žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania;

- n) **ak ide o poradenskú činnosť alebo konzultačnú činnosť fyzickej osoby pre prezidenta Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky a predsedu vlády Slovenskej republiky** – predmetom zákazky je poskytovanie poradenskej alebo konzultačnej činnosti fyzickými osobami najvyšším ústavným činiteľom Slovenskej republiky s cieľom spružniť a zefektívniť poskytovanie týchto služieb vzhľadom na špecifickú oblasť štátnej politiky, ktorá si vyžaduje dostatok skúsenosti s riešením daných prípadov;
- o) **ak ide o ochraňovanie štátnych hmotných rezerv zverených Správou štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky ochraňovateľovi;**
- p) **ak ide o poskytnutie služby v oblasti informačných technológií, ktorú verejný obstarávateľ v rámci vytvárania a rozvoja informačného systému verejnej správy vytvoril podľa osobitného predpisu** [napr. § 9a zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o eGovermente) v znení zákona č. 273/2015 Z. z.] zo služieb získaných verejným obstarávaním a
 - pri získaní služby nebolo použité priame rokovacie konanie,
 - poskytuje službu obci, vyššiemu územnému celku alebo právnickej osobe ovládanej obcou alebo vyšším územným celkom, a títo verejní obstarávatelia používajú takýto informačný systém verejnej správy na výkon zákonom ustanovených činností,
 - ak je výsledkom služby dielo, súhlas na jeho použitie je udelený v neobmedzenom vecnom rozsahu a
 - s poskytnutím služby verejný obstarávateľ počítal už pri verejnom obstaraní tejto služby;
- q) **ak ide o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, ktorých odberateľom je verejný obstarávateľ a dodávateľom verejný obstarávateľ, ktorý priamo dodáva tovar, uskutočňuje stavebnú prácu alebo poskytuje službu** – v rámci novely zákona o verejnom obstarávaní od 1. 1. 2019 došlo k rozšíreniu predmetnej výnimky podľa § 1 ods. 12 písm. q) na všetky typy verejných obstarávateľov uvedených v § 7 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní z dôvodu vytvorenia podmienok pre širšiu spoluprácu medzi subjektmi územnej samosprávy, ako aj pre zapojenie vysokých škôl alebo verejných výskumných inštitúcií;
- r) **ak ide o dodanie liekov uvedených v aktuálnom zozname kategorizovaných liekov na webovom sídle Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre potreby Horskej záchrannej služby a Hasičského a záchranného zboru;**
- s) **ak ide o službu v ťažbovej činnosti alebo pestovateľskej činnosti spojená s hospodárením v lesoch** podľa zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- t) **ak ide o tvorbu, vydanie a nákup učebníc, učebných textov a pracovných zošitov pre odborné a umelecké vyučovacie predmety v stredných odborných školách a konzervatóriách, pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a pre predmety vyučované v jazyku národnostných menšín, ktoré sú určené na vzdelávanie v školách** (§ 27 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov);

- u) **ak ide o poskytnutie služby, ktorú priamo poskytuje verejná vysoká škola a ktorej odberateľom je verejný obstarávateľ podľa § 7;**
- v) **ak ide o dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb pre verejného obstarávateľa,**
 1. **ktorých dodávateľom je registrovaný sociálny podnik** (§ 5 ods. 2 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
 2. **ktorých dodávateľom je fyzická osoba so zdravotným postihnutím, ktorá prevádzkuje alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť na chránenom pracovisku** (§ 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), alebo
 3. **ktoré sú dodávané chránenou dielňou** (§ 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) **alebo v rámci programov chránených pracovných miest**, ak aspoň 30 % zamestnancov vykonávajúcich prácu v chránených dielnach alebo v rámci programov chránených pracovných miest tvoria osoby so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnené osoby, (Napríklad § 2 ods. 5 a 6 zákona č. 112/2018 Z. z.);
- w) **ak ide o leteckú prepravu osôb poskytovanú priamo leteckým dopravcom v rámci pravidelných leteckých dopravných služieb** - zabezpečovanie služieb pravidelnej leteckej prepravy prostredníctvom verejného obstarávania je v praxi vnímané ako problematické, a to z dôvodu neustálej premenlivosti cien vyplývajúcej z rôznych trhových faktorov nesúvisiacich s verejným obstarávaním a skutočností, že častokrát nie je možné predvídať potrebu zabezpečenia konkrétnej služby tak, aby bolo možné jednoznačne špecifikovať predmet zákazky (destinácia, čas prepravy, mená cestujúcich a pod.) v dostatočnom časovom predstihu potrebnom pre realizáciu verejného obstarávania. Navyše je možné poukázať na to, že relevantný trh pre konkrétnu zákazku je určený aktuálnou ponukou prepravcov pôsobiacich na letisku (letiskách), na ktorých sa má vykonať nástup na prepravu (t. j. na letiskách, ktoré verejnému obstarávateľovi vyhovujú napr. z hľadiska vzdialenosti). Vzhľadom na danú obmedzenosť reálneho konkurenčného prostredia, ktoré zákazky s hodnotami nedosahujúcimi výšku finančných limitov nadlimitných zákaziek v zásade nie sú spôsobilé ovplyvniť, zmluvy uzatvárané priamo s leteckým dopravcami (t. j. nie prostredníctvom sprostredkovateľských subjektov) sú vyňaté spod pôsobnosti zákona;
- x) **ak ide o dodanie živých zvierat** - vzhľadom na to, že zviera je živý tvor, pričom každý jedinec sa vyznačuje individuálnymi vlastnosťami, v zásade nie je možné pri obstarávaní zvierat slúžiacich na osobitné účely (bezpečnostné, záchranné, vedecké, výskumné a pod.) postupovať pri opise predmetu zákazky plne v súlade s požiadavkami podľa § 42 zákona. V praxi napríklad býva často potrebné, aby za účelom predchádzania príbuzenskej plemenitbe išlo o jedincov s vhodnou genetickou líniou, a teda, aby zviera pochádzalo z konkrétneho chovu alebo aby zviera disponovalo predpokladmi na výcvik pre ozbrojené alebo záchranné zložky. Z tohto dôvodu sa vyníma spod pôsobnosti zákona obstarávanie živých zvierat v intenciách dotknutých finančných limitov;
- y) **ak ide o dodanie krmív určených pre zvieratá v zoologických záhradách** – s účinnosťou od 1. januára 2019 bolo spod pôsobnosti zákona vyňatý aj nákup krmív určených pre zvieratá v zoologických záhradách pri podlimitných zákazkách a zákazkách s nízkou hodnotou. Ako sa uvádza v dôvodovej správe k predmetnej novele zákona, individuálna spotreba krmiva u jednotlivých zvierat je daná rozličnou potrebou živín, ktorá sa neustále mení vzhľadom na hmotnosť, vek, pohlavie, sezónnosť, fázu reprodukčného cyklu, typ metabolizmu, temperament, spôsob ustajnenia, nárokov na tepelný režim alebo

stres zvierat chovaných v zoologických záhradách. Pod pojmom krmivo by sa na tieto účely mali rozumieť akékoľvek látky alebo výrobky, vrátane doplnkových látok, spracované, čiastočne spracované alebo nespracované, určené na používanie na kŕmenie zvierat orálnou cestou. Výnimku je pritom potrebné chápať tak, že sa uplatňuje na krmivo ako celok, t. j. kumulatívne sa zohľadňujú všetky druhy krmív, a teda nebudú sa uplatňovať „osobitné finančné limity“ napríklad na objemové krmivo, jadrové krmivo, ovocie a zeleninu, vedľajšie živočíšne produkty a pod.;

- z) **ak ide o dodanie tovaru alebo poskytnutie služby pre zákazky určené výlučne na výskumné, experimentálne, študijné alebo vývojové účely a ide o verejného obstarávateľa začleneného do sektora výskumu a vývoja podľa osobitného predpisu** – toto výnimkou sa reagovalo na požiadavky aplikačnej praxe, podľa ktorých sú osobitné požiadavky na uspokojenie konkrétnych potrieb častokrát nezlučiteľné s požiadavkami opisu predmetu zákazky v intenciách § 42 zákona. Ide o obstarávanie špecifických tovarov (prístroj, zariadenie, chemikália, enzým, protilátka a pod.) alebo služieb (analýzy, sekvencovanie a pod.) priamo určených pre potreby vedy a výskumu. Moderné experimentálne protokoly sú pritom založené na použití konkrétneho výrobku (prístroja, chemikálie, protilátky) a použitie iného výrobku (s formálne identickými parametrami) môže viesť k neúspechu celého experimentu (škoda rádovo prevyšujúca potenciálnu úsporu pri použití lacnejšieho komponentu). Analogické riziko je reálne aj pri špecifických službách pre výskumné účely. Použitie zákona je v daných prípadoch komplikované hospodárska súťaž je podstatne zúžená, a preto sa predmetnou výnimkou spod pôsobnosti zákona sleduje výrazné zníženie administratívnej záťaže;
- aa) **ak ide o prípravu a zabezpečenie medzinárodného podujatia významného charakteru na úrovni prezidenta Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky alebo člena vlády Slovenskej republiky** – predmetná výnimka spod pôsobnosti zákona vychádza z predpokladu, že zabezpečenie medzinárodného podujatia za účasti vysokých štátnych predstaviteľov Slovenskej republiky a iných štátov sa vyznačuje vysokou organizačnou a časovou náročnosťou, ako aj potrebou zabezpečiť takéto významné podujatie na zodpovedajúcej dôstojnej úrovni s pozitívnou reprezentáciou Slovenskej republiky navonok. Medzinárodné podujatia významného charakteru na úrovni uvedených štátnych predstaviteľov si vyžadujú bezpečnostné opatrenia nielen pri presune, príchode a odchode jednotlivých štátnych predstaviteľov a delegácií, ale aj pri zabezpečení objektivej bezpečnosti samotného miesta, kde bude podujatie prebiehať. Potreba vykonania všetkých úkonov na zaistenie bezpečnosti a zabezpečenie požiadaviek zúčastňujúcich sa krajín má vplyv na samotné organizačno-technické zabezpečenie takéhoto podujatia, pričom ich zverejnenie v prípadoch poskytnutia opisu predmetu zákazky zverejnením v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní by predstavovalo neúmerné zvýšenie bezpečnostného rizika samotného podujatia.

Výnimka pre zákazky s nízkou hodnotou

Zákon sa nevzťahuje na zákazku s nízkou hodnotou, ktorej predmetom je uskutočnenie stavebných prác pre verejného obstarávateľa,

1. **ktorých dodávateľom je registrovaný sociálny podnik** (§ 5 ods. 2 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
2. **ktorých dodávateľom je fyzická osoba so zdravotným postihnutím**, ktorá prevádzkuje alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť na chránenom pracovisku (§ 55 ods. 1 zákona)

- č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), alebo
3. **ktoré sú dodávané chránenou dielňou** (§ 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) **alebo v rámci programov chránených pracovných miest**, ak aspoň 30 % zamestnancov vykonávajúcich prácu v chránených dielňach alebo v rámci programov chránených pracovných miest tvoria osoby so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnené osoby, (Napríklad § 2 ods. 5 a 6 zákona č. 112/2018 Z. z.);

Výnimka pre zadávanie zákaziek malého rozsahu

Tento zákon sa nevzťahuje aj na tzv. zákazku malého rozsahu, tzn. zákazku, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako 5 000 eur v priebehu kalendárneho roka alebo počas platnosti zmluvy, ak sa zmluva uzatvára na dlhšie obdobie ako jeden kalendárny rok. Uvedeným sa sleduje zefektívnenie a spružnenie nákupov pri zákazkách, ktoré z pohľadu ich hodnoty nie je vhodné regulovať pravidlami verejného obstarávania.

II. ČASŤ Princípy verejného obstarávania

Vstupom do Európskej únie (ďalej len „EÚ“) sa Slovenská republika zaviazala rešpektovať a dodržiavať zásady Zmluvy o fungovaní EÚ, najmä zásadu voľného pohybu tovaru, slobodu usadiť sa a slobodne poskytovať služby, ako aj zásady, ktoré z týchto elementárnych stavebných kameňov EÚ vyplývajú, ako sú rovnaké zaobchádzanie, nediskriminácia, vzájomné uznávanie, proporционаlita a transparentnosť.

Predmetné princípy by mali zabezpečiť hospodárne, efektívne a transparentné nakladanie s verejnými finančnými prostriedkami, keďže hlavným cieľom verejného obstarávania je efektívnosť vynakladania týchto prostriedkov a ich priama či nepriama úspora a zabezpečenie účinnej konkurencie.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú preto pri zadávaní zákaziek povinní uplatňovať základné princípy práva EÚ zakotvené v zákone, a to počas celého priebehu realizácie verejného obstarávania. Podľa § 10 ods. 2 zákona verejný obstarávateľ a obstarávateľ **musia dodržať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.**

Princíp rovnakého zaobchádzania

Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov, princíp rovnakého zaobchádzania so všetkými uchádzačmi alebo záujemcami spočíva v tom, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ **pristupujú principiálne rovnakým spôsobom voči všetkým uchádzačom alebo záujemcom**, pričom nemôžu žiadneho z nich priamo alebo nepriamo, vedome alebo nevedome zvyhodňovať alebo znevýhodňovať oproti iným uchádzačom alebo záujemcom v rovnakom postavení.

V praxi verejného obstarávania teda nie je prípustné, ak verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhodnocujú ponuky alebo žiadosti o účasť jednotlivých uchádzačov alebo záujemcov rôznym spôsobom, pričom u niekoho napríklad splnenie určitej podmienky skúmajú detailne a u iného iba formálne, povrchné. V praxi verejného obstarávania je preto zakázané, napr.:

- posudzovať u niektorých uchádzačov alebo záujemcov doklady predložené za účelom preukázania splnenia podmienok účasti rozdielnym spôsobom ako u ostatných uchádzačov alebo záujemcov;
- uplatniť voči jednému z uchádzačov rozdielny výklad tej istej skutočnosti uvedenej v ponukách uchádzačov a v dôsledku toho jedného z uchádzačov vylúčiť a v prípade ostatných uchádzačov tú istú skutočnosť akceptovať;
- požiadať o vysvetlenie ponuky len jedného uchádzača ohľadom skutočnosti, či ním ponúkaný tovar spĺňa požiadavky na predmet zákazky (napr. požadovaný technický parameter), avšak druhého uchádzača, z ktorého predloženej ponuky tiež nie je možné jednoznačne posúdiť splnenie požiadaviek na predmet zákazky, o vysvetlenie ponuky nepožiadať.

Účel tohto princípu je teda stráženie neutrality pri posudzovaní ponúk alebo žiadostí o účasť, kedy je **nevyhnutné, aby sa vylúčila akákoľvek subjektivita** a možné zvyhodnenie alebo poškodenie súťažiacich subjektov o zadanie zákazky.

Rozhodnutie rady č. 10875-9000/2018 ustanovuje posúdenie a vyhodnotenie splnenia **všetkých stanovených** podmienok účasti **rovnako u všetkých** uchádzačov ako **povinné**. V tomto prípade vylúčený uchádzač vo svojom odvolaní poukazoval na, podľa jeho názoru, prílišný formalizmus pri vyhodnocovaní ním predložených referencií. Z rozhodnutia Rady: *Verejný obstarávateľ nie je oprávnený sa pri vyhodnotení splnenia podmienok účasti odkloniť od požiadaviek, ktoré určil. Nemôže teda v procese vyhodnotenia splnenia podmienok účasti akceptovať také referencie, ktoré spĺňajú len niektoré z požiadaviek, ktoré v podmienke účasti stanovil tak, že majú byť splnené kumulatívne, nakoľko pri vyhodnocovaní splnenia podmienok účasti nie je oprávnený sa rozhodnúť, že na niektoré z požiadaviek, ktorých splnenie požadoval, nebude pri vyhodnotení splnenia podmienok účasti uchádzačmi prihliadať. Takýto prístup verejného obstarávateľa by tiež jednoznačne bol v príkrom rozpore s princípom rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi a záujemcami, ktorého cieľom je napomôcť rozvoju skutočnej hospodárskej súťaže a účelnému vynakladaniu verejných prostriedkov, ako aj zabrániť riziku uprednostňovania určitých uchádzačov alebo záujemcov a svojvoľnému postupu verejného obstarávateľa. V súlade s týmto princípom sa totiž uchádzači a záujemcovia musia nachádzať v rovnakej situácii, tak v čase vypracovania ponúk, ako aj v čase ich vyhodnotenia.*

Princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov

Z rozsudku Súdneho dvora EÚ C-225/98 *Komisia proti Francúzska republika* alebo z rozsudku tohto súdu C-199/07 *Komisia proti Helénska republika* vyplýva, že prístup verejného obstarávateľa, ktorý v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania požadoval predloženie konkrétnych národných certifikátov, je porušením slobody poskytovania služieb. Navyše Súdny dvor EÚ konštatuje, že vyžadovanie členstva v národných profesijných organizáciách, komorách, resp. registroch môže mať odradzujúci účinok na záujemcov alebo uchádzačov z iných členských štátov.

Princíp nediskriminácie nezakazuje len otvorenú diskrimináciu z hľadiska štátnej príslušnosti, sídla (usídlenia), ale aj všetky formy skrytej diskriminácie predstavujúce rozdiel v zaobchádzaní vedúci k ujme hospodárskych subjektov usadených v iných členských štátoch, ktoré by mohli mať o zákazku záujem (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v prípadoch C-225/98, C-507/03, C-231/03).

Princíp nediskriminácie sa preto prejavuje v zákaze akéhokoľvek zvýhodňovania určitého uchádzača alebo záujemcu. V praxi verejného obstarávania je preto zakázané, napr.:

- opísanie konkrétného technologického postupu výroby predmetu zákazky, opísanie jeho vlastností spôsobom, ktorý poukazuje na určitý patent alebo unikátnu vlastnosť, ktorá je charakteristická iba pre určitého výrobcu, pričom na trhu existujú iné porovnateľné riešenia výroby;
- stanovenie takých podmienok účasti, ktoré podstatným spôsobom nesúvisia s predmetom zákazky;
- požadovanie špecifických národných dokladov, napr. požadovanie predloženia osvedčenia autorizovaného architekta alebo stavebného inžiniera alebo vyžadovanie certifikátu preukazujúceho, že určitý výrobok je možné uviesť do prevádzky v určitom členskom štáte;
- diskriminovanie na úrovni určitého územia, určitého regiónu alebo prostredníctvom unikátnych kapacít;
- vyžadovanie referencie, ktorá je naviazaná výlučne na druh subjektu, ktorému bol predmet zákazky dodávaný v minulosti, napr. vyžadovanie referencie výlučne od štátnych orgánov alebo orgánov verejnej moci;

- určenie kratšej lehoty na vyžiadanie súťažných podkladov ako lehoty na predkladanie ponúk, a tým neumožnenie prístupu záujemcov k súťažným podkladom počas celej lehoty, v priebehu ktorej sú oprávnení predkladať ponuky.

Spôsob diskriminácie môže predstavovať aj požiadavka na formu vlastníctva určitých kapacít, napr. požadovanie využitia výlučne vlastných zamestnancov alebo vlastných strojových kapacít.

Ďalší spôsob diskriminácie identifikovala Rada Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej „rada“) vo svojom rozhodnutí č. 13599-9000/2017 kedy konštatovala, že *podmienka účasti preukazujúca finančné a ekonomické postavenie spočívajúca v požiadavke preukázania, že účet nie je a nebol predmetom blokácie (resp. správne v súlade s terminológiou Exekučného poriadku, na účte nebola zablokovaná suma vo výške pohľadávky a jej príslušenstva), je v rozpore s princípom nediskriminácie. Dôvodom je spôsob, akým prebieha exekučné konanie. Exekútor vydáva rozhodnutie o začatí exekúcie bez ohľadu na povinného, ten sa o tom dozvedá až keď je samotný príkaz na začatie exekúcie vydaný a suma do výšky pohľadávky a príslušenstva bankou blokována. Avšak príkaz na začatie exekúcie môže byť vydaný aj na základe neplatného právneho titulu, a tým by uchádzač bez svojho zavinenia nespĺňal podmienku účasti, pretože predmetom blokácie sa až do času rozhodnutia súdu, že neexistuje právny dôvod na výkon pohľadávky exekúciou, môže stať účet aj takého hospodárskeho subjektu, ktorý je finančne stabilný a plní si svoje záväzky včas.*

Princíp transparentnosti

Účelom princípu transparentnosti v procese verejného obstarávania je zabezpečiť, aby tento proces prebiehal prehľadným, predvídateľným a preskúmateľným spôsobom, v súlade s podmienkami stanovenými v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch a zabrániť tak svojvoľnému konaniu verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa pri rešpektovaní slobodnej hospodárskej súťaže. V rozpore s týmto princípom je preto akékoľvek konanie verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré by robilo verejné obstarávanie nečitateľné, nekontrolovateľné alebo horšie kontrolovateľné.

Princíp transparentnosti má teda zabezpečiť **predvídateľnosť** konania verejného obstarávateľa a obstarávateľa (zo strany záujemcov alebo uchádzačov) a zároveň **preskúmateľnosť**, t.j. kontrolu nestrannosti každého úkonu verejného obstarávateľa a obstarávateľa vykonaného v súvislosti so zadávaním zákazky (zo strany kontrolných orgánov).

- Naplnenie tohto princípu vyžaduje, aby všetky podmienky a pravidlá zadávania konkrétnej zákazky boli **vyjadrené jasne, presne a jednoznačne v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch.**

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú preto povinní zabezpečiť, aby všetky relevantné skutočnosti (informácie), na základe ktorých záujemcovia alebo uchádzači môžu pripraviť a vypracovať svoje ponuky (resp. žiadosti o účasť) v danom konkrétnom prípade, boli dostatočne určito uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch tak, aby sa zaručila spravodlivá a účinná hospodárska súťaž.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní najmä:

- určiť predmet zákazky jednoznačne a úplne tak, aby záujemcom alebo uchádzačom boli zrejmé všetky okolnosti dôležité pre vypracovanie kvalitnej ponuky;
- stanoviť podmienky účasti vo verejnom obstarávaní jasne, zrozumiteľne a jednoznačne tak, aby nepripúšťali rozdielny výklad jednotlivými záujemcami alebo uchádzačmi;
- jasne vymedziť kritériá, podľa ktorých budú hodnotené ponuky uchádzačov; výberové kritériá a ich implementujúce pravidlá musia byť jasne špecifikované v súťažných podkladoch a následne musia byť aj dôsledne aplikované; princíp transparentnosti totiž môže byť dodržaný, len ak všetci záujemcovia alebo uchádzači dopredu vedia, podľa akých kritérií budú ich ponuky hodnotené a len takéto kritériá môžu byť hodnotené objektívne; potenciálni uchádzači by mali byť vopred upozornení na všetky elementy, ktoré budú brané do úvahy pri určení ekonomicky najvýhodnejšej ponuky;
- verejný obstarávateľ a obstarávateľ je povinný zabezpečiť, aby boli všetky informácie uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch (napr. stanovené lehoty, výška zábezpeky, a pod.), v súlade s informáciami v Úradnom vestníku EÚ a vo Vestníku verejného obstarávania,
- Naplnenie tohto princípu ďalej vyžaduje, aby verejný obstarávateľ a obstarávateľ **všetky svoje rozhodnutia riadne (t. j. dostatočným spôsobom) odôvodnili.**

Zákon síce bližšie nešpecifikuje, v akom rozsahu majú verejný obstarávateľ a obstarávateľ svoje rozhodnutie odôvodniť, avšak súladné s princípom transparentnosti je, ak záujemcovi alebo uchádzačovi poskytnú čo možno najviac informácií, ktoré mu umožnia prijať predmetné rozhodnutie bez akýchkoľvek pochyb o jeho správnosti.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní náležite odôvodniť najmä:

- rozhodnutie o vylúčení záujemcu alebo uchádzača; uplatnenie princípu transparentnosti totiž vyžaduje náležité uvedenie dôvodov, ktoré viedli verejného obstarávateľa a obstarávateľa (resp. komisiu na vyhodnotenie ponúk) k vylúčeniu ponuky; verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú preto v oznámení o vylúčení povinní uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom pre ich rozhodnutie a akými úvahami boli vedení pri jeho prijímaní; samotné odôvodnenie má byť totižto zhrnutím všetkých zistených skutočností odôvodňujúcich postup verejného obstarávateľa a obstarávateľa;
- upovedomenie o tom, že záujemca nebude vyzvaný na predloženie ponuky v užšej súťaži; napríklad všeobecné konštatovanie, že záujemca bol neúspešný z dôvodu, že sa neumiestnil medzi prvými piatimi záujemcami a nebude tak vyzvaný na predloženie ponuky, nepostačuje;
- žiadosť o vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov (v rámci vyhodnocovania splnenia podmienok účasti) a žiadosť o vysvetlenie ponuky (v rámci vyhodnocovania ponúk) tak, aby zo žiadosti o vysvetlenie bolo zrozumiteľné a zrejmé, čo konkrétne požadujú verejný obstarávateľ a obstarávateľ vysvetliť a z akých dôvodov; osobitne pri žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky je nevyhnutné uviesť, z akých dôvodov považujú ponuku uchádzača za mimoriadne nízku;
- oznámenie o neprijatí riešenia uchádzačov v súťažnom dialógu; uvedené oznámenie musí obsahovať relevantné odôvodnenie, resp. informácie o postupe pri hodnotení riešenia;
- zrušenie použitého postupu zadávania zákazky; zároveň je povinný oznámiť postup, ktorý použije pri zadávaní zákazky na pôvodný predmet zákazky.

V tejto súvislosti je potrebné dodať, že aj všetky jednotlivé úkony komisie na vyhodnotenie ponúk pri vyhodnocovaní splnenia požiadaviek uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a v súťažných podkladoch musia byť dostatočne podložené, aby boli následne preskúmateľné.

V konkrétnom prípade, kedy verejný obstarávateľ vylúčil uchádzača z dôvodu nesplnenia podmienok účasti tvrdiac, že predložené čestné vyhlásenia deklarujúce požadovaný obrat neobsahujú pravdivé údaje, bez uvedenia bližších informácií či dôkazov, na základe ktorých k takémuto záveru (dôvodu vylúčenia) došiel, a odvolával sa len na jemu dostupné informácie a všeobecne dostupné informácie, avšak tieto bližšie nešpecifikoval, Rada vo svojom rozhodnutí č. 15313-9000/2018 konštatovala, že *takéto odôvodnenie vylúčenia je nepreskúmateľné. Nekontretizované „všeobecne dostupné informácie“ pritom podľa Rady nemôžu byť zákonným dôvodom vylúčenia navrhovateľa... V súlade s princípom transparentnosti musí byť totiž každé rozhodnutie verejného obstarávateľa v procese zadávania zákazky jasné, čitateľné a riadne odôvodnené tak, aby bolo preskúmateľné. O to viac to platí v prípade takého rozhodnutia (úkonu) verejného obstarávateľa, akým je vylúčenie uchádzača. Verejný obstarávateľ je preto povinný rozhodnutie o vylúčení náležite odôvodniť, a teda jasne uviesť, ktoré konkrétne zistené skutočnosti boli podkladom pre takéto rozhodnutie (prípadne akými úvahami bol vedený pri jeho prijímaní). Určite teda nepostačuje vylúčenie uchádzača odôvodniť odvolaním sa na všeobecne dostupné informácie tak, ako to v tomto prípade urobil kontrolovaný. Takýto postup kontrolovaného totiž robí celý úkon vylúčenia navrhovateľa nepreskúmateľným. Aj tento dôvod vylúčenia preto rada považuje za nepreukázaný a nepreskúmateľný.*

- Naplnenie tohto princípu taktiež vyžaduje, aby verejný obstarávateľ a obstarávateľ **písomne zdokumentovali každý svoj úkon v dokumentácii z procesu verejného obstarávania.**

Dokumentovanie celého postupu zadávania zákazky je dôležité z hľadiska preskúmateľnosti konania verejného obstarávateľa a obstarávateľa. Každý úkon verejného obstarávateľa a obstarávateľa vykonaný v súvislosti so zadávaním zákazky musí byť v procese verejného obstarávania riadne zdokumentovaný a prehľadný, a to najmä za tým účelom, aby bolo možné v každej fáze, a teda aj po ukončení procesu verejného obstarávania, riadne preskúmať, či jeho konanie bolo v súlade so zákonom.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú tiež povinní počas celého procesu verejného obstarávania zabezpečiť, aby nedošlo ku konfliktu záujmov, pričom ak identifikujú konflikt záujmov, sú v súlade s princípom transparentnosti povinní v dokumentácii preskúmateľným spôsobom zaznamenať riešenie predmetnej skutočnosti (napr. odôvodnením riešenia konfliktu záujmov v zápisnici z vyhodnotenia ponúk, resp. v zápisnici z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti, prípadne oznámením všetkým záujemcom alebo uchádzačom, resp. iným formálnym úkonom v procese verejného obstarávania).

Porušenie princípu transparentnosti nastáva nezávisle na tom, či sa preukáže konkrétne porušenie niektorej konkrétnej zákonnej povinnosti.

Princíp proporcionality

Princíp proporcionality vyžaduje, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia neprekračovali hranice toho, čo je vhodné a potrebné na dosiahnutie sledovaných cieľov. Tým sa rozumie, že v prípade, ak existuje voľba medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k tomu najmenej obmedzujúcemu a že spôsobené ťažkosti nesmú byť neúmerné vo vzťahu k sledovaným cieľom.

Na správnu aplikáciu tohto princípu je teda nevyhnutné poznať cieľ, ku ktorému má konanie verejného obstarávateľa a obstarávateľa smerovať. Ak k danému cieľu vedie viacero

možných ciest, verejný obstarávateľ a obstarávateľ sa majú prikloniť k tej najmenej obmedzujúcej pre hospodárske subjekty vo verejnom obstarávaní.

Správne použitie princípu proporcionality možno demonštrovať na nasledovnom príklade týkajúcom sa mimoriadne nízkej ponuky:

- cieľom existencie právnej úpravy mimoriadne nízkej ponuky je ochrana verejného obstarávateľa, obstarávateľa a uchádzačov pred nereálne nízkymi ponukami iných uchádzačov, t. j. aby sa úspešným vo verejnom obstarávaní nestal uchádzač s nereálne nízkou ponukou (čo znemožní, aby sa úspešnými stali uchádzači s reálnymi ponukami), za ktorú nebude neskôr schopný realizovať predmet zákazky (čo poškodzuje verejného obstarávateľa a obstarávateľa a deformuje hospodársku súťaž);
- ak chce verejný obstarávateľ a obstarávateľ dosiahnuť tento cieľ, t. j. ochrániť seba aj ostatných uchádzačov, musia uchádzača s mimoriadne nízkou ponukou požiadať o jej vysvetlenie, pričom si môžu vyžiadať napríklad aj zmluvy uzavreté so subdodávateľmi, z ktorých bude vyplývať, či dodajú tovary, služby alebo stavebné práce za cenu uvedenú v ponuke; takáto požiadavka je v súlade s princípom proporcionality, keďže je primeraná na dosiahnutie cieľa – ochrany pred nereálne nízkou ponukou uchádzača;
- v rozpore s princípom proporcionality by bola žiadosť verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, aby boli zmluvy so subdodávateľmi notársky overené; takáto požiadavka, bez toho, aby mal verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ dôvodnú pochybnosť o pravosti zmlúv, resp. podpisov na nich, totiž prekračuje hranice toho, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie cieľa, keďže núti uchádzača, aby vynakladal dodatočné finančné prostriedky a súčasne investoval čas do overenia zmlúv notárom, pričom právne záväzné sú aj zmluvy, ktoré notársky overené nie sú.

Ďalším typickým príkladom využitia princípu proporcionality vo verejnom obstarávaní je žiadosť o vysvetlenie ponuky uchádzača. Ak sa v ponuke objaví istá nejasnosť a táto nejasnosť sa pravdepodobne môže jednoducho vysvetliť a odstrániť, princíp proporcionality kladie verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi povinnosť požiadať uchádzača o vysvetlenie jeho ponuky a nie ho z verejného obstarávania vylúčiť. Princíp proporcionality totiž medzi dvomi možnými riešeniami (žiadosť o vysvetlenie ponuky alebo vylúčenie uchádzača) preferuje to menej obmedzujúce.

Otázkou aplikácie princípu proporcionality sa zaoberá aj rozhodnutie Rady úradu č. 14345-9000/2018. V tomto prípade požadoval verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania v podmienkach účasti v rámci technickej a odbornej spôsobilosti okrem iného aj to, aby záujemcovia **už v žiadostiach o účasť** predložili certifikáty ku **konkrétnym** systémom inštalovaným u verejného obstarávateľa. Rada v tejto súvislosti poukázala na to, že v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v bode „Ďalšie osobitné podmienky, ktorým podlieha plnenie zmluvy, najmä vzhľadom na bezpečnosť dodávok a informácií“ verejný obstarávateľ uviedol, že úspešný uchádzač zabezpečí bezodkladne po uzatvorení zmluvy s verejným obstarávateľom preškolenie a certifikáciu všetkých osôb, ktoré budú vykonávať bezpečnostnú službu v objektoch verejného obstarávateľa. Z uvedeného bolo zrejmé, že pre verejného obstarávateľa bolo postačujúce, aby boli všetci pracovníci úspešného uchádzača, ktorí budú bezpečnostnú službu vykonávať, preškolení a certifikovaní až po uzavretí zmluvy. Keďže z vyjadrenia verejného obstarávateľa vyplynulo, že ide o certifikáty, ktoré nie sú ničím výnimočné a je ich možné získať absolvovaním jednoduchého preškolenia na používanie predmetných konkrétnych systémov, nebol Rade zřejmý dôvod, pre ktorý bolo tieto certifikáty potrebné vyžadovať už v žiadostiach o účasť záujemcov, na ktorých predloženie mali záujemcovia k dispozícii len lehotu jedného mesiaca

od vyhlásenia súťaže. Rada konštatovala, že ak verejný obstarávateľ považuje za potrebné, aby pracovníci úspešného uchádzača disponovali predmetnými certifikátmi o preškolení na používanie týchto konkrétnych systémov, pričom je súčasne splnený predpoklad, že ide o certifikáty vydávané na nediskriminačnom základe, má verejný obstarávateľ možnosť predmetné certifikáty požadovať

- po uzavretí zmluvy s úspešným uchádzačom ako verejný obstarávateľ uviedol v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, prípadne
- pred uzavretím zmluvy s úspešným uchádzačom v rámci inštitútu poskytnutia riadnej súčinnosti na uzavretie zmluvy.

V oboch uvedených prípadoch je však verejný obstarávateľ v súlade s **princípom proporcionality** povinný poskytnúť úspešnému uchádzačovi na preukázanie splnenia predmetnej požiadavky primeranú lehotu, v rámci ktorej je tento reálne schopný požadované certifikáty získať. Ak verejný obstarávateľ požaduje predloženie certifikátu k určitému konkrétnemu systému, nesmú úkony verejného obstarávateľa uskutočnené v tejto súvislosti smerovať k vytvoreniu prekážok brániacich získaniu takéhoto certifikátu hospodárskemu subjektu, ktorý zatiaľ s uvedeným konkrétnym systémom nepracoval, pretože pracoval s inými obdobnými systémami.

Princíp proporcionality sa obdobne ako ostatné princípy aplikuje vždy s prihliadnutím na konkrétnu skutkovú situáciu. Z uvedeného dôvodu nie je možné podať vyčerpávajúci zoznam všetkých situácií, ako sa majú princípy aplikovať. Aj preto možno verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi odporučiť, aby sa pri každom rozhodovaní v procese verejného obstarávania zamysleli nad tým, či nemožno vzniknutú situáciu vyriešiť aj menej obmedzujúcim opatrením, samozrejme, za súčasného dodržania ostatných princípov vo verejnom obstarávaní.

Princíp hospodárnosti a efektívnosti

Účelom princípu hospodárnosti a efektívnosti je zabezpečiť dosiahnutie výberu takého uchádzača, ktorý za vynaložené prostriedky poskytne najlepšie plnenie, pričom hospodárne a efektívne je také verejné obstarávanie, ktoré zabezpečí čo najvyšší počet predložených ponúk, a tým čo najširšiu hospodársku súťaž pri čo najmenšej finančnej a administratívnej náročnosti procesu verejného obstarávania.

Naplnenie tohto princípu teda vyžaduje zabezpečenie čo najhospodárnejšieho využívania verejných prostriedkov, ktoré predpokladá získanie ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, čomu by mala zodpovedať prirodzená snaha verejného obstarávateľa a obstarávateľa dosiahnuť čo najširšiu hospodársku súťaž.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní najmä:

- v prípravnej fáze verejného obstarávania precízne vymedziť predmet zákazky (vrátane technických požiadaviek); pri prieskume trhu môžu napríklad zistiť nedostatočný počet dodávateľov schopných uskutočniť požadované plnenie – v takomto prípade, aby zaistili čo najširšiu hospodársku súťaž a naplnili princíp hospodárnosti;
- nezahrnúť napríklad do predmetu zákazky na stavebné práce aj nákup tovaru, ktorý nie je nevyhnutný na splnenie zmluvy na stavebné práce alebo s ňou nesúvisí;
- pri vyhodnocovaní ponúk na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality nastaviť jednotlivé kritériá tak, aby viedli k výberu ponuky takého úspešného uchádzača, ktorý predloží objektívne najvýhodnejšiu ponuku z hľadiska ceny aj hodnotenej kvality;

- stanoviť podmienky účasti vo verejnom obstarávaní tak, aby bezdôvodne neobmedzili okruh potenciálnych dodávateľov a zabezpečili tak vytvorenie čo najširšej hospodárskej súťaže;
- zabezpečiť, aby v procese vyhodnocovania splnenia podmienok účasti, resp. vyhodnocovania ponúk, v situáciách, keď je opodstatnené využitie inštitútu vysvetlenia, nedochádzalo v rozpore s týmto princípom k vylúčeniu ponúk uchádzačov z takých dôvodov, ktoré je možné jednoducho vysvetlením/doplnením odstrániť (t. j. neuprednostňovať formálnu stránku pred vecnou); v súlade s týmto princípom totiž nemôže byť vylúčenie podstatne ekonomicky výhodnejšej ponuky len z dôvodu formálnej chyby, ktorej sa dopustí niektorý zo záujemcov alebo uchádzačov.

V súvislosti s uplatnením princípu hospodárnosti je potrebné poukázať tiež na prípad, keď pravidlá elektronickej aukcie neumožňujú uchádzačom súťažiť aj o druhé a nasledujúce miesta a následne z akýchkoľvek dôvodov nedôjde k podpisu zmluvy s uchádzačom, ktorý sa v elektronickej aukcii umiestnil na prvom mieste. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú v danom prípade povinní prijať ponuku vo vyššej hodnote, ako by tomu bolo v prípade nastavenia elektronickej aukcie spôsobom, ktorý umožňuje súťažiť aj o druhé a ďalšie miesta. Je preto vhodné a účelné nastaviť pravidlá elektronickej aukcie tak, aby umožňovali uchádzačom súťažiť aj o druhé a nasledujúce miesta, keďže to môže viesť k dosiahnutiu ekonomicky výhodnejšej ponuky a k úspore finančných prostriedkov.

III. ČASŤ Vybrané pojmy a nástroje používané vo verejnom obstarávaní

Rámcová dohoda, dynamický nákupný systém

Rámcová dohoda

Rámcová dohoda je podľa § 2 ods. 5 písm. g) zákona písomná dohoda medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo jedným alebo viacerými obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými uchádzačmi na strane druhej. Predstavuje flexibilný nástroj umožňujúci verejnému obstarávateľovi realizovať opakované nákupy počas obdobia stanoveného v rámcovej dohode. Rámcovú dohodu môžu využívať verejní obstarávatelia (obstarávatelia), ktorí sú jasne a jednoznačne identifikovaní už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania (oznámení použitom ako výzva na súťaž). Z nedávneho rozsudku SD EÚ C-216/17 však vyplýva, že verejní obstarávatelia nemusia byť nevyhnutne zmluvnou stranou rámcovej dohody. Vo výrokovej časti rozsudku SD EÚ je uvedené, že verejný obstarávateľ môže konať na svoj vlastný účet a na účet iných verejných obstarávateľov, ktorí sú jasne určení, ale nie sú priamo stranami rámcovej dohody, pod podmienkou, že požiadavky týkajúce sa zverejnenia a právnej istoty, a teda transparentnosti, sú splnené³.

Spôsob zadania zákazky na základe rámcovej dohody musí byť v rámcovej dohode jednoznačne upravený, pričom ak nie je uvedené inak, tak rámcová dohoda musí mať písomnú formu. Rámcovú dohodu je možné uzatvoriť aj pri nadlimitných, podlimitných zákazkách, zákazkách s nízkou hodnotou. V prípade podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska, pri zadávaní zákazky na základe rámcovej dohody sa postupuje podľa § 83 ods. 2 až 9 zákona.

Rámcová dohoda predstavuje uzavretú kontrakčnú platformu, ktorú možno uzavrieť najviac na štyri roky, v prípade obstarávateľa na osem rokov (okrem výnimočných prípadov vzťahujúcich sa na predmet rámcovej dohody), v prípade zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti na sedem rokov (okrem výnimočných prípadov odôvodnených životnosťou tovaru alebo technickými problémami). To znamená, že v prípade, ak má verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v úmysle uzavrieť rámcovú dohodu na dlhšie obdobie, je potrebné tento úkon riadne odôvodniť, pričom dôkazné bremeno na preukázanie odôvodnenosti tohto kroku je výlučne na verejnom obstarávateľovi alebo obstarávateľovi. Pri podlimitných zákazkách s využitím elektronického trhoviska je možné rámcovú dohodu uzavrieť najdlhšie na obdobie 12 mesiacov.

Pri uzatváraní rámcovej dohody zvyčajne nie je známy presný rozsah zákaziek, ktoré sa budú na jej základe zadávať (na obstaranie takéhoto typu zákaziek je rámcová dohoda určená) – rámcová dohoda stanovuje len predpokladané množstvo, avšak na proces jej uzatvárania sa vzťahujú tie isté pravidlá ako na zákazky s presne definovaným obsahom aj rozsahom.

Z uvedeného vyplýva, že aj keď má byť výsledkom verejného obstarávania rámcová dohoda, je potrebné vypočítať PHZ (rámcovej dohody) v súlade s § 6 ods. 10 zákona,

³

http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=%2522r%25C3%25A1mcov%25C3%25A1%2Bdohoda%2522%2Bobstar%25C3%25A1v*&docid=209348&pageIndex=0&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=14967659#ctx1.

vypracovať súťažné podklady v súlade s § 42 zákona, ktorých súčasťou je jednoznačná špecifikácia predmetu zákazky a určiť kritériá na hodnotenie ponúk v súlade s § 44 zákona.

Je v záujme verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, aby dodržal § 6 ods. 10 zákona, podľa ktorého sa predpokladaná hodnota rámcovej dohody určí ako maximálna predpokladaná hodnota všetkých zákaziek, ktoré sa predpokladajú počas platnosti rámcovej dohody. Zadávať zákazky na základe platnej rámcovej dohody bude totiž môcť iba do vyčerpania v nej dohodnutého maximálneho rozsahu plnenia, resp. maximálnej ceny. Z uvedeného vyplýva, že v rámcovej dohode je stanovený rámec, maximálny rozsah plnenia, pričom zadávanie konkrétnych zákaziek, vrátane ich špecifikácie a množstva (samozrejme v rámci a za podmienok stanovených rámcovou dohodou), bude uvedené v čiastkovej zmluve/objednávke.

Rámcová dohoda sa končí uplynutím času, na ktorý bola uzatvorená alebo za podmienok uvedených v rámcovej dohode. Rámcová dohoda sa teda končí podľa tej udalosti, ktorá nastane skôr. Napríklad: ak bola rámcová dohoda uzatvorená na štyri roky, s určenou výškou rámca max. 1 000 000 eur, tak k jej ukončeniu dôjde vtedy, keď uplynú štyri roky od uzatvorenia, alebo keď dôjde k vyčerpaniu rámca (v tomto prípade sumy), a to aj v prípade, že obdobie štyroch rokov ešte neuplynulo (§ 83 ods. 2, § 99 ods. 2 zákona).

V súvislosti s uzavieraním rámcových dohôd podľa § 83 (§ 99) zákona je potrebné poukázať na odsek 3 predmetného ustanovenia, v zmysle ktorého pri zadávaní zákazky na základe rámcovej dohody nemožno vykonať podstatné zmeny a doplnenia podmienok určených v rámcovej dohode. Čiastkovými zmluvami uzavretými na základe rámcovej dohody nie je možné vykonať podstatné zmeny a doplnenia podmienok určených v rámcovej dohode a ustanovenia čiastkových zmlúv nemôžu mať prednosť pred ustanoveniami rámcovej dohody, keďže táto ustanovuje záväzný rámec pre uzavieranie čiastkových zmlúv.

Zákon pristupuje rozdielne k situácii, keď je rámcová dohoda uzavretá s jedným hospodárskym subjektom, a k situácii, keď je rámcová dohoda uzatvorená s viacerými hospodárskymi subjektmi. V prípade zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti je počet hospodárskych subjektov (ak je rámcová dohoda uzatváraná s viacerými) obmedzený na minimálne tri.

Ak je rámcová dohoda uzavretá medzi verejným obstarávateľom a jedným hospodárskym subjektom, tak je potrebné všetky podmienky zadávania čiastkových plnení určiť v tejto rámcovej dohode, pričom konkrétnemu zadaniu môže predchádzať písomná konzultácia medzi zmluvnými stranami a verejný obstarávateľ môže požiadať o doplnenie ponuky (§ 83 ods. 4).

V prípade, ak je rámcová dohoda uzavretá medzi verejným obstarávateľom a viacerými hospodárskymi subjektmi, tak sa čiastkové plnenia zadávajú na základe pravidiel určených v tejto rámcovej dohode, pričom zákon pripúšťa nasledovné možnosti:

- a) bez opätovného otvorenia súťaže, pričom všetky podmienky upravujúce plnenie čiastkových plnení, ako aj objektívne pravidlá na určenie konkrétného hospodárskeho subjektu, ktorému bude čiastkové plnenie zadané, musia byť okrem tejto rámcovej dohody uvedené/určené aj v súťažných podkladoch,
- b) s opätovným otvorením súťaže, ak rámcová dohoda neobsahuje všetky podmienky a pravidlá upravujúce plnenie zákaziek alebo
- c) sčasti s opätovným otvorením a sčasti bez opätovného otvorenia, pričom objektívne pravidlá (kritériá) na určenie toho, ktorá časť plnenia sa zadá bez opätovného otvorenia a ktorá časť plnenia sa zadá s opätovným plnením, musia byť určené už v súťažných podkladoch (§ 83 ods. 5 zákona).

V prípade, že obstaráva verejný obstarávateľ, tak sa pri opätovne otváraní súťaži postupuje podľa rovnakých podmienok, ako boli podmienky v rámcovej dohode, pričom tieto môžu byť presnejšie formulované. Zákon zároveň stanovuje náležitosti postupu, ktoré majú byť v takomto prípade dodržané, a to: písomná konzultácia, stanovenie dostatočne dlhej lehoty na predkladanie ponúk, písomné predkladanie ponúk, vyhodnocovanie ponúk na základe kritérií uvedených v rámcovej dohode (§ 83 ods. 7 zákona).

Obstarávateľ má v prípade opätovného otvárania súťaže zákonom stanovenú povinnosť určiť v súťažných podkladoch objektívne pravidlá a kritéria na zadávanie čiastkových plnení, pričom tieto musia zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a hospodársku súťaž, a taktiež musí stanoviť dostatočne dlhú lehotu na predkladanie ponúk (§ 99 ods. 3 zákona). Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže zadávať čiastkové plnenia výlučne tým hospodárskym subjektom, ktoré sú zmluvnou stranou tejto rámcovej dohody (§ 83 ods. 3, § 99 ods. 3 zákona). Verejný obstarávateľ ani obstarávateľ nevyžaduje pri zadávaní čiastkovej zákazky na základe rámcovej dohody od druhej zmluvnej strany doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti, ak ich má k dispozícii z postupu verejného obstarávania, ktorého výsledkom bola daná rámcová dohoda (§ 83 ods. 9, § 99 ods. 7 zákona).

Zákon v § 83 ods. 8 a § 99 ods. 6 ustanovuje pravidlá pre prípad opätovného otvárania súťaže, ak sa ponuky predkladali vo forme elektronického katalógu a zároveň bola rámcová dohoda uzatvorená s viacerými uchádzačmi a verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ určil (je to jeho možnosť), že pri opätovnom otvorení súťaže bude postupovať na základe aktualizovaného elektronického katalógu. V tom prípade sa postupuje jedným z nasledovných spôsobov, pričom tento spôsob sa uvedie aj v súťažných podkladoch:

- a) verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyzve na predloženie „aktualizovaných“ elektronických katalógov alebo
- b) oznámi uchádzačom, že má v úmysle vybrať z predložených katalógov informácie potrebné na vytvorenie ponuky podľa § 83 ods. 8 písm. b) alebo § 99 ods. 6 písm. b) zákona.

Uzatvorenie rámcovej dohody sa riadi § 56 zákona a pravidlami v ňom uvedenými. Prostredníctvom DNS nemôže byť uzavretá rámcová dohoda. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môžu uzavrieť rámcovú dohodu s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi najskôr šesťnásty deň odo dňa odoslania informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk alebo pri využití prostriedkov elektronickej komunikácie podľa § 20 najskôr jedenásty deň odo dňa odoslania informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk podľa § 55 zákona. To neplatí, ak ide o uzavretie čiastkových zmlúv na základe rámcovej dohody uzavretej s jedným hospodárskym subjektom alebo na základe rámcovej dohody, ktorú uzatvoril verejný obstarávateľ s viacerými hospodárskymi subjektmi.

Zákazky na základe rámcovej dohody je možné zadať počas trvania rámcovej dohody, pričom trvanie zákaziek zadáných na základe rámcovej dohody môže presiahnuť trvanie rámcovej dohody. Zákazky zadávané na základe rámcovej dohody, ktorých trvanie presiahne trvanie rámcovej dohody, možno zadať na obdobie, ktoré je primerané, a to najmä s ohľadom na dĺžku trvania obdobných zákaziek zadávaných na základe tej istej rámcovej dohody (§ 83 ods. 10 zákona). Zatiaľ čo zákazky založené na rámcovej dohode by sa mali zadávať pred skončením platnosti samotnej rámcovej dohody, trvanie jednotlivých zákaziek založených na rámcovej dohode nemusí zodpovedať trvaniu tejto rámcovej dohody, ale podľa potreby môže byť kratšie alebo dlhšie. Tiež by sa malo najmä umožniť stanoviť dĺžku trvania jednotlivých zákaziek založených na rámcovej dohode v závislosti od takých činiteľov, ako je čas potrebný na ich plnenie, ak je zahrnutá údržba zariadenia s očakávanou životnosťou viac

ako štyri roky alebo ak je na plnenie zákazky potrebná rozsiahla odborná príprava zamestnancov.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ zasielajú oznámenie o výsledku verejného obstarávania a oznámenie o zmene rámcovej dohody úradu, a to v zmysle § 26 ods. 3 a 4 zákona. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nie sú povinní zasielať oznámenie o výsledku verejného obstarávania, ak ide o čiastkové plnenia na základe rámcovej dohody (§ 26 ods. 5 zákona). V prípade určenia podmienky účasti týkajúcej sa finančného a ekonomického postavenia uchádzača predložením prehľadu o celkovom obrate je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný riadiť sa ustanoveniami § 38 ods. 6 zákona a § 38 ods. 11 zákona.

Verejný obstarávateľ je povinný poskytnúť na žiadosť Európskej komisie správu alebo jej časť o rámcovej dohode. Na verejného obstarávateľa a obstarávateľa sa tiež vzťahujú povinnosti v zmysle § 64 zákona, a teda povinnosti zverejňovať informácie v profile. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ je povinný, a to v zmysle § 24 zákona, evidovať v dokumentácii rovnopis rámcovej dohody počas celej doby jej trvania.

Na zmenu alebo na odstúpenie od rámcovej dohody sa vzťahujú ustanovenia § 18 a § 19 zákona.

Dynamický nákupný systém

Dynamický nákupný systém (ďalej len „DNS“) je elektronický proces určený na obstarávanie tovaru, stavebných prác alebo služieb bežne dostupných na trhu definovaných minimálne v rozsahu skupiny podľa slovníka obstarávania, ktorých charakteristiky spĺňajú požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Na rozdiel od podlimitného elektronického trhu, ktoré je určené na obstarávanie bežne dostupných tovarov alebo služieb, DNS nie je založený na anonymite verejného obstarávateľa a záujemcov/uchádzačov, ani na úplnej automatizácii vyhodnocovania ponúk. Na základe toho umožňuje proces vysvetľovania súťažných podmienok, hodnotenia ponúk pred uzavretím zmluvy, vyžaduje dlhšie minimálne lehoty na predkladanie ponúk a umožňuje uplatňovanie revízných nástrojov. V tomto prípade je relevantné aj určovanie podmienok účasti ako kvalifikačných predpokladov na zaradenie do DNS. V porovnaní s podlimitným elektronickým trhom tak ide o univerzálnejší nástroj, ktorý je možné použiť aj na určité typy zákaziek na stavebné práce, ako aj služby intelektuálneho charakteru.

Podstata DNS spočíva v jeho neustálej otvorenosti voči prístupu nových dodávateľov, čím sa zásadne odlišuje od rámcovej dohody. Okruh dodávateľov sa tak môže rozširovať počas celej doby platnosti DNS, čím sa vytvárajú predpoklady pre získanie väčšieho rozsahu ponúk, a teda aj optimalizácie používania verejných finančných prostriedkov. Súčasne má DNS ambíciu byť flexibilným nástrojom umožňujúcim zadávanie zákaziek v krátkych časových intervaloch. Verejný obstarávateľ/obstarávateľ tak môže prostredníctvom DNS opakovane zadávať zákazky bez nutnosti opätovnej kvalifikácie hospodárskych subjektov, čo výrazne ovplyvňuje znižovanie administratívnej záťaže tak na strane verejného obstarávateľa/obstarávateľa ako aj uchádzača, resp. záujemcu. Výraznou výhodou DNS je aj absencia nutnosti čakania na uplynutie odkladnej lehoty na uzavretie zmluvy v zmysle § 56 zákona o verejnom obstarávaní.

DNS môže byť zriadený ako jeden celok alebo môže byť rozdelený na kategórie (menšie celky rozdelené napr. podľa druhu tovarov, veľkosti alebo geografickej oblasti). V takomto prípade je však verejný obstarávateľ/obstarávateľ povinný určiť primerané podmienky účasti pre každú kategóriu samostatne.

Obstarávanie v rámci DNS vychádza z pravidiel užšej súťaže. Je potrebné zdôrazniť, že zákon s účinnosťou novely od 1.1.2019 upustil od možnosti uzatvorenia rámcových zmlúv prostredníctvom DNS. Hlavným dôvodom bol rozdiel medzi základným mechanizmom, na ktorom sú tieto inštitúty postavené. DNS je postavené na princípe opakovaného zadávania zákaziek a neustálej otvorenosti možnosti prístupu nových uchádzačov. Naproti tomu rámcová dohoda predstavuje nástroj, prostredníctvom ktorého v priebehu určitého časového obdobia dochádza k „faktickému uzatvoreniu súťažného prostredia“, čo ide proti podstate samotného DNS.

Celý proces obstarávania prostredníctvom DNS je možné rozdeliť na 3 fázy:

- Oznámenie zámeru zriadiť DNS
- Kvalifikácia záujemcov a zriadenie DNS
- Zadávanie zákaziek prostredníctvom DNS

Oznámenie zámeru zriadiť DNS

V rámci prvej fázy dochádza k oznámeniu zámeru zriadiť DNS. Verejný obstarávateľ tak urobí zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ktoré zasiela publikačnému úradu a úradu. Obstarávateľ si splní predmetnú povinnosť zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na súťaž.

Oznámenie, okrem všeobecných náležitostí vyžadovaných príslušným formulárom obsahuje aj:

- informáciu o tom, že sa použije DNS, jeho predpokladanú hodnotu a dĺžku trvania
- odkaz na webové sídlo, na ktorom možno od uverejnenia oznámenia až do ukončenia používania DNS získať neobmedzený, úplný a priamy prístup k súťažným podkladom obsahujúcim všetky potrebné informácie, ktoré sa týkajú najmä povahy a objemu predpokladaných nákupov, spôsobu fungovania dynamického nákupného systému, podmienok používania elektronického systému, špecifikácií technického pripojenia, informácie, či sa ponuky budú predkladať prostredníctvom katalógu, a informáciu o rozdelení systému do kategórií tovarov, stavebných prác alebo služieb vrátane určujúcich charakteristík, ak sa takéto rozdelenie uplatňuje.

Pokiaľ sa verejný obstarávateľ rozhodne zriadiť podlimitný DNS, takýto svoj zámer oznámi prostredníctvom výzvy na predkladanie ponúk, ktorú zasiela úradu.

Keďže DNS je určený na opakované zadávanie zákaziek príslušné oznámenie sa zverejňuje vo vestníku počas celej dĺžky trvania DNS (pozri sekciu – trvalé uverejnenie na <https://www.uvo.gov.sk/vestnik/opakovane-publikovanie/zoznam>). Dôležitosť permanentného publikovania informácie o DNS umocňuje skutočnosť, že ide o nástroj, ktorý je počas celej svojej platnosti otvorený prístupu nových hospodárskych subjektov.

Predpokladaná hodnota DNS sa určí ako **maximálna predpokladaná hodnota všetkých zákaziek**, ktoré sa predpokladajú počas trvania DNS.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ by mal v rámci súťažných podkladov okrem iného uviesť povahu predpokladaných nákupov, t. j. mal by zrozumiteľným spôsobom popísať jednotlivé požiadavky konkrétnych zákaziek, ktoré plánuje prostredníctvom DNS zadávať (napr. predpokladaný počet nákupov, predpokladaný rozsah nákupov a osobitosti viažuce sa na jednotlivé predpokladané zákazky). Presná špecifikácia konkrétnej zákazky sa potom realizuje, samozrejme, až na základe výzvy na predkladanie ponúk, a to v súlade s pravidlami DNS.

Keďže DNS je zo samotnej povahy veci elektronickým nástrojom, komunikácia sa realizuje výhradne elektronicky prostredníctvom prostriedkov elektronickej komunikácie. Komunikácia zahŕňa najmä sprístupnenie dokumentov potrebných na predloženie žiadosti o účasť, súťažných podkladov, predkladanie žiadostí o účasť, predkladanie ponúk, vysvetľovanie žiadostí o účasť alebo ponúk. Informačný systém, v ktorom bude DNS zriadený a ktorý bude obsahovať všetky dokumenty vzťahujúce sa k nemu, verejný obstarávateľ/obstarávateľ sprístupní najneskôr v deň zverejnenia oznámenia o zámere zriadiť DNS.

V prípade, ak verejný obstarávateľ/obstarávateľ vykoná zmenu v dobe trvania DNS alebo ho má v záujme ukončiť, je povinný oznámiť uvedené skutočnosti publikačnému úradu a úradu formou príslušného oznámenia. Táto skutočnosť má práve súvis s permanentným uverejňovaním pôvodného oznámenia týkajúceho sa zámeru zriadiť DNS.

Kvalifikácia záujemcov a zriadenie DNS

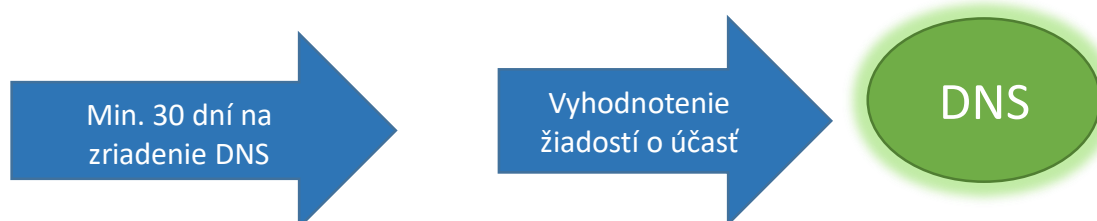
Do DNS musí byť zaradený každý záujemca, ktorý požiadal o zaradenie a splnil podmienky účasti. Počet záujemcov nemožno obmedziť (§ 60 ods. 1). Táto zásada platí tak pred samotným zriadením DNS, ako aj počas jeho platnosti, t. j. aj v čase, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ využíva DNS na zadávanie jednotlivých zákaziek.

Po zverejnení zámeru zriadiť DNS nasleduje obdobie na prvotnú kvalifikáciu záujemcov, ktorá slúži na vytvorenie akéhosi základného zoznamu potenciálnych dodávateľov. Pokiaľ tento proces nie je ukončený, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nie je oprávnený prostredníctvom DNS zadávať zákazky.

Keďže DNS vychádza z pravidiel užšej súťaže (ako dvojkolového postupu), vyjadrením záujmu o kvalifikáciu do DNS je predloženie žiadosti o účasť. Podľa § 60 ods. 3 zákona lehota na predloženie žiadosti o účasť **nesmie byť kratšia ako 30 dní** odo dňa odoslania

- a) oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu, alebo
- b) výzvy na opätovné potvrdenie záujmu, ak obstarávateľ uverejnil pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž.

Verejný obstarávateľ/obstarávateľ po uplynutí prvotnej lehoty na predloženie žiadosti o účasť vyhodnotí splnenie podmienok účasti všetkých záujemcov, ktorí predložili žiadosť o účasť. Následne je povinný všetky predložené žiadosti vyhodnotiť a vyhotoviť zápisnicu (z vyhodnotenia podmienok účasti), ktorá sa nebude zverejňovať v profile. Po uskutočnení vyhodnotenia každého záujemcu, ktorý splnil podmienky účasti, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ bezodkladne zaradí do DNS (§ 60 ods. 7). Každý záujemca, ktorý predložil žiadosť o účasť, musí byť informovaný o jeho o zaradení alebo nezaradení do DNS. Doručením tejto informácie všetkým záujemcom sa DNS považuje za zriadený (§ 60 ods. 9).

Verejný obstarávateľ/obstarávateľ je povinný bezodkladne po zriadení DNS vyhotoviť správu o zriadení DNS a zverejniť ju v profile, pričom informácia o záujemcoch zaradených do DNS sa v profile nezverejňuje. Z tohto dôvodu je nevyhnutné vyhotoviť dve verzie správy, pričom kompletná, obsahujúca všetky informácie, bude dostupná pre zriaďovateľa DNS a po vyžiadaní pre kontrolné orgány a jeho čiastočne anonymizovaná verzia bude verejne dostupná na profile.

Do zriadeného DNS môžu počas doby jeho trvania priebežne predkladať žiadosti o zaradenie (§ 60 ods. 12 zákona) aj noví záujemcovia. K ich žiadosti pristupuje verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ analogicky ako voči záujemcom, ktorí požiadali o zaradenie do DNS pred jeho zriadením. Rozhodovanie o zaradení alebo nezaradení záujemcov do DNS tak de facto predstavuje selekčný proces záujemcov, ktorí spĺňajú stanovené kvalifikačné predpoklady. Je potrebné zdôrazniť, že právo na zaradenie do DNS a následne aj právo na zaslanie výzvy na predkladanie ponúk zákon priznáva všetkým záujemcom, ktorí preukázali splnenie podmienok účasti.

Podľa § 60 ods. 13 zákona, ak bola žiadosť o účasť predložená po uplynutí lehoty na predloženie žiadosti o účasť (t. j. po lehote na prvotnú kvalifikáciu), verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhodnotí splnenie podmienok účasti a uskutoční úkony **do desiatich pracovných dní** odo dňa prijatia žiadosti o účasť. Verejný obstarávateľ/obstarávateľ v odôvodnených prípadoch, najmä **ak je potrebné preskúmať dodatočné informácie a doklady alebo iným spôsobom overiť splnenie podmienok účasti**, vyhodnotí splnenie podmienok účasti a uskutoční úkony **do 15 pracovných dní** odo dňa prijatia žiadosti o účasť. Túto lehotu možno pred odoslaním prvej výzvy na predkladanie ponúk predĺžiť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch uviedol dlhšiu lehotu na vyhodnotenie žiadosti o účasť. Následkom nedodržania týchto lehôt je nemožnosť vyhlasovať ďalšie zákazky, t. j. zasilať nové výzvy na predkladanie ponúk.

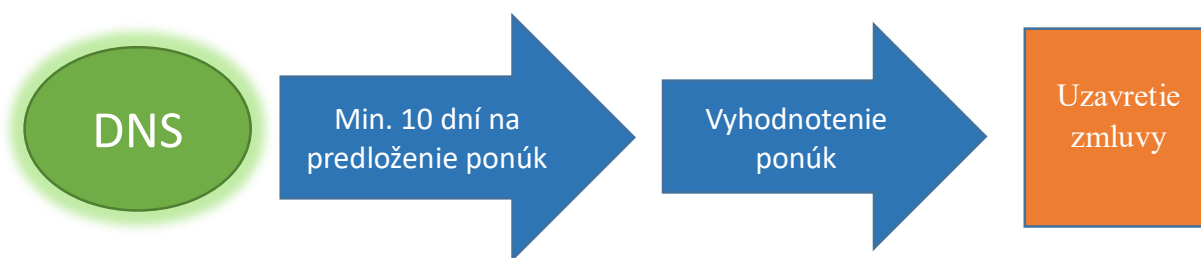
Zadávanie zákaziek prostredníctvom DNS

Verejný obstarávateľ/obstarávateľ pri zadávaní zákazky pošle výzvu na predkladanie ponúk súčasne všetkým záujemcom zaradeným do DNS alebo všetkým záujemcom zaradeným do určitej kategórie zodpovedajúcej zadávanej zákazke, ak bol DNS rozdelený do kategórií (§ 61 ods. 3).

Výzva na predkladanie ponúk (rovnako ako v užšej súťaži) obsahuje

- a) odkaz na internetovú adresu, na ktorej sú súťažné podklady dostupné,
- b) odkaz na uverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania alebo pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž,
- c) lehotu na predkladanie ponúk, adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú, jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky,
- d) odkaz na dokument, v ktorom sú uvedené doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti, resp. uvedenie všetkých dokumentov, ktoré sa majú predložiť (ak ide o obstarávateľa),
- e) relatívnu váhu jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo zostupné poradie dôležitosti kritérií, ak nie je uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch – výzva na predkladanie ponúk môže obsahovať aj presnejšiu formuláciu kritérií na vyhodnotenie ponúk, ak je potrebná,
- f) ďalšie potrebné informácie.

Lehota na predkladanie ponúk **nesmie byť kratšia ako desať dní** odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk.

Verejný obstarávateľ podľa [§ 7 ods. 1 písm. b\) až e\)](#) môže určiť lehotu na predkladanie ponúk kratšiu ako desať dní dohodou so záujemcami len vtedy, ak každý zaradený záujemca bude mať rovnaký čas na prípravu a predkladanie ponuky.

Ponuka predložená v lehote na predkladanie ponúk sa vyhodnocuje podľa kritérií uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo vo výzve na opätovné potvrdenie záujmu, ak bolo použité pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž.

Verejný obstarávateľ/obstarávateľ môže pri zadávaní zákaziek v rámci DNS využívať elektronické katalógy. V rámci toho môže požadovať predloženie (osobitného) katalógu ku každej zákazke alebo v prípade, keď elektronický katalóg mal byť už súčasťou žiadosti o účasť, môže vykonať výber z týchto katalógov sám. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ tak k jednotlivým zákazkám fakticky vytvára ponuky namiesto záujemcov. Tým sú vytvorené predpoklady na automatizáciu procesu nákupu. Takýto postup sa riadi nasledovnými pravidlami podľa § 60 ods. 8 zákona.

Ak sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozhodne zadávať zákazku výberom z predložených elektronických katalógov prispôbených požiadavkám konkrétnej zákazky, odošle každému záujemcovi zaradenému do DNS výzvu na predloženie súhlasu záujemcu, v ktorej

- oznámi, že ide o výber z predložených elektronických katalógov prispôbených požiadavkám konkrétnej zákazky,
- uvedie konkrétne požiadavky zákazky,
- oznámi dátum a čas konečného výberu z predložených elektronických katalógov na zadanie zákazky; lehota pre konečný výber z predložených elektronických katalógov pre zadanie zákazky musí byť primeraná lehote uvedenej podľa odseku 4,
- umožní zaradenému záujemcovi zamietnuť použitie ním predloženého katalógu v žiadosti o účasť; zamietnuté údaje z elektronického katalógu záujemcu sa pri konečnom výbere nepoužijú,
- umožní aktualizovať elektronický katalóg predložený v žiadosti o účasť.

Verejný obstarávateľ/obstarávateľ vyhodnotí výber z predložených elektronických katalógov prispôbených požiadavkám konkrétnej zákazky podľa ustanovených kritérií a určí úspešného uchádzača. Následne verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pred zadáním zákazky skompletizuje a predloží elektronický katalóg úspešnému uchádzačovi, aby potvrdil, že takto vytvorená ponuka neobsahuje vecné chyby, a po odsúhlasení ponuky úspešným uchádzačom zadá verejný obstarávateľ/obstarávateľ zákazku.

K otázke DNS úrad dáva do pozornosti napr. metodické usmernenia č. 8951-5000/2019, 12165-5000/2019, 16352-5000/2019 a 3007-5000/2020.

Vyhradené zákazky

Pojem “vyhradená zákazka” znamená vyhradenie práva účasti vo verejnom obstarávaní, resp. práva pre plnenie zákazky len pre hospodárske subjekty s osobitným postavením (subjekty, ktoré boli zriadené za účelom vymedzených spoločensky prospešných činností). Z pohľadu procesu verejného obstarávania ide o stanovenie špeciálnych statusových požiadaviek na záujemcu/uchádzača, resp. na subjekt, ktorý má zákazku plniť. Tieto sú potom predmetom vyhodnocovania zo strany verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Úspešný uchádzač je potom povinný poskytnúť predmet plnenia za podmienok, na základe ktorých sa stal úspešným uchádzačom, t. j. ak napríklad zákazku získal na základe toho, že začleňuje znevýhodnené alebo zraniteľné osoby na trh práce, musí byť zákazka realizovaná práve zamestnancami, ktorí sú znevýhodnenými alebo zraniteľnými osobami. V opačnom prípade, pokiaľ by predmet zákazky v skutočnosti realizovali zamestnanci, ktorí nie sú zamestnaní napríklad v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku, išlo by o obídienie zmyslu a účelu zákona a zároveň o konanie v rozpore s princípmi čestnej hospodárskej súťaže, keďže hospodárske subjekty, ktoré nemali požadované osobitné postavenie/status, sa verejného obstarávania nemohli zúčastniť, a to aj napriek tomu, že predmet zákazky nebol v konečnom dôsledku realizovaný zamestnancami víťazného uchádzača zamestnanými napr. v chránenej dielni alebo chránenom pracovisku.

Pri rozhodovaní sa, či zákazku určiť ako vyhradenú, je potrebné uviesť si, že nie je na to vhodný každý typ predmetu zákazky (osobitne to platí vo vzťahu ku chráneným dielňam alebo chráneným pracoviskám, najmä pokiaľ ide o zákazky na uskutočnenie stavebných prác, pri plnení ktorých majú zamestnanci so zdravotným postihnutím obmedzené možnosti). Je totiž dôležité, aby aplikácia tejto podmienky nebola naviazaná len na formálne splnenie stanovených požiadaviek, bez reálneho sociálneho prínosu. *V tejto súvislosti je napríklad možné poukázať na Výkladové stanovisko úradu č. 7/2016 k problematike chránených dielní a chránených pracovísk.*

Podlimitné a nadlimitné zákazky, v ktorých bolo aplikované vyhradenie práva účasti vo verejnom obstarávaní, je následne možné započítať do povinnej 6 % kvóty zákaziek, v ktorých je verejný obstarávateľ povinný použiť sociálne hľadisko (v opise predmetu zákazky ako osobitnú podmienku plnenia zmluvy alebo ako kritérium plnenia zmluvy podľa § 10 ods.7, 8 a 9 zákona).

Nadlimitné zákazky

Možnosť využitia inštitútu vyhradených zákaziek pri nadlimitných zákazkách bola do zákona o verejnom obstarávaní zakotvená prostredníctvom zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. Týmto zákonom okrem iného došlo k legislatívnej úprave sociálnych podnikov – subjektov, ktorých hlavným cieľom nie je zisk a generovanie finančných príjmov pre ich vlastníkov či inak zainteresované osoby, ale dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu.

Podmienky zadávania vyhradených zákaziek v nadlimitnom postupe sú upravené v § 36a zákona. Pri nadlimitnej zákazke je možné postupovať tak, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhradí:

- a) právo účasti vo verejnom obstarávaní pre registrované integračné sociálne podniky, chránené dielne, fyzické osoby so zdravotným postihnutím, ktoré prevádzkujú alebo vykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť na chránenom pracovisku alebo
- b) realizáciu zákazky v rámci programov chránených pracovných miest.

Uvedené musí vychádzať z predpokladu, že aspoň 30% zamestnancov registrovaných integračných sociálnych podnikov, zamestnancov vykonávajúcich prácu v chránených dielnach alebo zamestnancov programov chránených pracovných miest tvoria osoby so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnené osoby.

Podľa § 36a ods. 2 zákona, informáciu o vyhradenej zákazke je potrebné uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž, oznámení o koncesii, oznámení o vyhlásení súťaže návrhov alebo vo výzve na predkladanie ponúk.

Podlimitné zákazky

Podmienky, za ktorých môže verejný obstarávateľ vyhradiť právo účasti vo verejnom obstarávaní pri podlimitných zákazkách, sú stanovené v § 108 ods. 2 zákona. V súlade s týmto ustanovením môže verejný obstarávateľ vyhradiť právo účasti vo verejnom obstarávaní pre:

- a) registrovaný sociálny podnik, pričom na rozdiel od nadlimitného postupu zadávania zákaziek nie je toto právo obmedzené len na integračné registrované sociálne podniky
- b) fyzickú osobu so zdravotným postihnutím, ktorá prevádzkuje alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť na chránenom pracovisku, alebo
- c) chránené dielne alebo realizácia zákazky v rámci programov chránených pracovných miest, ak aspoň 30 % zamestnancov vykonávajúcich prácu v chránených dielnach alebo v rámci programov chránených pracovných miest tvoria osoby so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnené osoby.

Pri podlimitných zákazkách je možné vyhradiť zákazku špecificky pre ktorýkoľvek typ subjektu uvedeného v rámci § 108 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní. V takom prípade by však obmedzenie práva účasti pre konkrétne typy subjektov (napr. výhradne len pre registrované sociálne podniky) nemalo byť nedôvodné a verejný obstarávateľ by mal relevantne zdôvodniť, prečo predmetný typ zákazky nie je vhodný pre zvyšné druhy subjektov. Cieľom relevantného zdôvodnenia obmedzenia práva účasti iných subjektov s osobitným postavením v rámci vyhradenej zákazky je zabránenie umelému zužovaniu hospodárskej súťaže. Predmetné zdôvodnenie vyhradenia práva účasti by malo byť uvedené v doplňujúcich informáciách vo výzve na predkladanie ponúk (pozri metodické usmernenie č. 14027-5000/2019).

Zákazky s nízkou hodnotou

Využitie inštitútu vyhradených zákaziek je možné aj pri zákazkách s nízkou hodnotou. Zákon v § 117 ods. 3 odkazuje na ustanovenia upravujúce výhradu práva účasti pri podlimitných zákazkách – teda na § 108 ods. 2 zákona.

Konflikt záujmov

Konflikt záujmov vo verejnom obstarávaní upravuje najmä § 23 zákona.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní zabezpečiť, aby vo verejnom obstarávaní nedošlo ku konfliktu záujmov s cieľom zabrániť narušeniam postupov verejného obstarávania,

jeho transparentnosti a férovosti. Činnosť obstarávacích subjektov má zahŕňať postupy na identifikáciu konfliktov záujmov, predchádzanie týmto konfliktom a ich nápravu. Na tento účel legislatíva poskytuje definíciu pojmov „konflikt záujmov“ a „zainteresovaná osoba“.

V zmysle zákonnej definície (§ 23 ods. 2) konflikt záujmov zahŕňa najmä situáciu, ak zainteresovaná osoba, ktorá môže ovplyvniť výsledok alebo priebeh verejného obstarávania, má priamy alebo nepriamy finančný záujem, ekonomický záujem alebo iný osobný záujem, ktorý možno považovať za ohrozenie jej nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s verejným obstarávaním.

Zainteresovaná osoba je povinná oznámiť akýkoľvek konflikt záujmov vo vzťahu k hospodárskemu subjektu, ktorý sa zúčastňuje prípravných trhových konzultácií, záujemcovi, uchádzačovi, účastníkovi alebo dodávateľovi bezodkladne po tom, ako sa o konflikte záujmov dozvie. V prípade, ak tak nevykoná, dopustí sa priestupku podľa § 182a.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní prijať primerané opatrenia a vykonať nápravu, ak zistia konflikt záujmov.

Opatreniami proti konfliktu záujmov sú najmä (§ 23 ods. 5):

- vylúčenie zainteresovanej osoby z procesu prípravy alebo realizácie verejného obstarávania,
- úprava povinností a zodpovednosti zainteresovanej osoby s cieľom zabrániť pretrvávaniu konfliktu záujmov.

Zainteresovanou osobou je najmä:

- a) zamestnanec verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktorý sa podieľa na príprave alebo realizácii verejného obstarávania alebo iná osoba, ktorá poskytuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi podpornú činnosť vo verejnom obstarávaní a ktorá sa podieľa na príprave alebo realizácii verejného obstarávania alebo
- b) osoba s rozhodovacími právomocami verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktorá môže ovplyvniť výsledok verejného obstarávania bez toho, aby sa nevyhnutne podieľala na jeho príprave alebo realizácii.

Bezodkladne po tom, ako sa o konflikte záujmov dozvie, zainteresovaná osoba oznámi verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi akýkoľvek konflikt záujmov vo vzťahu k

- hospodárskemu subjektu, ktorý sa zúčastňuje prípravných trhových konzultácií,
- záujemcovi,
- uchádzačovi,
- účastníkovi,
- dodávateľovi.

Ak konflikt záujmov nemožno odstrániť prijatím účinných opatrení na strane verejného obstarávateľa/obstarávateľa, zistený konflikt záujmov je zákonným dôvodom na vylúčenie uchádzača alebo záujemcu z verejného obstarávania [§ 40 ods. 6 písm. f)]. Ide však o krajné riešenie a pred vylúčením by verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ mal poskytnúť možnosť uchádzačovi alebo záujemcovi vyjadriť sa.

Subjekt uskutočňujúci verejné obstarávanie sa musí zaoberať možným konfliktom záujmov počas celého procesu verejného obstarávania.

V súlade s princípom transparentnosti je subjekt uskutočňujúci verejné obstarávanie povinný všetky úkony v rámci predchádzania konfliktu záujmov, identifikácie konfliktu záujmov a stanovenia účinných opatrení preskúmateľným spôsobom zaznamenať

v dokumentácii z verejného obstarávania (napr. v zápisnici z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti, v zápisnici z vyhodnotenia ponúk).

Zákon (§ 24 ods. 2) ukladá verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vypracovať písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode, koncesii, súťaži návrhov a o každom zriadení DNS. Táto správa (okrem iného) obsahuje aj zistený konflikt záujmov a následne prijaté opatrenia.

Medzi ďalšie dokumenty, ktoré upravujú konflikt záujmov vo verejnom obstarávaní, patrí napríklad [výkladové stanovisko úradu č. 2/2016](#) ku konfliktu záujmov a [všeobecné metodické usmernenie úradu č. 9/2016](#) z 5. októbra 2016 – identifikácia konfliktu záujmov, Metodický pokyn Centrálného koordinačného orgánu č. 13 z roku 2015 k posudzovaniu konfliktu záujmov v procese verejného obstarávania, či dokument Európskej komisie „Identifikácia konfliktov záujmov pri postupoch verejného obstarávania v rámci štrukturálnych opatrení - Praktická príručka pre riadiacich pracovníkov“.

Komunikácia

Komunikácia a výmena informácií vo verejnom obstarávaní (napr. predkladanie a prijímanie žiadostí o účasť a ponúk atď.) sa uskutočňuje písomne, **prostredníctvom elektronických prostriedkov**, ak zákon neustanovuje inak.

Verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vznikla **od 19. 10. 2018** povinnosť **plne elektronickej komunikácie v nadlimitných a podlimitných postupoch zadávania zákazky**. Povinnosť plne elektronickej komunikácie sa vzťahuje ďalej na **zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti, koncesie a súťaž návrhov, keďže ich zákon z aplikácie § 20 nevyňal**. Povinnosť uskutočňovať proces verejného obstarávania elektronickými prostriedkami nemá verejný obstarávateľ pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou, kde je teda na jeho rozhodnutí, aký spôsob komunikácie bude aplikovať.

Povinnosť elektronickej komunikácie je teda od 19. 10. 2018 nutné zabezpečiť v akomkoľvek postupe verejného obstarávania (nadlimitnom alebo podlimitnom) zadávanom v zmysle zákona o verejnom obstarávaní bez ohľadu na dátum jeho vyhlásenia.

Zavedenie plne elektronickej komunikácie v rámci procesu verejného obstarávania je výsledkom transponovania smerníc EÚ, a to najmä smernice 2014/24 EÚ.

Hospodárske subjekty, ktorých sa elektronická komunikácia týka, musia od začiatku disponovať všetkými technickými informáciami, ktoré sa sprístupňujú všetkým za rovnakých podmienok, preto verejný obstarávateľ a obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž, oznámení o koncesii, oznámení o vyhlásení súťaže návrhov alebo vo výzve na predkladanie ponúk, ak ide o podlimitnú zákazku bez využitia elektronického trhu, zverejnia **podrobnosti o elektronickej komunikácii, vrátane doručovania a zároveň identifikujú informačný systém, prostredníctvom ktorého sa bude verejné obstarávanie realizovať**.

Prístup do informačného systému je zabezpečený prostredníctvom **identifikácie a autentifikácie** prístupujúcej osoby, pričom na účely identifikácie a autentifikácie musia verejný obstarávateľ a obstarávateľ od 19. 10. 2018 vždy umožniť aj použitie občianskeho preukazu s elektronickým čipom a bezpečnostným osobným kódom (eID karta).

Identifikácia v informačnom systéme je proces používania osobných identifikačných údajov v elektronickej forme, ktoré jedinečne reprezentujú fyzickú osobu alebo právnickú osobu alebo fyzickú osobu zastupujúcu právnickú osobu.

Autentifikácia v informačnom systéme je elektronický proces, ktorý umožňuje potvrdiť elektronickú identifikáciu fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Komunikácia, výmena a uchovávanie informácií sa uskutočňujú spôsobom, ktorý zabezpečí integritu a zachovanie dôvernosti údajov uvedených v ponuke, návrhu a žiadosti o účasť. Obsah ponúk, návrhov a žiadostí o účasť možno sprístupniť a preskúmať až po uplynutí lehoty určenej na ich predloženie.

Kedy je použitie elektronických prostriedkov nepovinné?

- ak by si osobitná povaha verejného obstarávania vyžadovala špeciálne nástroje, zariadenia alebo formáty súborov, ktoré nie sú všeobecne dostupné alebo ktoré nie sú podporované všeobecne dostupnými počítačovými programami,
- ak počítačové programy podporujúce formáty súborov vhodné na vypracovanie ponuky používajú také formáty súborov, pri ktorých nemožno používať iné počítačové programy s otvoreným zdrojovým kódom, všeobecne dostupné počítačové programy alebo sa na tieto počítačové programy vzťahujú také licenčné podmienky, ktoré znemožňujú ich prevzatie alebo použitie na diaľku,
- ak je potrebné špeciálne kancelárske zariadenie, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemá bežne k dispozícii alebo
- ak sa vyžaduje predloženie vzorky, fyzického modelu alebo modelu v pomernej veľkosti, ktorý nemožno predložiť elektronickými prostriedkami
 - komunikáciu možno v týchto prípadoch uskutočniť písomne prostredníctvom pošty, iného doručovateľa alebo kombináciou pošty alebo iného doručovateľa a elektronických prostriedkov,
- ak použitie iných prostriedkov komunikácie je nevyhnutné z dôvodu narušenia bezpečnosti elektronických prostriedkov komunikácie alebo z dôvodu ochrany osobitne citlivej povahy informácií, ktoré si vyžadujú takú vysokú úroveň ochrany, že ju nemožno náležite zabezpečiť použitím elektronických nástrojov a zariadení, ktoré sú bežne dostupné hospodárskym subjektom alebo im môžu byť tieto informácie sprístupnené alternatívnymi prostriedkami prístupu.

Komunikácia sa môže uskutočniť aj prostredníctvom nástrojov a zariadení, ktoré nie sú všeobecne dostupné, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ

- poskytuje neobmedzený a úplný priamy bezodplatný prístup k alternatívnym nástrojom a zariadeniam elektronickými prostriedkami od uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, oznámenia použitého ako výzva na súťaž, oznámenie o koncesii, oznámenie o vyhlásení súťaže návrhov alebo vo výzve na predkladanie ponúk, ak ide o podlimitnú zákazku, v ktorej uvedie internetovú adresu, na ktorej sú alternatívne nástroje a zariadenia dostupné,
- zabezpečí, aby hospodársky subjekt, ktorý nemá prístup k príslušným nástrojom a zariadeniam, alebo nemá možnosť získať ich v príslušných lehotách a ktorý za chýbajúci prístup nie je zodpovedný, mohol mať prístup k procesu verejného obstarávania prostredníctvom využitia dočasného prístupového prostriedku dostupného bezodplatne online alebo
- podporuje alternatívne kanály elektronického predkladania ponúk alebo návrhov.

Nástroje a zariadenia používané na elektronickú komunikáciu (software aj hardware), vrátane ich technických charakteristík, musia byť všeobecne dostupné a prepojitelné so všeobecne používanými produktmi informačných a komunikačných technológií a nesmú byť diskriminačné.

Požiadavky na elektronické nástroje a zariadenia

Nástroje a zariadenia používané na elektronickú komunikáciu, najmä na elektronický prenos a prijímanie ponúk, návrhov a žiadostí o účasť, musia prostredníctvom technických prostriedkov a vhodných postupov zabezpečovať, aby

- a) bolo možné určiť presný čas a dátum prijatia ponuky, návrhu a žiadosti o účasť,
- b) bolo možné primerane zabezpečiť, že pred uplynutím určenej lehoty nikto nebude mať prístup k informáciám prenášaným v súlade s týmito požiadavkami,
- c) výlučne oprávnené osoby mohli určiť alebo zmeniť termín na sprístupnenie doručených informácií,
- d) bol prístup ku všetkým odovzdaným informáciám alebo k časti odovzdaných informácií možný výlučne pre oprávnené osoby,
- e) bol prístup výlučne pre oprávnené osoby k odovzdaným informáciám možný až po vopred určenom termíne,
- f) informácie doručené a sprístupnené v súlade s týmito požiadavkami boli prístupné výlučne osobám, ktoré sú oprávnené sa s nimi oboznamovať,
- g) bolo možné primerane zabezpečiť, ak sa poruší zákaz prístupu alebo podmienky prístupu podľa písmen b) až f), presné zistenie tohto porušenia alebo pokusu o toto porušenie.

Pre nástroje a zariadenia na elektronický prenos a prijímanie ponúk, návrhov a žiadostí o účasť sa uplatňujú aj tieto pravidlá:

- a) informácie, ktoré sa týkajú špecifikácií elektronického predkladania ponúk a žiadostí o účasť vrátane kódovania, šifrovania a časového označovania, musia byť dostupné zainteresovaným stranám,
- b) verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia v dokumentoch potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti úroveň bezpečnosti, ktorá je potrebná pre elektronické prostriedky komunikácie v rôznych fázach konkrétneho postupu verejného obstarávania a ktorá musí byť primeraná súvisiacemu riziku.

Požiadavky na prostriedky elektronickej komunikácie sú upravené aj vo vyhláske úradu č. 41/2019 Z.z., ktorou sa bližšie ustanovujú podrobnosti o technických a funkčných požiadavkách pre nástroje a zariadenia používané na elektronickú komunikáciu vo verejnom obstarávaní.

Elektronický podpis

Kvalifikovaný elektronický podpis je náhradou vlastnoručného podpisu na písomných právnych úkonoch. Prostredníctvom neho je možné overiť identitu subjektu, ktorému elektronický podpis patrí, a preukázať nemennosť údajov uvedených v dokumente. Autor podpisu tak nemôže tvrdiť, že podpis vyhotovil niekto iný. Z uvedeného je teda zrejmé, že kvalifikovaný elektronický podpis sa viaže vždy na konkrétnu fyzickú osobu.

Ak je subjekt - právnická osoba, v mene ktorej konajú a podpisujú podľa výpisu z Obchodného registra dvaja, resp. viacerí konatelia spoločne, dokumenty zasielané

prostredníctvom prostriedku elektronickej komunikácie musia byť podpísané kvalifikovanými elektronickými podpismi obidvoch (viacerých) konateľov.

Zákon priamo neupravuje minimálnu úroveň podpisovania ponuky, je teda na zvážení verejného obstarávateľa, akým spôsobom si požiadavku na úroveň podpisovania nastaví s ohľadom na zabezpečenie takej úrovne bezpečnosti, ktorá je primeraná súvisiacemu riziku.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vzhľadom na úroveň možného rizika vyžaduje použitie elektronického podpisu založeného na kvalifikovanom certifikáte alebo použitie kvalifikovaného elektronického podpisu, kvalifikovaný certifikát musí byť vydaný poskytovateľom certifikačných služieb, ktorý je uvedený v zozname podľa osobitného predpisu [ide o Rozhodnutie Komisie zo 16. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú opatrenia na uľahčenie postupov elektronickými spôsobmi prostredníctvom miest jednotného kontaktu podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (2009/767/ES) (Ú. v. EÚ L 274, 20.10.2009) v platnom znení.]; zároveň musia byť splnené tieto podmienky:

- a) elektronický podpis založený na kvalifikovanom certifikáte alebo kvalifikovaný elektronický podpis musí mať formát podľa osobitného predpisu (ide o Rozhodnutie Komisie z 25. februára 2011, ktorým sa ustanovujú minimálne požiadavky na cezhraničné spracovanie dokumentov elektronicke podpísaných príslušnými orgánmi v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (2011/130/EÚ) (Ú. v. EÚ L 53, 26.2.2011) v platnom znení) a
- b) verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ disponuje technickými prostriedkami na spracovanie formátu tohto elektronického podpisu.

Iný formát elektronického podpisu alt. overenie iného formátu elektronického podpisu

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ požaduje iný formát elektronického podpisu, ako je uvedený v predchádzajúcom bode 2 písm. a), elektronický podpis alebo nosič elektronického dokumentu obsahuje zároveň informácie o možnostiach overenia tohto elektronického podpisu založeného na kvalifikovanom certifikáte. Informácie o možnostiach overenia elektronického podpisu založeného na kvalifikovanom certifikáte umožňujú verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi overiť elektronický podpis založený na kvalifikovanom certifikáte online, bezodplatne a spôsobom, ktorý je zrozumiteľný pre osoby s iným materinským jazykom ako slovenským.

V tomto prípade sú verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinní oznámiť úradu informácie o poskytovateľovi overenia.

Ďalšie požiadavky na elektronické podpisy

Ak je ponuka podpísaná elektronickým podpisom založeným na kvalifikovanom certifikáte, ktorý vydal poskytovateľ certifikačných služieb uvedený v zozname podľa osobitného predpisu (ide o Rozhodnutie Komisie zo 16. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú opatrenia na uľahčenie postupov elektronickými spôsobmi prostredníctvom miest jednotného kontaktu podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (2009/767/ES) (Ú. v. EÚ L 274, 20.10.2009) v platnom znení), verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmú uplatňovať ďalšie požiadavky na elektronický podpis, ktoré zabráňujú použitiu elektronických podpisov uchádzačmi.

Ak ide o dokumenty použité v súvislosti s postupom verejného obstarávania, ktoré podpísal príslušný orgán členského štátu alebo iný vydávajúci subjekt, môže príslušný vydávajúci orgán

alebo subjekt určiť požadovaný formát elektronických podpisov v súlade s požiadavkami podľa osobitného predpisu (čl. 1 ods. 2 rozhodnutia 2011/130/EÚ v platnom znení), pričom sa zavedú nevyhnutné opatrenia umožňujúce technicky spracovať požadované formáty zahrnutím informácií požadovaných na účely spracovania podpisu do dotknutého dokumentu. Dokumenty podľa prvej vety obsahujú v elektronickom podpise alebo na nosiči elektronických dokumentov informácie o existujúcich možnostiach overenia, ktoré umožnia overenie prijatého elektronického podpisu online, bezodplatne a spôsobom, ktorý je zrozumiteľný pre osoby s iným materinským jazykom ako slovenským.

Úrad upozorňuje, že komunikácia, výmena a uchovávanie informácií sa uskutočňuje spôsobom, ktorý zabezpečí integritu a zachovanie dôvernosti údajov uvedených v ponuke, návrhu a žiadosti o účasť. Obsah ponúk, návrhov a žiadostí o účasť možno sprístupniť a preskúmať až po uplynutí lehoty určenej na ich predloženie.

„Obyčajná“ emailová komunikácia

Podľa zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon e-Governmente) a taktiež ani podľa § 20 ods. 1 zákona nie je možné „obyčajnú“ emailovú komunikáciu považovať za elektronické doručovanie. Dôvodom je predovšetkým nedostatočná identifikácia a autentifikácia strán komunikácie a potenciálne riziko úniku informácií. Vychádzajúc z rozhodovacej praxe úradu doručenie do vlastných rúk nie je možné zamieňať s elektronickým dorúčením do e-mailovej schránky uchádzača, nakoľko z rôznych príčin sa o ňom uchádzač nemusí ani dozvedieť.

Z pohľadu zákona nie je vylúčená emailová komunikácia pri zákazkách s nízkou hodnotou. Verejný obstarávateľ by mal v takomto prípade prijať náležité opatrenia, ktorými zabráni vzniku sporného momentu doručenia dôležitých písomností alebo zabráni sprístupneniu obsahu ponúk pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk. Je dôležité, aby aj samotní uchádzači dbali v takomto prípade o bezpečnosť komunikácie napr. tak, že ponuky budú zasílať vo forme chránených súborov, čím sa zabráni „predčasnemu otvoreniu“.

Elektronické trhovisko

Elektronické trhovisko je informačný systém verejnej správy, ktorý slúži na zabezpečenie ponuky a nákupu tovarov alebo služieb bežne dostupných na trhu, a to aukčným postupom, ako aj na zabezpečenie s tým súvisiacich činností. Správcom elektronického trhoviska je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Podlimitné zákazky na dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb bežne dostupných na trhu môže verejný obstarávateľ zadávať prostredníctvom elektronického trhoviska.

Zákon predpokladá aj možnosť verejnou súťažou zadávať aj nadlimitné zákazky na dodanie tovarov a poskytnutie služieb bežne dostupných na trhu prostredníctvom elektronického trhoviska.

Elektronické trhovisko je možné použiť aj pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou, ak ide o dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb bežne dostupných na trhu.

Určujúcim faktorom z hľadiska možnosti použitia elektronického trhoviska pri zadávaní podlimitnej zákazky a zákazky s nízkou hodnotou je **bežná dostupnosť tovarov a služieb na trhu**. Pojem bežná dostupnosť je zákonný pojem, ktorého definičné znaky sú upravené v § 2 ods. 5 písm. o), ods. 6 a 7 zákona.

Bežne dostupnými tovarmi alebo službami na trhu na účely zákona sú tovary alebo služby, ktoré

- nie sú vyrábané, dodávané, uskutočňované alebo poskytované na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek,
- sú ponúkané v podobe, v ktorej sú bez väčších úprav ich vlastností alebo prvkov aj dodané, uskutočnené alebo poskytnuté a zároveň
- sú spravidla v podobe, v akej sú dodávané, uskutočňované alebo poskytované pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, dodávané, uskutočňované alebo poskytované aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu.

Bežne dostupnými tovarmi alebo službami sú zároveň najmä tovary alebo služby určené na uspokojenie bežných prevádzkových potrieb verejného obstarávateľa a obstarávateľa ako aj tovary a služby spotrebného charakteru.

Kvalifikácia bežnej dostupnosti tovarov a služieb na trhu nemôže byť generalizovaná, ale vyžaduje sa skúmanie vždy ad hoc na konkrétny prípad tak, aby sa zohľadnili všetky vlastnosti dostupnosti dodávky alebo služby vo vzťahu k aktuálnym trhovým podmienkam. K správnej klasifikácii je potrebné poznať podrobný opis predmetu zákazky so všetkými jeho vlastnosťami a parametrami, vrátane spôsobu jeho vyhodnotenia, používania a dodacích podmienok.

Napríklad, ak je predmetom zákazky nákup osobných automobilov, osobný automobil ako tovar môžeme z hľadiska zákona považovať za bežne dostupný, ak osobný automobil nie je vyrábaný na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek, je ponúkaný v podobe, v ktorej je bez väčších úprav jeho vlastností alebo prvkov aj dodaný a zároveň je spravidla v podobe, v akej je dodávaný pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, dodávaný aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu.

Verejný obstarávateľ nemôže pri podlimitných zákazkách postupovať s využitím elektronického trhu, ak **ide o stavebné práce a službu, ktorej predmetom je intelektuálne plnenie** (t. j. plnenie duševného charakteru, resp. duševná tvorivá činnosť, ako je tomu pri konzultačných, architektonických, inžinierskych službách alebo službách v oblasti informačných a komunikačných technológií, ktorých výsledok je vytvorenie počítačového programu).

Obchodovanie na elektronickom trhu

Na elektronickom trhu je možné obchodovať po vykonaní registrácie prostredníctvom funkcie elektronického trhu na to určenej. Registrácia je bezplatná, avšak jej účinnosť je podmienená zápisom do úradom vedeného zoznamu hospodárskych subjektov, okrem nadlimitnej zákazky na dodanie tovaru a zákazky na poskytnutie služby bežne dostupných na trhu zadávaných prostredníctvom elektronického trhu [§ 66 ods. 8 písm. m) zákona], pri ktorej nie je registrácia podmienená zápisom do zoznamu hospodárskych subjektov.

Registrovaný uchádzač alebo záujemca je oprávnený kedykoľvek a bezodplatne zverejniť na elektronickom trhu ponuku na dodanie tovaru alebo poskytnutie služby bežne dostupných na trhu, pričom je povinný ich zaradiť do príslušnej časti podľa klasifikácie tovaru alebo služieb a uviesť najmä cenu plnenia alebo jednotkovú cenu plnenia, lehotu začatia poskytovania plnenia alebo lehotu dodania plnenia a miesto, kde je schopný plnenie dodať. Zverejnená ponuka je návrhom na uzavretie zmluvy voči vopred určenému verejnemu

obstarávateľovi, a to za podmienok a spôsobom podľa zákona a obchodných podmienok elektronického trhu (OPET).

Obchodné podmienky vypracúva, mení a zverejňuje na elektronickom trhu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Obchodné podmienky okrem iného upravujú najmä

- moment a spôsob vzniku zmluvy,
- komunikáciu zmluvných strán,
- možnosti skončenia zmluvy,
- sankcie za neplnenie zmluvných podmienok,
- rozhodné právo a spôsob riešenia sporov zo zmluvy,
- moment nadobudnutia účinnosti zmluvy, ak ide o povinne zverejňovanú zmluvu podľa osobitného predpisu.

Zadávanie zákazky na elektronickom trhu je možné tzv. predbežným akceptovaním ponuky alebo jej zverejnením na elektronickom trhu. V oboch prípadoch nasleduje 72-hodinové (v prípade zložitého obchodu primerane predĺžené) aukčné anonymné predkladanie kontraktačných ponúk. Vyhodnotenie súťaže a následné generovanie obchodného vzťahu prostredníctvom zmluvy s víťazom súťaže je realizované informačným systémom bez možnosti ľudského zásahu. Účastníci obchodu sú deanonymizovaní po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk pri vyhodnotení súťaže v momente stanovenia poradia a generovania zmluvy, ktorá je automaticky zostavená zo zadania, víťaznej ponuky a všeobecných zmluvných podmienok obsiahnutých v obchodných podmienkach elektronického trhu. Zmluva je zverejňovaná v centrálnom registri zmlúv, priebeh obchodovania je zaznamenaný, archivovaný a sprístupnený v plnom rozsahu počas piatich rokov.

Zmluva uzavretá v elektronickej podobe s použitím technických a programových prostriedkov elektronického trhu sa považuje za zmluvu uzavretú v písomnej forme.

Legislatívna úprava zadávania podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhu je zakotvená v § 109 až § 112 zákona.

Európsky vestník a Vestník verejného obstarávania

Zákonná úprava je založená na koncepcii osobitného uverejňovania oznámení na národnej úrovni vo vestníku vydávaného úradom a na európskej úrovni v európskom vestníku vydávanom publikačným úradom EÚ. V európskom vestníku sa zverejňujú oznámenia viažuce sa na zákazky, koncesie a súťaže návrhov, ktorých zadávanie je regulované smernicami EÚ vo verejnom obstarávaní (tzv. nadlimitné obstarávanie).

Oznámenia sa zasielajú zásadne elektronickými prostriedkami vo formáte štandardných formulárov. Obsah oznámení používaných vo verejnom obstarávaní a ich vzory (štandardné formuláre) pri nadlimitných postupoch ustanovuje právny akt EÚ⁴, pričom tieto vzory sú rovnaké pre všetky členské štáty EÚ. Vzory formulárov sú dostupné na <http://simap.europa.eu/>.

Ustanovenie § 27 zákona v nadväznosti na § 26 tohto zákona zakotvuje spôsob zasielania oznámení používaných vo verejnom obstarávaní pre nadlimitné zákazky. Oznámenia sa aj naďalej vyplňajú a zasielajú výlučne v elektronickej forme, a to prostredníctvom IS Zber

⁴ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1986 z 11. novembra 2015, ktorým sa ustanovujú štandardné vzory pre uverejňovanie oznámení v oblasti verejného obstarávania a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 842/2011; s účinnosťou od 25. októbra 2023 bude zrušené a nahradené Vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2019/1780 z 23. septembra 2019, ktorým sa stanovujú štandardné formuláre na uverejňovanie oznámení v oblasti verejného obstarávania a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/1986

údajov (ďalej len „ISZÚ“) dostupného na webovom sídle úradu, v ktorom je implementovaná služba eSender pre priame odosielanie oznámení na publikačný úrad EÚ.

Za odoslanie oznámení ako aj za obsah je vždy zodpovedný sám verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ (ten, kto oznámenie na publikovanie zaslal) a z tohto titulu je na ňom dôkazné bremeno preukazovania dátumu a času odoslania.

Legislatíva ďalej vo všeobecnosti prioritizuje zverejňovanie oznámení v európskom vestníku a preto platí, že oznámenia na národnej úrovni (vo vestníku) môže nastať až po tej v európskom vestníku. Keďže úrad na účely uverejňovania oznámení používaných v nadlimitnom verejnom obstarávaní v európskom vestníku zabezpečuje v rámci Informačného systému zberu údajov službu priameho elektronického odosielania takýchto oznámení (eSender). Úrad využíva službu eSender, ktorá zabezpečuje odoslanie rovnakého obsahu v rovnakom čase na publikačný úrad EÚ a do národného vestníka.

Za účelom umožnenia vyššej transparentnosti legislatíva prirodzene dovoľuje verejným obstarávateľom a obstarávateľom rovnakým spôsobom zverejňovať aj oznámenia, ktorých zverejnenie zo zákona nie je povinné, napr. oznámenie o dobrovoľnej transparentnosti ex ante.

Pre naplnenie princípov transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania je dôležité, aby obsah oznámení uverejnených na národnej úrovni bol totožný s tým podľa európskeho vestníka.

Vzhľadom na neustálu otvorenosť DNS počas celej doby jeho trvania (hospodárske subjekty môžu kedykoľvek požiadať o účasť a do systému prísť) je potrebné zabezpečiť nepretržitú publikáciu oznámenia, ktorým bol tento systém zriadený, čo zabezpečuje publikačný úrad na európskej úrovni a ÚVO na národnej úrovni.

Pri podlimitných zákazkách bez využitia elektronického trhoviska je verejný obstarávateľ vo vzťahu k vestníku povinný zasielať výzvu na predkladanie ponúk, oznámenie o použití priameho rokovacieho konania, oznámenie (informáciu) o výsledku verejného obstarávania a napokon oznámenie o zmene zmluvy alebo rámcovej dohody. Zákon zároveň ďalej osobitne upravuje aj lehoty, v ktorých sa majú tieto notifikačné úkony zasielať.

Prehľadné spracovanie jednotlivých príručiek k problematike elektronického zasielania oznámení je dostupné na webovom sídle úradu⁵.

Právna úprava napokon rieši aj možnú kolíziu rozsahu zverejňovaných údajov a informácií s inými právnymi predpismi, resp. verejným záujmom a čestnou hospodárskou súťažou. Zákon v tejto súvislosti ustanovuje konkrétny rozsah osobných údajov, ktoré je možné uvádzať za predpokladu, že tomu nebránia osobitné predpisy (predovšetkým zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), a taktiež zavádza výnimku na zverejňovanie informácií, ktoré by mohli byť v rozpore s inými zákonmi, verejným záujmom alebo by to bránilo čestnej hospodárskej súťaži (tu môže ísť napríklad o informácie týkajúce sa obchodného tajomstva).

⁵ <https://www.uvo.gov.sk/verejny-obstaravatel-obstaravatel/elektronicke-zasielanie-oznameni-433.html>

Prehľad povinne zverejňovaných oznámení:

CIVILNÉ ZÁKAZKY		
VEREJNÝ OBSTARÁVATEĽ		OBSTARÁVATEĽ
NADLIMITNÉ	PODLIMITNÉ	NADLIMITNÉ
• Oznámenie o profile kupujúceho • Predbežné oznámenie • Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania • Oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu • Oznámenie o použití priameho rokovacieho konania v dôsledku mimoriadne udalosti • Oznámenie o výsledku/zrušení výsledku verejného obstarávania • Oznámenie o výsledku verejného obstarávania za zmluvy uzavreté na základe rámcovej dohody • Oznámenie o výsledku verejného obstarávania za zmluvy uzavreté na základe DNS • Oznámenie o zmene zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy • Oprava zverejneného oznámenia • Referencia • Zmena referencie	• Výzva na predkladanie ponúk • Oznámenie o použití priameho rokovacieho konania • Informácia o výsledku/zrušení verejného obstarávania • Oznámenie o zmene zmluvy a rámcovej dohody • Oprava zverejneného oznámenia • Referencia • Zmena referencie	• Pravidelné informatívne oznámenie • Oznámenie o existencii kvalifikačného systému • Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania • Oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu • Oznámenie o použití priameho rokovacieho konania v dôsledku mimoriadne udalosti • Oznámenie o výsledku/zrušení výsledku verejného obstarávania • Oznámenie o výsledku verejného obstarávania za zmluvy uzavreté na základe rámcovej dohody • Oznámenie o výsledku verejného obstarávania za zmluvy uzavreté na základe DNS • Oznámenie o zmene zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy • Oprava zverejneného oznámenia • Referencia • Zmena referencie

Profil

Profil verejného obstarávateľa/obstarávateľa (ďalej len „Profil VO/O“) sa vytvára na základe **žiadosti o registráciu a vytvorenie profilu obstarávateľského subjektu/aktualizácia údajov**, ktorá je dostupná v [informačnom systéme Zberu údajov](#).

Bližšie informácie k správe Profilov VO/O a zverejňovaniu dokumentov a informácií v Profile VO/O nájdete v nasledujúcich dokumentoch:

- Príručka k funkcionalitám webového sídla úradu po prihlásení
- Prehľad povinne zverejňovaných dokumentov v profile
- Zoznam informačných povinností zasielaných prostredníctvom IS ZÚ
- Kompletná príručka k IS Zberu údajov
- Otázky a odpovede (FAQ - IS ZÚ a Profil VO/O)
- Ako správne odoslať oznámenie pre priame rokovacie konanie v prípade mimoriadnej udalosti (podlimit)
- Príručka k súhrnným správam

Všetky dokumenty sú dostupné na webovom sídle úradu: <https://www.uvo.gov.sk/verejny-obstaravatel-obstaravatel/elektronicke-zasielanie-oznameni-433.html>

Prehľad povinne zverejňovaných dokumentov:

PREĽAD POVINNE ZVEREJŇOVANÝCH DOKUMENTOV			
VEREJNÝM OBSTARÁVATEĽOM			OBSTARÁVATEĽOM
NADLIMITNÉ	PODLIMITNÉ	OSTATNÉ	NADLIMITNÉ
1. Súťažné podklady 2. Doplnenie súťažných podkladov 3. Vysvetlenie 4. Koncesie, analýzy 5. Informácie o otvorení ponúk 6. Informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk 7. Odôvodnenie nezrušení použitého postupu 8. Zápisnica z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti 9. Zápisnica z otvárania ponúk 10. Zápisnica o vyhodnotení ponúk 11. Zápisnica zo zasadnutia poroty 12. Ponuky uchádzačov 13. Správa o zákazke 14. Zmluva alebo odkaz na zmluvu 15. Suma skutočne uhradeného plnenia	1. Súťažné podklady 2. Doplnenie súťažných podkladov 3. Vysvetlenie 4. Informácie o otvorení ponúk 5. Informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk 6. Odôvodnenie nezrušení použitého postupu 7. Zápisnica z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti 8. Zápisnica z otvárania ponúk 9. Zápisnica o vyhodnotení ponúk 10. Ponuky uchádzačov 11. Správa o zákazke 12. Zmluva alebo odkaz na zmluvu 13. Suma skutočne uhradeného plnenia	1. Súhrnná správa o zákazkách z e-trhoviska 2. Súhrnná správa o zákazkách s nízkymi hodnotami 3. Súhrnná správa o podlimitných koncesiách 4. Súhrnná správa o zmluvách podľa § 10 ods. 10 a 11	1. Súťažné podklady 2. Doplnenie súťažných podkladov 3. Vysvetlenie 4. Koncesie, analýzy 5. Informácie o otvorení ponúk 6. Informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk 7. Odôvodnenie nezrušení použitého postupu 8. Zápisnica z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti 9. Zápisnica z otvárania ponúk 10. Zápisnica o vyhodnotení ponúk 11. Zápisnica zo zasadnutia poroty 12. Ponuky uchádzačov 13. Správa o zákazke 14. Zmluva alebo odkaz na zmluvu 15. Suma skutočne uhradeného plnenia

Súhrnné správy

Osobitným typom dokumentov, ktoré sa zverejňujú v profile, sú súhrnné správy. Ide o povinne zverejňované elektronické dokumenty, ktoré obsahujú informácie o zadaných zákazkách – najmä hodnotu zákazky, predmet zákazky a identifikáciu dodávateľa.

Pre splnenie povinnosti zverejnenia súhrnných správ v Profile VO/O úrad vytvoril elektronických formulár, ktorý zabezpečuje jednotnosť v štruktúre zverejňovaných informácií, možnosť štatistického vyhodnotenia údajov a v neposlednom rade zvyšuje transparentnosť a prístupnosť informácií o zadaných zákazkách. Odoslaním elektronického formulára z IS ZÚ je zabezpečené publikovanie súhrnnej správy vo vestníku a následne jeho zobrazenie v Profile VO/O.

Povinnosť zverejňovať súhrnné správy v Profilo VO/O vyplýva priamo zo zákona, ktorý určuje nasledovné typy súhrnných správ:

Správa o zmluvách podľa §10 ods. 10 a 11 [§ 10 ods. 10) a 11)]	Súhrnná správa o zmluvách, so zmluvnými cenami vyššími ako 1 000 eur, uzavretými za obdobie kalendárneho roka.	Do 30 dní po skončení kalendárneho štvrt'roka.	Uvedenú povinnosť si VO/O plní prostredníctvom elektronického formulára dostupného
Správa o zákazkách s nízkymi hodnotami [§ 117 ods. 6)]	Súhrnná správa o zákazkách s nízkymi	Do 30 dní po skončení	

	hodnotami za obdobie kalendárneho štvrťroka.	kalendárneho štvrťroka.	v IS ZÚ v časti Oznamovacie povinnosti – Súhrnné správy
Správa o zákazkách s využitím elektronického trhu [§ 111 ods. 2)]	Súhrnná správa o zákazkách s využitím elektronického trhu s cenami vyššími ako 5 000 eur.	Raz štvrťročne.	
Správa o podlimitných koncesiách [§ 118 ods. 4]	Súhrnná správa o podlimitných koncesiách.	Raz štvrťročne.	

Bližšie informácie o zverejňovaní súhrnných správ sú dostupné vo [Všeobecnom metodickom usmernení č. 4-2019](#) a jeho [doplneniach č. 1 a 2](#) a video-návod k zverejňovaniu súhrnných správ je dostupný vo [Všeobecnom metodickom usmernení č. 5-2019](#) a v [Príručke k súhrnným správam](#).

Referencie a evidencia referencií

Evidencia referencií je informačný systém verejnej správy, ktorého správcom je úrad a v ktorom sa vedú referencie od verejných obstarávateľov a obstarávateľov. Referenciou sa na účely zákona rozumie **elektronický dokument** obsahujúci potvrdenie o dodaní tovaru, uskutočnení stavebných prác alebo poskytnutí služby, ktorý obsahuje údaje o verejnom obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, dodávateľovi, identifikáciu zmluvy a výslednú hodnotiacu známku referencie.

Vzor referencie a spôsob jeho vyplňania

Vzor referencie zverejňuje úrad na svojom webovom sídle vo forme elektronického dokumentu, ktorý je prístupný vo forme formulára v IS ZÚ registrovaným a prihláseným používateľom na portáli úradu. Referenciu teda verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhotoví tak, že vyplní požadované informácie vo vzore referencie sprístupnenom v IS ZÚ.

Referencia obsahuje:

- meno a priezvisko, obchodné meno alebo názov, adresu pobytu, sídlo alebo miesto podnikania, identifikačné číslo dodávateľa alebo dátum narodenia, ak nebolo pridelené identifikačné číslo,
- názov verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa,
- označenie verejného obstarávania,
- číslo zmluvy alebo koncesnej zmluvy,
- stručnú identifikáciu plnenia podľa zmluvy alebo koncesnej zmluvy,
- množstvo, objem alebo rozsah plnenia,
- miesto, cenu a lehotu plnenia zmluvy alebo koncesnej zmluvy,
- hodnotenie plnenia, najmä hodnotenie, či plnenie bolo dodané v rozsahu, kvalite a spôsobom podľa zmluvy alebo koncesnej zmluvy a či celkovo bolo uspokojivé alebo neuspokojivé,

- informáciu, či došlo k odstúpeniu od zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody zo strany verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa z dôvodu podstatného porušenia povinnosti dodávateľa,
- ďalšie informácie, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ považuje za dôležité,
- dátum vyhotovenia referencie.

Povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa pri vyhotovení referencie

Povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa pri vyhotovení referencie upravuje § 12 zákona. Je však potrebné dodať, že povinnosť vyhotoviť referenciu podľa tohto zákona sa vzťahuje na všetky plnenia, tzn. aj na plnenia na základe zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody uzatvorenej pred nadobudnutím účinnosti zákona (t. j. pred 18. aprílom 2016).

Povinnosť vyhotoviť referenciu sa nevzťahuje na:

- osobu podľa § 8 ods. 1 a 2 zákona.

Vzor referencie:

Verzia formulára: 20

REFERENCIA

Zobraziť formulár vo formáte .PDF

1. IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE VEREJNÉHO OBSTARÁVATEĽA/OBSTARÁVATEĽA

Výber obstarávateľa

Výber

2. IDENTIFIKÁCIA DODÁVATEĽA

Meno a priezvisko, obchodné meno alebo názov:

Identifikačné číslo dodávateľa alebo dátum narodenia

IČO:

Dátum narodenia:

Sídlo / Miesto podnikania:

Ulica:

Číslo:

Mesto/Obec:

PSČ:

Štát

Internetová adresa (URL):

3. IDENTIFIKÁCIA PLNENIA PODĽA ZMLUVY ALEBO KONCESNEJ ZMLUVY

Identifikácia zmluvy

Názov/číslo zmluvy

Druh zmluvy

- ☐ zmluva
☐ koncesná zmluva
☐ zmluva na základe rámcovej dohody
☐ iné

Počet opakovaných plnení

IDENTIFIKÁCIA PLNENIA

1

Dátum uzatvorenia zmluvy

Stručná identifikácia plnenia podľa zmluvy alebo koncesnej zmluvy

Množstvo, objem alebo rozsah plnenia

Miesto dodania

Cena bez DPH

Dátum skončenia alebo zániku zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody

Lehota dodania podľa zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody (plánovaná dodávka v dňoch)

Chcete zadať lehotu dodania podrobnejšie?

3.1. HODNOTENIE KVALITY PLNENIA

Hodnotenie plnenia

Odôvodnenie, či plnenie bolo dodané v rozsahu, kvalite a spôsobom podľa zmluvy alebo koncesnej zmluvy

Počet zostávajúcich znakov: 5000

Predčasné ukončenie zmluvy, koncesnej zmluvy verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom z dôvodu podstatného porušenia povinností dodávateľa

4. DODATOČNÉ INFORMÁCIE

4.1. OZNAČENIE VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Vyberte

- ☐ Zákazka bola zverejnená vo Vestníku verejného obstarávania
- ☐ Podlimitná zákazka bola realizovaná prostredníctvom Elektronického trhu
- ☐ Iný identifikátor zákazky (pre zákazky s nízkou hodnotou a iné)

4.2. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE (ak je to uplatniteľné)

Počet zostávajúcich znakov: 5000

Zákonné lehoty na splnenie povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa vyhotoviť referenciu

Povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa vyhotoviť referenciu v elektronickej podobe je daná priamo zákonom. Tejto povinnosti zároveň zodpovedá právo dodávateľa, aby mu referencia bola vyhotovená.

Zákon v § 12 ods. 3 zároveň ustanovuje lehoty na splnenie povinnosti vyhotoviť referenciu, a to tak, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ **je povinný vyhotoviť referenciu do:**

- a) 30 dní odo dňa skončenia plnenia podľa zmluvy alebo koncesnej zmluvy alebo jej časti, ktorá spĺňa požiadavku funkčného celku [§ 12 ods. 3 písm. a)],
- b) 10 dní odo dňa doručenia žiadosti dodávateľa o vyhotovenie referencie, ak
 1. ide o zákazku s nízkou hodnotou,
 2. ide o zákazku, na ktorú sa nevzťahuje tento zákon, alebo
 3. ide o opakované plnenia a ak nebola vyhotovená referencia podľa písmena a).

Nesplnenie vyššie uvedenej povinnosti verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa vyhotoviť referenciu podľa § 12 ods. 3 zákona je zároveň zo strany úradu sankcionované pokutou vo výške 500 až 30 000 eur.

Právomoc Rady úradu vyhotoviť referenciu

Z vyššie uvedeného vyplýva, že povinnosť vyhotoviť referenciu má v prvom rade verejný obstarávateľ a obstarávateľ. Je potrebné rozlišovať povinnosť vyhotoviť referenciu podľa § 12 ods. 3 písm. a), podľa ktorého je verejný obstarávateľ/obstarávateľ **povinný** vyhotoviť referenciu, a podľa § 12 ods. 3 písm. b), kedy uchádzač verejného obstarávateľa o vydanie referencie žiada. Avšak v oboch prípadoch sa v praxi môže stať, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ si túto svoju zákonnú povinnosť nesplní, a teda referenciu nevyhotoví v zákonom stanovených lehotách. Dodávateľ je v takom prípade oprávnený podať verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi písomnú žiadosť o vyhotovenie referencie. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhotoví referenciu do 10 dní odo dňa doručenia žiadosti dodávateľa. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nevyhotoví referenciu v lehote podľa druhej vety, dodávateľ je oprávnený do 30 dní odo dňa uplynutia tejto lehoty podať návrh na vyhotovenie referencie Rade úradu, ku ktorému priloží dôkazy o tom, že podmienky na vyhotovenie referencie boli splnené. Ak Rada úradu dospeje k záveru, že podmienky na vyhotovenie referencie ustanovené podľa odseku 3 boli splnené, vyhotoví referenciu namiesto verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, a to do 15 pracovných dní.

Odstránenie chýb v referencii, zmena referencie

Ak počas záručnej doby k dodanému plneniu dôjde k zmene skutočností, ktoré sú obligatónymi obsahovými náležitosťami referencie vo vzťahu k už zapísanej referencii, verejný obstarávateľ a obstarávateľ vykonajú zmenu v referencii; na zmenu v referencii sa použijú ustanovenia § 12 odsekov 4 a 5 primerane.

Pokiaľ má dodávateľ za to, že mu bola vyhotovená referencia, ktorá nezodpovedá skutočnému stavu, **je oprávnený požiadať verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa o odstránenie chýb v referencii**, ako aj o úpravu referencie, a to do troch mesiacov odo dňa zápisu referencie do údajov vedených v evidencii referencií.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ odstráni chyby v referencii, resp. upraví referenciu do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti dodávateľa. Odstrániť chyby v referencii, resp. upraviť referenciu môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ aj z vlastnej iniciatívy.

V prípade, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nevyhoví žiadosti dodávateľa, je dodávateľ oprávnený podať Rade úradu **návrh na odstránenie** chýb v referencii alebo úpravu referencie, ku ktorému pripojí dôkazy o dodaní tovaru, uskutočnení stavebných prác alebo poskytnutí služby.

Návrh na úpravu referencie podá do

- 30 dní odo dňa zápisu opravenej referencie do údajov vedených v zozname hospodárskych subjektov, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nevyhoví žiadosti dodávateľa v plnom rozsahu, alebo
- 30 dní odo dňa uplynutia lehoty na úpravu referencie verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom podľa odseku 8, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neupravil referenciu v lehote podľa odseku 8.

Po predložení návrhu a dôkazov si Rada úradu vyžiada stanovisko od verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Ak dospeje k záveru, že sú dôvody na odstránenie chýb v referencii alebo úpravu referencie, náležite upraví referenciu namiesto verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, a to do 15 pracovných dní.

Referencie v evidencii referencií a referencie na elektronickom trhu

Úrad dáva do pozornosti potrebu rozlišovania medzi referenciami vyhotovenými v IS Evidencia referencií (podľa § 12) a v Registri referencií (elektronického) trhu, ktoré sa riadia OPET.

Referencie vyhotovené na účely registra elektronického trhu sa nepovažujú za referencie vyhotovené podľa zákona (t. j. podľa § 12). Ak verejný obstarávateľ vyhotoví pomocou referenčného formulára referenciu v EKS, táto slúži predovšetkým na účely selekcie dodávateľov, ktorým boli v období 12 kalendárnych mesiacov vystavené najmenej tri účinné neuspokojivé referencie od najmenej dvoch rôznych objednávateľov, EKS takéhoto dodávateľa a všetky skupiny dodávateľov, ktorých členom je tento dodávateľ zaradí do zoznamu negatívne hodnotených dodávateľov Trhu na dobu 6 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tretej neuspokojivej referencie, pričom dodávateľ môže byť do tohto zoznamu zapísaný a to aj opakovane. Práve táto skutočnosť podľa OPET opravňuje verejného obstarávateľa na odstúpenie od zmluvy.

Ďalšie informácie o vydávaní a úprave referencií

Bližšie informácie k povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa vyhotoviť referencie, k právomoci Rady úradu vystavovať referencie, ako aj k náležitostiam takéhoto návrhu, nájdete v informatívnom materiáli [Vyhodenie referencie a úprava referencie Radou Úradu pre verejné obstarávanie](#), ktorý nájdete na webovom sídle úradu.

IV. ČASŤ Spoločné obstarávanie

Centrálné verejné obstarávanie

Úprava zákona v § 15 vymedzuje centralizovanú činnosť vo verejnom obstarávaní. Táto činnosť má charakter centrálneho nákupu a v zásade je založená na združovaní dopytu po tovaroch, službách a stavebných prácach od konkrétnych verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov, ktorý sa zoskupuje u konkrétnej centrálnej obstarávacej organizácie zabezpečujúcej centrálny nákup, ktorým sa uspokojujú potreby daného združovaného dopytu. Účelom centrálneho nákupu prostredníctvom centrálnej obstarávacej organizácie je najmä vytvorenie efektívneho nástroja pre dosiahnutie úspor využitím tzv. množstevných zliav a v neposlednom rade taktiež odborné sprofesionalizovanie verejného obstarávania, keď je možné na úrovni centrálnej obstarávacej organizácie vo väčšej miere zabezpečovať profesionalizáciu a špecializáciu odborníkov na nákup konkrétnych tovarov, služieb alebo stavebných prác. Centralizované činnosti vo verejnom obstarávaní realizujú centrálné obstarávacie organizácie (napr. ministerstvá). *K problematike centrálneho obstarávania je dostupné metodické usmernenie č. 15353-5000/2017 na webovom sídle úradu⁶.*

Úprava zákona precizuje dve formy centrálneho nákupu, a to, zjednodušene povedané, „mandátnu“ formu a tzv. formu nákupu na sklad.

V rámci mandátnej formy centrálneho nákupu centrálna obstarávacia organizácia vystupuje v pozícii sprostredkovateľa tak, že bude zadávať zákazky na tovary, služby alebo stavebné práce pre iného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. V takomto prípade môže proces verejného obstarávania centrálna obstarávacia organizácia realizovať v mene a na účet iného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, čo z pohľadu výsledku verejného obstarávania znamená, že na zmluve uzatvorenej s úspešným uchádzačom nie je ako odberateľ uvedená centrálna obstarávacia organizácia, ale samotný verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, v prospech ktorého má byť predmet obstarávania zabezpečený.

V prípade mandátnej formy centrálneho nákupu môže byť výsledkom procesu verejného obstarávania realizovaného centrálnou obstarávacou organizáciou taktiež uzavretie rámcovej dohody medzi centrálnou obstarávacou organizáciou a dodávateľom, na základe ktorej následne zadávajú zákazky verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia, pre ktorých je uzavretá rámcová dohoda určená. Centrálna obstarávacia organizácia si splní povinnosť identifikácie verejných obstarávateľov ak ich identifikuje najmenej uvedením druhu verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa a oblasti, najmenej na úrovni kraja, v ktorej bude plnená zmluva alebo rámcová dohoda.

Mandátna forma centrálneho nákupu môže mať taktiež podobu zriadenia a prevádzkovania DNS centrálnou obstarávacou organizáciou, v rámci ktorého následne verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia zadávajú zákazky.

Pri tzv. nákupe na sklad centrálna obstarávacia organizácia uzatvára ako priamy objednávateľ zmluvu s dodávateľom, ktorej predmetom je napríklad dodanie tovaru. Obstaraný tovar môže následne centrálna obstarávacia organizácia na základe uzatvorenej zmluvy poskytnúť inému verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi. V tomto prípade teda

⁶ <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/detail/394102?page=1&limit=20&sort=datum&sort-dir=DESC&ext=0&organizacia=&cisloSpisu=&month=&year=0&text=15353&popis=¶graf=>

centrálna obstarávacia organizácia vystupuje v pozícii „obchodníka“, nakoľko nakupuje, skladuje a predáva.

Centrálna obstarávacia organizácia je zodpovedná za realizáciu centralizovaných činností vo verejnom obstarávaní, pričom verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia, ktorí využívajú na obstaranie tovarov, služieb alebo stavebných prác niektorú z foriem centrálneho nákupu, zodpovedajú za tú časť verejného obstarávania, ktorú realizujú vo vlastnej réžii, ako napr. zadávanie zákaziek na základe rámcovej dohody uzavretej centrálnou obstarávacou organizáciou alebo zadávanie zákaziek v rámci DNS zriadeného centrálnou obstarávacou organizáciou.

Centralizované verejné obstarávanie je možné využiť pre nadlimitné, podlimitné zákazky, ako aj zákazky s nízkou hodnotou. Prostredníctvom centralizovaného verejného obstarávania nie je možné zadať koncesiu.

V rámci výkonu centralizovaných činností vo verejnom obstarávaní je potrebné zo strany centrálnej obstarávacej organizácie identifikovať subjekty, pre ktoré sa centralizovaná činnosť má vykonávať.

Úprava zákona vymedzuje subjekty so statusom centrálnej obstarávacej organizácie nasledovne:

- verejný obstarávateľ, ktorý poskytuje centralizované činnosti vo verejnom obstarávaní a ktorý môže poskytovať aj podporné činnosti vo verejnom obstarávaní pre verejných obstarávateľov,
- obstarávateľ, ktorý poskytuje centralizované činnosti vo verejnom obstarávaní a ktorý môže poskytovať aj podporné činnosti vo verejnom obstarávaní pre obstarávateľov,
- európsky orgán verejnej moci, ktorý nadobúda tovary alebo služby v oblasti obrany a bezpečnosti určené pre verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov alebo zadáva zákazky alebo uzatvára rámcové dohody v oblasti obrany a bezpečnosti určené pre verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov.

Príležitostné spoločné verejné obstarávanie

Príležitostné spoločné obstarávanie predstavuje popri centrálnom obstarávaní ďalšiu formu verejného obstarávania, ktorá je v zásade založená na agregovaní dopytu a umožňuje synergiu odborných kapacít. Na rozdiel od centralizovanej činnosti vo verejnom obstarávaní, ktorá má charakter nepretržite vykonávanej činnosti centrálnou obstarávacou organizáciou, má takéto spoločné obstarávanie príležitostný charakter, pričom v praxi môže mať využitie napríklad v situáciách, keď viacerých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov spája spoločný záujem v rámci spoločne realizovaného projektu, resp. projektu, ktorý sa svojím rozsahom týka viacerých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov (napr. potreba vybudovania/rekonštrukcie miestnych (obecných) komunikácií). Spoločné obstarávanie môže mať mnoho rôznych foriem, počnúc koordinovaným obstarávaním, cez prípravu spoločných technických špecifikácií pre zákazku na uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb, ktoré obstarávajú viacerí verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia, z ktorých každý vykonáva samostatný postup obstarávania, až po situácie, keď dotknutí verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia uskutočňujú spoločne jeden postup obstarávania tak, že konajú spoločne alebo poveria jedného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa riadením postupu obstarávania v mene všetkých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov. *K problematike*

príležitostného spoločného obstarávania je dostupné metodické usmernenie č. 4448-5000/2017 na webovom sídle úradu⁷.

Ak niekoľko verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov spoločne vykonáva postup obstarávania, títo sú spoločne zodpovední za plnenie svojich povinností podľa zákona. Ak však verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia vykonávajú spoločne len časti postupu obstarávania, spoločná zodpovednosť sa uplatňuje len na tie časti postupu, ktoré sa vykonali spoločne. Každý verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je výlučne zodpovedný za postupy alebo ich časti, ktoré vykonal on sám, ako je napríklad zadanie zákazky, uzavretie rámcovej dohody, prevádzkovanie DNS, opätovné otvorenie súťaže na základe rámcovej dohody.

Cezhraničné verejné obstarávanie

Cezhraničné obstarávanie predstavuje špecifickú formu agregovaného obstarávania, pre ktoré je charakteristický cezhraničný prvok, t. j. v rámci cezhraničného obstarávania dochádza ku koordinácii verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov z viacerých členských štátov EÚ. Cezhraničné obstarávanie môže byť realizované v rámci niekoľkých modelov.

V prvom rade môže mať podobu mandátnej formy centrálného obstarávania. V súvislosti s týmto modelom cezhraničného obstarávania právna úprava za účelom odstránenia kolízie národných legislatív členských štátov EÚ upravuje kolízne pravidlo, v intenciách ktorého sa verejné obstarávanie uskutočňuje v súlade s právnymi predpismi členského štátu, v ktorom sa centrálna obstarávacia organizácia nachádza.

Cezhraničné obstarávanie môže mať ďalej podobu príležitostného spoločného obstarávania viacerých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov z rôznych členských štátov EÚ. V takomto prípade však musí realizácii cezhraničného obstarávania predchádzať uzavretie písomnej dohody medzi verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi, ktorí sa zúčastňujú cezhraničného obstarávania. V rámci tejto písomnej dohody je potrebné určiť zodpovednosť zmluvných strán, ktorá sa uvedie v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch a príslušné právne predpisy, ktorými sa bude cezhraničné obstarávanie spravovať. V tejto dohode je taktiež potrebné vymedziť vnútornú organizáciu verejného obstarávania, popis jeho riadenia a rozdelenie obstarávaného predmetu medzi účastníkov tejto písomnej dohody.

Tretím modelom cezhraničného obstarávania je jeho realizácia prostredníctvom spoločného subjektu zriadeného verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi z rôznych členských štátov. V prípade tohto modelu cezhraničného obstarávania je potrebné buď na základe rozhodnutia príslušného orgánu, ktorý koná v mene takéhoto subjektu, alebo v zakladajúcom akte spoločného subjektu vymedziť príslušné právne predpisy, podľa ktorých sa bude spravovať proces verejného obstarávania, pričom zákonná úprava dáva na výber dve možnosti kolízneho určenia rozhodného právneho poriadku, a to buď právne predpisy členského štátu EÚ, v ktorom má spoločný subjekt svoje sídlo, alebo v ktorom vykonáva svoje činnosti.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu využiť cezhraničné obstarávanie, ak uplatňované právne predpisy sú v súlade s právne záväznými aktmi EÚ. Z tohto ustanovenia zákona vyplýva, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ má postupovať podľa jedného z príslušných právnych poriadkov členského štátu EÚ.

⁷ <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/detail/192637?page=1&limit=20&sort=datum&sort-dir=DESC&ext=0&organizacia=&cisloSpisu=&month=&year=0&text=4448&popis=¶graf=>

V. ČASŤ Príprava verejného obstarávania

Stanovenie predpokladanej hodnoty a finančné limity

Dôležitým úkonom, ktorý je potrebné vykonať ešte pred vyhlásením verejného obstarávania, je stanoviť vo vzťahu k podrobnému vymedzeniu predmetu zákazky PHZ. Predpokladom na splnenie tejto povinnosti je znalosť toho, čo chce verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ prostredníctvom verejného obstarávania nadobudnúť – tzn. povahu a charakter plnenia vrátane jeho rozsahu a vlastností.

Zákon rozdeľuje zákazky v závislosti od výšky stanovených finančných limitov na zákazky s nízkou hodnotou, podlimitné zákazky a nadlimitné zákazky. V praxi sa stretávame aj s tzv. zákazkami malého rozsahu, t.j. zákazkami, ktorých PHZ neprekročí 5000 eur, ktoré sú zároveň vyňaté spod pôsobnosti zákona.

Novela zákona účinná od 1.1.2019 zdôrazňuje, že inštitút PHZ primárne slúži na určenie „správneho“ postupu verejného obstarávania v závislosti od výšky finančných limitov určených zákonom, resp. jeho vykonávacím predpisom. (*Bližšie pozri [všeobecné metodické usmernenie č. 13/2019 Finančné limity platné od 1. januára 2020](#), verejne dostupné na webovom sídle úradu.*)⁸

V prípade PHZ ide v zásade o odhadovanú cenu plnenia odvodenú z rovnakého alebo porovnateľného predmetu plnenia ako je obstarávaný zákazkou, ktorú uvažuje verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zadať v rámci plánovaného nákupu. Zohľadňuje sa pritom tak porovnateľnosť povahy (charakteru) plnenia, kvalitatívnych podmienok dodania, ako aj jeho rozsahu. Pre postupy zadávania zákazky, ktorých výsledkom má byť uzavretie rámcovej dohody, sa predpokladaná hodnota určí ako limitná predpokladaná hodnota všetkých zákaziek, ktoré sa predpokladajú zadať počas platnosti [rámcovej dohody](#). Podobné pravidlo platí aj v prípade DNS.

Z dôvodu objektivizácie výšky stanovenej PHZ na účely následného určenia postupu zadávania zákazky má byť táto stanovená alebo jej hodnota overená v čase vyhlásenia použitého postupu zadávania zákazky alebo začatia verejného obstarávania. Na účely zákona sa PHZ vyčísľuje vždy bez dane z pridanej hodnoty.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia PHZ na základe údajov a informácií o zákazkách na rovnaký alebo porovnateľný predmet zákazky. Ak nemá verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ údaje podľa druhej vety k dispozícii, určí predpokladanú hodnotu na základe údajov získaných prieskumom trhu s požadovaným plnením, prípravnou trhovou konzultáciou⁹ alebo na základe údajov získaných iným vhodným spôsobom. PHZ je platná (hodnota overená a aktuálna) v čase odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž na uverejnenie; ak sa uverejnenie takého oznámenia nevyžaduje, predpokladaná hodnota je platná v čase začatia postupu zadávania zákazky.

⁸ V súvislosti s finančnými limitmi dáva úrad do pozornosti výnimku podľa ust. § 1 ods. 14 zákona o verejnom obstarávaní tzv. **zákazku malého rozsahu**, teda zákazku, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako 5 000 eur v priebehu kalendárneho roka alebo počas platnosti zmluvy, ak sa zmluva uzatvára na dlhšie obdobie ako jeden kalendárny rok, ktorá je vyňatá z pod aplikácie zákona o verejnom obstarávaní.

⁹ Dôvodová správa k novele zákona účinné od 1.1.2019 navrhla upresniť, že PHZ možno určiť aj na základe prípravných trhových konzultácií. Cieľom je odlíšenie pojmov prieskum trhu a prípravná trhovú konzultácia, pretože každý prieskum trhu nie je možné považovať za prípravnú trhovú konzultáciu.

Špecifický prípad z hľadiska stanovenia predpokladanej hodnoty môžu predstavovať zákazky, predmetom ktorých je napríklad uskutočnenie stavebných prác, pri ktorých je na účely stanovenia predpokladanej hodnoty obvyklé zadať spracovanie kontrolného rozpočtu na požadovaný rozsah plnenia, ktorý vyhotovuje na dané odbornosti spôsobilá osoba (rozpočtár). Nevylučuje sa, že takýto kontrolný rozpočet môže byť spracovaný aj ako súčasť príslušného stupňa projektovej dokumentácie. Z takto spracovaného kontrolného rozpočtu sa zvyčajne odvodzuje aj tzv. výkaz výmer, ktorý je zároveň jedným z podkladov k opisnej a technickej časti projektovej dokumentácie poskytnutej ako súčasť súťažných podkladov za účelom spracovania ponúk uchádzačov.

Pokiaľ ide o pravidlá používané pri stanovení PHZ, z hľadiska úplnosti majú byť do PHZ zahrnuté všetky plnenia, s ktorými verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ počíta počas platnosti uzavretej zmluvy. Ide najmä o plánované opakované plnenia vrátane uvažovaných opcíí a prípadných predĺžení zmluvy.

V praxi môže nastať aj taká situácia, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ potrebuje zabezpečiť plnenia obsahujúce zároveň dodávku tovarov a poskytnutie služieb. V takom prípade sa PHZ vypočíta ako celková hodnota tovaru a služieb bez ohľadu na ich podiely – napríklad do PHZ sa okrem dodávky tovarov zahŕňa aj cena montážnych a inštalačných činností.

Pokiaľ ide o jednotlivé druhy zákaziek tak, ako ich pomenováva zákon, sú pre každú z nich uvádzané osobitné pravidlá pre stanovenie PHZ pri zohľadnení dĺžky trvania zmluvy. Napríklad v prípade zákazky na dodanie tovaru, predmetom ktorej je kúpa tovaru, do PHZ sa zahŕňa celý rozsah dodávky počas platnosti zmluvy. V prípade lízingu, kúpy tovaru na splátky alebo prenájmu tovaru s možnosťou alebo bez možnosti odkúpenia sa pri určení PHZ vychádza buď z celkovej hodnoty zákazky, za predpokladu, že ide o zmluvu uzatváranú na určitý čas rovnaký alebo kratší ako 12 mesiacov, alebo z celkovej hodnoty zákazky pri započítaní aj odhadovanej zostatkovej hodnoty, ak ide o zmluvu uzatváranú na určitý čas dlhší ako 12 mesiacov, alebo 48-násobok mesačnej platby, ak ide o zmluvu, ktorej lehota platnosti nie je pevne určená alebo sa nedá určiť.

Podobne je to napríklad aj v prípade zákazky na poskytnutie služby, kedy sa do predpokladanej hodnoty takejto zákazky zahŕňa celkový rozsah plnenia počas platnosti zmluvy, ak ide o zmluvu uzavretú na určitý čas rovnaký alebo kratší ako 48 mesiacov, a v prípade, ak ide o zmluvu uzavretú na neurčitý čas, ktorá neudáva celkovú cenu alebo zmluvu uzavretú na určitý čas dlhší ako 48 mesiacov, zahŕňa sa do PHZ 48-násobok mesačnej platby.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže v prípade pravidelne sa opakujúcich plnení vychádzať pri stanovení PHZ aj zo skutočných nákladov viažucich sa k rovnakým alebo porovnateľným službám alebo dodávkam uskutočneným v predchádzajúcom kalendárnom roku alebo v období predchádzajúcich 12 mesiacov. Zohľadnia sa pritom napríklad očakávané zmeny v množstve alebo v hodnote v nasledujúcich 12 mesiacoch.

Určitý nástroj na podporu malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) v účasti vo verejnom obstarávaní predstavuje možnosť vyňatia určitej časti zákazky zadávanej na základe postupu príslušného pre nadlimitné zákazky do režimu zadávania podlimitných zákaziek za predpokladu, že to nebude verejnému obstarávateľovi spôsobovať napríklad neprimerané ťažkosti v súvislosti s riadnym odpočtom plnenia zmluvy, prípadne nebude spôsobovať spochybnenie zodpovednostných vzťahov a pod. V danej súvislosti musia byť zároveň splnené zákonné podmienky, a to konkrétne, že každá z takto vyňatej časti, pokiaľ ide o dodávku tovaru alebo poskytnutie služieb, nesmie dosiahnuť hodnotu 80 000 eur, prípadne každá

z takto vyňatej časti, pokiaľ ide o uskutočnenie stavebných prác, nesmie dosiahnuť hodnotu 1 000 000 eur. Súčasne však musí byť splnené, že predpokladaná hodnota všetkých takýmto spôsobom vyňatých častí nesmie presiahnuť 20 % z PHZ. Zároveň je však potrebné upozorniť na skutočnosť, že na účely stanovenia celkovej PHZ sú rozhodujúce aj predpokladané hodnoty všetkých vyňatých častí.

Zákon v súvislosti s určením PHZ taktiež stanovuje zákaz rozdeliť zákazku, koncesiu alebo súťaž návrhov, teda stanoviť jej predpokladanú hodnotu tak, aby sa vôbec neaplikoval zákon, resp. pravidlá a postupy ním ustanovené, alebo aby sa použili nižšie finančné limity a menej prísne postupy zadávania zákazky (napr. pre nadlimitné zákazky a koncesie sa vyžaduje zverejnenie zadávania zákazky alebo koncesie aj v európskom vestníku a pri podlimitnej zákazke je dostačujúce jej zverejnenie len vo vestníku). Účelové rozdelenie zákazky, koncesie alebo súťaže návrhov predstavuje jedno z najzávažnejších porušení zákona, keďže pri nižšej PHZ je predpoklad, že sa o publikácii zákazky dozvie užší okruh hospodárskych subjektov, čo môže v konečnom dôsledku nepriaznivo pôsobiť na hospodársku súťaž.

O nedovolené rozdelenie zákazky môže ísť v situácii, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozdelí rovnaké či obdobné plnenie predmetu zákazky do viacerých zákaziek a pre každú z nich uskutoční samostatné verejné obstarávanie, pričom ide o také predmety plnenia zákaziek, ktoré z hľadiska funkčného, časového, miestneho, technických špecifikácií, typu zmluvy a pod. spolu súvisia a zároveň zadanie takýchto dodávok v rámci jedného verejného obstarávania by malo za následok použitie prísnejšieho postupu v zmysle zákona.

Samotné posúdenie, či ide o nedovolené rozdelenie zákazky, je potrebné odvodzovať od konkrétnych okolností daného prípadu. Pri posúdení predmetov zadávania jednotlivých zákaziek je potrebné zohľadniť najmä časovú, miestnu a vecnú (funkčnú) súvislosť jednotlivých zákaziek. Časová súvislosť znamená najmä rovnaké, prípadne časovo blízke obdobie vyhlásenia postupov zadávania zákaziek a uzavretia zmlúv, či rovnakú alebo podobnú lehotu plnenia zákazky. Miestna súvislosť znamená najmä miesto plnenia zákazky. Vecná či funkčná súvislosť spočíva predovšetkým v posúdení skutočnosti, či predmetom zákaziek je plnenie rovnakého či podobného charakteru, ktoré je charakteristické pre zadávanie jednej zákazky ako celku, v ktorej podľa konkrétnych možností trhu a so zachovaním princípov zadávania zákaziek sa môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozhodnúť obstarávať podobné tovary v jednej zákazke rozdelennej na samostatné časti, pričom umožní predkladať ponuky na jednu alebo viacero z týchto častí.

O účelové zníženie PHZ pod finančné limity podľa zákona pôjde najmä vtedy, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zvolil spôsob určenia PHZ tak, že postupoval:

- podlimitným postupom zadávania zákazky na stavebné práce (celková PHZ pozostávajúca z PHZ stavebných prác a tovarov/služieb by z hľadiska finančných limitov bola podlimitnou zákazkou), napriek tomu, že v prípade samostatného zadávania zákazky na tovary/služby, ktoré nie sú nevyhnutné pre samotné plnenie zmluvy, by podľa PHZ išlo o nadlimitnú zákazku, alebo
- postupom zadávania zákazky na stavebné práce podľa § 117 zákona (celková PHZ pozostávajúca z PHZ stavebných prác a tovarov/služieb by z hľadiska finančných limitov bola zákazkou s nízkou hodnotou), napriek tomu, že v prípade samostatného zadávania zákazky na tovary/služby, ktoré nie sú nevyhnutné pre samotné plnenie zmluvy, by podľa PHZ išlo o podlimitnú zákazku.

Pokiaľ je zákazka na stavebné práce alebo služby rozdelená na viacero častí v rámci zadávania jednej zákazky, z ktorých každá bude predmetom samostatnej zmluvy, PHZ sa musí určiť ako súčet predpokladaných hodnôt všetkých častí zákazky, aby sa zabránilo obchádzaniu

postupov upravených zákonom. Ak celková PHZ nie je nižšia ako finančný limit platný pre nadlimitné zákazky, použije sa postup zadávania nadlimitných zákaziek. Tak, ako je uvedené vyššie, postup zadávania podlimitných zákaziek možno použiť vtedy, ak ide o tú časť stavebných prác, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako 1 000 000 eur, alebo o tú časť služby, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako 80 000 eur, a ak hodnota týchto častí nepresiahne 20 % celkovej predpokladanej hodnoty všetkých častí zákazky.

Obdobné pravidlo stanovuje zákon aj pre zákazky na dodanie tovarov, ktoré sú rozdelené na niekoľko častí, z ktorých každá bude predmetom samostatnej zmluvy. Pri stanovení PHZ takých zákaziek na dodanie tovarov rozdelených na časti v rámci jedného verejného obstarávania sú verejní obstarávatelia a obstarávatelia povinní PHZ určiť ako súčet predpokladaných hodnôt všetkých častí zákazky. Ak celková PHZ nie je nižšia ako finančný limit platný pre nadlimitné zákazky, použije sa postup zadávania nadlimitných zákaziek. Postup zadávania podlimitných zákaziek možno použiť vtedy, ak ide o tú časť dodávky tovaru, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako 80 000 eur, a ak hodnota týchto častí nepresiahne 20 % celkovej predpokladanej hodnoty všetkých častí zákazky.

Ako už bolo uvedené, PHZ je základným indikátorom určujúcim postup verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa – t. j. priamo predurčuje, či sa bude postupovať jedným z nadlimitných postupov verejného obstarávania, jedným z podlimitných postupov verejného obstarávania alebo pôjde o najjednoduchší postup verejného obstarávania, o zákazku s nízkou hodnotou.

Z uvedeného vyplýva, že pri určovaní PHZ je rozhodujúce okrem jej správneho stanovenia aj zdokumentovanie tohto postupu v súlade s princípom transparentnosti, ktorý v tomto kontexte má garantovať, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ vedia presvedčivo a objektívne preukázať, ako určili výšku PHZ, ktorá predurčuje (po zohľadnení bežnej dostupnosti predmetu zákazky na trhu) použitý postup verejného obstarávania.

Je preto možné odporúčať, aby v súlade s princípom transparentnosti verejný obstarávateľ a obstarávateľ v rámci dokumentácie k verejnému obstarávaniu uchovávali a archivovali doklady, na základe ktorých určili predpokladanú hodnotu. Môže ísť napríklad o:

- vytlačené alebo elektronicky uložené fotokópie internetových stránok s cenami tovarov, služieb alebo stavebných prác,
- účtovné doklady z minulých období preukazujúce ceny minulých dodávok,
- katalógy alebo ich časti, letáky alebo ich časti preukazujúce ceny tovarov, služieb alebo stavebných prác.

V zásade je nedostatočné, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ doklady odôvodňujúce stanovenie PHZ vyhladáva až v priebehu verejného obstarávania (napr. v súvislosti s konaním o námietkach) alebo po jeho ukončení (napr. v súvislosti s kontrolou verejného obstarávania) a pod.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pozostáva zo samostatných prevádzkových jednotiek, do PHZ sa zahŕňa celková PHZ týchto prevádzkových jednotiek. PHZ možno určiť na úrovni samostatnej prevádzkovej jednotky, ak táto prevádzková jednotka nezávisle uskutočňuje verejné obstarávanie.

Zároveň platí, že zákazku, koncesiu alebo súťaž návrhov nemožno rozdeliť ani zvoliť spôsob určenia jej predpokladanej hodnoty s cieľom znížiť predpokladanú hodnotu pod finančné limity podľa tohto zákona.

Účelom predmetného ustanovenia zákona je stanovenie pravidiel súvisiacich s vnútornou organizáciou niektorých verejných obstarávateľov vo väzbe na povinnosť určiť PHZ v súvislosti so zákazom tzv. „nedovoleného rozdelenia zákazky“.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že ak určitý verejný obstarávateľ má zriadené prevádzkové jednotky (napr. by mohlo ísť o fakulty vysokých škôl) a tieto spĺňajú požiadavku nezávislosti od verejného obstarávateľa (napr. dispozícia vlastným rozpočtom, delegovanie kompetencií a výlučná zodpovednosť prevádzkovej jednotky za realizáciu verejného obstarávania), je možné PHZ stanoviť bez ohľadu na predpokladanú hodnotu obdobnej zákazky realizovanej verejným obstarávateľom.

Predbežné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia môžu pred začatím postupu verejného obstarávania uskutočniť trhové konzultácie s cieľom jeho prípravy a informovania hospodárskych subjektov o plánovanom postupe.

Na tento účel môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ najmä požiadať o radu alebo prijať radu od nezávislých odborníkov, nezávislých inštitúcií alebo od účastníkov trhu, ktorú možno použiť pri plánovaní alebo realizácii postupu verejného obstarávania, ak sa ňou nenaruší hospodárska súťaž, ani neporuší princíp nediskriminácie a princíp transparentnosti.

Ak záujemca, uchádzač alebo hospodársky subjekt so vzťahom k záujemcovi alebo k uchádzačovi poskytol verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi radu vrátane konzultácie, alebo ak sa iným spôsobom podieľal na príprave postupu verejného obstarávania, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ prijme primerané opatrenia, aby sa účasťou daného zájemcu alebo uchádzača nenarušila hospodárska súťaž.

Medzi takéto opatrenia možno zaradiť najmä povinnosť oznámiť ostatným záujemcom alebo uchádzačom príslušné informácie, ktoré sa vymenili v súvislosti s účasťou záujemcu, uchádzača alebo hospodárskeho subjektu so vzťahom k záujemcovi alebo uchádzačovi na príprave postupu verejného obstarávania alebo informácie, ktoré z účasti záujemcu, uchádzača alebo hospodárskeho subjektu so vzťahom k záujemcovi alebo uchádzačovi vyplynuli, vrátane určenia primeranej lehoty na predkladanie ponúk. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uvedie v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž, oznámení o koncesii, oznámení o vyhlásení súťaže návrhov alebo vo výzve na predkladanie ponúk, ak ide o podlimitnú zákazku, internetovú adresu, na ktorej sú príslušné informácie dostupné.

Podstatným prvkom trhových konzultácií je teda povinnosť nenarušenia hospodárskej súťaže a neporušenia princípu nediskriminácie a transparentnosti. Uvedené spočíva v povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa prijať v súvislosti s prípravnými trhovými konzultáciami a predbežným zapojením hospodárskych subjektov do prípravy verejného obstarávania primerané opatrenia pre ochranu hospodárskej súťaže a predmetných princípov, čo môže spočívať napríklad vo zverejnení záznamu o realizácii prípravných trhových konzultácií.

Príklad: Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sa pri obstarávaní sofistikovaného predmetu zákazky obráti na nezávislých odborníkov alebo pracovné skupiny, ktoré sa podieľajú na tvorbe noriem v určitej oblasti špecifikácie, a požiada ich o pomoc pri definovaní požiadaviek na predmet zákazky tak, aby odrážali najnovšie poznatky z určitej odbornej oblasti.

Opis predmetu zákazky

Základnou a povinnou obsahovou náležitosťou súťažných podkladov je opis predmetu zákazky, ktorý musí byť opísaný jednoznačne, úplne a nestranne na základe technických požiadaviek. Nedostatočne, neúplne a nepresne opísaný predmet zákazky má vplyv na kvalitu predkladaných ponúk, spôsob tvorby ceny a v neposlednom rade aj na samotné plnenie na základe zmluvy uzavretej v rámci procesu verejného obstarávania. Neúplne a nejednoznačne definovaný opis predmetu zákazky neumožňuje uchádzačom vypracovať porovnateľné cenové ponuky. Nejednoznačne zadefinovaný predmet zákazky taktiež nemusí zabezpečiť taký výber úspešného uchádzača, ktorého ponuka by odrážala potreby verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ musí taktiež opísať predmet zákazky takým spôsobom, aby nediskriminoval hospodárske subjekty, ktoré sú schopné dodať predmet zákazky v požadovanej kvalite a spĺňajúci požadovaný účel použitia. Zároveň musí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vytvoriť predpoklady na účasť vo verejnom obstarávaní dostatočného počtu záujemcov alebo uchádzačov, a tým umožniť v rámci postupu zadávania zákazky uskutočnenie riadnej a čestnej hospodárskej súťaže. Opis predmetu zákazky nesmie mať za následok vytvorenie neoprávnených prekážok, ktorými by sa obmedzila hospodárska súťaž.

Pri definovaní opisu predmetu zákazky ide v podstate o opis konkrétnych potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré sú determinované kompetenciami, prevádzkovými potrebami alebo činnosťou konkrétného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Samozrejme, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri definovaní svojich potrieb vychádza zo svojich skúseností, ktoré nadobudol aj z oblasti mimo verejného obstarávania, preto je prirodzené, že pri definovaní predmetu zákazky zohľadňuje možnosti trhu, pričom pri definovaní požadovaných vlastností produktov zákonite musí vychádzať zo skutočností, t. j. pri nastavovaní svojich požiadaviek môže vychádzať z produktov, ktoré sú mu známe. Je však potrebné si uvedomiť, že verejné obstarávanie predstavuje priestor čestnej hospodárskej súťaže, kde sa má hľadať najlepšia hodnota za vynaložené (verejné) finančné prostriedky. Nemožno takisto opomenúť fakt, že produkty rýchlo technologicky a funkčne zastarávajú. Uvedené je možno demonštrovať napríklad na mobilných telefónoch. Parametre a funkcie mobilného telefónu sa dajú považovať za zastarané po uplynutí cca 2 rokov. Je preto potrebné, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri koncipovaní požiadaviek na predmet zákazky zohľadnil plánovanú dĺžku využívania produktu, jeho prípadnú likvidáciu, náklady súvisiace s údržbou, nasadením do prevádzky a pod. Malo by ísť o snahu zachytiť celý životný cyklus predmetu zákazky, či už ide o tovar, službu alebo stavebné práce.

Pri definovaní a špecifikovaní predmetu zákazky verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vymedzuje predmet zákazky na základe jeho podrobného opisu s uvedením technických špecifikácií. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vymedzí predmet zákazky tak, aby spĺňal ním určený účel. Pri definovaní a špecifikovaní predmetu zákazky verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vychádza z podrobného opisu predmetu zákazky.

Pri výbere označenia požadovaného predmetu zákazky na základe klasifikačného systému CPV je potrebné vo vzťahu k ponúkaným popisom jednotlivých položiek v rámci použitej nomenklatúry vyhľadať slovný výraz, **ktorý svojím popisom najviac vystihuje charakter požadovaného predmetu zákazky**, a následne určiť príslušný číselný kód. Číselný kód CPV priradí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ následne k už nadefinovanému (opísanému) predmetu zákazky.

Opis predmetu zákazky verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vypracuje

- na základe výkonnostných a funkčných požiadaviek,
- odkazom na technické špecifikácie (pozn. slovenské technické normy, ktorými sa prevzali európske normy, európske technické osvedčenia, spoločné technické špecifikácie, medzinárodné normy, iné technické referenčné systémy zavedené európskymi normalizačnými organizáciami, alebo ak také neexistujú, národné technické osvedčenia alebo národné technické špecifikácie týkajúce sa projektovej dokumentácie, uskutočnenia stavebných prác a používania stavebných výrobkov, technické špecifikácie, ktoré pochádzajú z priemyselného odvetvia a sú týmto odvetvím všeobecne uznávané atď.); takýto odkaz musí byť doplnený slovami „alebo ekvivalentný“,
- na základe výkonnostných a funkčných požiadaviek s odkazom na technické špecifikácie, ktoré slúžia ako prostriedok na zabezpečenie súladu s výkonnostnými a funkčnými požiadavkami, alebo
- odkazom na technické špecifikácie pre niektoré charakteristiky a odkazom na výkonnostné alebo funkčné požiadavky pre ostatné charakteristiky.

Pri definovaní predmetu zákazky ide o stanovenie vlastností alebo parametrov obstarávaného tovaru, služby alebo stavebných prác. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ následne v rámci vyhodnotenia predložených ponúk vyhodnocuje ponuky uchádzačov vo vzťahu k vopred stanoveným požiadavkám alebo parametrom odvodeným z objektívnych potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Napredovanie v oblasti ochrany životného prostredia, keď sa ochrana životného prostredia stáva celosvetovou prioritou a potrebou, je zohľadnené v povinnosti verejného obstarávateľa prostredníctvom verejného obstarávania pri nadlimitných zákazkách nakupovať energeticky významné výrobky s najlepšou energetickou účinnosťou. Energeticky významným výrobkom je akýkoľvek výrobok, ktorý má vplyv na spotrebu energie počas používania a ktorý sa uvádza na trh alebo do prevádzky vrátane dielov určených pre konečného užívateľa na začlenenie do energeticky významného výrobku a uvedených na trh alebo do prevádzky ako samostatné diely, ktorých environmentálne vlastnosti možno samostatne posúdiť. Je preto potrebné, aby verejný obstarávateľ ešte v čase prípravy verejného obstarávania ustálil, či obstaráva energeticky významný výrobok. Ak obstaranie výrobku v najvyššej triede energetickej účinnosti a najvyššej výkonnosti nie je vhodné vzhľadom na efektívnosť nákladov, nie je to ekonomicky únosné pre verejného obstarávateľa, nie je to technicky vhodné alebo takáto požiadavka neumožňuje hospodársku súťaž, potom sa na neho povinnosť obstarávať takýto výrobok nevzťahuje.

To znamená, že obstaranie výrobku v najvyššej triede energetickej účinnosti a najvyššej výkonnosti nie je potrebné, ak

- je to objektívne neopodstatnené vzhľadom na efektívnosť nákladov - napríklad vyžadovanie výrobku v najvyššej energetickej triede by napriek energetickej efektívnosti výrobku nepredstavovalo pre verejného obstarávateľa úsporu, keďže energeticky náročnejší výrobok sa má používať iba v krátkych časových intervaloch a úspora pri energeticky efektívnom výrobku sa dosahuje iba pri dlhodobej prevádzke bez prerušenia dodávky elektrickej energie;
- to nie je ekonomicky únosné pre verejného obstarávateľa – napríklad výrobok v najvyššej energetickej triede nie je možné obstaráť, keďže pre jeho obstaranie nemá verejný obstarávateľ dostatok finančných zdrojov, pričom pre štandardný konvenčný výrobok sú finančné zdroje dostatočné,

- to nie je technicky vhodné – napríklad výrobok v najvyššej energetickej triede zaberá väčšie priestory alebo ich značnú úpravu ako štandardný konvenčný výrobok a priestorové kapacity pre umiestnenie výrobku neumožňujú inštaláciu energeticky účinnejšieho výrobku alebo úprava priestoru vyvoláva ďalšie náklady alebo
- takáto požiadavka neumožňuje hospodársku súťaž – na trhu existuje len jeden alebo len niekoľko výrobcov, ktorí by vyrábali výrobok v najvyššej energetickej triede.

Zákon, ktorý predstavuje transpozíciu smerníc EÚ, je postavený na báze produktovej neutrality (či už ide o obstarávanie tovarov, služieb alebo stavebných prác). Preto je pri príprave verejného obstarávania potrebné vedieť, že požadovaný produkt, ktorý má slúžiť na uspokojenie určitej potreby, sa nemôže pomenovať priamo, napr. strešná krytina konkrétnej značky, počítač konkrétnej značky, kancelársky nábytok z konkrétneho obchodného reťazca, elektrospotrebič, ktorý disponuje konkrétnou technológiou, ktorá je patentovaná alebo priznaná určitému výrobcovi, a pod.

V zásade platí, že technické špecifikácie vypracované verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom musia umožňovať, aby bolo verejné obstarávanie liberalizované, resp. otvorené súťaži. Na tento účel musí byť umožnené predložiť také ponuky, ktoré odzrkadľujú rozmanitosť možných technických riešení. Na základe toho musí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vypracovať opis predmetu zákazky na základe technických noriem alebo výkonnostných a funkčných požiadaviek. Uvedené je potrebné zabezpečiť z dôvodu zachovania existencie zdravého konkurenčného prostredia a čestnej hospodárskej súťaže.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je povinný opísať predmet zákazky takým spôsobom, aby tým nediskriminoval hospodárske subjekty, ktoré sú schopné ponúknuť predmet zákazky spĺňajúci požadovaný účel použitia, a zároveň, aby vytvoril predpoklady na účasť vo verejnom obstarávaní dostatočného počtu uchádzačov alebo záujemcov, a tým umožnil v rámci postupu zadávania zákazky uskutočnenie riadnej hospodárskej súťaže.

Zákon **len vo výnimočných prípadoch** nevyžaduje pri definovaní predmetu zákazky dodržať uvedené pravidlá a umožňuje, aby sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v technických požiadavkách **odvolal na konkrétneho výrobcu, výrobný postup, obchodné označenie, patent, typ, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby**. Uvedené je možné **len za predpokladu**, že nie je z objektívnych dôvodov možné opísať predmet zákazky dostatočne presne a zrozumiteľne odkazom na výkonnostné a funkčné požiadavky a/alebo na základe technických špecifikácií, pričom verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ takýto odkaz doplní slovami „alebo ekvivalentný“.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v technických požiadavkách odvolá na konkrétneho výrobcu, výrobný postup, obchodné označenie, patent, typ, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby,

- musí byť schopný **preukázať, že opis predmetu zákazky nebolo z objektívnych príčin možné opísať jednoznačne, úplne a nestranne**,
- je povinný **umožniť uchádzačom predložiť ponuky na porovnateľný predmet zákazky**, a to prostredníctvom dodatku „alebo ekvivalentný“ (pritom platí, že uchádzači by mali mať na preukázanie rovnocennosti ponúkanej dodávky vo vzťahu k stanoveným technickým požiadavkám na predmet zákazky možnosť použiť akúkoľvek vhodnú, všeobecne akceptovateľnú formu dôkazu),
- pri vyhodnocovaní ponúk predložených uchádzačmi je povinný sa zaoberať **ekvivalentnosťou predložených technických riešení**,

- je povinný vyhodnotenie ekvivalentnosti predložených technických riešení **zaznamenať v zápisnici z vyhodnotenia ponúk**,
- ak na základe informácií uvedených v ponuke uchádzača, ktorý tvrdí, že ponúkol ekvivalentné riešenie, nemožno urobiť jednoznačný záver o tom, či uchádzačom ponúknuté riešenie je možné považovať za ekvivalentné, je povinný požiadať uchádzača o vysvetlenie ponuky,
- a súčasne je povinný, v prípade vyhodnotenia technického riešenia predloženého uchádzačom ako neekvivalentného, oznámiť tomuto uchádzačovi dôvody, na základe ktorých dospel k tomuto záveru v oznámení o vylúčení ponuky.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vypracoval opis predmetu zákazky podľa § 42 ods. 2 písm. b) zákona, t. j. odkazom na technické špecifikácie (technickú normu), môže uchádzač za splnenia podmienok uvedených v § 42 ods. 4 písm. a) zákona vo svojej ponuke predložiť tovary, stavebné práce alebo služby, ktoré rovnocenne spĺňajú stanovené požiadavky na predmet zákazky aj napriek nesúladu so stanovenými technickými normami.

V takom prípade verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemôže vylúčiť ponuku uchádzača s odôvodnením, že uchádzačom ponúkané tovary, stavebné práce alebo služby nespĺňajú technické normy, na ktoré sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v opise predmetu zákazky odvolal, za predpokladu, že uchádzač vo svojej ponuke preukáže, že navrhované riešenie rovnocenným spôsobom vyhovuje požiadavkám definovaným v technických špecifikáciách, t. j. v technickej norme (napr. nespĺňajú technickú normu stanovenú verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, avšak spĺňajú inú, ekvivalentnú normu).

Pozn.: uvedené môže uchádzač preukázať napr.

- skúšobným protokolom alebo osvedčením vydaným orgánom posudzovania zhody vykonávajúcim činnosti posudzovania zhody vrátane kalibrácie, skúšania, osvedčovania a inšpekcie, ktorý je akreditovaný podľa osobitného predpisu [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93],
- skúšobným protokolom alebo certifikátom vydaným takýmto orgánom so sídlom v inom členskom štáte,
- technickou dokumentáciou výrobcu alebo inými dôkazmi, za predpokladu, že preukazujú, že tovar, stavebné práce alebo služby spĺňajú požiadavky určené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, pričom zároveň uchádzač alebo záujemca objektívne nemá možnosť získať príslušný dokument v určených lehotách.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri vyhodnocovaní takejto ponuky uchádzača

- zaznamenať vyhodnotenie dôkazov predložených uchádzačom v jeho ponuke za účelom preukázania rovnocennosti uchádzačom ponúkaného riešenia v zápisnici z vyhodnotenia ponúk,
- v prípade, ak dôkazy predložené uchádzačom v jeho ponuke nie sú dostatočné na účely preukázania rovnocennosti ponúkaného riešenia, požiada uchádzača o vysvetlenie ponuky,
- v prípade, ak dospeje k záveru, že uchádzačom ponúkané riešenie nespĺňa požiadavku rovnocennosti, je povinný dôvody, na základe ktorých dospel k tomuto záveru, oznámiť uchádzačovi v oznámení o vylúčení ponuky.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vypracoval opis predmetu zákazky podľa § 42 ods. 2 písm. a) zákona, t. j. na základe výkonnostných a funkčných požiadaviek, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nesmie vylúčiť ponuku uchádzača, ktorý ponúka tovary, služby alebo stavebné práce súladné s technickými normami, ktoré obsahujú verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom stanovené výkonnostné a funkčné požiadavky. Uchádzač by však mal už vo svojej ponuke preukázať, že ním ponúkané tovary, služby alebo stavebné práce spĺňajúce príslušnú normou zároveň spĺňajú výkonnostné a funkčné požiadavky stanovené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom. Dôkazy, ktorými by mal uvedenú skutočnosť uchádzač vo svojej ponuke preukázať, sú rovnaké ako v predchádzajúcom prípade.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v takom prípade nemôže vylúčiť ponuku uchádzača s odôvodnením, že uchádzačom ponúknuté tovary, služby alebo stavebné práce nespĺňajú výkonnostné a funkčné požiadavky stanovené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, ak uchádzač preukáže, že ním ponúknuté tovary, služby alebo stavebné práce sú v súlade s technickou normou, ktorá obsahuje výkonnostné a funkčné požiadavky stanovené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri vyhodnocovaní takejto ponuky uchádzača

- zaznamená vyhodnotenie dôkazov predložených uchádzačom v jeho ponuke za účelom preukázania splnenia výkonnostných a funkčných požiadaviek stanovených verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom v zápisnici z vyhodnotenia ponúk,
- v prípade, ak dôkazy predložené uchádzačom v jeho ponuke nie sú dostatočné na účely preukázania splnenia výkonnostných a funkčných požiadaviek stanovených verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, požiada uchádzača o vysvetlenie ponuky,
- v prípade, ak dospeje k záveru, že uchádzačom ponúkané riešenie nespĺňa výkonnostné a funkčné požiadavky stanovené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, je povinný dôvody, na základe ktorých dospel k tomuto záveru, oznámiť uchádzačovi v oznámení o vylúčení ponuky.

Zákon umožňuje, aby časť návrhu zmluvy bola určená aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky, ktoré však v takom prípade musia byť súčasťou súťažných podkladov.

Variantné riešenia

Využitie inštitútu variantných riešení v procese verejného obstarávania umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi akceptovať vo vzťahu k požadovanému tovaru, službe alebo stavebnej práci aj také riešenie, ktoré nemusí byť v súlade so všetkými požiadavkami vymedzenými pre primárne obstarávaný predmet zákazky, napríklad v rámci trhu môže existovať inovatívnejšie riešenie realizácie konkrétneho predmetu zákazky v porovnaní s riešením vymedzeným verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom. Zmyslom a účelom tohto inštitútu z pohľadu jeho účinkov na samotný trh je teda nielen zintenzívnenie hospodárskej súťaže, ale tiež stimulácia inovácie tovarov, služieb a stavebných prác poskytovaných na trhu.

Zákon medzi základnými pojmami vymedzuje pojem inovácia, ktorou sa rozumie zavedenie nového alebo významne vylepšeného výrobku, služby alebo procesu vrátane, ale nie výlučne, výrobných, stavebných alebo konštrukčných procesov, novej marketingovej metódy alebo novej organizačnej metódy do podnikateľskej praxe, organizácie pracovného prostredia alebo vonkajších vzťahov. Vzhľadom na význam inovácií by verejní obstarávatelia a obstarávatelia mali čo najčastejšie umožňovať predkladanie variantných riešení.

Ak má verejný obstarávateľ v úmysle povoliť alebo vyžadovať variantné riešenia, musí túto informáciu uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, resp. obstarávateľ v oznámení použitom ako výzva na súťaž. Zároveň je v takom prípade potrebné v súťažných podkladoch uviesť minimálne požiadavky, ktoré musia variantné riešenia spĺňať a taktiež podmienky predloženia variantných riešení, t. j. napríklad, či sa variantné riešenie môže predložiť v prípade, ak sa predloží aj ponuka, ktorá nie je variantným riešením. Variantné riešenia musia súvisieť s predmetom zákazky. Variantné riešenie nie je možné vylúčiť z dôvodu, že zo zákazky na dodanie tovaru sa stane zákazka na poskytnutie služby, alebo zo zákazky na poskytnutie služby sa stane zákazka na dodanie tovaru.

Podmienky účasti (určenie a preukazovanie)

Určenie podmienok účasti

Zákon v § 38 upravuje pravidlá pre určenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní – podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia podľa § 32 zákona, podmienky účasti týkajúce sa finančného a ekonomického postavenia podľa § 33 zákona a podmienky účasti týkajúce sa technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 zákona, a to pre verejného obstarávateľa, aj obstarávateľa. Verejný obstarávateľ má, čo sa týka určenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní, širší rámec povinností ako obstarávateľ.

Pre definovanie podmienok účasti platia všeobecne nasledovné zásady:

- podmienky účasti musia byť určené v súlade s princípmi verejného obstarávania,
- podmienky účasti, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia na preukázanie splnenia finančného a ekonomického postavenia a technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, musia byť primerané a musia súvisieť s predmetom zákazky,
- stanovené podmienky účasti musia byť zrejmé už z oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, resp. z oznámenia použitého ako výzva na súťaž,
- stanovené podmienky účasti môžu byť uvedené aj v súťažných podkladoch, musia však byť v súlade s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, resp. s oznámením použitým ako výzva na súťaž,
- ak je zákazka alebo koncesia rozdelená na časti, kde každá časť bude predmetom samostatnej zmluvy alebo koncesnej zmluvy, je vhodné určiť podmienky účasti vo vzťahu ku každej časti zákazky.

Pri určení konkrétnych podmienok účasti platí, že verejní obstarávatelia sú v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v súťažných podkladoch alebo v informatívnom dokumente (ak boli uverejnené podľa § 43 ods. 2) vždy povinní určiť podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia (podmienky účasti v zmysle § 32 zákona). Určenie podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia (podmienky účasti v zmysle § 33 zákona) a technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti (podmienky účasti v zmysle § 34 zákona) závisí od ich vlastného rozhodnutia. Podmienky účasti týkajúce sa finančného a ekonomického postavenia sú v zákone uvedené demonštratívnym výpočtom, pre technickú spôsobilosť alebo odbornú spôsobilosť platí taxatívny výpočet.

Iný režim platí pri určení podmienok účasti pre obstarávateľov. Obstarávatelia sú v oznámení použitom ako výzva na súťaž, v súťažných podkladoch alebo v informatívnom dokumente (ak boli uverejnené podľa § 43 ods. 2) oprávnení určiť a vybrať podmienky účasti výlučne na základe vlastného uváženia (pokiaľ však určia podmienky účasti podľa § 32 až 36 zákona, nesmú sa od týchto pravidiel odchýliť).

Predmetné oznámenia musia taktiež obsahovať aj podmienku vyplývajúcu z dôvodu vylúčenia, ktorým je dôvodné podozrenie o uzavretí dohody narúšajúcej hospodársku súťaž [podmienka v zmysle § 40 ods. 6 písm. g) zákona], pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ bude tento dôvod vylúčenia chcieť neskôr aplikovať.

Pre verejného obstarávateľa aj pre obstarávateľa v súvislosti so zákazkami na dodanie tovarov, ktorých súčasťou je umiestnenie alebo montáž takéhoto tovaru, zákazkami na poskytnutie služieb alebo zákazkami na uskutočnenie stavebných prác, platí možnosť vyžadovať, aby rozhodujúcu časť plnenia uskutočňoval sám uchádzač alebo člen skupiny dodávateľov. Všeobecne však nemožno stanoviť pravidlo o tom, čo sa považuje za rozhodujúcu časť plnenia, pretože je vždy potrebné vychádzať z konkrétneho predmetu plnenia.

Medzi základné zásady určenia podmienok účasti patrí, že podmienky účasti, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ určí na preukázanie splnenia finančného a ekonomického postavenia a technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, musia byť primerané a musia súvisieť s predmetom zákazky. Na tieto podmienky účasti následne môžu byť naviazané aj minimálne požiadavky (minimálnu úroveň), ktoré majú uchádzači alebo záujemcovia spĺňať.

V súvislosti s určením podmienky účasti týkajúcej sa finančného a ekonomického postavenia podľa § 33 ods. 1 písm. d) zákona je zákonom stanovené obmedzenie maximálnej výšky obratu, a to na dvojnásobok PHZ (rámcovej dohody, koncesie) vypočítanej na obdobie 12 mesiacov, ak je predpokladaná dĺžka plnenia dlhšia ako 12 mesiacov, a na dvojnásobok PHZ, ak je predpokladaná dĺžka plnenia rovnaká alebo kratšia ako 12 mesiacov; ak ide o odôvodnený prípad, verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu uplatniť aj vyššie požiadavky na obrat. Takáto požiadavka musí byť odôvodnená v súťažných podkladoch alebo v koncesnej dokumentácii. Okolnosti, ktoré vedú k uplatneniu vyššej požiadavky na obrat, môžu napríklad súvisieť s vysokým rizikom spojeným s plnením zákazky alebo so skutočnosťou, že jej včasné a náležité plnenie má zásadný význam, napríklad preto, že je nevyhnutnou podmienkou pre plnenie iných zákaziek. V súvislosti s určením požadovanej výšky obratu za obdobie dlhšie ako 12 mesiacov sa podľa zákona ustanovilo pravidlo, že výška obratu sa vždy určuje súhrnne za celé obdobie.

Zákon dáva verejným obstarávateľom a obstarávateľom v súvislosti s určením podmienok účasti aj možnosť požadovať informácie o pomere medzi aktívami a pasívami vykázanými v účtovnej závierke, keďže sa predpokladá, že kladná hodnota pomeru by mohla poskytnúť dostatočný dôkaz o tom, že finančná kapacita hospodárskeho subjektu je postačujúca.

V súvislosti s určením podmienok účasti zákon spresňuje v § 38 ods. 11 pravidlá určovania podmienok účasti pre prípady delenia zákaziek/koncesií na časti, zákazky zadávané na základe rámcových dohôd s opätovným otvorením súťaže a v zmysle § 38 ods. 12 podnecuje k využívaniu systému [e-Certis](#), teda elektronickej databázy dokladov vedenej Európskou komisiou.

V súvislosti so zákazkami na dodanie tovaru spojeným s jeho umiestnením alebo montážou, zákazkami na uskutočnenie stavebných prác, zákazkami na poskytnutie služby a s koncesiami zákon dáva možnosť, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia mohli vyžadovať od hospodárskych subjektov predkladajúcich ponuky, v súvislosti s preukazovaním splnenia podmienok účasti, údaje (mená, priezviská, potrebnú odbornú kvalifikáciu) o zamestnancoch zodpovedných za zmluvné plnenie.

Elektronické formuláre oznámení používaných vo verejnom obstarávaní obsahujú z technických dôvodov súvisiacich s odosielaním ako aj so spracovaním príslušných formulárov limitáciu na počet znakov, ktoré je možné vložiť vo formulároch do polí s textovým atribútom. Takéto sú aj polia týkajúce sa podmienok účasti.

Riešením tejto situácie je uvádzanie len základných informácií (požiadaviek), ktoré sa týkajú podmienok účasti, priamo do textových polí elektronických formulárov oznámení používaných vo verejnom obstarávaní s odkazom na súťažné podklady, v ktorých sa uvedú podrobnosti k týmto základným požiadavkám.

Tým, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v deň zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž uverejní súťažné podklady k príslušnej zákazke aj v profile (prípadne v profile uvedie priamy odkaz na súťažné podklady uverejnené na inej internetovej adrese), je zabezpečené v súlade s princípom transparentnosti, že každý hospodársky subjekt má prístup k dokumentom potrebným na preukázanie splnenia podmienok účasti. Verejný obstarávateľ posudzuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní v súlade s dokumentmi potrebnými na vypracovanie ponuky, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti. Ak sú podmienky účasti uvedené vo viacerých dokumentoch (podľa predchádzajúcej vety) nesmú byť ustanovené vo vzájomnom rozpore.

Preukazovanie podmienok účasti

Ak majú podmienky účasti, ako základné kvalifikačné predpoklady hospodárskych subjektov do verejného obstarávania, naplňovať svoj účel, musia byť stanovené primeraným spôsobom. Znamená to, že majú mať vo vzťahu ku konkrétnemu verejnému obstarávaniu určitú výpovednú hodnotu a zároveň nesmú umelo zužovať hospodársku súťaž, t. j. nesmú slúžiť na účelovú elimináciu konkurencie. Na to, aby nešlo len o požiadavky čisto formálneho charakteru, ich splnenie musí byť zároveň preukázateľné a overiteľné. Vzhľadom na rôznorodý charakter jednotlivých podmienok, ich rôznorodú výpovednú hodnotu, ako aj líšiace sa bremeno dokazovania je rozličný aj spôsob preukazovania jednotlivých podmienok.

Osobné postavenie

Pri osobnom postavení sa v prípadoch existencie registrov splnenie konkrétnej podmienky účasti preukazuje výpisom z príslušného registra (trestného, obchodného, živnostenského a pod. – k tomu pozri aj [všeobecné metodické usmernenie č. 6/2016](#) z 12. augusta 2016 – Trestná zodpovednosť právnických osôb). V prípade daňových a odvodových povinností sa predkladá potvrdenie príslušnej inštitúcie (správcu dane, resp. poisťovne).

S účinnosťou od 1. 1. 2019 sa zrušila povinnosť uchádzača alebo záujemcu predkladať doklady podľa § 32 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, ak je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ oprávnený použiť údaje z informačných systémov verejnej správy podľa osobitného predpisu. Informačné systémy, z ktorých si údaje orgány verejnej moci navzájom poskytujú sú: [Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci](#), Register trestov, Informačný systém finančnej správy, Informačný systém Sociálnej poisťovne a Informačný systém zdravotnej poisťovne (stav od 1. 12. 2019 – pozri [všeobecné metodické usmernenie č. 11/2019](#)).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že **verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí majú oprávnenie použiť informácie z informačných systémov verejnej správy**, sú povinní prioritne overovať splnenie osobného postavenia na základe údajov z týchto systémov. Na účely informovania uchádzačov a záujemcov je verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi uložená povinnosť identifikovať v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania doklady týkajúce sa osobného postavenia, ktoré z dôvodu využitia informačných systémov verejnej správy nepredkladajú.

V záujme zabezpečenia transparentnosti a odstránenia akýchkoľvek pochybností je vhodné, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, resp. vo výzve na predkladanie ponúk uviedol doklady, ku ktorým nemá oprávnenie získať ich z informačných systémov verejnej správy podľa zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon proti byrokracii“), a teda ich predloženie bude požadovať od uchádzača alebo záujemcu.

Na preukázanie neexistencie zákazu účasti vo verejnom obstarávaní postačuje čestné vyhlásenie [pozri bližšie § 32 ods. 2 zákona]. Splnenie poslednej podmienky si však v prípade zákazov účasti uložených na území Slovenskej republiky bude môcť verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ overiť v [Registri osôb so zákazom](#) zverejnenom na webovom sídle úradu v časti týkajúcej sa Registrov o hospodárskych subjektoch vedených úradom.

Naopak, uchádzač alebo zájemca iniciatívne nepredkladá dôkazy k podmienkam účasti týkajúcim sa závažného porušenia povinností v oblasti ochrany životného prostredia, sociálneho práva alebo pracovného práva [§ 32 ods. 1 písm. g) zákona] a závažného porušenia profesijných povinností [§ 32 ods. 1 písm. h) zákona]. V týchto prípadoch leží bremeno preukazovania na samotnom verejnom obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, pričom dôvod na vylúčenie uplatní v závislosti od jemu dostupných informácií, ktoré získa napríklad z verejne dostupných databáz príslušných rozhodnutí alebo na základe „vlastnej skúsenosti“, pokiaľ má vedomosť o uložení takej sankcie v súvislosti s niektorou ním zadanou skoršou zákazkou, prípadne koncesiou.

Zahraniční zájemcovia alebo uchádzači (tí, ktorí nemajú sídlo alebo miesto podnikania v Slovenskej republike), v súlade so zásadami nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania, preukazujú splnenie podmienok účasti ekvivalentnými dokladmi, ktoré sa vydávajú v ich domovskom štáte. Pokiaľ sa taký doklad v príslušnej krajine nevydáva, zákon povoľuje predloženie čestného vyhlásenia. Ak v dotknutej krajine právny poriadok nepozná ani čestné vyhlásenie, zahraničný zájemca alebo uchádzač môže verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi predložiť vyhlásenie urobené pred súdom, správnym orgánom, notárom, inou odbornou alebo obchodnou inštitúciou, a to v závislosti od toho, čo daná zahraničná legislatíva umožňuje.

Finančné a ekonomické postavenie

Pri podmienkach účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia nie je výpočet možných dôkazov z hľadiska ich druhu zákonom obmedzený, keďže zákon pripúšťa aj stanovenie iných podmienok účasti, ako sú tie, ktoré sú uvedené v § 33 zákona. V prípade podmienok uvádzaných zákonom prichádzajú ako dôkazy do úvahy vyjadrenia bánk, potvrdenia poisťovní, resp. doklady s účtovnými ukazovateľmi. Pokiaľ si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ stanoví aj inú podmienku účasti, jej primeranosť by sa nemala vzťahovať len k jej výpovednej hodnote, ale aj k možnosti jej preukázania, a to napríklad vo forme možnosti získania konkrétneho dokladu.

Na preukázanie finančného a ekonomického postavenia môže uchádzač alebo zájemca využiť zdroje iných osôb za predpokladu, že pri plnení zmluvy alebo koncesnej zmluvy bude aj reálne používať zdroje tejto osoby, čo preukáže písomnou zmluvou, z ktorej musí vyplývať záväzok, že táto osoba poskytne plnenie počas celého trvania zmluvy. Zároveň poskytovateľ zdrojov musí preukázať splnenie podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia s výnimkou tej, ktorá sa týka oprávnenia dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu a nesmú u neho existovať vymedzené dôvody na vylúčenie.

Technická alebo odborná spôsobilosť

Pri technickej alebo odbornej spôsobilosti je výpočet jednotlivých podmienok účasti, resp. dôkazov, ktorými sa tieto podmienky preukazujú, taxatívny. Ide tak o zoznamy predchádzajúcich plnení, ktoré sú v prípade stavebných prác doplnené aj o vyjadrenie odberateľov (vo forme referencie alebo potvrdenia v závislosti od typu odberateľa). Ďalej môže ísť o uvedenie údajov o odborných, resp. technických alebo riadiacich pracovníkoch, údajov o priemernom počte zamestnancov, údajov o technickom, výskumnom, strojovom vybavení, uvedenie opatrení prijatých na úseku environmentálneho manažérstva a pod.

Takisto aj v prípade technickej alebo odbornej spôsobilosti môžu uchádzači, záujemcovia, resp. ich skupiny na účely preukázania stanovených podmienok účasti využiť kapacity iných osôb. Rovnako však pritom platí podmienka, že pri plnení zmluvy alebo koncesnej zmluvy sa budú skutočne používať kapacity osoby, ktorej spôsobilosť sa využíva na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti. Túto skutočnosť preukazuje záujemca alebo uchádzač písomnou zmluvou uzavretou s touto osobou, z ktorej musí vyplývať záväzok tretej osoby, že poskytne svoje kapacity počas celého trvania zmluvného vzťahu. Taktiež platí aj to, že poskytovateľ kapacít musí spĺňať podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia a súčasne nesmú u neho existovať vymedzené dôvody na vylúčenie. V porovnaní s finančným a ekonomickým postavením však poskytovateľ kapacít musí navyše preukázať aj oprávnenie dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu vo vzťahu k tej časti plnenia, na ktorú boli kapacity poskytnuté. Navyše, pokiaľ ide o požiadavky súvisiace so vzdelaním, odbornou kvalifikáciou alebo odbornými skúsenosťami, predovšetkým pokiaľ sa týkajú osôb určených na plnenie zmluvy, resp. riadiacich pracovníkov [viď podmienka podľa § 34 ods. 1 písm. g) zákona], zákon explicitne ustanovuje požiadavku, aby osoby, ktoré svoje kapacity poskytujú, aj skutočne vykonávali príslušné stavebné práce alebo služby. Týmto sa má zabezpečiť, aby stavebné práce alebo služby vyžadujúce určitý stupeň profesionality a odbornej praxe skutočne vykonávali tie isté osoby, ktorými sa preukazovali podmienky účasti, a teda aby podmienky účasti nemali len čisto formálny charakter bez dosahu na samotné plnenie. Z tohto dôvodu je žiadúce, aby požiadavka na zabezpečenie plnenia rovnakými odborníkmi bola premietnutá aj do zmluvy a prípadne zabezpečená aj zmluvnou sankciou.

V prípade, ak uchádzač alebo záujemca využije na preukázanie finančného a ekonomického postavenia finančné zdroje inej osoby alebo na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti využije technické a odborné kapacity inej osoby, musí ísť o osoby, ktoré reálne danými zdrojmi či kapacitami samy disponujú. Iné osoby musia poskytovať kapacity **priamo** uchádzačovi, resp. záujemcovi a teda sa nemôžu spoliehať na kapacity iných subjektov v rade za sebou, t. zn. že nie je možné, aby došlo k poskytnutiu kapacít cez „reťaz“ iných (tretích) osôb. Uchádzač/záujemca môže využiť na preukázanie finančného a ekonomického postavenia finančné zdroje, alebo na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti využije technické a odborné kapacity aj viaceré iné osoby, ktoré však musia byť v rovnocennom postavení, t. j. v prvom rade (na rovnakej prvej úrovni), nakoľko musí ísť o priamy právny vzťah (bez ohľadu na jeho právnu povahu) medzi hospodárskym subjektom (uchádzačom, záujemcom) a týmito osobami, ktorých kapacity mieni využiť.

K uvedenému odporúčame [výkladové stanovisko 5-2018 - reťazenie kapacít](#).

Ak ide o zákazku na dodanie tovaru, ktorá zahŕňa aj činnosti spojené s umiestnením, montážou a inštaláciou tovaru, poskytnutím služieb alebo uskutočnením stavebných prác, technická spôsobilosť alebo odborná spôsobilosť uchádzača alebo záujemcu vykonávať tieto

činnosti sa vyhodnocuje najmä s ohľadom na jeho schopnosti, skúsenosti, efektívnosť a spoľahlivosť.

Zníženie administratívnej záťaže

Zápis do zoznamu hospodárskych subjektov, ako aj využitie jednotného európskeho dokumentu ponúka možnosť znížiť administratívnu záťaž pre uchádzačov alebo záujemcov pri preukazovaní splnenia podmienok účasti. K zníženiu administratívnej záťaže prispieva aj povinnosť verejného obstarávateľa pri vyhodnotení splnenia podmienok účasti, ktoré sa týkajú technickej alebo odbornej povinnosti podľa § 34 ods. 1 písm. a) a b) zohľadniť referencie uchádzačov uvedené v evidencii referencií, ak takéto referencie existujú. Významné odbremenenie hospodárskych subjektov pri preukazovaní podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia predstavujú aj opatrenia zavedené zákonom proti byrokracii, ktorým sa zavádza povinnosť orgánov verejnej moci pri svojej úradnej činnosti získavať a používať údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy o hospodárskych subjektoch so sídlom v Slovenskej republike a vyhotovovať si z nich výpisy ako krok k zásade „jedenkrát a dost“.

Zoznam hospodárskych subjektov

Na odbremenenie od povinnosti predkladania dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia [§ 32 ods. 1 písm. a) až f)] osobitne pre každé verejné obstarávanie môžu hospodárske subjekty využiť zápis do úradom vedeného verejne prístupného zoznamu hospodárskych subjektov. Zápis sa vykonáva s platnosťou na tri roky a počas tohto obdobia nie je potrebné v ňom zapísané údaje overovať. Znamená to, že verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom má pri vyhodnocovaní splnenia podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia postačovať zistenie skutočnosti, že daný uchádzač alebo záujemca je zapísaný v zozname hospodárskych subjektov. Výnimkou je overenie plnenia daňových a odvodových povinností [§ 32 ods. 1 písm. b) a c) zákona], v prípade ktorých sú verejní obstarávatelia a obstarávatelia oprávnení od uchádzača alebo záujemcu vyžiadať predloženie aktuálneho dokladu aj vtedy, keď je zapísaný v zozname hospodárskych subjektov.

Úrad vykonáva zápis do zoznamu hospodárskych subjektov na základe žiadosti, ktorej obsahové náležitosti a prílohy upravuje zákon (§ 153 ods. 1 a 2). Úrad v súvislosti s vedením zoznamu hospodárskych subjektov **nežiada** (stav od 1.12.2019) :

- **výpis z obchodného registra; výpis zo živnostenského registra, resp. iný doklad** o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu od hospodárskeho subjektu, ktorý je zapísaný v Registri právnických osôb a podnikateľov (ďalej len „register“),
- **výpis/y z registra trestov** hospodárskeho subjektu, t. j. právnickej osoby so sídlom v Slovenskej republike; člena/ov štatutárneho orgánu; člena/ov dozorného orgánu alebo prokuristu/ov hospodárskeho subjektu, ktorý poskytne úradu údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov,
- **potvrdenie Sociálnej poisťovne** o tom, že hospodársky subjekt nemá evidované nedoplatky na poisťnom na sociálne poistenie,
- **potvrdenia zdravotných poisťovní** o tom, že príslušná zdravotná poisťovňa neeviduje voči hospodárskemu subjektu pohľadávky po splatnosti,
- **potvrdenie miestne príslušného daňového úradu** o tom, že hospodársky subjekt nemá evidované daňové nedoplatky,

- **potvrdenie miestne príslušného colného úradu** o tom, že hospodársky subjekt nemá evidované nedoplatky voči colnému úradu.

Po doručení kompletnej žiadosti spolu so všetkými prílohami úrad hospodársky subjekt zapíše do zoznamu do 15 dní. Vykonanie zápisu do zoznamu, ako aj predĺženie zápisu v zozname je spoplatnené správnym poplatkom vo výške 66 eur, elektronická forma podania žiadosti je spoplatnená správnym poplatkom vo výške 33 eur.

Na to, aby v zozname hospodárskych subjektov boli zapísané stále aktuálne údaje, zákon zapísaným osobám stanovuje povinnosť oznámiť úradu každú zmenu zapísaných údajov do 30 dní odo dňa, keď príslušná zmena nastala a doložiť ju dokladom preukazujúcim zmenu. Zápis zmeny údajov je spoplatnený správnym poplatkom vo výške 16,50 eur, elektronická forma oznámenia je spoplatnená správnym poplatkom vo výške 8 eur.

Bližšie informácie k zoznamu hospodárskych subjektov, vrátane vzorov formulárov žiadostí, najčastejších nedostatkov žiadostí a informácií o spôsoboch úhrady správnych poplatkov je možné nájsť na webovom sídle úradu v časti *Záujemca/Uchádzač – Registre o hospodárskych subjektov vedené úradom* - [Informácie k zoznamu hospodárskych subjektov](#).

Z pohľadu možného cezhraničného prvku zákon počíta aj s existenciou ekvivalentov zoznamu hospodárskych subjektov v iných členských štátoch EÚ, pričom verejným obstarávateľom a obstarávateľom zakotvuje povinnosť uznávať aj zápisy alebo potvrdenia o zápise vydané príslušným zahraničným orgánom. Predpokladom na uznanie zápisu do zahraničného registra/evidencie je rovnocennosť rozsahu zapísaných údajov voči údajom zapisovaným do zoznamu hospodárskych subjektov.

Jednotný európsky dokument

Kým zápis do zoznamu hospodárskych subjektov je dôkazným prostriedkom pre všetky verejné obstarávania realizované počas doby platnosti zápisu a ďalšie doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia v zásade nie je potrebné predkladať, jednotný európsky dokument (ďalej v tejto časti textu aj ako „JED“) je doklad, ktorý v konkrétnom verejnom obstarávaní slúži na predbežné nahradenie dokladov preukazujúcich splnenie všetkých podmienok účasti. JED je použiteľný aj na kritériá užšieho výberu uplatňované v užšej súťaži, rokovacom konaní so zverejnením, súťažnom dialógu a inovatívnom partnerstve. Je potrebné podotknúť, že predloženie JED-u je možnosťou, právom záujemcu alebo uchádzača. Tí sa môžu rozhodnúť, že vo svojej žiadosti o účasť alebo ako súčasť ponuky (vo verejnej súťaži alebo pri zadávaní podlimitnej zákazky bez použitia elektronického trhoviska) priamo predložia relevantné doklady.

Ako vyplýva zo samotného názvu, ide o štandardizovaný dokument (formulár), ktorý je možné uplatňovať vo verejných obstarávaníach vo všetkých členských štátoch EÚ. V JED-e hospodársky subjekt vyhlasuje, že:

- neexistuje dôvod na jeho vylúčenie,
- spĺňa objektívne a nediskriminačné pravidlá a kritériá výberu obmedzeného počtu záujemcov, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ obmedzil počet záujemcov,
- poskytne verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi na požiadanie doklady, ktoré nahradil jednotným európskym dokumentom.

Formulár sa predkladá aj za poskytovateľov zdrojov alebo kapacít, pokiaľ záujemca, uchádzač, resp. skupina preukazuje niektorú z podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia alebo technickej alebo odbornej spôsobilosti prostredníctvom tretích osôb a taktiež aj za subdodávateľov, pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ

vyžaduje, aby u navrhovaných subdodávateľov neexistovali dôvody na vylúčenie [§ 41 ods. 1 písm. b) zákona]. V oboch prípadoch musí byť na predloženie dokladov poskytnutá lehota minimálne 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o ich predloženie.

V súvislosti s uľahčením administratívnej záťaže pre záujemcov alebo uchádzačov platí, že verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia nepožadujú predloženie dokladov, ktoré sú priamo a bezodplatne prístupné v elektronických databázach za predpokladu, že uchádzač alebo záujemca uvedie informácie potrebné k prístupu do týchto databáz v JED-e. Zároveň verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia nevyžadujú ani predloženie dokladov, ktoré majú k dispozícii z iného verejného obstarávania a ktoré sú aktuálne a platné.

Bližšie informácie o jednotnom európskom dokumente, vrátane usmernení na jeho správne vyplnenie, ako aj samotný vzor formulára je možné nájsť na webovom sídle úradu v časti [Jednotný európsky dokument pre verejné obstarávanie](#).

Pre vyplnenie a opätovné použitie JED-u je možné využiť bezplatnú službu Úradu pre verejné obstarávanie. [Modul JED](#) je dostupný na portáli ÚVO po prihlásení sa do privátnej zóny (výhodou je integrácia s profilmi verejného obstarávateľa/obstarávateľa a teda priame zverejnenie JED pod vybranou zákazkou), ako aj pre neprihlásených používateľov. Modul JED umožňuje verejnému obstarávateľovi/obstarávateľovi a hospodárskemu subjektu vytvárať, vyplňať, vyhodnocovať, zlučovať a upravovať jednotný európsky dokument pre verejné obstarávanie. Modul JED zároveň poskytuje popis jednotlivých kritérií z IS e-Certis, na ktorý je integrovaný a ktorý mapuje kritériá definované v JED na konkrétne potvrdenia, certifikáty a dokumenty vyžadované pri postupoch vo verejnom obstarávaní v jednotlivých členských štátoch EÚ.

Sankcie

Ak na účely preukázania splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní, na účely výberu záujemcov vo verejnom obstarávaní, na účely zápisu do zoznamu hospodárskych subjektov alebo na účely zloženia zábezpeky uchádzač, záujemca alebo hospodársky subjekt predloží informáciu alebo doklad, ktorý je nepravdivý alebo pozmenený tak, že nezodpovedá skutočnosti a má vplyv na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti, výber záujemcov, zápis do zoznamu hospodárskych subjektov alebo na zabezpečenie viazanosti ponúk zábezpekou, úrad tejto osobe uloží pokutu od 1 000 eur do 10 000 eur a súčasne zákaz účasti vo verejnom obstarávaní na dobu troch rokov.

Pokutu úrad uloží aj hospodárskemu subjektu, ktorý si nesplnil svoju povinnosť oznámiť úradu zmenu zapísaných údajov v zozname hospodárskych subjektov v 30-dňovej lehote odo dňa ich zmeny, a to do výšky 500 eur.

Kritériá na vyhodnotenie ponúk (stanovenie a pravidlá ich uplatnenia)

Na vyhodnotenie ponúk vo verejnom obstarávaní je potrebné stanoviť objektívne kritériá na ich vyhodnotenie, ktoré súvisia s predmetom zákazky. Súvislosť s predmetom zákazky sa posudzuje z akéhokoľvek hľadiska a v ktorejkoľvek fáze životného cyklu výrobku, stavby alebo služby, ak sa vzťahuje k požadovanému tovaru, stavebným prácam alebo službe, a to vrátane faktorov, ktoré sa týkajú konkrétneho procesu výroby, dodania tovaru, uskutočnenia stavebných prác alebo poskytnutia služby alebo obchodovania s nimi alebo

konkrétneho procesu inej fázy životného cyklu výrobku, stavby alebo služby, pričom uvedené faktory nemusia byť ani súčasťou ich materiálnej podstaty.

Stanovenie kritérií na vyhodnotenie ponúk je vecou verejného obstarávateľa a obstarávateľa. Musia byť vždy určené jednoznačne, jednoznačne musí byť uvedený obsah určeného kritéria, aby bolo zabezpečené, že v rámci predložených ponúk budú tieto kritériá porovnateľné, a teda aj vyhodnotiteľné. Verejným obstarávateľom a obstarávateľom určené kritériá **musia byť taktiež nediskriminačné a musia podporovať hospodársku súťaž, pričom hlavným cieľom takto stanovených kritérií na vyhodnotenie ponúk je výber ekonomicky najvýhodnejšej ponuky.**

Miesto, kde sa uvádzajú kritériá na vyhodnotenie ponúk

Základom pre uvedenie informácií o kritériách na vyhodnotenie ponúk (berúc do úvahy aj znenie štandardných formulárov) je:

- oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, ak ide o nadlimitnú zákazku zadávanú verejným obstarávateľom
- oznámenie použité ako výzva na súťaž (pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž, oznámenie o existencii kvalifikačného systému¹⁰ a oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania), ak ide o nadlimitnú zákazku zadávanú obstarávateľom
- výzva na potvrdenie opätovného záujmu podľa § 88 ods. 3 zákona (ak sa výzva na súťaž realizuje prostredníctvom pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na súťaž¹¹)
- výzva na predkladanie ponúk, ak ide o podlimitnú zákazku zadávanú bez využitia elektronického trhu

Ďalšie informácie o kritériách na vyhodnotenie ponúk (napr. ich relatívna váha) môžu byť v závislosti od druhu kritérií, ako aj použitého postupu zadávania zákazky/koncesie uvedené aj vo výzve na predkladanie (základných) ponúk, výzve na účasť na súťažnom dialógu, prípadne v súťažných podkladoch (informatívnom dokumente).

Každému z kritérií, okrem prípadu, keď sa použije iba kritérium najnižšia cena, je potrebné stanoviť relatívnu váhu, ktorú možno vyjadriť určením intervalu s príslušným maximálnym rozpätím. Ak nie je stanovenie váhy možné z preukázateľných (objektívnych) dôvodov, verejný obstarávateľ uvedie kritériá v zostupnom poradí dôležitosti.

Ak ide o zadávanie podlimitnej zákazky bez využitia elektronického trhu, relatívna váha kritérií na vyhodnotenie ponúk sa uvedie vo výzve na predkladanie ponúk rovnako ako samotné kritériá.

Spôsoby stanovenia kritérií na vyhodnotenie ponúk

Zákon umožňuje vyhodnocovať ponuky na základe kritérií stanovených nasledovným spôsobom:

1. [najlepší pomer ceny a kvality](#),
2. [nákladová efektívnosť](#) (najmä náklady počas životného cyklu) alebo
3. [najnižšia cena](#).

¹⁰ Ak sú v danom čase obstarávateľovi známe

¹¹ Ak kritériá nie sú uvedené v pravidelnom informatívnom oznámení s výzvou na súťaž, v súťažných podkladoch, vo výzve na predkladanie ponúk alebo vo výzve na rokovanie

Najlepší pomer ceny a kvality

Zákon umožňuje dosiahnuť výber ekonomicky najvýhodnejšej ponuky prostredníctvom prístupu založeného na najlepšom pomere ceny a kvality, z čoho vyplýva, že výber ekonomicky najvýhodnejšej ponuky podľa tohto kritéria by nemal byť založený výlučne na tzv. nenákladových kritériách, ale vždy by toto kritérium na vyhodnotenie ponúk malo zahŕňať prvok ceny alebo nákladov. Kvalitatívne kritériá na vyhodnotenie ponúk by teda mali byť sprevádzané nákladovým kritériom, ktorým by mohla byť cena alebo prístup založený na nákladovej efektívnosti.

Zákon príkladmo uvádza kvalitatívne (nenákladové) kritériá, ktoré je možné stanoviť popri cene či nákladoch v rámci kritéria na vyhodnotenie ponúk založeného na najlepšom pomere ceny a kvality. Ide o nasledovné kritériá:

- kvalita vrátane technického prínosu,
- estetické a funkčné vlastnosti,
- prístupnosť,
- riešenia vhodné pre všetkých používateľov,
- sociálne, environmentálne a inovačné charakteristické znaky,
- obchodovanie a jeho podmienky,
- organizácia,
- kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy, ak kvalita týchto zamestnancov môže mať významný vplyv na úroveň plnenia,
- záručný servis,
- pozáručný servis,
- technická pomoc,
- dodacie podmienky, ako sú dátum dodania, spôsob dodania, lehota dodania alebo termín ukončenia (ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti aj bezpečnosť dodávky),
- interoperabilita a
- prevádzkové charakteristiky.

V niektorých prípadoch môžu byť za určité tovary alebo služby stanovené pevné ceny alebo pevné náklady. V takom prípade verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ určí kvalitatívne kritériá na vyhodnocovanie ponúk, prostredníctvom ktorých bude zabezpečený výber ponuky, ktorá bude najviac odzrkadľovať najlepší pomer kvality a ceny.

Kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy

Zákon umožňuje za účelom výberu ekonomicky najvýhodnejšej ponuky stanoviť ako jedno z kvalitatívnych kritérií aj kvalifikáciu a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy, ak kvalita týchto zamestnancov môže mať významný vplyv na úroveň plnenia. Uvedené sa môže týkať napríklad zákaziek, ktorých predmetom sú služby duševného alebo intelektuálneho charakteru, ako sú napríklad konzultačné alebo architektonické služby. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí využijú túto možnosť, by mali vhodnými zmluvnými prostriedkami zabezpečiť, aby zamestnanci určení na plnenie zákazky skutočne spĺňali deklarované kvalitatívne požiadavky.

Malo by byť teda zabezpečené, že zamestnanci, ktorých kvalifikáciu a skúsenosti uchádzač deklaroval vo svojej ponuke, budú aj reálne počas platnosti zmluvy plniť činnosti, ktoré spadajú do ich kompetencie, pretože iba takým spôsobom bude zabezpečené, že predmet zmluvy bude plniť uchádzač, ktorého ponuka predstavovala najlepší pomer ceny a kvality. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ by si túto skutočnosť mal upraviť v zmluvných podmienkach, v ktorých by zároveň mal byť nastavený aj mechanizmus v prípade potreby výmeny týchto

osôb. V prípade takejto potreby by však nová osoba, ktorá nahrádza pôvodnú deklarujúcu kvalifikáciu a skúsenosti v ponuke uchádzača, mala spĺňať minimálne rovnaké požiadavky ako pôvodná osoba, prostredníctvom ktorej uchádzač preukazoval kvalifikáciu a skúsenosti zamestnanca určeného na plnenie zmluvy v rámci predmetného dlhodobého kritéria na vyhodnotenie ponúk.

V súvislosti s týmto kritériom je potrebné poukázať aj na ustanovenie § 34 ods. 1 písm. g) zákona, podľa ktorého v prípade zákaziek na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služieb sa technická spôsobilosť alebo odborná spôsobilosť môže preukazovať údajmi o vzdelaní a odbornej praxi alebo o odbornej kvalifikácii osôb určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy alebo riadiacich zamestnancov, ak nie sú kritériom na vyhodnotenie ponúk. Keďže je však zároveň uvedené, že ako kvalitatívne kritérium môže byť stanovená kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy, je potrebné v prípade stanovenia uvedenej podmienky účasti a predmetného kvalitatívneho kritéria postupovať nasledovne:

1. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v rámci podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. g) vyžaduje predložiť **údaje o vzdelaní** osôb určených na plnenie zmluvy (napr. údaje o vzdelaní lektorov cudzieho jazyka alebo údaje o vzdelaní architektov), môže ako nenákladové kritérium na vyhodnotenie ponúk v rámci kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality použiť **údaje o odbornej praxi alebo o odbornej kvalifikácii** týchto osôb (napr. počet rokov odbornej praxe), pretože ide o iný parameter, než aký bol požadovaný v rámci podmienok účasti.
2. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v rámci podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. g) vyžaduje predložiť **údaje o odbornej praxi** osôb určených na plnenie zmluvy (napr. profesijný životopis lektora cudzieho jazyka alebo architekta), môže ako kritérium na vyhodnotenie ponúk v rámci kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality použiť **údaje o odbornej praxi alebo o odbornej kvalifikácii** týchto osôb (napr. počet rokov odbornej praxe), pretože ide o iný parameter, než aký bol požadovaný v rámci podmienok účasti.
3. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v rámci podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. g) vyžaduje predložením profesijného životopisu preukázať, že lektor cudzieho jazyka alebo architekt **má minimálne 2 roky odbornej praxe** s lektorovaním anglického jazyka alebo minimálne 2 roky odbornej praxe v oblasti architektúry, môže ako kritérium na vyhodnotenie ponúk v rámci kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality stanoviť, že uchádzačom, ktorých lektor cudzieho jazyka alebo architekt má 2 roky odbornej praxe s lektorovaním anglického jazyka alebo v oblasti architektúry, bude za každý rok **nad rámec minimálne požadovanej 2-ročnej praxe uchádzačom pridelený 1 bod**, t. j. napríklad za viac ako 3 roky praxe dostane 1 bod, za viac ako 4 roky praxe dostane 2 body, pričom by malo byť zároveň stanovené, že keď bude mať lektor cudzieho jazyka alebo architekt viac ako určitý počet rokov praxe (napr. viac ako 5 rokov praxe) dostane maximálny počet bodov za dané kritérium (napr. 3 body), tzn., že aj lektor cudzieho jazyka alebo architekt, ktorý bude mať napr. 6 rokov praxe a aj taký, ktorý bude mať napríklad 10 rokov praxe dostane maximálny počet bodov (napr. 3 body).

Ak je to vzhľadom na predmet danej zákazky primerané, vhodné a opodstatnené a nie je to diskriminačné ani v rozpore so žiadnym iným princípom vo verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ **môže** v rámci kritéria „kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy“ stanoviť, že do úvahy sa budú brať **skúsenosti zamestnancov len za určité obdobie** predchádzajúce vyhláseniu verejného obstarávania alebo lehote na predkladanie ponúk (napr. za predchádzajúcich päť rokov). v takýchto prípadoch však verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ musí vždy posúdiť

primeranosť použitého kritéria vo vzťahu k predmetu zákazky vrátane primeranosti zvoleného časového obdobia.

Príklad:

Uvedené by mohlo prichádzať do úvahy napríklad v prípade verejného obstarávania súvisiaceho s poskytovaním služieb v oblasti informačných technológií, v ktorom kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy (odborníkov v oblasti informačných technológií) môže mať významný vplyv na úroveň plnenia. Informačné technológie sú oblasťou, kde vývoj napreduje veľmi rýchlo, na základe čoho by v takomto prípade prichádzalo do úvahy stanoviť, že v prípade odborníkov v oblasti informačných technológií určených na plnenie zmluvy by sa brali do úvahy napríklad iba skúsenosti za predchádzajúcich 5 alebo 10 rokov od vyhlásenia verejného obstarávania alebo od uplynutia lehoty na predkladanie ponúk.

V prípade, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v rámci kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality použije kritérium „kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy“, pri hodnotení tohto kritéria by sa mala akceptovať nielen kvalifikácia a skúsenosti **zamestnancov uchádzača**, ale **aj zamestnancov iných osôb**, prostredníctvom ktorých uchádzač/záujemca preukazoval splnenie podmienok účasti, príp. **aj zamestnancov subdodávateľov uchádzača/záujemcu, ako aj SZČO (napr. živnostníkov), prostredníctvom ktorých bude uchádzač/záujemca plniť zmluvu** (napr. lektori jazykovej výučby alebo architekti, ktorí nie sú zamestnancami uchádzača/záujemcu, ale spolupracujú s uchádzačom/záujemcom na zmluvnom základe).

Pravidlá uplatnenia kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality

Ako je uvedené vyššie, pri stanovení kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality je potrebné stanoviť relatívnu váhu priradenú jednotlivým dielčím kritériám. Relatívna váha musí byť jednotlivým dielčím kritériám stanovená takým spôsobom, aby ponuka úspešného uchádzača vyjadrovala najlepší pomer ceny a kvality a bola teda pre verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa ekonomicky najvýhodnejšia. Pravidlá uplatnenia jednotlivých dielčích kritérií môžu byť nastavené rôznym spôsobom, avšak vždy musí byť dodržané, že ponuka úspešného uchádzača bude vyjadrovať najlepší pomer ceny a kvality a tieto pravidlá musia byť taktiež v súlade s princípmi verejného obstarávania, ako aj s ďalšími relevantnými ustanoveniami zákona.

V nadväznosti na vyššie uvedené, v prípade dielčieho kritéria, ktorým je kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy, je možné napríklad stanoviť, že za každý rok praxe nad rámec minimálne požadovanej praxe bude uchádzačom pridelený 1 bod, pričom by však malo byť zároveň stanovené, že po prekročení určitého počtu rokov praxe bude pridelený maximálny počet bodov za dané kritérium.

Príklad:

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhlási verejnú súťaž, ktorej predmetom bude výučba cudzích jazykov, konkrétne anglického, nemeckého, francúzskeho a španielskeho jazyka. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ stanoví ako kritérium na vyhodnotenie ponúk - najlepší pomer ceny a kvality, ktoré sa bude skladať z dvoch dielčích kritérií, ktorým bude pridelená relatívna váha, a to nasledovne:

Dielčie kritérium č. 1: Najnižšia cena za celý predmet zákazky – relatívna váha 84 %

Dielčie kritérium č. 2: Kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy – relatívna váha 16 %

*Dielčie kritérium č. 1 (najnižšia cena) sa bude uplatňovať tak, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ bude vychádzať z jednoduchého pravidla – čím nižšia cena, tým viac bodov. Nepoužije však pritom tzv. pomerový vzorec (na základe ktorého sa maximálne hodnotenie odvíja od predloženej ponuky s najnižšou cenou a od tejto ponuky sa následne budú odvíjať aj body ostatných ponúk), ale maximálna hodnota bodov bude stanovená objektívnejším a predvídateľnejším spôsobom, a to tak, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ si sám zvolí určitú (minimálnu) hodnotu ponukovej ceny, ktorá bude znamenať udelenie maximálneho bodového hodnotenia – v tomto prípade 84 bodov. Znižovanie ponukovej ceny pod túto úroveň nebude ďalej odmeňované vyšším počtom bodov. Stanovenie tejto hranice je na zvážení samotného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, a to v kontexte vyváženia princípu hospodárnosti a zamedzenia predkladaniu mimoriadne nízkych, resp. nereálnych ba až špekulatívnych ponúk. Zároveň je v tejto súvislosti možné uvažovať aj o stanovení maximálnej hranice ponukovej ceny (odrážajúcej napr. rozpočtové možnosti), po prekročení ktorej predmetná ponuka nebude hodnotená z dôvodu jej neprijateľnosti (ak by takáto ponuka mala byť víťaznou, aj tak by verejný obstarávateľ pristúpil k zrušeniu použitého postupu zadávania zákazky). **Je potrebné zdôrazniť, že účelom takto stanovených kritérií nie je hľadanie najnižšej možnej ceny ale najlepšieho pomeru (t. j. vyváženia) ceny a kvality!***

Uvedené je tak možné jednoducho ilustrovať na príklade verejného obstarávateľa, ktorého maximálne rozpočtové náklady sú 500 000 eur (tie pritom nemusia korelovať s PHZ) a minimálna ponuková cena, ktorú verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ považuje v danom prípade za relevantnú, je 200 000 eur. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ tak bude o súťažiť o predloženie ponukovej ceny v intervale 200 000 eur až 500 000 eur, pričom prvej menovanej hodnote udelí 84 bodov a druhej menovanej hodnote 0 bodov. Ponukovým hodnotám nachádzajúcim sa v rámci tohto intervalu bude pridelený pomerný počet bodov. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že ponuková cena nižšia ako 200 000 eur by nemala byť a priori klasifikovaná ako neprijateľná (uchádzačom by nemalo byť bránené predkladať aj nižšie hodnoty), no môže napríklad zakladať dôvody na vysvetľovanie (predovšetkým z titulu, že ide o mimoriadne nízku ponuku).

Dielčím kritériom č. 2 je kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy, konkrétne počet rokov praxe lektorov 4 cudzích jazykov (napr. anglického, nemeckého, francúzskeho, španielskeho jazyka). Predmetom hodnotenia bude dĺžka praxe lektorovania konkrétneho cudzieho jazyka presahujúca určitú minimálnu požadovanú úroveň. V rámci kritéria bude tak teda hodnotená prax presahujúca obdobie 2 rokov, a to nasledovne:

Viac ako 2 roky praxe, ale menej ako 3 roky – 1 bod (minimálne požiadavky uvedené v podmienkach účasti sú však splnené)

Viac ako 3 roky praxe, ale menej ako 4 roky – 2 body

Viac ako 4 roky praxe, ale menej ako 5 rokov – 3 body

Viac ako 5 rokov praxe – 4 body

Takýmto spôsobom budú pridelené body pri každom jednom lektorovi, tzn. pri lektorovi anglického, nemeckého, francúzskeho a španielskeho jazyka a následne budú tieto body každému uchádzačovi spočítané. v prípade, že uchádzač preukáže, že disponuje lektormi, ktorí majú v každom z požadovaných jazykov prax s lektorovaním daného cudzieho jazyka viac ako 5 rokov, tak mu bude pridelený maximálny počet bodov – 16 bodov, pričom tento maximálny počet bodov môže byť pridelený aj viacerým uchádzačom, dokonca aj všetkým uchádzačom.

Po pridelení bodov za jednotlivé dielčie kritériá následne verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ spočíta body za tieto kritériá a určí úspešného uchádzača.

$$\text{Celkový počet bodov} = \text{Získaný počet bodov za kritérium č. 1} + \text{Získaný počet bodov za kritérium č. 2}$$

Úspešným sa stane ten uchádzač, ktorý získa najvyšší celkový počet bodov v súčte za obidve dielčie kritériá, pričom maximálny počet bodov je 100 (100 bodov môže získať uchádzač, ktorý ponúkne cenu za celý predmet zákazky (200 000 eur, prípadne menej) a zároveň preukáže, že disponuje lektormi, ktorí majú v každom z požadovaných jazykov prax s lektorovaním daného cudzieho jazyka viac ako 5 rokov).

Je potrebné upozorniť, že uvedený príklad je ilustratívny a sám o sebe automaticky nezaručuje nájdenie najlepšieho pomeru ceny a kvality. **Kritéria na vyhodnotenie ponúk je potrebné vždy prispôbovať predovšetkým individuálnym potrebám verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, konkrétnemu predmetu zákazky, ako aj aktuálnej situácii na relevantnom trhu!** V rámci toho je možné využívať rôzne matematické funkcie a vzorce (absolútne lineárne, nelineárne alebo ich rôzne kombinácie).

V súvislosti s uvedeným je možné poukázať aj na články „O neznámej a obávanej“, „O neznámej a obávanej pokračovanie“ a „Ekonomicky najvýhodnejšia ponuka“ od autora Ing. Martina Hoffmana, ktoré boli publikované v ÚVO revue č. 1/2015, 1/2016 a 2/2016 (dostupné tu <https://www.uvo.gov.sk/uvo-revue-560.html>), príručku „Ako sme obstarali elektromobil“ (dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>), ako aj na metodické usmernenie č. 14923-5000/2019, týkajúce sa postupu podľa § 55 zákona a možnej zmeny poradia pri použití tzv. pomerového vzorca.

Nákladová efektívnosť (najmä náklady počas životného cyklu)

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže určiť ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku použitím prístupu spočívajúceho v určení nákladov na životný cyklus. Pojem náklady na životný cyklus zahŕňa všetky náklady počas životného cyklu prác, tovaru alebo služieb.

V prípade použitia tohto kritéria na vyhodnotenie ponúk by náklady počas životného cyklu výrobku, stavby alebo služby mali zahŕňať všetky náklady, ktoré sú vzhľadom na povahu predmetu zákazky uplatniteľné.

Môže ísť pritom o náklady, ktoré znáša verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo iný používateľ, ako sú náklady

- súvisiace s nadobudnutím,
- na používanie (napr. spotreba energie a iných zdrojov),
- na údržbu,
- na ukončenie životnosti (napr. náklady na zber a recykláciu).

Alebo môže ísť o náklady, ktoré sa pripisujú k environmentálnym externalitám spojeným s výrobkom, stavbou alebo službou počas životného cyklu za predpokladu, že peňažnú hodnotu týchto nákladov možno určiť a overiť. Takéto náklady môžu zahŕňať náklady na emisie skleníkových plynov, emisie iných znečisťujúcich látok a náklady na zmiernovanie klimatických zmien.

Pravidlá uplatnenia kritéria nákladovej efektívnosti

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ použije na vyhodnotenie ponúk náklady počas životného cyklu výrobku, stavby alebo služby, v súťažných podkladoch určí metódu, ktorú použije na výpočet týchto nákladov a súčasne určí údaje, ktoré je uchádzač povinný

poskytnúť na ich výpočet. Tieto informácie musia byť prístupné všetkým zainteresovaným hospodárskym subjektom a musia byť koncipované všeobecne, aby sa zabránilo narušeniu hospodárskej súťaže. Metódy, ktoré sa použijú na výpočet nákladov počas životného cyklu, výrobu, stavby alebo služby, by sa teda nemali osobitne stanovovať pre konkrétny postup zadávania zákazky.

V prípade, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ použije na vyhodnotenie ponúk náklady, ktoré sa pripisujú k environmentálnym externalitám, metóda použitá na výpočet týchto nákladov musí spĺňať nasledovné podmienky:

- je založená na objektívne overiteľných a nediskriminačných kritériách; ak nebola určená na opakované alebo neustále uplatňovanie, nesmie neprimerane zvýhodniť alebo znevýhodniť niektoré hospodárske subjekty,
- je dostupná všetkým zainteresovaným stranám,
- požadované údaje na výpočet nákladov môžu poskytnúť s vynaložením primeraného úsilia hospodárske subjekty konajúce s obvyklou starostlivosťou, vrátane hospodárskych subjektov z tretích štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o vládnom obstarávaní alebo inej medzinárodnej zmluvy, ktorou je EÚ viazaná.

Najnižšia cena

Pri stanovovaní kritérií na vyhodnotenie ponúk by sa verejný obstarávateľ a obstarávateľ mali viac zamerať na kvalitu. Ponuky je však možné vyhodnocovať aj na základe kritéria, ktorým je najnižšia cena. Pri tomto kritériu sa môže hodnotiť celková výška ponukovej ceny, v niektorých prípadoch aj jednotková cena, či jednotkové ceny, a to najmä v takých prípadoch, keď výsledkom verejného obstarávania má byť uzavretie rámcovej dohody na dodanie viacerých druhov tovarov, či na poskytnutie viacerých druhov služieb. V takomto prípade by však mal byť stanovený aj predpokladaný rozsah/počet tovarov alebo služieb, pretože súčet jednotkových cien bez uvedenia predpokladaného rozsahu/počtu nemusí vyjadrovať najnižšiu cenu za celý predmet zákazky.

Príklad:

Verejný obstarávateľ vyhlásil verejnú súťaž, ktorej výsledkom má byť uzatvorenie rámcovej dohody na dodanie kancelárskych potrieb (napr. 50 rôznych druhov kancelárskych potrieb). Kritériom na vyhodnotenie ponúk bude najnižšia cena, ktorá sa vypočíta ako súčet cien za jednotlivé kancelárske potreby. V prípade, že by nebol uvedený aj predpokladaný počet jednotlivých kancelárskych potrieb, ale úspešný uchádzač by sa mal určiť na základe súčtu jednotkových cien jednotlivých kancelárskych potrieb, mohlo by sa stať, že úspešným uchádzačom sa stane uchádzač, ktorý neponúka najnižšiu cenu za celý predmet zákazky a jeho ponuka teda nie je ekonomicky najvýhodnejšia. Niektoré kancelárske potreby by totiž mohli byť požadované v menšom počte ako iné a v prípade súčtu jednotkových cien by síce uchádzač bol úspešný, ale v prípade vynásobenia týchto cien požadovaným počtom kusov by úspešným uchádzačom mohol byť iný uchádzač.

<i>Uchádzač č. 1</i>	<i>cena za 1 ks</i>	<i>počet kusov</i>	<i>cena spolu</i>
<i>Ceruzka</i>	<i>0,90</i>	<i>10 000</i>	<i>9 000,-</i>
<i>Pero</i>	<i>1,50</i>	<i>10 000</i>	<i>15 000,-</i>
<i>Zvýrazňovač</i>	<i>1,20</i>	<i>2 000</i>	<i>2 400,-</i>
Spolu	3,60		26 400,-

<i>Uchádzač č. 2</i>	<i>cena za 1 ks</i>	<i>počet kusov</i>	<i>cena spolu</i>
<i>Ceruzka</i>	<i>0,80</i>	<i>10 000</i>	<i>8 000,-</i>
<i>Pero</i>	<i>1,30</i>	<i>10 000</i>	<i>13 000,-</i>
<i>Zvýrazňovač</i>	<i>1,80</i>	<i>2 000</i>	<i>3 600,-</i>
Spolu	3,90		24 600,-

V uvedených tabuľkách sa uvádzajú iba 3 druhy kancelárskych potrieb. Na tomto príklade je však možné poukázať na skutočnosť, že súčet jednotkových cien nemusí znamenať najnižšiu cenu za celý predmet zákazky. Z tabuliek totiž vyplýva, že v prípade sčítania jednotkových cien by sa úspešným uchádzačom stal uchádzač č. 1, avšak po vynásobení týchto cien požadovaným počtom kusov by cena ponúknutá uchádzačom č. 1 za celý predmet zákazky nebola najnižšia. Celý predmet zákazky by totiž za najnižšiu cenu dodal uchádzač č. 2, pretože po vynásobení jednotkových cien počtom kusov by jeho cena za celý predmet zákazky bola najnižšia.

Pravidlá uplatnenia kritéria najnižšia cena

V prípade stanovenia kritéria na vyhodnotenie ponúk najnižšia cena sa toto kritérium uplatňuje takým spôsobom, že ponuky sa zoradia podľa cien za predmet zákazky ponúknutých jednotlivými uchádzačmi od najnižšej ponúknutej ceny po najvyššiu ponúknutú cenu. Úspešným uchádzačom sa stane ten uchádzač, ktorý ponúkne za celý predmet zákazky najnižšiu cenu.

Príklad:

<i>Uchádzači</i>	<i>Ponuková cena</i>	<i>Poradie</i>
Uchádzač č. 3 - úspešný	1 100 000,-	1.
<i>Uchádzač č. 1</i>	<i>1 170 000,-</i>	<i>2.</i>
<i>Uchádzač č. 4</i>	<i>1 190 000,-</i>	<i>3.</i>
<i>Uchádzač č. 2</i>	<i>1 200 000,-</i>	<i>4.</i>

Úspešným uchádzačom bude uchádzač č. 3, pretože ponúkol najnižšiu cenu za celý predmet zákazky.

Nepovolené kritériá na vyhodnotenie ponúk

Zákon uvádza aj **výpočet zakázaných kritérií na vyhodnotenie ponúk.**

Takýmito kritériami sú

- **dĺžka záruky,**
- **podiel subdodávok a**
- **inštitúty zabezpečujúce zmluvné plnenie** (výška zmluvnej pokuty, zábezpeky alebo napr. aj úrok z omeškania)

Tieto kritériá patria medzi zakázané z toho dôvodu, že okolnosti, z ktorých vychádzajú, nemusia nikdy nastať a v praxi bývali často zle využívané. V rámci toho boli zo strany uchádzačov uvádzané nereálne, prípadne váhy jednotlivých kritérií boli nastavené tak, že nevedli k ekonomicky najvýhodnejšej cene. Ako príklady možno spomenúť uvádzanie

100-ročnej dĺžky záručnej doby, zmluvnú pokutu v mil. eur a pod. Požiadavky na zabezpečovacie inštitúty alebo dĺžku záruky je možné zakotviť do zmluvných podmienok.

Výkladové stanovisko

K problematike kritérií, konkrétne k vyhodnoteniu ponuky obsahujúcej viac návrhov na plnenie toho istého kritéria bolo vydané [výkladové stanovisko úradu č. 5/2016](#), ktoré je aj naďalej platné.

Využitie subdodávateľov

Využitím subdodávateľov dochádza k plneniu zákazky prostredníctvom iných kapacít, ako sú vlastné kapacity uchádzača alebo záujemcu.

Účelom § 41 zákona je vytvorenie rámca pre vzťahy so subdodávateľmi. Tento právny rámec definuje možnosti a povinnosti verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktorými sa určujú požiadavky vo vzťahu k subdodávateľom v súťažných podkladoch.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ **môžu v súťažných podkladoch alebo v koncesnej dokumentácii vyžadovať**, aby

- a) uchádzač v ponuke uviedol podiel zákazky, ktorý má v úmysle zadať subdodávateľom, navrhovaných subdodávateľov a predmety subdodávok,
- b) navrhovaný subdodávateľ spĺňa podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia a neexistovali u neho dôvody na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. a) až h) a ods. 7 zákona.

Z uvedeného vyplýva, že požiadavka na uvedenie:

- a) podielu zákazky, ktorý majú uchádzači v úmysle zadať tretím osobám, navrhovaných subdodávateľov, predmety subdodávok,
- b) náležitých dokladov na preukázanie splnenia podmienok účasti osobného postavenia subdodávateľa

je **nepovinnou (fakultatívnou) požiadavkou na obsah súťažných podkladov**. Je teda na rozhodnutí verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, či uvedené bude od uchádzača v súťažných podkladoch vyžadovať.

Okrem uvedených **nepovinných (fakultatívnych) požiadaviek na obsah súťažných podkladov** je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný zakotviť zmluvnú podmienku (tá je súčasťou súťažných podkladov), na základe ktorej je úspešný uchádzač najneskôr ku **dňu uzavretia zmluvy povinný uviesť všetky relevantné údaje o subdodávateľoch** a následne **oznamovať akúkoľvek zmenu týchto údajov**. Návrh zmluvy má okrem iného obsahovať aj pravidlá na zmenu subdodávateľov.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ **sú povinní v návrhu zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy určiť**

- a) povinnosť dodávateľa oznámiť akúkoľvek zmenu údajov o subdodávateľovi,
- b) pravidlá zmeny subdodávateľov a povinnosť dodávateľa oznámiť zmenu subdodávateľa a údaje podľa odseku 3 o novom subdodávateľovi.

Uvedené je formulované ako **povinnosť**, ktorá sa uplatní aj v prípade, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nepožaduje, aby uchádzači v svojej ponuke uviedli podiel

zákazky, ktorý majú v úmysle zadať subdodávateľom, ako aj navrhovaných subdodávateľov a predmety subdodávok a náležité doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti osobného postavenia subdodávateľov. Účelom toho je zabezpečiť, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v čase plnenia poznal svojich skutočných subdodávateľov a mal o nich vždy aktuálne informácie, a to aj vtedy, ak informácie o subdodávateľoch nevyžadoval uviesť v ponukách.

Zákon neuvádza konkrétne pravidlá pre zmenu subdodávateľov, ktoré je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný v súťažných podkladoch určiť. To, aké **pravidlá na túto zmenu verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch určí**, je len na jeho vlastnom rozhodnutí, avšak je potrebné brať ohľad na predmet zákazky a zmluvné podmienky realizácie predmetnej zákazky.

Za pravidlá na zmenu subdodávateľa možno považovať také okolnosti, ktoré majú podstatný vplyv na realizáciu zákazky. Z uvedeného dôvodu sa vyžaduje tieto pravidlá uvádzať priamo v zmluve, rámcovej dohode alebo koncesnej zmluve, ktorá bude ako výsledok procesu verejného obstarávania uzavretá s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi.

Priame platby subdodávateľom

Podľa zákona je ďalšou nepovinnou (fakultatívnou) požiadavkou na obsah súťažných podkladov možnosť verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa v návrhu zmluvy alebo rámcovej dohody určiť, že náležité platby za tovar, stavebné práce alebo služby uhradí priamo subdodávateľovi, ktorý dodal tovar, uskutočnil stavebné práce alebo poskytol služby dodávateľovi, ak o to subdodávateľ požiada. Konkrétny mechanizmus inštitútu priamych platieb ponecháva zákon na vôľu samotných verejných obstarávateľov a obstarávateľov.

Zábezpeka a lehota viazanosti ponúk

Inštitút zábezpeky má chrániť verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa pred konaním uchádzača podľa § 46 ods. 6 písm. a) a b) zákona o verejnom obstarávaní, a to v podobe prepadnutia zábezpeky v prospech verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Zábezpeka tak slúži na zabezpečenie viazanosti ponúk v určitom časovom intervale (lehota viazanosti ponúk). *K problematike zábezpeky je dostupné metodické usmernenie č. 6146-5000/2019 na webovom sídle úradu¹².*

Viazanosť ponuky uchádzača je možné zabezpečiť zábezpekou. Ak sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozhodne zábezpeku vyžadovať, je povinný jej výšku, podmienky jej zloženia a vrátenia a dĺžku lehoty viazanosti ponúk uviesť v súťažných podkladoch.

Zákonná úprava rozoznáva tri formy zábezpeky, a to zloženie finančných prostriedkov na bankový účet verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, banková záruka alebo poistenie záruky. Posledná menovaná možnosť pribudla do zákona od 1.1.2019, čím sa hospodárskym subjektom rozšírili možnosti zabezpečenia viazanosti ponuky o nástroj podľa zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹² <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/detail/1066941?page=1&limit=20&sort=datum&sort-dir=DESC&ext=0&organizacia=&cisloSpisu=&month=&year=0&text=6146&popis=¶graf=>

Podmienky zloženia zábezpeky musia byť určené tak, aby si konkrétny spôsob zloženia zábezpeky mohol vybrať uchádzač.

S ohľadom na základné princípy verejného obstarávania, zábezpeka by nemala byť využívaná šikanóznym spôsobom. Mala by byť stanovená tak, aby bolo možné riadne realizovať proces verejného obstarávania a na druhej strane by nemala predstavovať pre hospodárske subjekty neprimeranú finančnú záťaž. Z tohto dôvodu bola v právnej úprave účinnnej od 1. 1. 2019 (a vo vzťahu k verejným obstarávaniam, na ktoré sa táto úprava vzťahuje) lehota viazanosti ponúk obmedzená na maximálne 12 mesiacov, pričom túto lehotu nemožno už nemožno ďalej predĺžiť (§ 46 ods. 2). Za účelom vyváženia vzťahov medzi verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom a uchádzačom sa preto navrhuje, aby po uplynutí uvedeného obdobia neboli ponuky ďalej viazané zábezpekou. **Znamená to, že po uplynutí lehoty viazanosti ponúk nastáva dôvod na vrátenie zábezpeky uchádzačom, pričom tí sú v tejto súvislosti oprávnení rozhodnúť sa, či budú v predmetnom postupe pokračovať alebo nie.** Z pohľadu verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa uplynutie lehoty viazanosti ponúk automaticky nezakladá osobitný dôvod na zrušenie použitého postupu zadávania zákazky, a teda v postupe je možné ďalej pokračovať, prípadne je možné postup zrušiť v súlade s niektorým z dôvodov uvedených v § 57 zákona o verejnom obstarávaní. Uplynutím lehoty viazanosti ponúk však zostáva zachovaná možnosť pristúpiť k uzavretiu zmluvy s úspešným uchádzačom.

Prepadnutie zábezpeky v prospech verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa prichádza do úvahy za predpokladu, že uchádzač v lehote viazanosti ponúk od svojej ponuky odstúpi alebo neposkytne verejnemu obstarávateľovi, resp. obstarávateľovi súčinnosť na uzavretie zmluvy alebo s ním odmietne uzavrieť zmluvu. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je povinný zábezpeku uchádzačovi vrátiť do siedmich dní od uzavretia zmluvy, zrušenia verejného obstarávania alebo márneho uplynutia lehoty na doručenie námietky zo strany vylúčeného uchádzača. Pokiaľ bola zábezpeka zložená na bankový účet verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktorého vklady sú úročené, verejný obstarávateľ, resp. obstarávateľ je povinný zábezpeku vrátiť aj s takto získanými úrokmi.

Keďže zábezpeka môže pôsobiť odradzujúco najmä pre malé a stredné podniky, aby sa nestala šikanóznym nástrojom na zúženie hospodárskej súťaže, zákon obmedzuje jej maximálnu výšku. V prípade nadlimitných zákaziek je zábezpeku možné určiť najviac vo výške 5% z PHZ, no zároveň nesmie dôjsť k prekročeniu finančnej čiastky 500 000 eur. Zábezpeku je možné vyžadovať aj v prípade podlimitných zákaziek bez využitia ET, kde jej maximálna výška môže byť stanovená najviac vo výške 3% z PHZ a súčasne nesmie presiahnuť 100 000 eur.

Pokiaľ je zákazka delená na časti, pre stanovenie výšky zábezpeky by mali byť relevantné predpokladané hodnoty jednotlivých častí zákazky. Zároveň však platí, že súhrnná hodnota zábezpek pre všetky časti zákazky nesmie presiahnuť limitnú hodnotu 5 % (resp. 3%) zo súčtu predpokladaných hodnôt všetkých častí zákazky a v absolútnej hodnote nesmie byť takýto súčet vyšší ako 500 000 eur (100 000 eur).

Príklad:

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozdelí nadlimitnú zákazku na tri časti (s tým, že ponuku je možné predložiť na všetky časti, ako aj na každú časť samostatne). Predpokladaná hodnota jednej časti je nadlimitná, predpokladaná hodnota druhej časti je podlimitná a predpokladaná hodnota tretej časti je s nízkou hodnotou.

Zábezpeka sa teda pri každej časti bude počítať ako maximálne 5 % z predpokladanej hodnoty tejto časti, avšak súhrnná hodnota zábezpek pre jednotlivé časti je 5 %

z predpokladanej hodnoty celej zákazky, t. j. maximálne 500 000 eur (pri súčte zábezpek všetkých častí). Ide totiž o nadlimitnú zákazku a pre určenie príslušného percenta nie je relevantná predpokladaná hodnota časti zákazky, len predpokladaná hodnota celej zákazky.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nie je povinný vyžadovať zábezpeku pri každej časti zákazky. Ak sa však rozhodne vyžadovať zábezpeku pri niektorej časti/častiach zákazky, pri žiadnej časti nesmie vyžadovať zábezpeku vyššiu ako 5 % z predpokladanej hodnoty danej časti (ak ide o nadlimitnú zákazku), resp. 3 % (ak ide o podlimitnú zákazku).

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ tiež môže pri jednotlivých častiach zákazky vyžadovať zábezpeku v rôznej percentuálnej hodnote (napr. v prípade nadlimitnej zákazky môže vyžadovať zábezpeku - pri jednej časti 5 % z predpokladanej hodnoty tejto časti, pri druhej časti 4 % z predpokladanej hodnoty tejto časti, pri tretej časti 3 % z predpokladanej hodnoty tejto časti; aj v tomto prípade však platí, že pri žiadnej časti zákazky nesmie vyžadovať zábezpeku vyššiu ako 5 % z predpokladanej hodnoty danej časti).

Delenie zákaziek na časti

Podľa bodu 78 preambuly smernice 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní verejné obstarávanie by sa malo prispôbiť potrebám MSP. Takéto rozdelenie by sa mohlo vykonávať na kvantitatívnom základe, v dôsledku čoho by veľkosť jednotlivých zákaziek lepšie zodpovedala kapacite MSP, alebo na kvalitatívnom základe podľa jednotlivých podnikateľských činností a špecializácií s cieľom viac prispôbiť obsah jednotlivých zákaziek špecializovaným sektorom MSP alebo podľa jednotlivých nadväzujúcich fáz projektu.

Koncepciou rozdeľovania jednej zákazky alebo koncesie (musia byť dodržané pravidlá ohľadne stanovovania predpokladanej hodnoty) na viacero častí sa uľahčuje účasť malých a stredných podnikateľov v procese verejného obstarávania. (k nedovolenému rozdeľovaniu zákaziek viac pri určovaní [PHZ](#)).

Verejný obstarávateľ je povinný zvážiť vhodnosť rozdelenia zákazky na časti v rámci vyhláseného postupu verejného obstarávania. Ak sa verejný obstarávateľ rozhodne, že by nebolo vhodné rozdeliť zákazku na časti, hlavné dôvody tohto rozhodnutia verejného obstarávateľa sa musia uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch. Takýmto dôvodom by napríklad mohlo byť, že takéto rozdelenie by mohlo predstavovať riziko, že vykonanie zákazky sa stane nadmerne technicky obťažným či drahým, alebo že potreba koordinácie jednotlivých dodávateľov častí zákazky by mohla predstavovať vážne riziko ohrozenia riadneho plnenia zákazky.

Verejný obstarávateľ je teda oprávnený rozdeliť jednu zákazku na viaceré časti. V takomto prípade sa zákazka zadáva postupom príslušným pre výšku PHZ (súčet predpokladaných hodnôt všetkých častí), avšak jednotlivé časti tejto jednej zákazky sa môžu zadať rôznym hospodárskym subjektom (napr. prvú časť zákazky súvisiacu s montážou výťahu získa jeden hospodársky subjekt a druhú časť tejto zákazky, ktorá sa týka prekládky kanalizácie, získa iný hospodársky subjekt).

Samotné rozhodnutie ohľadne rozdelenia zákazky na jednotlivé časti by malo byť založené na posúdení verejného obstarávateľa, pričom by sa mohlo v danej súvislosti zohľadňovať napr. technické alebo technologické previazanie jednotlivých služieb, potreba vykonania určitých služieb vo vzájomnej súčinnosti, dodržanie úrovne kvalitatívnych požiadaviek dodávky, zabezpečenie zodpovednostných vzťahov pri realizácii takýchto celkov(častí) atď.

Povinnosť odôvodniť nerozdelenie zákazky na časti nemá obstarávateľ. Táto povinnosť sa nevzťahuje ani na koncesiu bez ohľadu na to, či ju zadáva verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ. Takisto je tomu pri zadávaní podlimitnej zákazky verejným obstarávateľom.

Ak sa zákazka rozdelí na viacero častí, verejní obstarávatelia a obstarávatelia môžu, napríklad v záujme zachovania hospodárskej súťaže alebo zaistenia spoľahlivosti dodávok, obmedziť počet častí, na ktoré môže hospodársky subjekt predložiť ponuku; majú tiež možnosť obmedziť počet častí, ktoré možno zadať ktorémukoľvek uchádzačovi.

Ak sa takáto možnosť uviedla vopred, verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia by mali mať možnosť vykonať posúdenie, či ponuky, ktoré predložil konkrétny uchádzač by ako celok lepšie spĺňali kritériá na vyhodnotenie ponúk, než ponuky na príslušné jednotlivé časti posudzované samostatne. Ak áno, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ by mal mať možnosť zadať zákazku spájajúcu príslušné časti dotknutému uchádzačovi. Verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia by mali vykonať takúto posúdenie tak, že najprv určia, ktoré ponuky najlepšie spĺňajú kritériá na vyhodnotenie ponúk stanovené pre každú jednotlivú časť, a následne ich porovnajú s ponukami, ktoré predložil konkrétny uchádzač jednotlivých častí ako celok.

Súťažné podklady

Tvorba súťažných podkladov je jeden z najdôležitejších procesov v prípravnej fáze verejného obstarávania a má zásadný vplyv na vypracovanie ponuky a na samotné plnenie zmluvy.

Súťažné podklady sú komplexným dokumentom obsahujúcim všetky požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa týkajúce sa predmetu zákazky a náležitostí ponuky. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je teda povinný v súťažných podkladoch špecifikovať všetky požiadavky, údaje a okolnosti, ktoré sú dôležité pre záujemcov, resp. uchádzačov pri tvorbe ich ponuky, ako aj pre plnenie zmluvy, ktorá bude výsledkom procesu verejného obstarávania. Súťažné podklady sú teda súhrnom všetkého vyššie uvedeného.

Spracovaniu súťažných podkladov by mal preto verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ venovať náležitú pozornosť, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že nesie plnú zodpovednosť za správnosť a úplnosť údajov v nich obsiahnutých.

Zložitosť súťažných podkladov sa mení a je závislá najmä od rozsahu a charakteru obstarávaných tovarov, služieb, alebo stavebných prác a od charakteru a obsahu zmluvy (obchodných podmienok), ktorá má byť výsledkom procesu verejného obstarávania.

Vnútnú skladbu súťažných podkladov zákon neurčuje. Štruktúra súťažných podkladov bude v zásade závisieť od druhu a zložitosti predmetu zákazky, od zvoleného postupu verejného obstarávania, od zmluvy, ktorá má byť výsledkom procesu verejného obstarávania a pod.

Zákon určuje najmä v § 42 povinné (obligatórne) obsahové náležitosti súťažných podkladov, pričom je však na vôli verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, či do súťažných podkladov zahrnie aj iné informácie a definuje požiadavky, ktoré nie sú ich povinnou náležitosťou (fakultatívne).

1. v zásade platí, že súťažné podklady musia obsahovať (obligatórne náležitosti súťažných podkladov):
 - opis predmetu zákazky (a všetky požiadavky verejného obstarávateľa a obstarávateľa, ktoré budú súčasťou plnenia, budú vyhodnocované verejným obstarávateľom a obstarávateľom), kde hlavne z hľadiska technických požiadaviek je potrebné klásť

dôraz na zohľadnenie dostupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím a zabezpečenie prístupu pre všetkých uchádzačov alebo záujemcov, a teda aj čestnej hospodárskej súťaže,

- ak ide o obstaranie energeticky významného výrobku, určenie požiadaviek len na taký výrobok, ktorý spĺňa kritériá najvyššej výkonnosti a patrí do najvyššej triedy energetickej účinnosti (zákon povoľuje v § 42 ods. 6 výnimky),
- dokumentáciu, plány, modely, fotografie, ak sú potrebné na vypracovanie ponuky,
- kritériá na vyhodnotenie ponúk a pravidiel ich uplatnenia,
- pokyny na vypracovanie a predkladanie ponúk, keďže pokyn na predloženie ponuky je dôležitý, okrem iného, v prípade reverznej verejnej súťaže, pri ktorej sa ponuky predkladajú jednoobáľkovým systémom,
- návrh zmluvy alebo rámcovej dohody, obchodné podmienky (k návrhu zmluvy alebo rámcovej dohody, konkrétne k preskúmvacej právomoci úradu, pozri aj [výkladové stanovisko úradu č. 3/2016](#)),
- požiadavku, aby úspešný uchádzač v zmluve, rámcovej dohode alebo koncesnej zmluve najneskôr v čase jej uzavretia uviedol údaje o všetkých známych subdodávateľoch, údaje o osobe oprávnenej konať za subdodávateľa v rozsahu meno a priezvisko, adresa pobytu, dátum narodenia,
- požiadavku na prevod práv duševného vlastníctva, ak ich prevod verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyžaduje.

2. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže do obsahu súťažných podkladov zahrnúť aj napríklad (fakultatívne náležitosti súťažných podkladov):

- požiadavku na uvedenie podielu, ktorý majú v úmysle uchádzači zadať subdodávateľom, ako aj navrhovaných subdodávateľov, predmety subdodávok, požiadavku, aby navrhovaný subdodávateľ spĺňal podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia a neexistovali u neho dôvody na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. a) až h) a ods. 7 zákona a preukázal to náležitými dokladmi,
- zábezpeku - inštitút, ktorý umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi zabezpečiť a vynútiť si viazanosť ponúk jednotlivých uchádzačov. Ak sa verejný obstarávateľ rozhodne pre vyžadovanie zábezpeky, je povinný určiť podmienky jej zloženia (tak, aby mal uchádzač na výber) a podmienky jej uvoľnenia alebo vrátenia v súťažných podkladoch,
- osobitné podmienky plnenia zmluvy zohľadňujúce predovšetkým ekonomické, sociálne a environmentálne hľadiská. Pri tvorbe súťažných podkladov je tiež dôležitým aspektom ich súlad s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, s výzvou na predkladanie ponúk, resp. s oznámením použitým ako výzva na súťaž. To znamená, že všetky informácie uvedené v týchto dokumentoch musia navzájom korešpondovať a verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nesmie uviesť rozdielne požiadavky na tú istú vec (napr. rozdielne lehoty, rozdielne podmienky účasti, ak ich uvádza aj súťažných podkladoch a pod.).

Súťažné podklady a zmluva

Znenie § 42 ods. 11 zákona ďalej vymedzuje, resp. konkretizuje náležitosti súťažných podkladov. Súčasťou súťažných podkladov je okrem iného aj návrh zmluvy alebo rámcovej dohody. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je tým subjektom, ktorý v procese verejného obstarávania určuje podmienky, za ktorých sa má zákazka realizovať pri dodržaní základných princípov verejného obstarávania, pričom najmä obchodnoprávne predpisy umožňujú v rámci

zmluvných podmienok vytvoriť priestor na uspokojenie potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa ako objednávateľa tovarov, služieb alebo stavebných prác. Stanovením prísnych, ale nediskriminačných zmluvných podmienok nedochádza k porušeniu zákona. Tieto podmienky musia vychádzať z charakteru predmetu zákazky vrátane jeho kvalitatívnych požiadaviek, musia obsahovať podmienky dodania, resp. zhotovenia predmetu zákazky. Ku zmene takýchto obchodných podmienok môže dôjsť len v prípade dodržania zákonom určených podmienok. Takouto povolenou zmenou zmluvných podmienok je napríklad zmena v rámci vysvetľovania súťažných podkladov, ktorá však ani v tomto prípade nesmie byť v rozpore s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, resp. s oznámením použitým ako výzva na súťaž.

Úrad v rámci výkonu dohľadu nad verejným obstarávaním skúma súlad takto stanovených obchodných podmienok len so zákonom, pričom jeho preskúmavacia právomoc nesiahá na skúmanie súladu s inými právnymi predpismi (napr. obchodnoprávne alebo občianskoprávne) a taktiež nezasahuje do zmluvnej slobody a kontraktnej voľnosti verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Opätovne je však potrebné pripomenúť povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa rešpektovať základné princípy verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ by sa mali vyvarovať diskriminačným podmienkam, ktorými by zvýhodňovali určitého dodávateľa pred iným.

Okrem opisu predmetu zákazky a pokynov na vypracovanie ponuky musia súťažné podklady nevyhnutne zastrešovať aj plnenie zákazky. Len takýmto spôsobom totiž možno dosiahnuť, aby ponuka uchádzača najvernejšie odrážala požiadavky samotného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Zároveň opisom skutočností rozhodných pre plnenie je možné zamedziť vzniku budúcich sporov medzi verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom a úspešným uchádzačom pri realizácii predmetu zákazky. Z tohto dôvodu (bez ohľadu na to, že ide o zákonnú povinnosť) je žiadúce, aby súťažné podklady obsahovali aj návrh zmluvy, teda dokument stanovujúci štandard budúcich vzťahov medzi verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom a úspešným uchádzačom. Vzhľadom na to, že zmluvu nemožno uzavrieť v rozpore so súťažnými podkladmi alebo s ponukou uchádzača, verejní obstarávatelia a obstarávatelia by mali práve príprave návrhu zmluvy a rámcovej dohody venovať náležitú pozornosť, keďže v prípade neskorších zmien sú zásadne limitovaní.

Povinnou náležitosťou zmluvy podľa zákona je premietnutie víťazného návrhu na plnenie kritérií, čím sa má zabezpečiť aj reálne využitie toho, o čo sa súťažilo (napr. cena, lehota výstavby, dĺžka pozáručného servisu, percentuálny podiel použitia recyklovaných materiálov a pod.). Z obdobného dôvodu je navyše vhodné do zmlúv premietaj aj niektoré požiadavky, ktoré vyplývajú už zo samotných podmienok účasti (napr. plnenie prostredníctvom expertov s určitou úrovňou vzdelania alebo odbornou praxou, dodržanie noriem environmentálneho manažérstva, dodržanie podielu subdodávok a pod.) tak, aby bolo zabezpečené, že plnenie zákazky bude reálne zodpovedať štandardom stanoveným pre uchádzača v rámci „súťažných podmienok“.

Určité povinné náležitosti zmluvy vyplývajú aj z úpravy vzťahov so subdodávateľmi. Úspešnému uchádzačovi sa zakotvuje povinnosť, aby v zmluve, ktorá je s ním uzatváraná, uviedol údaje o všetkých známych subdodávateľoch, ako aj o osobách oprávnených za nich konať. V nadväznosti na to, obligatórnym je aj zmluvné zakotvenie povinnosti oznamovania zmien údajov o subdodávateľoch verejnemu obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, ako aj pravidiel na zmenu subdodávateľov. Naopak, nepovinnou súčasťou zmluvy je úprava tzv. priamych platieb subdodávateľom, pričom je na zvážení samotného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, či to povaha zákazky umožňuje a či sa to v zmluve rozhodne

zakotviť. Takisto je na ňom aj určenie ďalších podrobností ohľadom spôsobu realizácie platieb a mechanizmu obrany zo strany hlavného dodávateľa.

Verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom zákon ponúka aj možnosť zakotvenia osobitných požiadaviek na plnenie, ktorými sa má prispievať k napĺňaniu sociálneho, environmentálneho, ekonomického alebo inovačného potenciálu verejného obstarávania. K takýmto požiadavkám môže patriť napríklad požiadavka na zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných osôb, resp. sociálne znevýhodnených osôb, na využívanie mechanizmov s čo najmenším znečistením ovzdušia, na využívanie tovarov s čo najväčším podielom recyklovaných (recyklovateľných) materiálov a pod.

V prípade plnení intelektuálnej povahy je vhodné, aby verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia zvážili zakotvenie požiadavky na prevod práv duševného vlastníctva. Je totiž legitímne, aby za svoje peniaze nadobudli čo najširší rozsah práv, ktorý im zároveň do budúcnosti otvorí priestor na používanie súťažných postupov, a teda efektívnejšie vynakladanie finančných prostriedkov.

Nemenej dôležité ako premietnutie uvedených požiadaviek do zmluvy je zároveň aj zabezpečenie efektívnej kontroly ich plnenia spolu s prípadnými sankčnými postihmi za ich nedodržanie. Len takýmto spôsobom sa zabezpečí ich reálna využiteľnosť a očakávaný prínos. Stanovenie určitých požiadaviek len pre účely postupu zadávania zákazky bez skutočného premietnutia do plnenia zmluvy naopak zakladá odôvodnené pochybnosti o ich účelnosti a primeranosti a môže naznačovať umelé zúženie hospodárskej súťaže a porušenie základných princípov verejného obstarávania.

V prípade rámcových dohôd a zmlúv na opakované plnenie spočívajúcich v dodaní tovaru nemožno opomenúť ani možnosť zakotviť si v zmluve, že ceny vo vzťahu ku každému opakovanému plneniu budú zohľadňovať prípadný pokles cien porovnateľných tovarov na relevantnom trhu. Platí pritom, že ak sú aktuálne ceny na trhu nižšie než cena určená rámcovou dohodou alebo zmluvou, zmluvné strany sú povinné určiť cenu najviac v sume priemeru troch najnižších cien zistených na trhu. Pokiaľ opakované plnenia majú byť predmetom elektronickej aukcie, takto aktualizovaná cena je v aukcii východiskovou cenou. Konkrétny spôsob aktualizácie je ďalej ponechaný na dohodu zmluvných strán, pričom pre skúmanie vývoja trhových cien je relevantným obdobie bezprostredne predchádzajúcich šiestich mesiacov, pričom do úvahy sa pritom musia vziať aspoň tri cenové ponuky na identické alebo zastupiteľné tovary, ak v čase zisťovania existujú. Za účelom ochrany pred nedodaním tovaru za zníženú cenu si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže túto skutočnosť stanoviť ako výpovedný dôvod.

Z hľadiska ďalších zmluvných náležitostí je vhodné, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia venovali v zmluve náležitú pozornosť aj definovaniu podmienok týkajúcich sa zodpovednosti za vady (dĺžka záruky, uplatňované nárokov z väd, t. j. „reklamačné podmienky“ a pod.), zodpovednosti za prípadné škody, sankciám (zmluvné pokuty, úroky z omeškania), okolnostiam pre uzavretie dodatku alebo podmienkam predčasného ukončenia zmluvy stanovením výpovedných dôvodov alebo dôvodov na odstúpenie od zmluvy. Pre zabezpečenie určitej flexibility pri ukončovaní zmlúv z dôvodu porušenia povinností zo strany dodávateľa je vhodné, aby samotná zmluva uvádzala okruh okolností, ktoré sa považujú za podstatné porušenie zmluvy.

Zákon umožňuje, aby časť návrhu zmluvy bola určená aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky, ktoré však v takom prípade musia byť súčasťou súťažných podkladov.

VI. ČASŤ Zadávanie nadlimitných civilných zákaziek

Priebeh verejného obstarávania

Vyhlasenie verejného obstarávania

Zákon umožňuje zverejniť predbežné oznámenie (ak ide o verejného obstarávateľa) a pravidelné informatívne oznámenie (ak ide o obstarávateľa) len v profile verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa (to neplatí pre pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž). V prípade využitia tejto možnosti sú však verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinní prostredníctvom štandardného formulára odoslať publikačnému úradu a úradu oznámenie o tom, že predmetné oznámenia budú uverejnené v profile.

V nadväznosti na možnosť zverejňovať predbežné oznámenia a pravidelné informatívne oznámenia len v profile verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa je aj v tomto prípade prvoradé splnenie zákonnej publikačnej povinnosti voči publikačnému úradu. Na základe toho je tak možné zverejniť oznámenie v profile až po oznámení publikačnému úradu o použití tejto formy publikácie. Povinnou obsahovou náležitosťou takýchto oznámení je dátum odoslania oznámenia o jeho uverejnení v profile publikačnému úradu.

Verejný obstarávateľ vyhlasuje verejné obstarávanie uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ak zadáva zákazku verejnou súťažou, užšou súťažou, rokovacím konaním so zverejnením, súťažným dialógom alebo inovatívnym partnerstvom, alebo ak chce uzavrieť rámcovú dohodu alebo vytvoriť DNS.

Obstarávateľ realizuje výzvu na súťaž prostredníctvom uverejnenia jedného z nasledovných oznámení

- a) oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania,
- b) pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na súťaž (ak sa zákazka zadáva užšou súťažou alebo rokovacím konaním so zverejnením),
- c) oznámenia o existencii kvalifikačného systému (ak sa zákazka zadáva užšou súťažou, rokovacím konaním so zverejnením, súťažným dialógom alebo inovatívnym partnerstvom).

Verejným obstarávateľom a obstarávateľom je ďalej poskytovaná aj možnosť uverejňovať oznámenia (oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu) o zákazkách, ktorých uverejňovanie im priamo nevyplýva z tohto zákona, ale z dôvodu zvýšenia transparentnosti majú záujem, aby sa o ich zámere dozvedel čo najširší okruh hospodárskych subjektov. Použitie priameho rokovacieho konania (s výnimkou dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom) sú však verejní obstarávatelia a obstarávatelia povinní oznámiť publikačnému úradu a úradu. Na uvedené účely slúži formulár oznámenie o dobrovoľnej transparentnosti ex ante.

Vysvetlenie požiadaviek určených verejným obstarávateľom a obstarávateľom

Vysvetlenie je inštitútom upraveným v § 48 zákona, ktorý vymedzuje komunikačnú platformu medzi záujemcom alebo uchádzačom na strane jednej a verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom na strane druhej, pričom jeho účelom je, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ na základe dopytu záujemcu alebo uchádzača poskytol informácie potrebné na skoncipovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu.

Aplikáciou tohto inštitútu nemôže dochádzať k doplneniu nových požiadaviek alebo podmienok potrebných pre skoncipovanie ponuky alebo žiadosti o účasť.

Cieľom tejto právnej úpravy je zabezpečiť prístup k relevantným informáciám pre postup zadávania zákazky, a to prístup bezplatný, neobmedzený, úplný a priamy prostredníctvom elektronických prostriedkov. V tomto smere je v zákone upravená povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa bezodkladne zverejniť vysvetľujúce informácie v profile [§ 64 ods. 1 písm. a) v spojení s § 43 ods. 1 zákona]. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú zároveň povinní poskytnúť vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok účasti všetkým záujemcom, ktorí sú im známi, a to bezodkladne.

Pojem „bezodkladne“ je právne neurčitý pojem a cieľom legislatívneho ukotvenia takýchto pojmov je predovšetkým pružne reagovať na tie skutočnosti, ktoré nie je možné presne právne definovať, ako aj odstrániť prípadnú tvrdosť zákona. Ak totiž právna norma striktnie vymedzuje limity jej aplikácie, môže vo výnimočných prípadoch vytvárať nebezpečenstvo, že jej praktické uplatnenie nebude primerane zodpovedať princípu spravodlivosti a cieľom sledovaným v právnej norme. Pojem „bezodkladne“ sa dá vysvetliť ekvivalentnými pojmami „bez zbytočného odkladu“, „pri najbližšej objektívne možnej príležitosti“, „ihneď ako je to objektívne možné“, „v primeranej lehote s prihliadnutím na okolnosti prípadu“, v najbližšom objektívne možnom termíne“, „čo možno najskôr“ a pod. (Zdroj: Niekoľko poznámok k pojmu „bez zbytočného odkladu“, autor: Tomáš Čentík, www.ulpianus.sk).

V každom prípade je pojem „bezodkladne“ potrebné vykladať podľa objektívnych možností splnenia danej povinnosti s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu (včasné požiadanie o vysvetlenie, povaha, náročnosť informácie, ktorú je potrebné vysvetliť a pod.).

Lehota na poskytnutie vysvetlenia definovaná pojmom „bezodkladne“ je však ohraničená v súvislosti s (u)plynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo lehoty na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti, a to takým spôsobom, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ poskytnú záujemcovi vysvetlenie najneskôr šesť dní pred uplynutím uvedených lehôt za predpokladu, že o vysvetlenie záujemca požiadal dostatočne vopred (ak sa použije zrýchlený postup z dôvodu naliehavej udalosti, je táto lehota štyri dni).

Predkladanie ponúk

Zákon stanovuje pravidlo, že ponuky sa predkladajú v lehote na predkladanie ponúk. Ak sa ponuka

- a) predkladá elektronicky, tak s uvedením obchodného mena alebo názvu, sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu uchádzača a heslom súťaže,
- b) doručuje prostredníctvom pošty, iného doručovateľa alebo osobne, tak v uzavretom obale s uvedením obchodného mena alebo názvu, sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu uchádzača s označením „súťaž“ a heslom súťaže.

Ak sa ponuka doručuje osobne, verejný obstarávateľ a obstarávateľ vydajú potvrdenie o jej prevzatí, v ktorom uvedú dátum, čas a miesto prevzatia ponuky. Ak sa ponuka predkladá elektronicky, verejný obstarávateľ a obstarávateľ elektronicky potvrdia jej prijatie uchádzačovi.

Zákon ďalej precizuje, že ak je ponuka predložená po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk, tak sa

- a) nesprístupní, ak je predložená v elektronickej podobe,

b) vráti uchádzačovi neotvorená, ak je doručená v listinnej podobe.

Hospodársky subjekt predkladá ponuku podľa požiadaviek určených verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom.

Elektronická ponuka musí byť predložená v určených komunikačných formátoch a určeným spôsobom tak, aby bola zabezpečená pred zmenou jej obsahu; ak sa vyžaduje kódovanie a šifrovanie, musí byť predložená vo vopred určených formátoch kódovania a šifrovania.

Zákon *expressis verbis* stanovuje, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vylúči uchádzača, ak

- a) nedodrжал určený spôsob komunikácie,
- b) obsah jeho ponuky nie je možné sprístupniť alebo
- c) nepredložil ponuku vo vyžadovanom formáte kódovania, ak je potrebný na ďalšie spracovanie pri vyhodnocovaní ponúk.

Zákon zachováva pravidlo, že uchádzač môže predložiť iba jednu ponuku. Uchádzač nemôže byť v tom istom postupe zadávania zákazky členom skupiny dodávateľov, ktorá predkladá ponuku. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vylúči uchádzača, ktorý je súčasne členom skupiny dodávateľov.

Zákon ukladá uchádzačovi povinnosť v prípade, ak nevypracoval ponuku sám, uviesť v ponuke osobu, ktorej služby alebo podklady pri jej vypracovaní využil. O takejto osobe uchádzač uvedie údaje v rozsahu meno a priezvisko, obchodné meno alebo názov, adresu pobytu, sídlo alebo miesto podnikania a identifikačné číslo, ak bolo pridelené.

Zákon umožňuje stanoviť požiadavku na predloženie elektronického katalógu. Elektronické katalógy predstavujú formát predkladania a organizácie informácií spôsobom, ktorý je spoločný pre všetky subjekty predkladajúce ponuku a ktorý umožňuje elektronické spracovanie. Príkladom môžu byť ponuky predložené vo forme tabuľkového procesora. Verejným obstarávateľom je umožnené požadovať elektronické katalógy vo všetkých dostupných postupoch, v ktorých sa požaduje používanie elektronických prostriedkov komunikácie. Elektronické katalógy pomáhajú zvyšovať hospodársku súťaž a zefektívňovať verejné obstarávanie, najmä pokiaľ ide o úsporu času a finančných prostriedkov. Používanie elektronických katalógov na predkladanie ponúk by preto nemalo znamenať pre hospodárske subjekty možnosť obmedziť sa na zaslanie svojho všeobecného katalógu. Hospodárske subjekty by mali prispôbiť svoje všeobecné katalógy so zreteľom na konkrétny postup obstarávania. Takýmto prispôbením sa zabezpečí, že katalóg, ktorý sa zašle ako reakcia na daný postup obstarávania, obsahuje iba tovar, práce alebo služby, v súvislosti s ktorými hospodársky subjekt na základe aktívneho preskúmania predpokladá, že zodpovedajú požiadavkám verejného obstarávateľa. Hospodárske subjekty by pritom mali mať možnosť kopírovať informácie uvedené vo všeobecnom katalógu, ale nemalo by sa im umožniť predkladať všeobecné katalógy ako také.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže vyžadovať, aby sa ponuky predkladali vo forme elektronického katalógu, alebo aby ponuky obsahovali elektronický katalóg, ak vyžaduje predkladanie elektronických ponúk. K ponuke predloženej vo forme elektronického katalógu môžu byť priložené ďalšie dokumenty, ktorými sa ponuka skompletizuje.

Uchádzač alebo záujemca vypracuje a predloží elektronický katalóg podľa požiadaviek verejného obstarávateľa a obstarávateľa na predmet zákazky a v požadovaných formátoch

kódovania. Elektronický katalóg musí zodpovedať požiadavkám na elektronické prostriedky komunikácie, ako aj ďalším požiadavkám, ktoré určil verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ.

Komisia na vyhodnotenie ponúk a otváranie ponúk

Zriadenie komisie na vyhodnotenie ponúk

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní na vyhodnotenie ponúk zriadiť najmenej trojčlennú komisiu.

Komisia na vyhodnotenie ponúk predstavuje kolektívny orgán zriadený verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom na účely vyhodnotenia ponúk, t. j. procesnej fázy verejného obstarávania, v rámci ktorej sa vyhodnocujú najmä požiadavky na predmet zákazky (koncesie), hodnotia sa podrobnosti ponuky na účely posúdenia, či ponuka nevykazuje znaky mimoriadne nízkej ponuky a zároveň sa v tejto fáze hodnotia ponuky na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu spolu so zriadením komisie určiť náhradníkov. Náhradník musí spĺňať rovnaké podmienky ako člen komisie. Ak sa v priebehu verejného obstarávania zníži počet členov komisie pod minimálny počet, verejný obstarávateľ a obstarávateľ komisiu doplnia z náhradníkov, ak boli určení.

Výber členov komisie je výlučne v kompetencii verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, pričom komisia musí byť schopná posúdiť ponuku nielen z hľadiska technického, ale aj z hľadiska zmluvného a cenového. Zriadenie komisie, resp. vymenovanie jej jednotlivých členov sa uskutočňuje spravidla písomne (menovacími dekrétmi, príkazom riaditeľa, prípadne inou vhodnou formou).

Na zabezpečenie transparentnosti môžu verejný obstarávateľ a obstarávateľ vymenovať do komisie aj ďalších členov bez práva vyhodnocovať ponuky.

Členovia komisie musia mať odborné vzdelanie alebo odbornú prax zodpovedajúcu predmetu zákazky alebo koncesie.

Členovia komisie musia byť bezúhonní, pričom za bezúhonného sa považuje ten, kto

- nebol právoplatne odsúdený za trestný čin súvisiaci s verejným obstarávaním alebo
- nebol právoplatne odsúdený za trestný čin korupcie, trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestný čin založenia, zosnovania alebo podporovania teroristickej skupiny, trestný čin terorizmu a niektorých foriem účasti na terorizme, trestný čin obchodovania s ľuďmi, trestný čin, ktorého skutková podstata súvisí s podnikaním alebo trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe.

Členom komisie nesmie byť osoba, ktorá je alebo v čase jedného roka pred vymenovaním za člena komisie bola

- a) uchádzačom, ktorým je fyzická osoba,
- b) štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu, členom dozorného orgánu alebo iného orgánu uchádzača, ktorým je právnická osoba,
- c) spoločníkom alebo členom právnickej osoby, ktorá je uchádzačom alebo tichým spoločníkom uchádzača,

- d) zamestnancom uchádzača, zamestnancom záujmového združenia podnikateľov, ktorého je uchádzač členom.

Členom komisie nesmie byť ani

- osoba blízka osobám uvedeným v predchádzajúcom odseku pod písmenami a) až d) alebo
- osoba, u ktorej možno mať pochybnosť o jej nezáujatosti vo vzťahu k uchádzačovi alebo záujemcovi, najmä ak ide o osobu, ktorá sa podieľala na príprave dokumentov v danom verejnom obstarávaní na strane záujemcu alebo uchádzača, alebo ktorej môže vzniknúť výhoda alebo ujma v súvislosti s výsledkom vyhodnotenia ponúk.

Činnosť komisie na vyhodnotenie ponúk

Komisia je spôsobilá vyhodnocovať predložené ponuky, ak je súčasne prítomná väčšina jej členov.

Člen komisie po oboznámení sa so zoznamom uchádzačov

- potvrdí čestným vyhlásením verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, že nenastali skutočnosti, pre ktoré nemôže byť členom komisie, alebo
- oznámi verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, že nastali skutočnosti, pre ktoré nemôže byť členom komisie.

Čestné vyhlásenie člena komisie musí byť súčasťou dokumentácie z verejného obstarávania a musí byť vyhotovené hneď po oboznámení sa člena komisie so zoznamom uchádzačov, nie však skôr.

Člen komisie je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, že nastali skutočnosti, pre ktoré nemôže byť členom komisie vždy, keď takéto skutočnosti v priebehu verejného obstarávania nastanú.

Otváranie ponúk

Ponuky sa otvárajú na mieste a v čase uvedenom

- a) v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v oznámení o koncesii,
- b) vo výzve na predkladanie ponúk, ak ide o užšiu súťaž, alebo ak sa zákazka zadáva v rámci DNS,
- c) vo výzve na predkladanie konečných ponúk, ak ide o rokovacie konanie so zverejnením, súťažný dialóg alebo inovatívne partnerstvo.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní umožniť účasť na otváraní ponúk všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku v lehote na predkladanie ponúk. Pred otvorením ponúk sa overí neporušenosť ponúk a zverejnia sa obchodné mená alebo názvy, sídla, miesta podnikania alebo adresy pobytov všetkých uchádzačov a ich návrhy na plnenie kritérií, ktoré sa dajú vyjadriť číslou, určených verejným obstarávateľom a obstarávateľom na vyhodnotenie ponúk; ostatné údaje uvedené v ponuke sa nezverejňujú.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhotoví zápisnicu z otvárania ponúk alebo konečných ponúk. Zápisnica z otvárania ponúk musí obsahovať všetky údaje, ktoré boli komisiou na otváraní ponúk zverejnené. Následne v lehote do piatich pracovných dní

odo dňa otvárania ponúk alebo konečných ponúk verejný obstarávateľ a obstarávateľ zápisnicu pošle všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku v lehote na predkladanie ponúk alebo konečných ponúk.

Pri použití elektronickej aukcie je otváranie ponúk neverejné, údaje z otvárania ponúk komisia nezverejňuje a neposiela uchádzačom ani zápisnicu z otvárania ponúk. Pri použití verejnej súťaže cez elektronické trhovisko je otváranie ponúk taktiež neverejné.

Vyhodnotenie splnenia podmienok účasti

Vyhodnotenie splnenia podmienok účasti uchádzačov alebo záujemcov vykonáva verejný obstarávateľ a obstarávateľ spravidla po otvorení častí ponúk označených ako „Ostatné“ a pred samotným vyhodnotením ponúk, ak bol použitý postup verejná súťaž (a nejde o reverznú verejnú súťaž) alebo postup zadávania podlimitnej zákazky bez využitia elektronického trhoviska a po otvorení žiadostí o účasť, ak boli použité postupy užšia súťaž, rokovacie konanie, súťažný dialóg, inovatívne partnerstvo alebo koncesný dialóg.

Na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti môžu verejný obstarávateľ a obstarávateľ zriadiť komisiu na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti uchádzačov alebo záujemcov, pričom pri zriadení komisie na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti sú povinní postupovať ako pri zriaďovaní komisie na vyhodnotenie ponúk (§ 51 zákona).

Základnou zásadou vyhodnocovania splnenia podmienok účasti je, že sa musí uskutočniť v súlade s vopred stanovenými pravidlami uvedenými v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania (verejný obstarávateľ, pri zákazkách v oblasti obrany a bezpečnosti aj obstarávateľ), v oznámení použitom ako výzva na súťaž (obstarávateľ), vo výzve na predkladanie ponúk (verejný obstarávateľ pri podlimitnej zákazke bez využitia elektronického trhoviska), resp. v súťažných podkladoch, čím zároveň dochádza k naplneniu princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie.

Vysvetlenie, resp. doplnenie predložených dokladov

V prípade, že z dokladov predložených uchádzačom alebo záujemcom nie je možné jednoznačne posúdiť ich platnosť alebo splnenie podmienok účasti, resp. ak existujú určité pochybnosti o tom, či sa dokladmi predloženými uchádzačom alebo záujemcom za účelom preukázania splnenia podmienok účasti dá plnohodnotne preukázať splnenie požadovaných skutočností, je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ aj z hľadiska dodržania základných princípov verejného obstarávania povinný písomne požiadať uchádzača alebo záujemcu o vysvetlenie alebo o doplnenie predložených dokladov, pričom tieto pochybnosti a nedostatky v predložených dokladoch by mali byť riadne zdôvodnené a oznámené uchádzačovi alebo záujemcovi v žiadosti o vysvetlenie/doplnenie dokladov.

Ak však k určitej podmienke účasti nie je predložený žiadny dôkazný prostriedok, nejde o situáciu upravenú zákonom umožňujúcu využiť inštitút vysvetlenia alebo doplnenia predložených dokladov. Predmetným inštitútom vysvetlenia alebo doplnenia dokladov je možné doplniť, resp. vysvetliť len doklady už predložené uchádzačom alebo záujemcom, ktoré boli predložené ku konkrétnej podmienke účasti za účelom preukázania jej splnenia.

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má teda využiť všetky možnosti na preskúmanie skutočností, či uchádzač alebo záujemca posudzovanú podmienku účasti splnil a vylúčiť uchádzača alebo záujemcu až vtedy, ak má preukázané, že uchádzač alebo záujemca podmienky účasti nesplnil.

Pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neurčí dlhšiu lehotu, uchádzač alebo záujemca je povinný doručiť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov v závislosti od určeného spôsobu komunikácie do

- 2 pracovných dní odo dňa odoslania žiadosti, ak sa komunikácia uskutočňuje prostredníctvom elektronických prostriedkov,
- 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak sa komunikácia uskutočňuje inak, ako prostredníctvom elektronických prostriedkov (napr. listinne).

Nedoručenie vysvetlenia, resp. doplnenia predložených dokladov uchádzačom alebo záujemcom v stanovenej lehote zakladá zákonný dôvod na vylúčenie takéhoto uchádzača alebo záujemcu.

Nahradenie inej osoby

V prípade, že uchádzač alebo záujemca využíva na preukázanie splnenia podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia alebo technickej alebo odbornej spôsobilosti kapacity inej osoby, u ktorej existuje niektorý z vymedzených dôvodov na vylúčenie, je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný požiadať uchádzača alebo záujemcu o nahradenie inej osoby, prostredníctvom ktorej preukazuje finančné a ekonomické postavenie alebo technickú spôsobilosť alebo odbornú spôsobilosť.

Uchádzač alebo záujemca je povinný nahradiť inú osobu, ktorej kapacity využíva na preukázanie splnenia podmienok účasti, do 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neurčí dlhšiu lehotu. v prípade, že uchádzač alebo záujemca nenahradí túto inú osobu v určenej lehote inou osobou, ktorá spĺňa určené požiadavky, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je povinný takéhoto uchádzača alebo záujemcu vylúčiť z procesu verejného obstarávania.

Samoočisťovací mechanizmus

Zákon upravuje aj tzv. samoočisťovací mechanizmus, ktorého účelom je poskytnúť možnosť zúčastniť sa verejného obstarávania aj subjektom, u ktorých existujú vymedzené dôvody na vylúčenie, a to za predpokladu vykonania dostatočných nápravných opatrení. Medzi tieto opatrenia môžu patriť napríklad personálne a organizačné zmeny, realizácia mechanizmov kontroly, vytvorenie štruktúry interného auditu, zaplatenie náhrad za spôsobené škody, napravenie pochybenia, dostatočné objasnenie sporných skutočností a okolností spojených s aktívnou spoluprácou s príslušnými orgánmi a pod.

Zákon pripúšťa samoočisťovací mechanizmus v prípade uchádzača alebo záujemcu, ktorý nespĺňa podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia podľa § 32 ods. 1 písm. a) zákona (právoplatne odsúdený za vymedzený trestný čin), § 32 ods. 1 písm. g) zákona (závažné porušenie povinností v oblasti ochrany životného prostredia, sociálneho práva alebo pracovného práva) a § 32 ods. 1 písm. h) zákona (závažné porušenia profesijných povinností) alebo na ktorého sa vzťahuje dôvod na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. d) zákona (pokúsil sa neoprávnene ovplyvniť postup verejného obstarávania), § 40 ods. 6 písm. e) zákona (pokúsil sa získať dôverné informácie), § 40 ods. 6 písm. f) zákona (konflikt záujmov nemožno odstrániť), § 40 ods. 6 písm. g) zákona (uzavrel dohodu narúšajúcu hospodársku súťaž) a § 40 ods. 7 zákona (narušenie hospodárskej súťaže vyplynulo z prípravných trhových konzultácií).

Samoočisťovací mechanizmus však nie je možné aplikovať na prípady, keď bol uchádzačovi alebo záujemcovi konečným rozhodnutím uložený zákaz účasti vo verejnom obstarávaní.

Dostatočnosť prijatých opatrení posudzuje samotný verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, a to v kontexte závažnosti pochybenia. Aj vyhodnotenie dostatočnosti prijatých opatrení uchádzačom alebo záujemcom je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, vychádzajúc z princípu transparentnosti, povinný preskúmateľným spôsobom zaznamenať v dokumentácii z verejného obstarávania. Pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ dospeje k záveru, že tieto opatrenia nie sú dostatočné, uchádzača alebo zájemcu vylúči z verejného obstarávania.

Vylúčenie uchádzača alebo záujemcu

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní vylúčiť uchádzača alebo zájemcu z verejného obstarávania, ak majú preukázané, že nastali dôvody uvedené v § 40 ods. 6 a 7 zákona. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ majú pristúpiť k vylúčeniu uchádzača alebo záujemcu z procesu verejného obstarávania až po dôkladnom zhodnotení a preskúmaní všetkých skutočností. v prípade, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uchádzača alebo záujemcu vylúči bez preverenia tejto skutočnosti, a to napriek tomu, že obsah predmetných dokladov predložených v ponuke nasvedčoval tomu, že podmienku účasti splniť mohol, postupuje v rozpore so zákonom.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vylúčia z verejného obstarávania uchádzača alebo zájemcu, ak

- nesplnil podmienky účasti,
- predložil neplatné doklady (neplatnými dokladmi sú doklady, ktorým uplynula lehota platnosti),
- poskytol informácie alebo doklady, ktoré sú nepravdivé alebo pozmenené tak, že nezodpovedajú skutočnosti,
- pokúsil sa neoprávnene ovplyvniť postup verejného obstarávania,
- pokúsil sa získať dôverné informácie, ktoré by mu poskytli neoprávnenú výhodu,
- konflikt záujmov nemožno odstrániť inými účinnými opatreniami,
- na základe dôveryhodných informácií má dôvodné podozrenie, že uchádzač alebo záujemca uzavrel v danom verejnom obstarávaní s iným hospodárskym subjektom dohodu narúšajúcu hospodársku súťaž (za predpokladu uvedenia tejto podmienky v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v oznámení použitom ako výzva na súťaž),
- pri posudzovaní odbornej spôsobilosti preukázateľne identifikoval protichodné záujmy záujemcu alebo uchádzača, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť plnenie zákazky,
- nepredložil po písomnej žiadosti vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov v určenej lehote,
- nepredložil po písomnej žiadosti doklady nahradené jednotným európskym dokumentom v určenej lehote,
- nenahradil inú osobu, prostredníctvom ktorej preukazuje splnenie podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia alebo technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, ktorá nespĺňa určené požiadavky, v určenej lehote inou osobou, ktorá spĺňa určené požiadavky,
- nenahradil subdodávateľa, ktorý nespĺňa požiadavky určené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, novým subdodávateľom, ktorý spĺňa určené požiadavky, v určenej lehote,

- narušenie hospodárskej súťaže, ktoré vyplynulo z prípravných trhových konzultácií alebo jeho predbežného zapojenia, nemožno odstrániť inými účinnými opatreniami ani po vyjadrení uchádzača alebo záujemcu.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ má zákonnú povinnosť bezodkladne po vylúčení uchádzača alebo záujemcu písomne informovať uchádzača alebo záujemcu o tom, že bol z procesu verejného obstarávania vylúčený s uvedením dôvodu, pre ktorý bol tento uchádzač alebo záujemca vylúčený. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ majú obdobnú informačnú povinnosť aj voči záujemcom, ktorí po uplatnení obmedzujúcich pravidiel nebudú vyzvaní na predloženie ponuky, na rokovanie alebo na dialóg. Aj keď zákon neupravuje rozsah a obsah odôvodnenia vylúčenia uchádzača alebo záujemcu, resp. nevyzvania záujemcu na predloženie ponuky, na rokovanie alebo na dialóg, v súlade s princípom transparentnosti musí byť takého odôvodnenie riadne a dostatočné, tzn. vylúčenému uchádzačovi alebo záujemcovi, resp. nevybranému záujemcovi musia byť uvedené dôvody, pre ktoré bol vylúčený, resp. nevyzvaný v porovnaní s vybranými záujemcami, ktorých verejný obstarávateľ vyzve na predloženie ponuky, na rokovanie alebo na dialóg. Bez riadneho a dostatočného odôvodnenia postupu verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa nemá uchádzač alebo záujemca možnosť zistiť príčinu konania verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa a súčasne nemá ako zhodnotiť svoje možnosti na zákonnú ochranu proti postupu verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa (námietky). Okrem odôvodnenia vylúčenia uchádzača alebo záujemcu, resp. nevyzvania záujemcu na predloženie ponuky, na rokovania alebo na dialóg sú verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinní v písomnom oznámení uviesť uchádzačovi alebo záujemcovi aj lehotu, v ktorej môžu byť podané námietky.

Zdokumentovanie procesu vyhodnotenia splnenia podmienok účasti

V súlade s princípom transparentnosti je subjekt uskutočňujúci verejné obstarávanie povinný preskúmateľným spôsobom zaznamenať proces vyhodnocovania splnenia podmienok účasti v zápisnici, ktorá musí obsahovať minimálne nasledovné informácie:

- zoznam všetkých uchádzačov alebo záujemcov,
- zoznam vybraných záujemcov a dôvody ich výberu v užšej súťaži, v rokovacom konaní
- so zverejnením, v súťažnom dialógu, v inovatívnom partnerstve, v koncesnom dialógu,
- zoznam vylúčených uchádzačov alebo záujemcov s uvedením dôvodu ich vylúčenia,
- zoznam záujemcov, ktorí nebudú vyzvaní na predloženie ponuky, na rokovanie alebo na dialóg s uvedením dôvodu.

Zákon (§ 24 ods. 2) ukladá verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi povinnosť vypracovať písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode, koncesii, súťaži návrhov a o každom zriadení DNS. Táto správa (okrem iného) obsahuje aj identifikáciu vybraných záujemcov a odôvodnenie ich výberu, identifikáciu vylúčených uchádzačov alebo záujemcov a odôvodnenie ich vylúčenia, zistený konflikt záujmov a následne prijaté opatrenia.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní bezodkladne po uzavretí zmluvy, koncesnej zmluvy, rámcovej dohody alebo bezodkladne po zrušení verejného obstarávania uverejniť v profile v členení podľa jednotlivých verejných obstarávaní o. i. aj zápisnicu z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti.

Vyhodnocovanie ponúk

Vyhodnocovanie ponúk komisiou je neverejné.

Ak ide o civilnú zákazku, komisia vyhodnotí ponuky z hľadiska splnenia požiadaviek verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa na predmet zákazky alebo koncesie a v prípade pochybností overí správnosť informácií a dôkazov, ktoré poskytl uchádzači.

Ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, komisia vyhodnotí ponuky aj z hľadiska požiadaviek na bezpečnosť a ochranu utajovaných skutočností a bezpečnosť dodávok.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyžadoval od uchádzačov zábezpeku, komisia posúdi jej zloženie.

V prípade ak komisia identifikuje nezrovnalosti alebo nejasnosti v informáciách alebo dôkazoch, ktoré uchádzač poskytol, písomne požiada o vysvetlenie ponuky a ak je to potrebné aj o predloženie dôkazov.

Vysvetlením ponuky však nemôže dôjsť k jej zmene. Za zmenu ponuky sa nepovažuje odstránenie zrejmych chýb v písaní a počítaní.

Ak sa pri určitej zákazke javí ponuka ako mimoriadne nízka vo vzťahu k tovaru, stavebným prácam alebo službe, komisia písomne požiada uchádzača o vysvetlenie týkajúce sa tej časti ponuky, ktoré sú pre jej cenu podstatné.

Vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky sa môže týkať najmä:

- hospodárnosti stavebných postupov, výrobných postupov alebo poskytovaných služieb,
- technického riešenia alebo osobitne výhodných podmienok, ktoré má uchádzač k dispozícii na plnenie predmetu zákazky,
- osobitosti tovaru, stavebných prác alebo služby navrhovanej uchádzačom,
- dodržiavania povinností v oblasti ochrany životného prostredia, sociálneho práva alebo pracovného práva podľa osobitných predpisov (napr. Zákonník práce, zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, Viedenský dohovor o ochrane ozónovej vrstvy, atď.), najmä s ohľadom na dodržiavanie minimálnych mzdových nárokov,
- dodržiavania povinností voči subdodávateľom,
- možnosti uchádzača získať štátnu pomoc.

Ak boli predložené najmenej tri ponuky od uchádzačov, ktorí spĺňajú podmienky účasti, tieto ponuky spĺňajú stanovené požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa na predmet zákazky, mimoriadne nízkou ponukou je vždy aj ponuka, ktorá obsahuje cenu plnenia najmenej o

- 15% nižšiu, ako je priemer cien plnenia podľa ostatných ponúk okrem ponuky s najnižšou cenou a
- 10% nižšiu, ako je cena plnenia podľa ponuky s druhou najnižšou cenou plnenia.

Komisia zohľadní vysvetlenie ponuky uchádzačom v súlade s požiadavkou na vysvetlenie nezrovnalostí alebo nejasností, ktoré komisia verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa identifikovala v informáciách alebo dôkazoch poskytnutých uchádzačom alebo zohľadní odôvodnenie mimoriadne nízkej ponuky uchádzačom, ktoré vychádza z predložených dôkazov.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vylúčia ponuku, ak

- uchádzač nezložil zábezpeku podľa určených podmienok,

- ponuka nespĺňa stanovené požiadavky na predmet zákazky alebo koncesie,
- uchádzač nedoručí písomné vysvetlenie ponuky na základe požiadavky na vysvetlenie nezrovnalostí alebo nejasností, ktoré komisia verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa identifikovala v informáciách alebo dôkazoch poskytnutých uchádzačom, do
 - 2 pracovných dní odo dňa odoslania žiadosti, ak komisia neurčila dlhšiu lehotu a komunikácia sa uskutočňuje elektronicky,
 - 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak komisia neurčila dlhšiu lehotu a komunikácia sa uskutočňuje inak (napr. listinne),
- uchádzačom predložené vysvetlenie ponuky nie je svojim obsahom v súlade s požiadavkou na vysvetlenie nezrovnalostí alebo nejasností, ktoré komisia verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa identifikovala v informáciách alebo dôkazoch poskytnutých uchádzačom,
- uchádzač nedoručí písomné odôvodnenie mimoriadne nízkej ponuky do 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak komisia neurčila dlhšiu lehotu,
- uchádzačom predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a dôkazy dostatočne neodôvodňujú nízku úroveň cien alebo nákladov najmä s ohľadom na skutočnosti (hospodárnosť stavebných postupov, výrobných postupov alebo poskytovaných služieb, technické riešenie alebo osobitne výhodné podmienky, ktoré má uchádzač k dispozícii na plnenie predmetu zákazky, atď.),
- uchádzač poskytol nepravdivé alebo skreslené informácie s podstatným vplyvom na vyhodnotenie ponúk,
- uchádzač sa pokúsil neoprávnene ovplyvniť postup verejného obstarávania,
- ak uchádzač odôvodňuje mimoriadne nízku ponuku získaním štátnej pomoci a nie je schopný v primeranej lehote určenej komisiou preukázať, že mu štátna pomoc bola poskytnutá v súlade s pravidlami vnútorného trhu EÚ.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní písomne oznámiť uchádzačovi vylúčenie s uvedením

- dôvodov vyplývajúcich najmä z nesúladu predloženej ponuky s technickými špecifikáciami, výkonnosťnými požiadavkami a funkčnými požiadavkami na predmet zákazky alebo koncesie určenými verejným obstarávateľom a obstarávateľom,
- dôvodov vyplývajúcich z nesúladu predloženej ponuky s požiadavkami na bezpečnosť a ochranu utajovaných skutočností alebo požiadavkami na bezpečnosť dodávok určenými verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti,
- lehoty, v ktorej môžu byť doručené námietky.

Komisia verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa vyhodnocuje len ponuky, ktoré neboli vylúčené, podľa kritérií určených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení o koncesii, v oznámení použitom ako výzva na súťaž, vo výzve na predkladanie ponúk alebo v súťažných podkladoch, pričom tieto kritériá nesmú byť diskriminačné a musia podporovať hospodársku súťaž.

O vyhodnotení ponúk komisia vyhotoví zápisnicu, ktorú podpisujú prítomní členovia komisie. Zápisnica obsahuje najmä

- zoznam členov komisie,

- zoznam všetkých uchádzačov, ktorí predložili ponuky,
- zoznam vylúčených uchádzačov s uvedením dôvodu ich vylúčenia,
- dôvody vylúčenia mimoriadne nízkych ponúk,
- poradie uchádzačov a identifikáciu úspešného uchádzača alebo úspešných uchádzačov s uvedením dôvodov úspešnosti ponuky alebo ponúk; podiel subdodávky, ak je známy, ak ide o verejnú súťaž, informácie o vyhodnotení splnenia podmienok účasti,
- dôvody, pre ktoré člen komisie odmietol podpísať zápisnicu alebo podpísal zápisnicu s výhradou.

Zápisnica o vyhodnotení ponúk sa odovzdá verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi. Zápisnicu o vyhodnotení ponúk je povinné uverejniť v profile bezodkladne po uzavretí zmluvy.

Členovia komisie nesmú poskytovať informácie o obsahu ponúk počas vyhodnocovania ponúk. Na člena komisie sa vzťahuje povinnosť (§ 22) zachovávať mlčanlivosť o informáciách označených ako dôverné, ktoré im uchádzač alebo záujemca poskytol; na tento účel uchádzač alebo záujemca označí, ktoré skutočnosti považuje za dôverné (výhradne obchodné tajomstvo, technické riešenia a predlohy, návody, výkresy, projektové dokumentácie, modely, spôsob výpočtu jednotkových cien a ak sa neuvádzajú jednotkové ceny, ale len cena, tak aj spôsob výpočtu ceny a vzory).

K vyhodnocovaniu ponúk pozri aj [výkladové stanovisko úradu č. 5/2016](#) z 15. apríla 2016 k vyhodnoteniu ponuky obsahujúcej viac návrhov na plnenie toho istého kritéria.

Elektronická aukcia

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ použije elektronickú aukciu, musí uviesť túto skutočnosť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v oznámení použitom ako výzva na súťaž a na elektronickú aukciu môže použiť len certifikovaný systém na uskutočnenie elektronickej aukcie. [Zoznam certifikovaných systémov](#) nájdete na webovom sídle úradu.

Pri použití elektronickej aukcie je otváranie ponúk neverejné, údaje z otvárania ponúk sa nezverejňujú a neposiela a uchádzačom ani zápisnica z otvárania ponúk.

Súťažné podklady obsahujú najmä

- a) prvky, ktorých hodnoty budú predmetom elektronickej aukcie, za predpokladu, že sú kvantifikovateľné a dajú sa vyjadriť v číslach alebo percentách (napr. celková cena zákazky),
- b) limity hodnôt, ktoré možno predložiť, vyplývajúce z technických požiadaviek týkajúcich sa predmetu zákazky,
- c) informácie, ktoré budú uchádzačom sprístupnené v priebehu elektronickej aukcie, a ak to prichádza do úvahy, aj uvedenie termínu ich sprístupnenia,
- d) príslušné informácie týkajúce sa priebehu elektronickej aukcie,
- e) podmienky, za ktorých uchádzači môžu predkladať ponuky, najmä minimálne rozdiely, ktoré sa budú pri predkladaní ponúk vyžadovať, ak to prichádza do úvahy (napr. minimálny rozdiel 100 eur),
- f) príslušné informácie týkajúce sa použitého elektronického zariadenia, podmienky a špecifikácie technického pripojenia.

Pred začatím elektronickej aukcie verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhodnotia ponuky podľa kritérií na vyhodnotenie ponúk a relatívnej váhy priradenej jednotlivým kritériám.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyzvú elektronickými prostriedkami súčasne všetkých uchádzačov, ktorí neboli vylúčení a ktorých ponuky spĺňajú určené požiadavky, na účasť v elektronickej aukcii.

Výzva na účasť v elektronickej aukcii obsahuje najmä

- a) všetky príslušné informácie týkajúce sa individuálneho pripojenia k používanému elektronickému zariadeniu,
- b) dátum a čas začatia elektronickej aukcie,
- c) spôsob skončenia elektronickej aukcie,
- d) vzorec na určenie automatizovaného prehodnotenia poradia na základe predložených nových cien alebo nových hodnôt podľa odseku 4 druhej vety, ktorý obsahuje relatívnu váhu jednotlivých kritérií určených na vyhodnotenie ponúk na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality alebo nákladov použitím prístupu nákladovej efektívnosti, ktoré boli uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch; na tento účel sa však prípadné rozpätie vopred zredukuje na určitú hodnotu,
- e) osobitný vzorec pre každé variantné riešenie, ak je povolené.

Elektronickú aukciu nemožno začať skôr ako dva pracovné dni odo dňa odoslania výzvy na účasť v elektronickej aukcii. Napríklad, ak verejný obstarávateľ odoslal výzvu na účasť v elektronickej aukcii v pondelok, podľa vyššie uvedeného je možné začať elektronickú aukciu najskeôr vo štvrtok.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí počas každej etapy elektronickej aukcie bezodkladne oznamovať všetkým uchádzačom dostatočné informácie, ktoré im umožňujú zistiť v každom okamihu ich relatívne umiestnenie. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže počas elektronickej aukcie zverejniť počet uchádzačov v určitej etape elektronickej aukcie, nesmie však uviesť ich totožnosť.

Elektronickú aukciu je možné ukončiť jedným alebo viacerými uvedenými spôsobmi:

- a) vo výzve na účasť v elektronickej aukcii sa vopred uvedie dátum a čas jej skončenia (napr. elektronická aukcia bude prebiehať od 09:00 hod. do 10:00 hod.),
- b) ak nedostanú žiadne ďalšie nové ceny alebo nové hodnoty, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa minimálnych rozdielov; v takomto prípade verejný obstarávateľ a obstarávateľ uvedú vo výzve na účasť v elektronickej aukcii lehotu od prijatia poslednej ponuky do skončenia elektronickej aukcie (napr. elektronická aukcia bude prebiehať od 09:00 hod. do 10:00 hod. s 2 minútovým časovým navýšením ukončenia),
- c) ak sa dokončil počet etáp v elektronickej aukcii, ktorý bol pevne určený vo výzve na účasť v elektronickej aukcii (napr. elektronická aukcia bude prebiehať v 3 etapách: prvá od 09:00 hod. do 09:15 hod., druhá od 09:15 hod. do 09:30 hod. a tretia od 09:30 hod. do 09:45 hod.).

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmú používať elektronickú aukciu spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, ani nesmú meniť predmet zákazky, ktorý bol definovaný v dokumentoch potrebných na vypracovanie ponuky a zároveň nie sú povinní použiť elektronickú aukciu, ak by sa aukcie zúčastnil len jeden uchádzač.

Informácia o výsledku vyhodnotenia ponúk

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní bezodkladne písomne oznámiť všetkým uchádzačom, ktorých ponuky sa vyhodnocovali, výsledok vyhodnotenia ponúk vrátane poradia a súčasne zverejniť aj v profile výsledok vyhodnotenia ponúk a poradie uchádzačov. Úspešnému uchádzačovi alebo uchádzačom oznámia, že jeho ponuku alebo ponuky prijímajú. Neúspešnému uchádzačovi oznámia, že neuspel, dôvody neprijatia jeho ponuky, identifikáciu úspešného uchádzača alebo uchádzačov, informáciu o charakteristikách a výhodách prijatej ponuky alebo ponúk a lehotu, v ktorej môže byť doručená námietka.

Ak po realizácii tohto úkonu nie sú podané námietky, ide v podstate o posledný procesný úkon verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa pred uzavretím zmluvy.

Uzavretie zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie uzavrieť zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu s uchádzačom alebo uchádzačmi, ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora a nie sú zapísaní v [registri partnerov verejného sektora](#), alebo ktorých subdodávateľia alebo subdodávateľia podľa osobitného predpisu, ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora a nie sú zapísaní v registri partnerov verejného sektora (§ 11 zákona o verejnom obstarávaní).

Zákaz sa nevzťahuje na rámcovú dohodu, ktorú uzatvárajú s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom výlučne dvaja alebo viacerí uchádzači, ktorí sú fyzickými osobami a ktorá sa týka poskytovania služieb.

Súlad uzavretej zmluvy so súťažnými podkladmi a s ponukou úspešného uchádzača

Zákon vyžaduje, aby zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva (ďalej v tejto časti označované len ako „zmluva“), uzavretá ako výsledok predchádzajúceho procesu verejného obstarávania, nebola v rozpore

- so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou (ďalej v tejto časti textu označované len ako „súťažné podklady“) a zároveň
- s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi (v závislosti od toho, s koľkými subjektmi sa zmluva uzatvára).

Účelom uvedeného je zabezpečiť, aby výsledkom verejného obstarávania bolo uzavretie takej zmluvy, ktorá nebude v rozpore s pôvodnými podmienkami zadávania zákazky uvedenými v súťažných podkladoch a s ponukou úspešného uchádzača alebo uchádzačov predloženou na základe takýchto podmienok zadávania zákazky. Uvedeným postupom sa zároveň zabezpečuje **uplatňovanie princípov verejného obstarávania** v rámci použitého postupu zadávania zákazky, keďže je zaručené, že zmluva bude uzavretá so subjektom vybraným za určitých jasne stanovených podmienok, ktoré sa nezmenia. Úprava takýchto podmienok pred uzatvorením zmluvy by totiž mohla mať za následok, že v procese verejného obstarávania za takýchto zmenených, resp. upravených podmienok mohol byť vybraný iný úspešný uchádzač.

Pri uzatváraní zmluvy by teda verejný obstarávateľ a obstarávateľ mali zapracovať do zmluvy všetko to, čo bolo predmetom zadávania zákazky, ako aj to, čo bolo výsledkom

daného verejného obstarávania v reakcii na zverejnené podmienky zadávania zákazky. v opačnom prípade hrozí porušenie pravidiel verejného obstarávania, ktoré by v kontexte naplnenia princípov verejného obstarávania mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania tak, ako je uvedené v predchádzajúcom odseku.

Možnosť úpravy zmluvných, resp. obchodných podmienok pred uzavretím zmluvy

Z uvedeného pohľadu je potrebné posúdiť aj možnosť úpravy zmluvných, resp. obchodných podmienok stanovených v súťažných podkladoch a prevzatých aj do ponuky úspešného uchádzača alebo uchádzačov pred uzavretím zmluvy. Uvedenú možnosť je potrebné veľmi starostlivo a zodpovedne posúdiť, a to najmä s ohľadom na potrebu dodržania princípov verejného obstarávania tak, ako je vyššie uvedené. V žiadnom prípade takouto úpravou **nemôže dôjsť k zmene, resp. úprave, ktorá by mohla mať vplyv na výber úspešného uchádzača**, napr.

- podmienky zadávania zákazky obsiahnuté v predmete zákazky (rozšírenie alebo zúženie predmetu zákazky – napr. rozšírenie predmetu zákazky/zmluvy o čistenie ďalších, nových ulíc, ktoré neboli predmetom zákazky zadávanej postupom verejného obstarávania, uzavretie zmluvy len na určité plnenie – napr. časť kanalizácie alebo nižší počet svetelných bodov v rámci osvetlenia mesta, na ktoré má verejný obstarávateľ prostriedky),
- podmienky zadávania zákazky obsiahnuté v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, resp. v súťažných podkladoch (napr. úprava lehoty dodania tovaru z 36 na 12 mesiacov, nadobudnutie účinnosti zmluvy o pol roka skôr oproti obchodným podmienkam v súťažných podkladoch),
- návrhy na plnenie kritérií (napr. zvýšenie jednotkových cien vysúťažených v elektronickej aukcii) a pod.

Z uvedeného vyplýva, že do úvahy by mohli prichádzať len také úpravy, resp. zmeny zmluvných, resp. obchodných podmienok, ktorými sa nemenia podstatným spôsobom pôvodné podmienky zadávania zákazky ani ponuka úspešného uchádzača a ktoré nemajú žiadnym spôsobom vplyv na výber úspešného uchádzača.

Príklad:

Verejný obstarávateľ pred podpisom zmluvy s úspešným uchádzačom zosúladí rôzne použité terminologické pomenovania „predávajúci, kupujúci, dodávateľ, objednávateľ, obstarávateľ“ na „predávajúci a kupujúci“, ktoré nemajú žiadny vplyv na podmienky zadávania zákazky, ani na ponuku úspešného uchádzača z vecného/obsahového hľadiska.

Možnosť zmeny subjektov pred uzavretím zmluvy

V súvislosti s možnosťou zmeny v postavení jednotlivých strán/subjektov zmluvy – úspešného uchádzača alebo uchádzačov, resp. verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, je potrebné poukázať na to, že takáto zmena **nie je v zásade možná**, keďže zákon predpokladá uzavretie zmluvy medzi subjektmi zúčastnenými v procese verejného obstarávania. Je to najmä z dôvodu, aby nedochádzalo k obchádzaniu zákona, keď by napríklad zmenou v postavení úspešného uchádzača (zmluvu by mala realizovať iná spoločnosť, ako tá, ktorá bola úspešná v procese verejného obstarávania) mohlo dochádzať k obchádzaniu povinnosti uchádzača splniť podmienky účasti, resp. iné požiadavky vyžadované verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, tzn. úspešným by sa mohol stať niekto, kto nepreukázal, že je schopný plniť predmet zákazky/zmluvy, čo by bolo jednoznačne porušením princípov verejného obstarávania, najmä princípu nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania vo vzťahu

k tým uchádzačom/spoločnostiam, ktorí sa verejného obstarávania zúčastnili a museli preukázať, že stanovené požiadavky spĺňajú.

Jedinou **výnimkou** je situácia vyplývajúca z judikatúry Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudok C-454/06 Pressetext), keď k takejto zmene v postavení subjektu môže dôjsť tzv. vnútornou reorganizáciou spoločnosti, napríklad splynutím, zlúčením, rozdelením spoločnosti a pod. Zároveň aj v tomto prípade platí, že je potrebné zodpovedne preskúmať, či takáto zmena nebude mať za následok potrebu podstatnej úpravy zmluvných, resp. obchodných podmienok, ako aj to, či takýto „nový“, resp. nastupujúci subjekt spĺňa všetky podmienky účasti, resp. požiadavky vyžadované verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom.

Príklad:

Úspešný uchádzač v procese vyhodnotenia súťaže pred podpisom zmluvy vykonal vnútornú reorganizáciu z fyzickej osoby (živnostníka) na právnickú osobu s tým, že všetky práva a povinnosti pôvodnej fyzickej osoby prevzala nástupnícka právnická osoba a pôvodné zmluvné, resp. obchodné podmienky sa nemenia.

Časový aspekt uzatvárania zmluvy

Zákon v súčasnosti nestanovuje, že zmluva musí byť uzavretá v lehote viazanosti ponúk. K vypusteniu takejto povinnosti, ktorú upravoval predchádzajúci zákon, došlo najmä z dôvodu, že jej nesplnenie nemalo spravidla žiadny následok, keďže zákon neupravoval žiadne sankcie, napríklad pokuty, ak zmluva bola uzavretá po uplynutí lehoty viazanosti ponúk. Uvedené však neznamena, že určovanie **lehoty viazanosti ponúk** podľa zákona už nemá žiadny význam. Význam lehoty viazanosti ponúk naďalej spočíva v jasnom stanovení, ohraničení obdobia, počas ktorého sú uchádzači svojou ponukou viazaní pod hrozbou prepadnutia zábezpeky (vyžadovanie zábezpeky je právom verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, nie jeho povinnosťou). Po uplynutí tejto lehoty viazanosti ponúk je stále možné pristúpiť k uzavretiu zmluvy s úspešným uchádzačom, pokiaľ tento, napriek tomu, že už nie je svojou ponukou viazaný, s tým prejaví súhlas.

V súvislosti s možnosťou uzavretia zmluvy po uplynutí lehoty viazanosti ponúk, resp. v predĺženej lehote viazanosti ponúk je potrebné upozorniť na **potrebu zodpovedného posúdenia časového odstupu od ukončenia procesu vyhodnotenia ponúk a určenia úspešného uchádzača** a jeho vplyv na podmienky zadávania zákazky a/alebo na ponuku úspešného uchádzača. Ak v dôsledku tohto časového odstupu dôjde k podstatnej zmene podmienok zadávania zákazky (napr. vynútenie si zmeny opisu predmetu zákazky v dôsledku prijatia nového zákona o odpadoch upravujúceho novým spôsobom nakladanie s triedeným odpadom a v nadväznosti na to nový tok financií) alebo ponuky úspešného uchádzača (napr. potreba aktualizovania jeho cenovej ponuky v dôsledku vývoja cien komodít na príslušnom trhu v prípade, že úspešný uchádzač nedokáže dodať predmet zákazky/zmluvy za ceny ponúknuté v jeho ponuke), je potrebné zvážiť, či nie je dôvodné zrealizovať nové verejné obstarávanie.

Odkladné lehoty na uzavretie zmluvy

Odkladné lehoty vyplývajú z **revíziej smernice 89/665/EHS** o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác v znení smernice 2007/66/ES (konkrétne z čl. 2a). Odkladné lehoty v tejto smernici boli stanovené ako minimálne lehoty v rámci jednotlivých členských štátov EÚ za účelom odkladu uzavretia zmluvy. **Cieľom** týchto lehôt

je automatické pozastavenie procesu verejného obstarávania s cieľom umožniť dotknutým uchádzačom uplatniť revízne postupy a preskúmať správnosť rozhodnutia verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa o zadaní zákazky oznámeného prostredníctvom informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk. Význam odkladných lehôt spočíva teda v možnosti uplatnenia revíznych postupov, ktorými sa dotknutí uchádzači môžu domáhať efektívneho preskúmania výsledku vyhodnotenia verejného obstarávania a určenia úspešného uchádzača pred uzavretím zmluvy.

Novelou zákona účinnou od 1.1. 2019 došlo k prispôsobeniu odkladných lehôt vyššie uvedeným smernicami, v rámci čoho došlo pri využití prostriedkov elektronickej komunikácie k skráteniu odkladnej lehoty pre uzavretie zmluvy na 10 dní.

Keďže význam odkladných lehôt spočíva v možnosti uplatnenia revíznych postupov, ustanovenie § 56 zákona upravujúce tieto lehoty v odsekoch 2 až 7 sa uplatňuje (v nadväznosti aj na § 170 ods. 7 zákona) pri zadávaní tých zákaziek, pri ktorých je uplatnenie revíznych postupov možné, tzn. **pri zadávaní nadlimitných zákaziek** a na základe § 113 ods. 1 zákona **aj na zadávanie podlimitných zákaziek bez využitia elektronickeho trhu**.

Jednotlivé odkladné lehoty, stanovené v § 56 ods. 2 až 7 zákona, sú určené v závislosti

- A) **od odoslania informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk** a ďalej
- B) **od toho, či v konkrétnom verejnom obstarávaní boli alebo neboli uplatnené revízne postupy:**
 1. žiadosť o nápravu,
 2. námietky,
 3. odvolanie.

Odkladné lehoty je možné vysvetliť nasledovne:

Ad A) odoslanie informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk:

odoslanie informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk podľa § 55 ods. 2 zákona

v prípade použitia prostriedkov elektronickej komunikácie najskôr 11. deň od odoslania tejto informácie – možnosť uzavrieť zmluvu

v ostatných prípadoch najskôr 16. deň od odoslania tejto informácie – možnosť uzavrieť zmluvu

Pozor! Len v prípade, ak počas tejto 10/15-dňovej lehoty **nebola doručená žiadna žiadosť o nápravu, námietky alebo ak žiadosť o nápravu bola doručená po lehote**. V prípade, ak v tejto lehote bola doručená žiadosť o nápravu v lehote alebo boli doručené námietky, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemôže pristúpiť k uzavretiu zmluvy.

Pozor!! Je potrebné rozlišovať medzi 15/10 dňovou odkladnou lehotou a 16-tým/11-tým dňom, kedy vzniká verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi možnosť najskôr uzavrieť zmluvu. Lehota sa v súlade s pravidlami počítania času (§ 21 ods. 1

zákona) **začína počítat' od nasledujúceho dňa od odoslania informácie** o výsledku vyhodnotenia ponúk, pričom zmluvu je možné uzatvoriť najskôr až nasledujúci pracovný deň po uplynutí lehoty (štandardne 16/11 deň).

Príklad:

Verejný obstarávateľ odoslal informáciu o výsledku vyhodnotenia ponúk 3. 2. 2020. Správne k uzavretiu zmluvy môže dôjsť najskôr 19. 2. 2020. V prípade použitia elektronických prostriedkov 14. 2. 2020,

Výnimka: Táto odkladná lehota sa neuplatní v **prípade priameho rokovacieho konania, v ktorom možno vyzvať na rokovanie jedného záujemcu, a tiež v prípade uzavretia zmluvy na základe rámcovej dohody uzavretej s jedným hospodárskym subjektom.** Uvedená výnimka pri týchto zákazkách je odôvodnená skutočnosťou, že v ich prípade sa zúčastnil súťaže len jeden subjekt, s ktorým má byť následne uzavretá zmluva, nie je dôvodné očakávať uplatnenie revízných postupov. Odkladné lehoty majú totiž význam najmä pre ostatných uchádzačov v súťaži, ktorí sa nestali úspešnými, aby mohli uplatniť revízne postupy a domáhať sa preskúmania správnosti vyhodnotenia ponúk.

Novelou zákona účinnou od 1. 1. 2019 sa v nadväznosti na reglementáciu revízných smerníc rozšíril katalóg výnimiek z uplatňovania odkladných lehôt, a to ak ide o uzavretie zmluvy s verejným obstarávateľom na základe rámcovej dohody uzavretej s viacerými subjektmi a taktiež ak ide o uzavretie zmluvy v rámci DNS. Cieľ danej úpravy spočíva v zosúladení odkladných lehôt pre uzavretie zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy a výnimiek z ich uplatňovania s úpravou revízných smerníc.

V prípade uvedených zákaziek teda verejný obstarávateľ a obstarávateľ nie sú povinní čakať s uzavretím zmluvy na 11/16. deň od odoslania informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk, ale môžu pristúpiť k uzavretiu zmluvy okamžite po vyhodnotení ponúk a určení úspešného uchádzača.

Ad B.1) uplatnenie žiadosti o nápravu v lehote:

V prípade, **ak v priebehu tejto 10/15-dňovej lehoty bola doručená** verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi **žiadosť o nápravu v lehote** (podľa § 164 ods. 5a 6 zákona), následné určenie odkladnej lehoty závisí od spôsobu jej vybavenia verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, pričom do úvahy prichádzajú **tieto možnosti**:

1. verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ **vyhoví žiadosti o nápravu**, pričom v tomto prípade v súlade s § 165 ods. 3 písm. a) zákona doručí oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu žiadateľovi a všetkým známym uchádzačom, záujemcom alebo účastníkom s odôvodnením a uvedením spôsobu a **lehoty na vykonanie nápravy** (napr. lehoty, dokedy verejný obstarávateľ uskutoční doplnenie súťažných podkladov),
2. verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ **zamietne žiadosť o nápravu** alebo
3. verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ **sa podanou žiadosťou vôbec nezaobrá, nevybaví ju, príp. ju vybaví po lehote** podľa § 165 ods. 3 zákona (podľa tejto lehoty musí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ doručiť výsledok vybavenia žiadosti o nápravu do 7 dní, od kedy mu bola doručená úplná žiadosť o nápravu, žiadateľovi, príp. všetkým známym uchádzačom, záujemcom alebo účastníkom) a neboli doručené námietky podľa § 170 ods. 4 zákona.

V prípade možnosti uvedenej **pod bodom 1** platí:

uplynutie lehoty na vykonanie nápravy uvedenej v oznámení o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu

najskôr 11. deň od uplynutia tejto lehoty – možnosť uzavrieť zmluvu

Pozor! Len v prípade, ak počas tejto 11-dňovej lehoty **neboli doručené námietky**. V prípade, ak v tejto lehote boli doručené námietky, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemôže pristúpiť k uzavretiu zmluvy v tejto lehote.

V prípade možnosti uvedenej **pod bodom 2** platí:

odoslanie oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu

možnosť uzavrieť zmluvu

najskôr 11. deň od odoslania tohto oznámenia; ak nebola použitá elektronická komunikácia podľa § 20 zákona najskôr 16. deň od odoslania tohto oznámenia

Pozor! Len v prípade, ak počas tejto 11, resp. 16.-dňovej lehoty **neboli doručené námietky**. V prípade, ak v tejto lehote boli doručené námietky, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemôže pristúpiť k uzavretiu zmluvy v tejto lehote.

V prípade možnosti uvedenej **pod bodom 3** platí:

márne uplynutie lehoty na vybavenie žiadosti o nápravu, t. j. nedoručenie výsledku vybavenia žiadosti o nápravu do 7 dní od doručenia úplnej žiadosti o nápravu žiadateľovi, príp. známym uchádzačom, záujemcom alebo účastníkom

najskôr 11. deň od uplynutia tejto lehoty – možnosť uzavrieť zmluvu

Pozor! Len v prípade, ak počas tejto 11-dňovej lehoty **neboli doručené námietky**. V prípade, ak v tejto lehote boli doručené námietky, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemôže pristúpiť k uzavretiu zmluvy v tejto lehote.

Príklad:

Záujemca doručí žiadosť o nápravu verejnému obstarávateľovi 3. 2. 2020. Verejný obstarávateľ doručí záujemcovi oznámenie o zamietnutí tejto žiadosti o nápravu 14. 2. 2020. Z uvedeného vyplýva, že verejný obstarávateľ nedoručil výsledok vybavenia žiadosti o nápravu žiadateľovi v lehote, ktorá v tomto prípade márne uplynula 10. 2. 2020. V tomto prípade môže verejný obstarávateľ uzavrieť zmluvu 26. 2. 2020, samozrejme len v prípade, ak do tohto dátumu neboli doručené námietky.

Ad B.2) doručenie námietok:

V prípade, **ak boli doručené námietky včas**, možnosti, kedy verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže uzavrieť zmluvu, závisia od výsledku konania o týchto námietkach, t. j. či

1. sa konanie o týchto námietkach zastavilo alebo nie, teda
2. sa námietky rozhodli meritorne/vecne.

V prípade možnosti uvedenej **pod bodom 1**, ak došlo k:

zastaveniu konania o námietkach podľa § 174 ods. 1 zákona

najskôr dňom doručenia tohto rozhodnutia – možnosť uzavrieť zmluvu

V prípade možnosti uvedenej **pod bodom 2**, ak nedošlo k zastaveniu konania o námietkach, t. j. v prípade, **ak úrad rozhodol meritorne o podaných námietkach**, tzn. iným spôsobom ako zastavením konania o námietkach (podľa § 175 ods. 1 až 3 zákona prichádza do úvahy nariadenie odstránenia protiprávneho stavu, nariadenie zrušenia použitého postupu zadávania zákazky alebo koncesie, príp. ich časti alebo súťaže návrhov)

meritorne rozhodnutie o námietkach podľa § 175 ods. 1, 2 alebo 3 zákona

najskôr dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia úradu o námietkach – možnosť uzavrieť zmluvu

Pozor! Meritorne rozhodnutie o námietkach v tomto prípade nadobúda právoplatnosť márnym uplynutím posledného dňa lehoty na doručenie odvolania.

Pozor!! Uvedené platí len v prípade, ak žiadna oprávnená osoba nedoručila odvolanie proti tomuto rozhodnutiu o námietkach v zákonnej 10-dňovej lehote.

Príklad:

Úrad vydal rozhodnutie podľa § 175 ods. 3 zákona, ktorým zamietol námietky navrhovateľa, 18. 2. 2020. Toto rozhodnutie bolo navrhovateľovi a kontrolovanému doručené 19. 2. 2020. Lehota na doručenie odvolania proti tomuto rozhodnutiu je v súlade s pravidlami počítania času (§ 21 ods. 1 zákona) najneskôr do 2. 3. 2020. Keďže v tejto lehote navrhovateľ

ani kontrolovaný nedoručili úradu odvolanie, rozhodnutie o námietkach nadobúda právoplatnosť týmto dňom, t. j. 2. 3. 2020.

Ad B.3) doručenie odvolania:

V prípade, ak niektorá z oprávnených osôb na podanie odvolania doručila úradu odvolanie proti meritórnemu rozhodnutiu o námietkach,

rozhodnutie Rady úradu o odvolaní

**najskôr dňom doručenia rozhodnutia Rady úradu o odvolaní
– možnosť uzavrieť zmluvu**

Pozor! Stanovením odkladných lehôt v prípade, ak boli doručené námietky a prípadne aj odvolanie, nie sú dotknuté predchádzajúce ustanovenia upravujúce odkladné lehoty pri odoslaní informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk a prípadne pri uplatnení včasnej žiadosti o nápravu. Z uvedeného vyplýva, že v **prípade podania iných/d'alších revízných postupov** (včasnej žiadosti o nápravu) iným/inými záujemcom/záujemcami, **je potrebné znovu uplatniť vyššie vysvetlené odkladné lehoty** vzťahujúce sa na tieto revízne postupy.

Osobitná odkladná lehota pri Oznámení o dobrovoľnej transparentnosti ex ante

Z uvedených pravidiel určovania odkladných lehôt platí výnimka v **prípade uverejnenia oznámenia o zámere uzavrieť zmluvu** (oznámenie o dobrovoľnej transparentnosti ex ante) v európskom vestníku a vestníku podľa § 26 ods. 7 zákona, v prípade ktorého verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže uzavrieť zmluvu **najskôr 11. deň odo dňa uverejnenia tohto oznámenia**. Uverejniť predmetné oznámenie môžu verejný obstarávateľ a obstarávateľ v prípade, ak sa domnievajú, že nie je potrebné uverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž vo vestníku a v európskom vestníku, napríklad pri použití výnimky z aplikácie zákona alebo priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ majú však povinnosť poslať na uverejnenie v európskom vestníku a vestníku oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu pri použití priameho rokovacieho konania z iného dôvodu ako je mimoriadna udalosť (v prípade mimoriadnej udalosti sa posielajú samostatný formulár iba na ÚVO). Uverejnenie oznámenia podľa § 26 ods. 7 zákona v tomto prípade pre verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa znamená, že môže uzavrieť zmluvu 11. deň odo dňa uverejnenia tohto oznámenia, keďže umožnil v rámci tejto lehoty uplatniť revízne postupy tým hospodárskym subjektom, ktoré sa môžu cítiť byť dotknutí použitím postupu bez zverejnenia „riadneho“ oznámenia vo vestníku a v európskom vestníku.

Sankcie

V prípade odkladných lehôt na uzavretie zmluvy je dôležité upozorniť aj na následky, ak ich verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nedodrží. V prvom rade je možné poukázať na správny delikt podľa § 182 ods. 2 písm. q) zákona, za ktorý je možné uložiť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pokutu od 500 eur do 30 000 eur.

Ďalej je potrebné upozorniť na povinnosť súdu (na návrh oprávnenej osoby) rozhodnúť o neplatnosti zmluvy, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nedodrжал tieto odkladné lehoty, pričom zároveň tým oprávnenej osobe zmaril použitie revízných postupov alebo zmaril účinnú nápravu prostredníctvom použitia revízných postupov pred uzavretím zmluvy a porušil zákon spôsobom, ktorým ovplyvnil možnosť oprávnenej osoby získať zákazku [§ 181 ods. 5 písm. b) zákona]. Uvedené platí v prípade, ak oprávnená osoba uplatní návrh na určenie neplatnosti zmluvy na súde.

Poskytnutie riadnej súčinnosti pred uzavretím zmluvy

Zákon v § 56 ods. 8 stanovuje, že úspešný uchádzač alebo uchádzači sú povinní poskytnúť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi riadnu súčinnosť pred uzavretím zmluvy (ďalej v texte len „poskytnutie súčinnosti“) tak, aby zmluva mohla byť uzavretá do **10 pracovných dní** odo dňa uplynutia odkladnej lehoty vysvetlenej vyššie. V tejto súvislosti je možné poukázať na to, že došlo k skráteniu tejto lehoty oproti predchádzajúcemu zákonu č. 25/2006 Z. z., v ktorom bola táto lehota stanovená na 30 dní. Uvedené však nebráni tomu, aby si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ stanovil aj lehotu dlhšiu ako 10 pracovných dní, pričom podľa § 56 ods. 15 zákona je tak povinný urobiť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v oznámení o koncesii.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že zákon výslovne nestanovuje, čo je potrebné rozumieť pod poskytnutím súčinnosti. Pri výklade tohto pojmu potrebné vychádzať **z jeho účelu**, ktorým je zabezpečenie možnosti uzatvoriť zmluvu s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi, t. j. aby neposkytnutie súčinnosti z ich strany nezmarilo účel verejného obstarávania. Zavedenie tohto inštitútu vyplynulo z praxe, keď dochádzalo k situáciám, že úspešný uchádzač nepristúpil k uzavretiu zmluvy, čo spôsobovalo verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi značné problémy. Z uvedeného dôvodu zákon výslovne stanovil v § 56 ods. 9 až 11, že v takomto prípade

- ak úspešný uchádzač alebo uchádzači, ktorí sa umiestnili na 1. mieste v poradí, odmietnu uzavrieť zmluvu alebo neposkytnú súčinnosť na to, aby zmluva mohla byť uzavretá do 10 pracovných dní od uplynutia odkladnej lehoty, verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu pristúpiť k uzavretiu zmluvy **s uchádzačom alebo uchádzačmi, ktorí sa umiestnili ako 2. v poradí**, ďalej
- ak aj títo odmietnu uzavrieť zmluvu alebo neposkytnú súčinnosť tak, aby zmluva mohla byť uzavretá do 10 pracovných dní, od kedy boli na to vyzvaní, verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu pristúpiť k uzavretiu zmluvy **s uchádzačom alebo uchádzačmi, ktorí sa umiestnili ako 3. v poradí**.

Z uvedeného je zrejmé, že účelom poskytnutia súčinnosti je zabezpečiť, aby nedochádzalo k problémom, keď úspešný uchádzač alebo uchádzači neposkytnú súčinnosť, čím by bolo zmarené uzavretie zmluvy a naplnenie potreby realizovanej verejným obstarávaním. Riešením je teda umožnenie, aby verejný obstarávateľ a obstarávateľ mohli uzavrieť zmluvu s uchádzačom alebo uchádzačmi na 2. mieste poradí, eventuálne na 3. mieste v poradí.

Z hľadiska tohto účelu je potrebné vnímať aj poskytnutie súčinnosti ako vyvinutie aktivity na uzavretie zmluvy, príspevok alebo podieľanie sa na jej uzavretí, napríklad predložením verejným obstarávateľom vyžadovaných 5 rovnopisov zmluvy alebo doplnením subdodávateľov do zmluvy. Neposkytnutie súčinnosti v stanovenej lehote 10 pracovných dní (ak nebola stanovená dlhšia lehota) bez žiadneho, resp. riadneho a opodstatneného dôvodu

zakladá právo verejného obstarávateľa a obstarávateľa uzavrieť zmluvu s uchádzačom alebo uchádzačmi umiestnenými na 2. mieste v poradí, eventuálne následne na 3. mieste v poradí.

Zákon pripúšťa možnosť, aby si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ na účely zabezpečenia riadneho plnenia zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody vyžiadal v rámci poskytnutia súčinnosti na uzatvorenie zmluvy **preukázanie alebo splnenie osobitných zmluvných podmienok** v súlade s § 42 ods. 12 zákona (napr. ak ide o zahrnutie sociálnych, environmentálnych, ekonomických alebo inovačných hľadísk). Lehota stanovená na poskytnutie súčinnosti musí byť primeraná.

V prípade neposkytnutia súčinnosti pri preukazovaní, resp. splnení osobitných zmluvných podmienok platí za účelom zabezpečenia uzatvorenia zmluvy, koncesnej zmluvy a rámcovej dohody rovnako vyššie popísaný princíp posúvania poradia. V prípade neposkytnutia súčinnosti víťazným uchádzačom v stanovenej lehote, verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní mu bezodkladne oznámiť, že s ním nebude uzatvorená zmluva, koncesná zmluva alebo rámcová dohoda s uvedením dôvodu. V prípade, ak neboli podané námietky podľa § 170 ods. 4 zákona, môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ uzavrieť zmluvu s uchádzačom, ktorý sa umiestnil ako druhý v poradí, najskôr 11. deň od odoslania oznámenia o neuzatvorení zmluvy v prípade použitia prostriedkov elektronickej komunikácie a najskôr 16. deň pri listinnej forme komunikácie. V prípade, ak ani uchádzač, ktorý sa umiestnil ako druhý v poradí, neposkytne v stanovenej lehote súčinnosť verejný obstarávateľ a obstarávateľ postupuje rovnakým princípom vo vzťahu k tretiemu uchádzačovi.

Osobitná situácia môže nastať v prípade, ak sa verejný obstarávateľ a obstarávateľ rozhodol vyhodnocovať prvých troch/prvého uchádzačov/uchádzača a tí prestanú mať záujem o uzatvorenie zmluvy. V dôsledku takejto situácie by verejný obstarávateľ nemohol uzavrieť zmluvu so žiadnym z týchto uchádzačov. Úrad vo svojich metodických usmerneniach vyjadril názor, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ by v opisovanej situácii mal zvážiť, či nie je naplnený niektorý z dôvodov na zrušenie verejného obstarávania podľa § 57 zákona, alebo či je v danom prípade porovnateľnejšie a hospodárnejšie pokračovať ďalej v procese verejného obstarávania s uchádzačmi, ktorí sa v rámci vyhodnocovania umiestnili na ďalších priečkach v poradí, tzn. mieste 4 až n. Obdobný prístup je možné aplikovať aj v prípade, ak verejný obstarávateľ vyhodnocoval len prvého uchádzača v poradí. *K danej otázke vydal úrad napr. metodické usmernenie č. 14032-5000/2019, 15973-5000/2019.*

Zrušenie verejného obstarávania

Zrušenie verejného obstarávania upravuje § 57 zákona. Zákon pritom upravuje pravidlá zrušenia použitého verejného obstarávania, v rámci ktorých sú upravené obligatórne a fakultatívne dôvody zrušenia, pričom myslí aj na eventualitu zrušenia časti postupu zadávania zákazky, ak je zákazka v rámci jedného postupu zadávania rozdelená na časti.

Povinné dôvody

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ **zrušia** verejné obstarávanie alebo jeho časť, ak nastane niektorá z nasledujúcich skutočností:

- ani jeden uchádzač alebo záujemca nesplnil podmienky účasti vo verejnom obstarávaní a uchádzač alebo záujemca neuplatnil námietky v lehote podľa zákona,
- nedostal ani jednu ponuku,
- ani jedna z predložených ponúk nezodpovedá požiadavkám určeným podľa § 42 zákona (požiadavky na predmet zákazky ako napríklad výkonnostné a funkčné požiadavky, ktoré môžu zahŕňať environmentálne charakteristiky, technické požiadavky) alebo podľa § 45

- zákona (energetické a environmentálne vplyvy prevádzky motorových vozidiel počas ich životnosti) a uchádzač nepodal námietky v lehote podľa zákona,
- d) jeho zrušenie nariadi úrad.

Fakultatívne dôvody

- a) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ **môžu zrušiť** verejné obstarávanie alebo jeho časť aj vtedy,
- b) ak sa zmenili okolnosti, za ktorých sa vyhlásilo verejné obstarávanie,
- c) ak sa v priebehu postupu verejného obstarávania sa vyskytli dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemožno od verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa požadovať, aby vo verejnom obstarávaní pokračovali, najmä ak sa zistilo porušenie tohto zákona, ktoré má alebo by mohlo mať zásadný vplyv na výsledok verejného obstarávania,
- d) ak nebolo predložených viac ako dve ponuky,
- e) ak navrhované ceny v predložených ponukách sú vyššie ako predpokladaná hodnota.

V súlade s princípom transparentnosti sa vyžaduje, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vedel preukázať, že právne relevantný dôvod na zrušenie verejného obstarávania skutočne aj nastal. Za zmenu okolností, za ktorých sa vyhlásilo verejné obstarávanie, pritom nie je možné považovať predpokladaný budúci stav. Uvedená zmena okolností musí reálne v danom postupe nastať a vyvolať účinky, ktoré majú za následok nutnosť zrušenia postupu verejného obstarávania, resp. nemožnosť ďalšieho pokračovania v danom postupe verejného obstarávania. Aj zrušenie verejného obstarávania môže podliehať výkonu dohľadu nad dodržiavaním zákona o verejnom obstarávaní (je napríklad možné voči tomu uplatniť aj námietky).

Pokiaľ sa verejný obstarávateľ a obstarávateľ rozhodol nezrušiť verejné obstarávanie, v ktorom bola predložená 1 ponuka, je povinný odôvodnenie svojho rozhodnutia zverejniť v profile.

Zákon v § 24 ods. 2 ukladá verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vypracovať písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode, koncesii, súťaži návrhov a o každom zriadení DNS. Táto správa obsahuje, okrem iného, aj dôvody zrušenia použitého postupu zadávania zákazky, koncesie, súťaže návrhov alebo dôvody nezriadenia DNS.

Výkladové stanovisko a všeobecné metodické usmernenie

Medzi dokumenty, ktoré sa podporne zaoberajú problematikou (ne)zrušenia verejného obstarávania, patria:

- a) Výkladové stanovisko úradu č. 4/2016 k povinnosti verejného obstarávateľa odôvodniť nezrušenie použitého postupu zadávania podlimitnej zákazky bez využitia elektronického trhu, ak bola predložená len jedna ponuka.
- b) Všeobecné metodické usmernenie č. 3/2018 k zrušeniu verejného obstarávania v prípade nedostatku finančných prostriedkov v rozpočte a riešenie situácie nedostatku finančných prostriedkov po uzatvorení zmluvy.

Oznamovacie povinnosti po ukončení verejného obstarávania

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia majú povinnosť v lehote do 30 dní odo dňa uzavretia zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy zaslať oznámenie o výsledku verejného na uverejnenie.

V súvislosti so zrušením verejného obstarávania vyplývajú pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa nasledovné bezodkladné povinnosti:

- a) upovedomiť všetkých uchádzačov alebo záujemcov o zrušení použitého postupu zadávania zákazky, koncesie alebo jeho časti s uvedením dôvodu a oznámiť postup, ktorý použijú pri zadávaní zákazky na pôvodný predmet zákazky alebo pôvodný predmet koncesie,
- b) zaslať na uverejnenie oznámenie o výsledku verejného obstarávania a uviesť v ňom, či zadávanie zákazky alebo zadávanie koncesie bude predmetom opätovného uverejnenia.

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia nemajú povinnosť posielat' publikačnému úradu oznámenia o výsledku verejného obstarávania pri zmluvách uzavretých na základe rámcovej dohody za každú zmluvu zvlášť. Z dôvodu hospodárnosti a zamedzenia neprimeranej administratívnej záťaže si môžu splniť túto informačnú povinnosť prostredníctvom súhrnného prehľadu zasielaného za každý kalendárny štvrtrok, a to vždy do 30 dní po jeho skončení. Rovnako to potom platí aj pre zákazky zadávané v rámci DNS.

Postupy zadávania zákaziek verejným obstarávateľom

Verejná súťaž

Zákon definuje v § 29 verejnú súťaž ako jeden z postupov pri verejnom obstarávaní nadlimitných zákaziek. Verejná súťaž je najbežnejším a najpoužívanejším postupom verejného obstarávania pri nadlimitných zákazkách.

Verejná súťaž sa vyhlasuje zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, dátum zverejnenia tohto oznámenia je teda považovaný aj za dátum začatia daného procesu verejného obstarávania (§ 65 ods. 2 zákona).

Verejný obstarávateľ má možnosť oznámiť svoj zámer uskutočniť verejné obstarávanie, a to uverejnením predbežného oznámenia (teda ešte pred samotným vyhlásením verejného obstarávania). Toto oznámenie je dobrovoľné, jeho uverejnením nezačína proces verejného obstarávania. Uverejnenie predbežného oznámenia však môže mať vplyv na niektoré lehoty používané v procese verejného obstarávania (§ 65 ods. 1 zákona).

Verejná súťaž sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, čo znamená, že verejný obstarávateľ nemá zákonnú možnosť regulovať počet uchádzačov, ktorí predkladajú ponuky (§ 66 ods. 1 zákona).

Uchádzači k ponuke predkladajú aj doklady, ktoré verejný obstarávateľ požadoval na preukázanie splnenia podmienok účasti. Tieto doklady sú povinnou súčasťou ponuky každého uchádzača (§ 66 ods. 1 zákona). V zmysle § 39 zákona ich môžu nahradiť aj jednotným európskym dokumentom.

Zákon pri použití postupu verejnej súťaže ustanovuje minimálne lehoty na predkladanie ponúk, najmä v závislosti od určeného spôsobu poskytovania súťažných podkladov, požiadavky na formu predkladania ponúk, pričom verejný obstarávateľ má možnosť túto lehotu predĺžiť.

Za predpokladu, že verejný obstarávateľ uverejňuje dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky a na preukázanie podmienok účasti v profile (resp. na inej internetovej adrese s priamym odkazom na túto internetovú adresu v profile) a poskytuje k nim neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov (§ 43 ods. 1, § 64 ods. 4 zákona), zákonné minimálne lehoty na predkladanie ponúk sú:

- najmenej 30 dní, ak verejný obstarávateľ požaduje predložiť ponuky elektronickými prostriedkami (§ 66 ods. 3 zákona),
- najmenej 35 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu [§ 66 ods. 2 písm. a) zákona],
- najmenej 15 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu v prípade, ak bolo uverejnené predbežné oznámenie [§ 66 ods. 2 písm. b) zákona],
- najmenej 15 dní, ak ide o naliehavú situáciu, ktorú je verejný obstarávateľ povinný odôvodniť (§ 66 ods. 4 zákona).

Ak verejný obstarávateľ neposkytuje neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov k dokumentom potrebným na vypracovanie ponuky a na preukázanie splnenia podmienok účasti – teda ich poskytuje v listinnej podobe, tak zákon ustanovuje minimálne lehoty na predkladanie ponúk nasledovne:

- najmenej 40 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu [§ 66 ods. 5 písm. a) zákona],
- najmenej 20 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu v prípade, ak bolo uverejnené predbežné oznámenie [§ 66 ods. 5 písm. b) zákona].

Splnenie podmienok účasti vyhodnocuje verejný obstarávateľ alebo ním zriadená komisia v zmysle § 40 zákona. Následne komisia, zriadená verejným obstarávateľom, vyhodnocuje ponuky tých uchádzačov, ktorí neboli vylúčení (§ 53 zákona).

Podľa § 66 ods. 7 je možné vykonať tzv. reverznú súťaž, ktorá spočíva v tom, že verejný obstarávateľ má možnosť sa rozhodnúť, že pri vyhodnocovaní ponúk uchádzačov bude najskôr postupovať prioritným vyhodnotením ponúk ako takých a až následne vyhodnotením splnenia podmienok účasti uchádzačmi.

V súčasnosti zákonná úprava ponúka dva modely verejnej súťaže, a to tzv. reverznú súťaž a tzv. super reverznú súťaž (§ 66 ods. 7 druhá veta).

Pri tzv. „reverznej verejnej súťaži“ dochádza oproti štandardnému postupu zadávania zákazky k výmene jednotlivých krokov, a to tak, že po otvorení ponúk verejný obstarávateľ uskutoční vyhodnotenie ponúk podľa § 53 zákona, vyhodnotí ponuky z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky, ponuky posúdi aj z hľadiska, či v danom verejnom obstarávaní sa javí ponuka ako mimoriadne nízka (v tej súvislosti vykoná všetky úkony podľa § 53 ods. 2 zákona), určí poradie uchádzačov na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk, a následne na základe svojho rozhodnutia vyhodnotí splnenie podmienok účasti (§ 40) uchádzačov, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste v poradí, alebo vyhodnotí splnenie podmienok účasti uchádzača, ktorý sa umiestnil na prvom mieste v poradí. Pravidlo obsiahnuté v ustanovení § 53 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, na základe ktorého je možné ponuku posúdiť z hľadiska rizika mimoriadne nízkej ceny, sa pri „reverznej verejnej súťaži“ neuplatňuje, keďže v čase vyhodnocovania ponúk nie sú ešte vyhodnotené podmienky účasti, čo je jedna z podmienok pre použitie predmetného ustanovenia.

V prípade tzv. „super reverznej verejnej súťaže“, ak verejný obstarávateľ nepoužije elektronickú aukciu, môže rozhodnúť, že vyhodnotenie splnenia podmienok účasti a vyhodnotenie ponúk z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky sa uskutoční po vyhodnotení ponúk na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk. Verejný obstarávateľ pri takomto postupe zostaví poradie uchádzačov na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk, vyhodnotí ponuky z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky, ponuky posúdi aj z hľadiska, či v danom verejnom obstarávaní sa javí ponuka ako mimoriadne nízka (v tej súvislosti vykoná všetky úkony podľa § 53 ods. 2) a následne na základe svojho rozhodnutia vyhodnotí splnenie podmienok účasti (§ 40) uchádzačov, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste v poradí, alebo vyhodnotí splnenie podmienok účasti uchádzača, ktorý sa umiestnil na prvom mieste v poradí.

Informácia o použití reverznej verejnej súťaže by mala byť uchádzačom známa už v čase pred predložením ponuky. Keďže sa vo formulári „oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania“ nenachádza bod, ktorý by priamo odkazoval na použitie tohto spôsobu vyhodnocovania ponúk, je vhodné uviesť túto informáciu v časti „Doplňujúce informácie“ oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, alebo je možné ju uviesť v súťažných podkladoch.

Pre ľahšiu orientáciu v postupe verejnej súťaže sa na nasledujúcich stranách nachádzajú zobrazené základné a hlavné fázy, ktorými štandardne postup verejnej súťaže prechádza. Zobrazenie je len názorné a je potrebné vziať do úvahy všetky lehoty, ktoré sa v postupe verejnej súťaže aplikujú, taktiež možnosť revízných postupov, pravidiel elektronickej aukcie, možnosť vylúčenia uchádzača ako aj všetky informačné a oznamovacie povinnosti vyplývajúce zo zákona, možnosť zrušenia súťaže atď.

Užšia súťaž

Užšia súťaž, podobne ako verejná súťaž, predstavuje postup vo verejnom obstarávaní, ktorý je možné aplikovať bez akýchkoľvek podmienok, t. j. **nevyžaduje sa splnenie osobitných dôvodov na jej použitie**. Z uvedeného vyplýva, že je výlučne na rozhodnutí verejného obstarávateľa, či pristúpi k použitiu postupu zadávania zákazky prostredníctvom užšej súťaže. Verejný obstarávateľ nie je povinný svoje rozhodnutie použiť užšiu súťaž žiadnym spôsobom odôvodňovať, na rozdiel od niektorých iných postupov verejného obstarávania. Užšia súťaž sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť žiadosť o účasť.

Použitie užšej súťaže je vhodné najmä vtedy, keď sa vo verejnom obstarávaní predpokladá napríklad predloženie technicky náročnejších ponúk na posúdenie a súčasne vysoký počet

záujemcov, čo môže neprimerane predĺžiť a skomplikovať proces vyhodnotenia ponúk, a tým aj výrazne zvýšiť jeho administratívnu náročnosť.

Od verejnej súťaže sa odlišuje tým, že v prípade užšej súťaže ide o súťaž dvoj etapovú (v prvej etape sa vyberú kvalifikovaní záujemcovia a v druhej etape sa vyberie najvýhodnejšia ponuka), a tiež že umožňuje obmedziť počet záujemcov z prvej etapy súťaže pre výber uchádzačov pre druhú etapu súťaže, ktorých verejný obstarávateľ vyzve na predloženie ponuky.

V prípade postupu prostredníctvom užšej súťaže môže ponuku predložiť ten, kto spĺňa stanovené podmienky účasti a koho verejný obstarávateľ vyzval na predloženie ponuky.

Užšiu súťaž možno vyhlásiť bez obmedzenia počtu záujemcov, ktorých verejný obstarávateľ vyzve na predloženie ponuky. Zákon však umožňuje aj obmedziť počet záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky. Uvedené má slúžiť na to, aby len najvhodnejší záujemcovia boli vyzvaní na predloženie ponuky, a teda tí, ktorí sú najskúsenejší, prípadne finančne najstabilnejší, resp. takí, ktorí v čo najväčšej miere spĺňajú požiadavky verejného obstarávateľa. V tomto smere rozlišujeme dva typy užšej súťaže, a to

- bez obmedzenia počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky,
- s obmedzením počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky.

V prípade, že sa verejný obstarávateľ rozhodne obmedziť počet záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky, musí tak urobiť na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií. Verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky, a to minimálne na päť tak, aby umožnil hospodársku súťaž.

Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania

Užšia súťaž sa začína uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v európskom vestníku a vestníku. V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania verejný obstarávateľ oznamuje neobmedzenému počtu hospodárskych subjektov svoj úmysel zadať zákazku prostredníctvom užšej súťaže. V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania verejný obstarávateľ uvedie predovšetkým lehotu na predloženie žiadostí o účasť, pravidlá na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti, obmedzenie počtu záujemcov, ak sa uplatňuje. Verejný obstarávateľ ďalej uverejní súťažné podklady vo svojom profile (resp. na inej internetovej adrese s priamym odkazom na túto internetovú adresu v profile) v deň uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania (§ 43 ods. 1, § 64 ods. 4 zákona). V súvislosti s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, ako aj súťažnými podkladmi platí, že v prípade akýchkoľvek nejasností môžu záujemcovia požiadať verejného obstarávateľa o vysvetlenie (§ 48 zákona).

Žiadosť o účasť

Žiadosťou o účasť sa rozumie písomná žiadosť o zaradenie do procesu verejného obstarávania. Žiadosťou o účasť sa rozumie aj samotné predloženie dokladov, ktorými sa preukazuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní, a to v lehote na predkladanie žiadostí o účasť určenej v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Doklady, prostredníctvom ktorých záujemca preukazuje splnenie podmienok účasti stanovených verejným obstarávateľom je možné nahradiť jednotným európskym dokumentom.

Minimálna lehota na predloženie žiadostí o účasť v užšej súťaži	
riadna	30 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu
naliehavá situácia	15 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu

Pravidlá vyhodnotenia splnenia podmienok účasti sú upravené v § 40 zákona.

V prípade, že verejný obstarávateľ vyhlásil užšiu súťaž s obmedzením počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky (napr. verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uviedol, že na predloženie ponuky bude vyzvaných päť záujemcov), po vyhodnotení splnenia podmienok účasti verejný obstarávateľ pristúpi k výberu obmedzeného počtu záujemcov na základe kritérií výberu uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

O vyhodnotení splnenia podmienok účasti sa vyhotoví zápisnica (§ 40 ods. 12 zákona). Záujemcom, ktorí nepreukázali splnenie podmienok účasti, verejný obstarávateľ oznámi ich vylúčenie z procesu verejného obstarávania a ostatným záujemcom verejný obstarávateľ pošle výzvu na predkladanie ponúk.

V prípade, že sa v užšej súťaži uskutočnil výber obmedzeného počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky, záujemcom, ktorí vybraní neboli, sa oznámi, že nebudú vyzvaní na predloženie ponuky (§ 40 ods. 13 zákona), vybraným záujemcom verejný obstarávateľ odošle výzvu na predkladanie ponúk.

Výzva na predkladanie ponúk

Ako bolo uvedené vyššie, užšia súťaž sa skladá z dvoch na seba nadväzujúcich etáp. Na prvú etapu, t. j. na predkladanie a hodnotenie žiadostí o účasť, nadväzuje druhá etapa, v rámci ktorej sa zasiela výzva na predkladanie ponúk a následne predkladajú ponuky.

Záujemcom, ktorí splnili podmienky účasti a prípadne aj kritériá obmedzeného počtu záujemcov (v prípade užšej súťaže s obmedzením počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky), verejný obstarávateľ súčasne pošle výzvu na predkladanie ponúk. Ak sa nedosiahol stanovený minimálny počet, verejný obstarávateľ môže vyzvať na predkladanie ponúk aj nižší počet záujemcov, ktorí však musia spĺňať podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti. Ďalej platí, že v rámci tej istej užšej súťaže smie verejný obstarávateľ vyzvať na predloženie ponuky len toho, kto požiadal o účasť, a zároveň ponuku môže predložiť len záujemca, ktorého verejný obstarávateľ vyzval na predloženie ponuky.

Výzva na predkladanie ponúk musí obsahovať

- odkaz na internetovú adresu, na ktorej sú súťažné podklady dostupné, odkaz na uverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania,
- lehotu na predkladanie ponúk, adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú, jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky,
- odkaz na dokument, v ktorom sú uvedené doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti,

- relatívnu váhu jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo zostupné poradie dôležitosti kritérií, ak nie je uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch,
- ďalšie potrebné informácie.

Súťažné podklady sú prílohou výzvy na predkladanie ponúk v prípadoch, keď k nim verejný obstarávateľ neponúka bezodplatne neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov podľa § 43 ods. 1 zákona z dôvodov uvedených v § 20 ods. 7 zákona alebo § 22 ods. 4 zákona alebo súťažné podklady neboli už inak dostupné.

Minimálna lehota na predkladanie ponúk v užšej súťaži	
<i>verejný obstarávateľ ponúka neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov k dokumentom k verejnému obstarávaniu</i>	
30 dní	
10 dní	v prípade uverejnenia predbežného oznámenia najskôr 12 mesiacov a najneskôr 35 dní pred dňom odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu a predbežné oznámenie obsahuje všetky požadované údaje a informácie, ak sú k dispozícii v čase, keď sa predbežné oznámenie uverejňuje
25 dní	ak verejný obstarávateľ vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami
dohodou [platí len pre verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. b) až e)]	v prípade, že tento verejný obstarávateľ nemôže s vybranými záujemcami dosiahnuť dohodu o stanovení lehoty na predkladanie ponúk, je minimálna lehota 10 dní
10 dní	v prípade naliehavej situácie
<i>verejný obstarávateľ neponúka neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov k dokumentom k verejnému obstarávaniu</i>	
35 dní	
15 dní	v prípade uverejnenia predbežného oznámenia najskôr 12 mesiacov a najneskôr 35 dní pred dňom odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu a predbežné oznámenie obsahuje všetky požadované údaje a informácie, ak sú k dispozícii v čase, keď sa predbežné oznámenie uverejňuje

Ďalší postup v užšej súťaži

- záujemcovia predkladajú ponuky v súlade s § 49 zákona
- verejný obstarávateľ je povinný zriadiť komisiu na vyhodnotenie ponúk; na rozdiel od zriadenia komisie na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti, je zriadenie komisie na vyhodnotenie ponúk povinné (§ 51 zákona),
- komisia otvára ponuky na mieste a v čase uvedenom v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v oznámení o koncesii, vo výzve na predkladanie ponúk (§ 52 ods. 1),
- verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sú povinní umožniť účasť na otváraní ponúk všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku v lehote na predkladanie ponúk (§ 52 ods. 2),
- verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ najneskôr do 5 pracovných dní odo dňa otvárania ponúk pošlú všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuky v lehote na predkladanie ponúk, zápisnicu z ich otvárania (§ 52 ods. 3),
- ak verejný obstarávateľ vyžadoval od uchádzačov zábezpeku, komisia posúdi aj zloženie zábezpeky (§ 53 ods. 1 zákona); následne komisia postupuje podľa § 53 ods. 4, 5 a 7 zákona,
- v rámci vyhodnocovania ponúk komisia postupuje podľa § 53 zákona,
- vyhotovenie zápisnice o vyhodnotení ponúk (§ 53 ods. 9 a ods. 10 zákona),
- oznámenie o vylúčení ponúk uchádzačov (§ 53 ods. 5. a ods. 7 zákona),
- ak verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uviedol, že v užšej súťaži sa použije elektronická aukcia, táto sa uskutoční po úvodnom úplnom vyhodnotení ponúk (§ 54 zákona),
- vyhodnotenie splnenia podmienok účasti, ak nedošlo k ich vyhodnoteniu skôr (§ 55 ods. 1 zákona),
- verejný obstarávateľ odošle všetkým uchádzačom, ktorých ponuky sa vyhodnocovali, informáciu o výsledku vyhodnotenia ponúk, vrátane poradia uchádzačov a zverejní túto informáciu v profile (§ 55 ods. 2 zákona),
- úspešný uchádzač je následne povinný poskytnúť verejnému obstarávateľovi riadnu súčinnosť potrebnú na uzavretie zmluvy alebo rámcovej dohody (§ 56 ods. 8, resp. 12 zákona),
- verejný obstarávateľ je povinný odoslať oznámenie o výsledku verejného obstarávania do 30 dní po uzavretí zmluvy, resp. rámcovej dohody, ktorá je výsledkom verejného obstarávania, na zverejnenie v európskom vestníku a vestníku (§ 26 ods. 3 zákona) a vypracovať správu o zákazke (§ 24 ods. 2 zákona).

Súťažný dialóg

Predstavenie súťažného dialógu, cieľ a význam jeho použitia

Súťažný dialóg bol zavedený v roku 2006 do vtedy účinného zákona ako ďalší, v tom čase nový postup zadávania zákazky, a to v súvislosti s transpozíciou smernice 2004/18/ES.

Pred zavedením postupu súťažného dialógu verejní obstarávatelia a obstarávatelia teda čelili problému, keď mali určitú predstavu o kľúčových požiadavkách na naplnenie potrieb v rámci daného predmetu verejného obstarávania, avšak sami neboli schopní vyhodnotiť silné a slabé stránky potenciálne dostupných riešení či ich možné prispôbenie na mieru.

Príklad:

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má v úmysle prepojiť dva brehy rieky, avšak objektívne nie je schopný sám vyhodnotiť, ktoré z technických riešení prichádzajúcich do úvahy (most, tunel, prípadne iné riešenie, ktoré môže ponúknuť trh) je z pohľadu sumarizácie všetkých aspektov najvhodnejšie.

Cieľom zavedenia súťažného dialógu bolo zabezpečenie flexibilného postupu, ktorý by verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi umožnil, za účelom nájdenia najvhodnejšieho riešenia, viesť dialóg s každým záujemcom ohľadom všetkých aspektov zákazky, a to technických, ekonomických, ako aj právnych. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že hoci má súťažný dialóg spoločné črty s užšou súťažou, ako aj s rokovacím konaním so zverejnením, dialóg sa od užšej súťaže odlišuje tým, že rokovania sa môžu týkať všetkých aspektov zákazky, kým v užšej súťaži rokovania nie sú možné a od rokovacieho konania so zverejnením sa odlišuje obmedzením rokovaní o predložených riešeniach záujemcov na čo najlepšie uspokojenie potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa na určitú konkrétnu fázu v priebehu tohto postupu.

Ako vyplýva aj zo smernice 2014/24/EÚ, konkrétne z bodov 42 a 43 preambuly, využitie súťažného dialógu má význam v prípade služieb, tovaru a stavebných prác, ktoré si vyžadujú vynaloženie dodatočného úsilia na prispôsobenie trhov dostupných riešení alebo na mieru vytvorený projekt.

Priklady:

Ide najmä o zložité nákupy, ktorých predmetom sú napríklad sofistikované produkty, služby duševného charakteru, napríklad určité konzultačné, architektonické alebo inžinierske služby, alebo veľké projekty v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT).

V týchto prípadoch je podľa smernice vedenie dialógov nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby predmetný tovar, služby či stavebné práce zodpovedali potrebám verejného obstarávateľa. Preto v prípade, keď ide o bežne dostupné služby a tovar, ktoré môžu poskytnúť alebo dodať viaceré odlišné subjekty na trhu, použitie súťažného dialógu nie je vhodné a z pohľadu účelu tohto postupu ani adekvátne.

Súťažný dialóg preto nachádza svoje opodstatnenie v prípade „obzvlášť zložitých zákaziek“, pričom platí, že verejným obstarávateľom môže byť tento postup použitý len za predpokladu, že predmetný tovar, stavebné práce alebo služby spĺňajú aspoň jednu zo zákonných podmienok uvedených v § 70 ods. 1 zákona (bližšie vysvetlené nižšie), pričom predmetnú podmienku musí identifikovať a odôvodniť (podmienky použitia súťažného dialógu verejným obstarávateľom sú rovnaké ako pre použitie [rokovacieho konania so zverejnením](#)). v súvislosti s výberom súťažného dialógu ako postupu zadávania zákazky je potrebné uviesť, že na rozdiel od verejného obstarávateľa, obstarávateľ na použitie tohto postupu nemusí spĺňať ani jednu z podmienok uvedených v predmetnom ustanovení.

K predmetnému postupu je vhodné pristúpiť najmä vtedy, keď použitie verejnej alebo užšej súťaže neprichádza do úvahy, a to z dôvodu objektívnych ťažkostí pri popise a špecifikácii predmetu verejného obstarávania alebo pri stanovení a formulácii právnych alebo finančných podmienok daného predmetu verejného obstarávania, pričom tieto prekážky môže verejný obstarávateľ prekonať práve vďaka dialógu s odborne kvalifikovanými záujemcami, ktorým v informatívnom dokumente predstaví základnú predstavu požadovaných funkcií, komplexného výstupu vrátane jeho rámcových charakteristík.

Využitie súťažného dialógu zo strany verejných obstarávateľov je často (aj keď nie výlučne) spojené s realizáciou dlhodobej spolupráce subjektov v rámci projektov verejno-

súkromného partnerstva (tzv. PPP projekty), pričom cieľom tejto spolupráce býva efektívne zabezpečenie kvalitnej verejnej infraštruktúry, verejných služieb pre občanov a zároveň efektívnejšie využívanie verejných zdrojov.

Príklady:

Súťažný dialóg je preto vhodné použiť na realizáciu a následné zabezpečovanie prevádzky projektov integrovanej dopravnej infraštruktúry, cestných komunikácií, letísk, mestského osvetlenia, škôl, nemocníc, domovov dôchodcov alebo rozsiahlych informačných sietí, a teda takých verejných obstarávaní, ktoré si vyžadujú zložené štruktúrované financovanie a u ktorých nie je možné technické či právne požiadavky zadať vopred.

Keďže je potrebné vysporiadať sa s komplexnosťou takéhoto predmetu verejného obstarávania, je v záujme verejného obstarávateľa hľadať riešenia k otázkam týkajúcim sa zložitých operačných, právnych, technických, finančných alebo rizikových faktorov predmetného verejného obstarávania, prostredníctvom dialógu so záujemcom, ktorý môže ponúknuť vhodné alternatívy a riešenia k nejasným častiam verejného obstarávania.

Medzi pozitívne aspekty súťažného dialógu preto patrí:

- aktívna komunikácia medzi verejným obstarávateľom a záujemcami počas dialógu, ktorá umožňuje lepšie definovať potreby verejného obstarávateľa,
- zvýšený konkurenčný boj medzi záujemcami, ktorý posilňuje pozíciu verejného obstarávateľa vo vedení jednotlivých dialógov a má za následok dôslednú konzultáciu nevyhnutných otázok, ako aj hľadanie kvalitných, inovatívnych a komplexných riešení,
- v súvislosti s predošlým bodom aj cenová disciplína, ktorá v konkurenčnom boji neponecháva priestor pre navyšovanie cien.

Na základe koncepcie *best value for money* je ponuky v súťažnom dialógu možné vyhodnocovať len na základe kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality, čo má odrážať charakter súťažného dialógu, t.j. že za cieľom dosiahnutia požiadaviek verejných obstarávateľov je nevyhnutné dbať na hľadanie optimálnej miery medzi kvalitatívnymi aspektami ponúkaných riešení a vynaloženými prostriedkami na obstarávaný tovar, službu alebo stavebné práce, nie na najnižšiu možnú cenu. Keďže cieľom dialógu je nájsť a definovať najvhodnejší spôsob na uspokojenie potrieb verejného obstarávateľa, kritérium najlepšieho pomeru ceny a kvality slúži na vyhodnotenie viacerých aspektov, akými môžu byť cena, kvalitatívne, environmentálne a sociálne hľadiská, a to najmä technický prínos, estetické a funkčné vlastnosti, prevádzkové charakteristiky, prístupnosť, riešenia vhodné pre užívateľov, obchodovanie a jeho podmienky, organizácia, kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie, záručný a pozáručný servis, technická pomoc, dodacie podmienky a iné.

Priebeh súťažného dialógu

Priebeh tohto postupu je možné vysvetliť tak, že sa uskutočňuje v troch základných kolách, ktorým samozrejme musí predchádzať dôkladná prípravná fáza samotného verejného obstarávania:

- 1. kolo slúži verejnému obstarávateľovi na výber kvalifikovaných záujemcov, ktorých vyzve na dialóg,
- 2. kolo predstavuje samotné vedenie dialógov s jednotlivými záujemcami a následne po ukončení dialógov začína,
- 3. kolo tohto postupu, keď sú verejnému obstarávateľovi predložené konečné ponuky, z ktorých určí víťaznú ponuku na základe kritéria najlepšieho pomeru ceny a kvality.

Jednotlivé kolá súťažného dialógu je následne možné rozdeliť do viacerých fáz, ktorými sú:

- v rámci 1. kola:
 1. vyhlásenie tohto postupu, následne
 2. predkladanie a vyhodnotenie žiadostí o účasť,
- v rámci 2. kola:
 1. výzva na účasť na dialógu,
 2. vedenie dialógu, a to aj v niekoľkých etapách s obmedzením počtu riešení, ak sa pre to verejný obstarávateľ rozhodol,
- v rámci 3. kola:
 1. výzva na predloženie konečných ponúk,
 2. predkladanie a vyhodnotenie konečných ponúk uchádzačmi, výber úspešného uchádzača alebo uchádzačov, prípadné vysvetľovanie ponúk a následne potvrdenie ponuky úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi.

Prípravná fáza

Povaha súťažného dialógu spočíva v tom, že verejný obstarávateľ pozná svoju východiskovú situáciu, preto už v prípravnej fáze má byť schopný zadefinovať svoje predstavy, ciele či požadované funkcionality obstarávaného predmetu zákazky, napriek tomu, že nie je objektívne schopný stanoviť optimálny spôsob ich dosiahnutia, najmä kvantifikovať požiadavky na objem a všetky podstatné aspekty predmetu zákazky bez konzultácií s potenciálnymi dodávateľmi. Verejný obstarávateľ má byť taktiež schopný zadefinovať svoje minimálne požiadavky, ktoré počas priebehu súťažného dialógu nemožno meniť.

V súvislosti s prípravnou fázou súťažného dialógu je, z pohľadu verejného obstarávateľa, nevyhnutné v prvom rade stanoviť a odôvodniť, na základe ktorej podmienky ustanovenej v § 70 ods. 1 zákona je oprávnený zvoliť predmetný postup. V tejto súvislosti je možné uviesť, že oproti predchádzajúcej právnej úprave, vychádzajúc z novoprijatej smernice 2014/24/EÚ, v novom zákone došlo k rozšíreniu podmienok na použitie súťažného dialógu. Z bodu 42 preambuly smernice 2014/24/EÚ vyplýva, že dôvodom na rozšírenie týchto podmienok bolo, aby verejní obstarávatelia mali dostatočnú flexibilitu pri výbere postupu, ktorý umožňuje rokovania, pričom rozsiahlejšie používanie týchto postupov by zároveň mohlo viesť k zvýšeniu cezhraničného obchodu. Súťažný dialóg konkrétne možno použiť len v nasledovných taxatívne vymedzených prípadoch, ak ide o tovar, služby alebo stavebné práce spĺňajúce minimálne jednu z týchto podmienok:

- a) potreby verejného obstarávateľa nemožno uspokojiť bez prispôsobenia už dostupných riešení, a teda nejde o bežne dostupný tovar, službu či stavebné práce, ktoré je možné štandardne získať aj bez nutnosti predchádzajúcich rokovaní za účelom hľadania špecifických riešení;
- b) ich súčasťou je návrh riešenia alebo inovačné riešenie; na rozdiel od inovatívneho partnerstva, ktorého súčasťou je aj výskum a vývoj inovatívneho riešenia, produktu, v prípade súťažného dialógu pôjde skôr o nákup hotového inovatívneho riešenia alebo produktu, ktoré sa už nachádza na trhu a ktorého použitie pre potreby verejného obstarávateľa je potrebné prípadne prostredníctvom vedenia dialógov upresniť;
- c) v dôsledku osobitných okolností, ktoré sa týkajú povahy alebo zložitosti predmetu zákazky, právnych alebo finančných podmienok zákazky alebo rizík s nimi spojených, nemožno zadať zákazku bez uskutočnenia rokovania, resp. dialógu;

- d) verejný obstarávateľ nemôže dostatočne presne určiť technické špecifikácie odkazom na technické špecifikácie v poradí: slovenské technické normy, ktorými sa prevzali európske normy, európske technické osvedčenia, spoločné technické špecifikácie, medzinárodné normy, iné technické referenčné systémy zavedené európskymi normalizačnými organizáciami, alebo ak také neexistujú, národné technické osvedčenia alebo národné technické špecifikácie týkajúce sa projektovej dokumentácie, uskutočnenia stavebných prác a používania stavebných výrobkov, technické špecifikácie, ktoré pochádzajú z priemyselného odvetvia a sú týmto odvetvím všeobecne uznávané, normy pre oblasť obrany a špecifikácie obranného materiálu, ktoré sú obdobné týmto normám;
- e) v predchádzajúcej verejnej súťaži alebo v užšej súťaži boli všetky ponuky neregulárne alebo neprijateľné.

Po zadefinovaní aspoň jednej zo zákonom stanovených podmienok na vyhlásenie súťažného dialógu môže verejný obstarávateľ pristúpiť k ďalšej časti prípravnej fázy. Úlohou verejného obstarávateľa je totiž nastavenie spôsobu vedenia súťažného dialógu, ktorý zabezpečí efektívny, transparentný a nediskriminačný priebeh celého postupu, a preto je potrebné ho nepodceňovať a pristupovať k nemu s náležitou zodpovednosťou.

Dĺžka trvania súťažného dialógu môže byť v porovnaní s inými postupmi dlhšia. Uvedené vyplýva najmä zo skutočnosti, že súťažný dialóg zvyčajne zahŕňa viac podrobných diskusií s väčším počtom účastníkov v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách. Ďalším dôvodom na časovú náročnosť súťažného dialógu je okrem iného aj potreba dbať na normatívnosť vedenia súťažného dialógu s cieľom zabezpečiť dodržiavanie procedurálnych požiadaviek postupu, čo vyžaduje zvýšenú pozornosť všetkých zúčastnených strán.

Súťažný dialóg sa totiž uskutočňuje v troch po sebe nasledujúcich štádiách (preukazovanie splnenia podmienok účasti, predkladanie riešení, ktoré tvoria základ opisu predmetu zákazky a predkladanie konečných ponúk). Predmetné štádiá súťažného dialógu je potrebné ponímať samostatne, keďže každé plní svoj osobitný účel. V prvom štádiu súťažného dialógu dochádza k predkladaniu dokladov, ktorými záujemcovia preukazujú svoju spôsobilosť uskutočniť predmetnú zákazku, a k vyhodnoteniu splnenia podmienok účasti na základe predložených dokladov. Až následne sú záujemcovia, ktorí sa kvalifikovali pre účasť v predmetnom verejnom obstarávaní, vyzvaní k účasti na súťažnom dialógu, ktorého účelom je nájdenie a definovanie najvhodnejšieho spôsobu uspokojenia potrieb verejného obstarávateľa. Na základe predložených riešení komisia na vyhodnotenie ponúk vyberie riešenie alebo riešenia, ktoré tvoria základ opisu predmetu zákazky. Následne v záverečnom štádiu súťažného dialógu dochádza k predkladaniu konečných ponúk uchádzačmi a k ich vyhodnoteniu.

Logickou reakciou verejného obstarávateľa na skrátenie a zefektívnenie súťažného dialógu môže byť obmedzenie počtu v zásade kvalifikovaných záujemcov spĺňajúcich podmienky účasti, ktorých vyzve na účasť na dialógu. Ak sa však tak rozhodne, musí obmedziť počet záujemcov výhradne na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel, ktoré si vopred stanoví a zároveň zverejní už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, aby sa s nimi oboznámili všetci potenciálni záujemcovia. Rozhodnutie verejného obstarávateľa o obmedzení počtu záujemcov, ktorých vyzve na účasť na dialógu, by malo byť motivované od prípadu k prípadu osobitnými špecifikami každého verejného obstarávania, preto nemožno automaticky zúženie počtu záujemcov označiť za jednoznačne správny postup. Verejný obstarávateľ by mal takto postupovať vtedy, ak jeho konanie nenesie potenciálnu hrozbu narušenia spravodlivej hospodárskej súťaže a v prípade, ak je na trhu dostatočný počet subjektov na zabezpečenie tejto hospodárskej súťaže.

V prípravnej fáze by mal verejný obstarávateľ zväžiť obmedzenie počtu predkladaných riešení spĺňajúcich jeho potreby. Súťažný dialóg sa totiž môže uskutočniť v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách s cieľom znížiť počet riešení, ktoré sa majú prediskutovať počas fázy dialógu, pričom sa uplatnia kritériá na vyhodnotenie ponúk. Rozhodnutie verejného obstarávateľa o tom, či bude vedenie dialógov rozdelené na viaceré etapy s postupným znižovaním počtu riešení, je potrebné uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Verejný obstarávateľ by si mal pred vyhlásením verejného obstarávania určiť orientačný časový rámec, približný harmonogram, t. j. odhad trvania celého súťažného dialógu rozdeleného na jeho jednotlivé časti. Okrem toho by mal určiť miesto, materiálne zabezpečenie a stanoviť jazyk, v ktorom sa budú viesť dialógy.

Takisto je potrebné vyhodnotiť, či aktuálne personálne zabezpečenie verejného obstarávateľa postačuje na efektívne a odborné vedenie dialógov. V súvislosti s týmto je na strane verejného obstarávateľa potrebné dbať na zabezpečenie dostatočného počtu osôb na vedenie dialógu ako aj na ich odbornú stránku. Hoci obligatórne zriadenie komisie zákon ustanovuje len vo vzťahu k vyhodnoteniu ponúk (§ 51), okrem tejto povinnosti má verejný obstarávateľ možnosť poveriť komisiu inými činnosťami, pri ktorých je vzhľadom k zložitosti predmetu zákazky vhodné ich odborné posúdenie a aktívna účasť. Verejný obstarávateľ má teda možnosť rozhodnúť o tom, že sa komisia bude podieľať aj na vyhodnocovaní splnenia podmienok účasti a takisto o tom, že komisia bude vystupovať a zúčastňovať sa priamo vedenia jednotlivých dialógov.

Verejný obstarávateľ má možnosť motivovať záujemcov k účasti na súťažnom dialógu aj prostredníctvom udeľovania odmien či platieb, ktoré majú spĺňať funkciu pokrytia vzniknutých nákladov na vedenie dialógov ako aj protihodnotu za predkladanie riešení. Verejný obstarávateľ by sa mal teda ešte pred vyhlásením súťažného dialógu rozhodnúť tom, či vôbec a ak áno, v akej výške, v ktorej etape a akému počtu záujemcov tieto odmeny alebo platby poskytne.

Zároveň upozorňujeme na skutočnosť, že za účelom preskúmateľnosti rozhodnutí prijatých vo všetkých fázach tohto postupu bude verejný obstarávateľ povinný zdokumentovať celý priebeh verejného obstarávania.

Vyhlásenie – oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania

Súťažný dialóg sa začína uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania. Týmto oznámením verejný obstarávateľ oznamuje neobmedzenému počtu hospodárskych subjektov svoj úmysel zadať zákazku prostredníctvom súťažného dialógu.

V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania verejný obstarávateľ uvedie najmä

- svoje potreby a požiadavky, ktoré bližšie upresní v informatívnom dokumente,
- plánovaný časový rámec súťažného dialógu, ak nie je uvedený v informatívnom dokumente,
- lehotu na predloženie žiadostí o účasť, ktorá nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení predmetného verejného obstarávania publikačnému úradu; zároveň platí, že v predmetnom postupe, na rozdiel od verejnej súťaže, užšej súťaže alebo rokovacieho konania so zverejnením, nie je možné túto lehotu skrátiť, a to aj bez ohľadu na vznik akejkoľvek naliehavej situácie,
- objektívne a nediskriminačné pravidlá na obmedzenie počtu záujemcov, ich minimálny počet a ak je to vhodné, ich maximálny počet, ak má verejný obstarávateľ v úmysle obmedziť počet záujemcov,

- výhradu na uskutočnenie viacetapového súťažného dialógu so zníženým počtom riešení, ak si verejný obstarávateľ uplatňuje možnosť na zníženie počtu prerokovávaných riešení.

Na odstránenie možných pochybností o použití predmetného postupu verejnému obstarávateľovi odporúčame uviesť a zároveň zdôvodniť zákonný dôvod, ktorý mu použitie tohto postupu umožňuje.

Predkladanie a vyhodnotenie žiadostí o účasť

Žiadosťou o účasť sa rozumie písomná žiadosť o zaradenie do procesu verejného obstarávania. Žiadosťou o účasť sa rozumie aj samotné predloženie dokladov, ktorými sa preukazuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní, a to v lehote na predkladanie žiadostí o účasť určenej v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, pričom pravidlá vyhodnotenia splnenia podmienok účasti sú upravené v § 40 zákona.

O vyhodnotení splnenia podmienok účasti sa vyhotoví zápisnica (§ 40 ods. 12 zákona), pričom záujemcom, ktorí nepreukázali splnenie podmienok účasti, verejný obstarávateľ oznámi ich vylúčenie z procesu verejného obstarávania a ostatným záujemcom pošle výzvu na účasť na dialógu.

V prípade, ak si verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uplatnil možnosť obmedzenia počtu záujemcov (najmenej na troch), po vyhodnotení splnenia podmienok účasti pristúpi ešte k výberu tohto obmedzeného počtu záujemcov na základe vopred zadefinovaných kritérií výberu, ktoré boli takisto uvedené v tomto oznámení. O predmetných skutočnostiach verejný obstarávateľ vyhotoví zápisnicu, v ktorej uvedie najmä zoznam všetkých záujemcov, zoznam vybraných záujemcov vrátane uvedenia dôvodu ich výberu, ako aj zoznam záujemcov, ktorých verejný obstarávateľ nemá v úmysle vyzvať na účasť na dialógu takisto s uvedením relevantného dôvodu. Príklady najčastejších porušení zákona pri obmedzovaní počtu záujemcov a pri stanovovaní a vyhodnocovaní kritérií výberu sú uvedené v dokumente [Kritériá obmedzeného počtu záujemcov](#) zverejnenom na webovom sídle úradu.

Okrem toho, že záujemcovia, ktorých verejný obstarávateľ nevyzval na dialóg, musia byť o tejto skutočnosti vhodným spôsobom upovedomení, týmto záujemcom prináleží právo požiadať o preskúmanie takéhoto rozhodnutia podaním námietok proti výberu záujemcov v predmetnom súťažnom dialógu.

Výzva na účasť na dialógu

Ak bol súťažný dialóg vyhlásený bez obmedzenia počtu záujemcov, verejný obstarávateľ súčasne odošle výzvu na predkladanie ponúk tým záujemcom, ktorí splnili podmienky účasti a v prípade obmedzeného počtu záujemcov zašle túto výzvu súčasne tým záujemcom, ktorí splnili podmienky účasti a zároveň sa na základe požadovaných kritérií výberu umiestnili na mieste relevantnom pre verejným obstarávateľom stanovený počet záujemcov.

V prípade, ak sa nedosiahol minimálne určený počet záujemcov, verejný obstarávateľ môže vyzvať na účasť na dialógu aj nižší počet záujemcov spĺňajúcich podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti. Avšak ani v prípade nedosiahnutia minimálneho počtu záujemcov verejný obstarávateľ nemôže vyzvať na účasť na dialógu toho, kto o účasť sám nepožiadala.

Výzva na účasť na dialógu musí obsahovať

- odkaz na internetovú adresu, na ktorej je dostupný informatívny dokument,
- konkrétny dátum a adresu, na ktorej prebehne začiatok konzultácií,

- jazyk/y, v ktorých bude možné viesť dialóg,
- odkaz na dokument, v ktorom sú uvedené doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti,
- odkaz na uverejnené oznámenie o vyhlásení predmetného verejného obstarávania,
- relatívnu váhu jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo zostupné poradie dôležitosti kritérií, ak neboli predtým uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v informatívnom dokumente,
- prípadne doplňujúce informácie, ak sú potrebné.

Informatívny dokument má charakter zjednodušených súťažných podkladov, konkrétne sa pod týmto pojmom rozumie dokument potrebný pre vypracovanie/návrh riešení záujemcami, ktorý odráža konkrétnejšie, podrobnejšie potreby, predstavy a požiadavky verejného obstarávateľa.

Z uvedeného vyplýva, že jeho obsahom by mali byť

- podrobnejšie informácie ohľadom súťažného dialógu, čo najprecíznejší popis potrieb a požiadaviek verejného obstarávateľa a
- všetky ostatné podstatné okolnosti dôležité pre vypracovanie návrhov jednotlivých riešení vedúcich k sformulovaniu čo najkomplexnejšej ponuky.

Predkladanie riešení, vedenie dialógu

V tejto fáze verejný obstarávateľ s vybranými záujemcami pristúpi ku konzultáciám (rokovaniam), ktorých cieľom je prekonzultovať všetky technické, ekonomické a právne aspekty požadovaného predmetu zákazky a následne nájsť najvhodnejšie prostriedky a konkrétne komplexné riešenia, ktoré sú schopné pokryť a naplniť očakávania, predstavy a potreby verejného obstarávateľa.

Verejný obstarávateľ vedie dialógy s jednotlivými záujemcami tak, aby pri každom z nich zachoval predmet a rozsah rokovaní, t. j. aby priebeh rokovaní prebehol v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie. V súvislosti s uvedeným je povinnosťou verejného obstarávateľa nesprístupniť dôverné informácie, ktoré získa počas rokovania bez súhlasu záujemcu, preto sa odporúča, aby si verejný obstarávateľ s každým záujemcom vopred stanovil, ktoré skutočnosti a informácie budú v rámci súťažného dialógu voči tretím osobám považovať za dôverné.

Za účelom predchádzania pochybnostiam o dodržiavaní princípu rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie, ako aj z dôvodu preskúmateľnosti rozhodnutí prijatých verejným obstarávateľom, je verejný obstarávateľ po skončení každého dialógu povinný vyhotoviť zápisnicu, z ktorej bude zrejмый predmet a výsledok daného rokovania.

Ak si verejný obstarávateľ za účelom zníženia počtu riešení vyhradil možnosť viesť dialógy prostredníctvom viacerých etáp, je povinný jednotlivé riešenia vyhodnocovať na základe vopred stanovených kritérií na vyhodnotenie ponúk. Uplatnením vybraných kritérií majú byť záujemcovia motivovaní navrhnúť úplné a komplexné riešenia, ktoré poslúžia k jednoznačnému určeniu najvhodnejšieho spôsobu na uspokojenie potrieb verejného obstarávateľa. Kritériá musia byť stanovené primerane k predmetu zákazky, objektívne a tak, aby nebolo možné pochybovať o schopnosti exaktne vyjadriť a následne vyhodnotiť splnenie daného kritéria. Príkladom uvádzame, že za objektívne hodnotiace kritérium nemožno považovať napríklad aktívnu účasť na súťažnom dialógu.

Zároveň platí, že ak verejný obstarávateľ využije možnosť zníženia počtu riešení, počtom riešení dosiahnutých v poslednej etape musí umožniť hospodársku súťaž.

V prípade, ak niektorý zo záujemcov požiada o informáciu o priebehu dialógu a jeho pokroku, verejný obstarávateľ je povinný poskytnúť mu ju do 15 dní.

Výzva na predkladanie konečných ponúk

Verejný obstarávateľ informuje všetkých zostávajúcich uchádzačov o ukončení dialógu a vyzve ich na predkladanie konečných ponúk. Táto výzva musí obsahovať

- primeranú lehotu na predkladanie konečných ponúk,
- adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú,
- jazyk alebo jazyky, v ktorých možno prekladať ponuky a
- miesto, dátum a čas otvárania ponúk.

Predkladanie a vyhodnotenie konečných ponúk

Predložené konečné ponuky musia spĺňať požiadavky riešenia, resp. riešení prezentovaných a špecifikovaných počas dialógu, a teda logicky musia obsahovať aj všetky prvky vyžadované a potrebné na realizáciu zákazky definované už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. v súvislosti s možnosťou verejného obstarávateľa požiadať uchádzača o vysvetlenie alebo spresnenie ponuky platí, že verejný obstarávateľ nemôže uchádzača vyzvať na také vysvetlenie alebo prijať také vysvetlenie, upresnenie či optimalizáciu, ktorou by sa zmenili podstatné atribúty predmetnej zákazky a ktorých zmena je spôsobilá narušiť hospodársku súťaž alebo mať diskriminačný efekt.

Konečné ponuky môže vyhodnocovať iba komisia, ktorej zriadenie je na tieto účely podľa § 51 zákona obligatórne.

Ešte pred uzavretím zmluvy je verejný obstarávateľ oprávnený vyzvať úspešného uchádzača na rokovanie s cieľom potvrdenia finančných záväzkov alebo sfinalizovania iných podstatných podmienok zmluvy. Predmetné rokovania však nesmú niest' potenciálne riziko narušenia hospodárskej súťaže alebo vzniku diskriminácie.

Rokovacie konanie so zverejnením

Rokovacie konanie so zverejnením, ako jeden z postupov vo verejnom obstarávaní, je upravený v § 70 až § 73 zákona. Rokovacie konanie so zverejnením je postup, ktorý sa uskutočňuje v dvoch fázach (prvá fáza - výber záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie základných ponúk, druhá fáza - realizácia rokovania).

Rokovacie konanie so zverejnením sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti. Verejný obstarávateľ môže na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky, a to najmenej na tri tak, aby umožnil hospodársku súťaž.

Použitie rokovacieho konania so zverejnením verejným obstarávateľom je viazané na splnenie taxatívne stanovených podmienok na jeho použitie ustanovených v § 70 zákona. V prípade, že verejný obstarávateľ má v úmysle použiť postup rokovacieho konania so zverejnením, je povinnosťou verejného obstarávateľa nespochybniteľným spôsobom preukázať a náležite zdokumentovať opodstatnenosť použitia tohto postupu pri zadávaní

zákazky. Dôkazné bremeno odôvodnenia verejného obstarávania postupom rokovacieho konania so zverejnením je na verejnom obstarávateľovi.

Rokovacie konanie so zverejnením je možné použiť, ak ide o tovar, stavebné práce alebo služby spĺňajúce aspoň jednu z týchto podmienok:

- potreby verejného obstarávateľa nemožno uspokojiť bez prispôsobenia už dostupných riešení,
- ich súčasťou je návrh riešenia alebo inovačné riešenie,
- v dôsledku osobitných okolností, ktoré sa týkajú povahy alebo zložitosti predmetu zákazky, právnych alebo finančných podmienok zákazky alebo rizík s nimi spojených, nemožno zadať zákazku bez uskutočnenia rokovania,
- verejný obstarávateľ nemôže dostatočne presne určiť technické špecifikácie predmetu zákazky podľa § 42 ods. 2 písm. b) zákona, t. j. odkazom na technické špecifikácie,
- v predchádzajúcej verejnej súťaži alebo v užšej súťaži boli všetky ponuky neregulárne alebo neprijateľné; verejný obstarávateľ nie je povinný uverejniť oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, ak rokuje so všetkými uchádzačmi, ktorí spĺňajú podmienky účasti a v predchádzajúcej verejnej súťaži alebo v užšej súťaži predložili ponuky zodpovedajúce formálnym požiadavkám verejného obstarávania.

Neregulárne a neprijateľné ponuky

Neregulárne sú najmä ponuky, ktoré

- nie sú v súlade s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, so súťažnými podkladmi alebo inou sprievodnou dokumentáciou,
- boli predložené po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo
- verejný obstarávateľ považuje za mimoriadne nízke.

Neregulárne sú aj ponuky, pri ktorých existujú dôkazy o dohode obmedzujúcej súťaž alebo o korupcii.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane hospodárskej súťaže“) dohoda a zosúladený postup podnikateľov, ako aj rozhodnutie združenia podnikateľov, ktoré majú za cieľ alebo môžu mať za následok obmedzovanie súťaže (ďalej len „dohoda obmedzujúca súťaž“), sú zakázané, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 4 ods. 4 písm. f) zákona o ochrane hospodárskej súťaže zakázaná je najmä dohoda obmedzujúca súťaž, ktorá spočíva v koordinácii podnikateľov vo verejnom obstarávaní, v obchodnej verejnej súťaži alebo inej obdobnej súťaži, v súvislosti s verejným obstarávaním, obchodnou verejnou súťažou alebo inou obdobnou súťažou.

Neprijateľné ponuky sú najmä ponuky predložené uchádzačmi, ktorí nespĺňajú podmienky účasti a ponuky, ktorých cena je vyššia ako rozpočet určený a zdokumentovaný verejným obstarávateľom pred vyhlásením verejného obstarávania.

Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania

V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania verejný obstarávateľ uvedie najmä

- predmet zákazky opisom svojich potrieb, charakteristiky vyžadovaného predmetu zákazky,
- lehotu na predloženie žiadostí o účasť, ktorá nesmie kratšia ako
 - 30 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu,
 - 15 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu, ak ide o naliehavú situáciu, ktorú je povinný verejný obstarávateľ riadne odôvodniť a nemožno lehotu podľa predchádzajúceho bodu,
- objektívne a nediskriminačné pravidlá na obmedzenie počtu záujemcov, ich minimálny počet, a ak je to vhodné, ich maximálny počet, ak sa obmedzenie uplatňuje,
- výhradu uskutočniť viacetapové rokovacie konanie so znížením počtu prerokovávaných ponúk, ak sa uplatňuje.

Súťažné podklady

V súťažných podkladoch verejný obstarávateľ spresní opis predmetu zákazky vymedzený v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a uvedie prvky opisu, ktorými sa určujú minimálne požiadavky, ktoré musia všetky ponuky spĺňať. Informácie musia byť dostatočne presné, aby umožnili hospodárskym subjektom identifikovať povahu a rozsah požadovaného riešenia a rozhodnúť sa, či predložia žiadosť o účasť.

Výzva na predkladanie základných ponúk

Výzvu na predkladanie základných ponúk, ktoré sú východiskom pre následné rokovania, verejný obstarávateľ súčasne pošle len vybraným záujemcom, ktorí spĺňajú podmienky účasti. Verejný obstarávateľ môže vyzvať na predkladanie základných ponúk aj nižší počet záujemcov, ktorí spĺňajú podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti, ak sa nedosiahol určený minimálny počet. V rámci toho istého postupu verejný obstarávateľ nesmie vyzvať na predloženie základnej ponuky toho, kto nepožiadaval o účasť. Základnú ponuku môže predložiť len záujemca, ktorého verejný obstarávateľ vyzval na jej predloženie.

Výzva na predkladanie základných ponúk obsahuje náležitosti:

- odkaz na internetovú adresu, na ktorej sú súťažné podklady dostupné (verejný obstarávateľ uverejňuje dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky v profile, resp. na inej internetovej adrese s priamym odkazom na túto internetovú adresu v profile a poskytuje k nim bezodplatne neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov odo dňa uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v európskom vestníku, v oznámení uvedie internetovú adresu, na ktorej sú dokumenty a informácie prístupné)
- odkaz na uverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania,
- lehotu na predkladanie ponúk, adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú, jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky,
- odkaz na dokument, v ktorom sú uvedené doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti,

- relatívnu váhu jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo zostupné poradie dôležitosti kritérií, ak nie je uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch,
- ďalšie potrebné informácie.

Ak verejný obstarávateľ neponúka prístup k súťažným podkladom z dôvodu, že použitie elektronických prostriedkov nie je povinné (osobitná povaha verejného obstarávania si vyžaduje špeciálne nástroje, zariadenia alebo formáty súborov, ktoré nie sú všeobecne dostupné, atď.) alebo z dôvodu, že verejný obstarávateľ hospodárskym subjektom ukladá povinnosti zamerané na ochranu dôverných informácií, ktoré sprístupňuje počas priebehu verejného obstarávania alebo súťažné podklady neboli už inak dostupné, prílohou k výzve na predkladanie základných ponúk sú súťažné podklady.

Lehota na predkladanie základných ponúk je najmenej

- 30 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk,
- 10 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk, ak verejný obstarávateľ uverejnil predbežné oznámenie najskôr 12 mesiacov a najneskôr 35 dní pred dňom odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu a predbežné oznámenie obsahuje všetky požadované údaje a informácie, ak sú k dispozícii v čase, keď sa predbežné oznámenie uverejňuje.

Lehota na predkladanie základných ponúk je najmenej 25 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk, ak verejný obstarávateľ vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami.

Ak ide o naliehavú situáciu, ktorú je povinný verejný obstarávateľ riadne odôvodniť, a nemožno použiť lehotu 30 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk alebo 25 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk, ak sa vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami, lehota na predkladanie základných ponúk nesmie byť kratšia ako 10 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk.

Ak verejný obstarávateľ neponúka neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov k súťažným podkladom (použitie elektronických prostriedkov nie je povinné, alebo verejný obstarávateľ hospodárskym subjektom ukladá povinnosti zamerané na ochranu dôverných informácií, alebo súťažné podklady neboli už inak dostupné), lehota na predkladanie základných ponúk je najmenej

- 35 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk,
- 15 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk, ak verejný obstarávateľ uverejnil predbežné oznámenie najskôr 12 mesiacov a najneskôr 35 dní pred dňom odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu a predbežné oznámenie obsahuje všetky požadované údaje a informácie, ak sú k dispozícii v čase, keď sa predbežné oznámenie uverejňuje.

Rokovanie

Verejný obstarávateľ rokuje s uchádzačmi o základných ponukách a všetkých následne predložených ponukách, okrem konečných ponúk, s cieľom zlepšiť ich obsah. Predmetom rokovania nesmú byť určené minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať všetky ponuky, ani kritériá na vyhodnotenie ponúk uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ je povinný v priebehu rokovania zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie

so všetkými uchádzačmi. Zakazuje sa poskytovať informácie spôsobom, ktorými by zvýhodnil niektorých uchádzačov. Verejný obstarávateľ nesprístupní dôverné informácie, ktoré získal počas rokovania, bez súhlasu záujemcu alebo uchádzača. Súhlas sa udeľuje v súvislosti so zamýšľaným poskytnutím konkrétnych dôverných informácií; tento súhlas nesmie mať formu všeobecného vzdania sa práv na dôvernosť informácií.

Verejný obstarávateľ vyhotoví z každého rokovania zápisnicu. Verejný obstarávateľ poskytne uchádzačovi, ktorý sa zúčastňuje rokovania, informáciu o jeho priebehu a dosiahnutom pokroku najneskôr do 15 dní odo dňa prijatia žiadosti.

Viacetapové rokovacie konanie

Verejný obstarávateľ môže určiť, že sa rokovacie konanie uskutoční v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách s cieľom znížiť počet ponúk, ktoré sa majú prerokovať na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Ak využije možnosť zníženia počtu ponúk, počtom dosiahnutým v poslednej etape musí umožniť hospodársku súťaž, ak je dostatočný počet vhodných ponúk, ktoré neboli vylúčené. Verejný obstarávateľ je povinný písomne informovať všetkých uchádzačov, ktorých ponuky neboli vylúčené (využitá možnosť zníženia počtu ponúk), o každej zmene technických požiadaviek alebo iných požiadaviek, ktoré vyplynuli z rokovania; tým nie je dotknutá povinnosť, že predmetom rokovania nesmú byť určené minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať všetky ponuky, ani kritériá na vyhodnotenie ponúk. Verejný obstarávateľ poskytne uchádzačom dostatočnú lehotu, aby upravili a opätovne predložili pozmenené ponuky.

Výzva na predkladanie konečných ponúk

Verejný obstarávateľ písomne oznámi uchádzačom, ktorých ponuky neboli vylúčené, ukončenie rokovania a vyzve ich na predkladanie konečných ponúk, ktoré vyhodnocuje podľa § 53 zákona). Výzva na predkladanie konečných ponúk, ktorú verejný obstarávateľ súčasne písomne pošle uchádzačom, obsahuje najmä lehotu na predkladanie konečných ponúk, adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú, jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky, miesto, dátum a čas otvárania ponúk.

Zadanie zákazky bez rokovania

Verejný obstarávateľ môže zadať zákazku na základe základných ponúk bez uskutočnenia rokovania, ak si túto možnosť vyhradil v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Správa o zákazke

Zákon v § 24 ods. 2 ukladá verejnému obstarávateľovi povinnosť vypracovať písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode, koncesii, súťaži návrhov a o každom zriadení DNS. Táto správa (okrem iného) obsahuje aj odôvodnenie použitia rokovacieho konania so zverejnením.

Inovatívne partnerstvo

Inovatívne partnerstvo predstavuje nový nadlimitný postup verejného obstarávania zavedený do právnej úpravy členských štátov EÚ transpozíciou nových smerníc EÚ o verejnom obstarávaní.

Verejný obstarávateľ využije tento postup, ak potrebu vyvinúť inovačný výrobok alebo službu alebo inovačné práce a potrebu následnej kúpy výsledného tovaru, služieb alebo stavebných prác nemožno uspokojiť na základe riešení, ktoré už sú dostupné na trhu.

Tento osobitný postup by mal verejným obstarávateľom umožniť vytvárať dlhodobé inovatívne partnerstvá zamerané na vývoj a následný nákup nových, inovačných výrobkov, služieb alebo stavebných prác pod podmienkou, že takéto inovačné výrobky, služby alebo stavebné práce môžu byť dodané na dohodnutej úrovni výkonu a pri dohodnutých nákladoch, a to bez toho, aby bol na tento nákup potrebný samostatný postup obstarávania. Zákazky sa zadávajú výlučne na základe najlepšieho pomeru kvality a ceny, keďže toto kritérium je najvhodnejšie na porovnanie ponúk inovačných riešení.

Bez ohľadu na to, či ide o veľmi veľké projekty alebo menšie inovačné projekty, inovatívne partnerstvo by malo byť štruktúrované takým spôsobom, aby sa dosiahol potrebný účinok na trh, pričom by sa mala vytvárať motivácia na vývoj inovačných riešení bez vylúčenia trhu.

Verejní obstarávatelia nesmú využívať inovatívne partnerstvá spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, obmedzoval ju alebo ju narúšal.

Z uvedeného vyplýva, že motívom verejného obstarávateľa by malo byť uspokojenie svojich potrieb s cieľom obstaráť inovačný výrobok, službu alebo stavebné práce. Môže ísť o požiadavku na vyvinutie nových materiálov, technológií alebo stavebných postupov a pod. Verejný obstarávateľ súťažným obstarávaním prostredníctvom inovatívneho partnerstva vyberie partnerov, ktorí najlepšie spĺňajú kvalifikačné predpoklady (zamerané najmä na kapacity záujemcov v oblasti výskumu a vývoja a vypracovávanie a zavádzania inovatívnych riešení), a následne pokračuje v partnerstve podľa vopred stanovených pravidiel (napr. znižuje počet partnerov v závislosti od dosiahnutého pokroku v predmete výskumu).

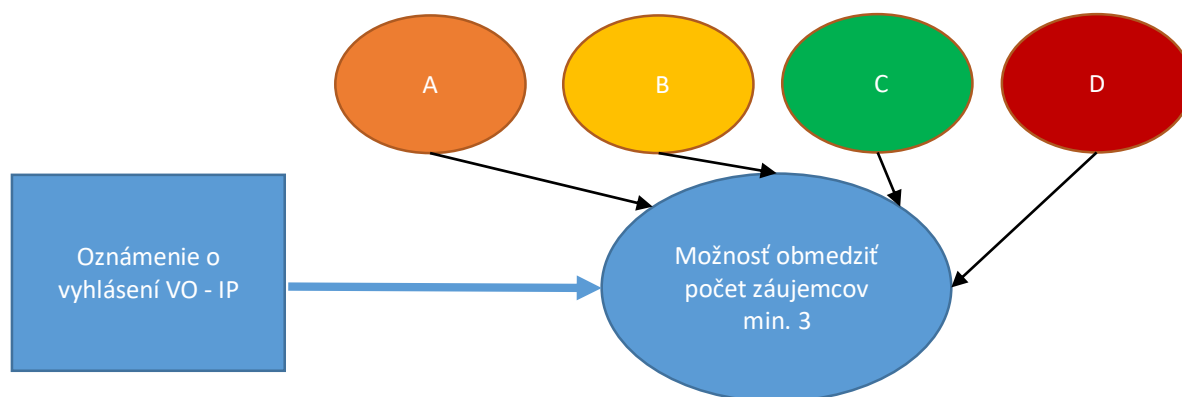

K stanoveniu predpokladanej hodnoty: v prípade inovatívnych partnerstiev sa vychádza z najvyššej predpokladanej hodnoty (bez DPH) výskumných a vývojových činností predpokladaných počas všetkých etáp plánovaného partnerstva, ako aj tovaru, služieb alebo stavebných prác, ktoré vzniknú a obstarajú sa na konci plánovaného partnerstva.

Stanovenie predpokladanej hodnoty zákazky inovatívneho partnerstva preto vyžaduje, aby verejný obstarávateľ odhadol hodnotu výskumu a vývoja ako aj samotnú hodnotu plánovaných plnení, ktoré budú dodané počas inovatívneho partnerstva.

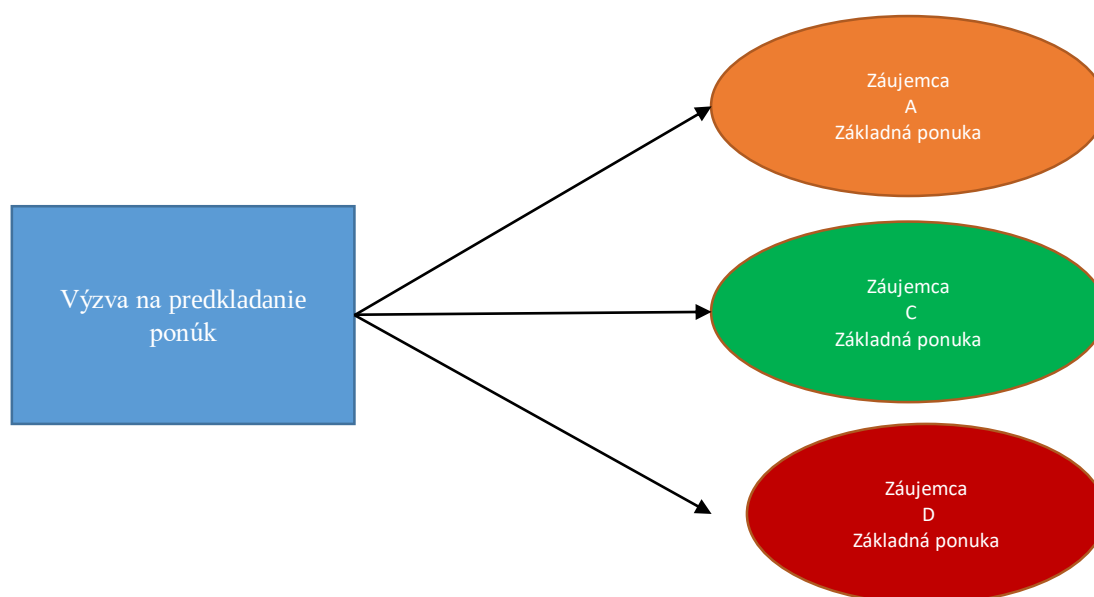
Súťažné obstarávanie

Inovatívne partnerstvo sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti. Verejný obstarávateľ môže na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na účasť, a to najmenej na troch tak, aby umožnil hospodársku súťaž. Ponuky sa vyhodnocujú len na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality.

Lehota na predloženie žiadostí o účasť nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu.

Výzvu na predkladanie základných ponúk, ktoré sú východiskom pre následné rokovania, verejný obstarávateľ súčasne pošle len vybraným záujemcom, ktorí spĺňajú podmienky účasti. Verejný obstarávateľ môže vyzvať na predkladanie základných ponúk aj nižší počet záujemcov, ktorí spĺňajú podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti, ak sa nedosiahol určený minimálny počet. V rámci toho istého postupu verejný obstarávateľ nesmie vyzvať na predloženie základnej ponuky toho, kto nepožiadala o účasť. Základnú ponuku môže predložiť len záujemca, ktorého verejný obstarávateľ vyzval na jej predloženie.

Verejný obstarávateľ rokuje s uchádzačmi o základných ponukách a všetkých následne predložených ponukách, okrem konečných ponúk s cieľom zlepšiť ich obsah. Predmetom

rokovania nesmú byť určené minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať všetky ponuky, ani kritériá na vyhodnotenie ponúk uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Verejný obstarávateľ môže určiť, že sa rokovacie konanie uskutoční v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách s cieľom znížiť počet ponúk, ktoré sa majú prerokovať na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Zmluva (Výskum & Vývoj + dodanie tovarov, služieb, stavebných prác)

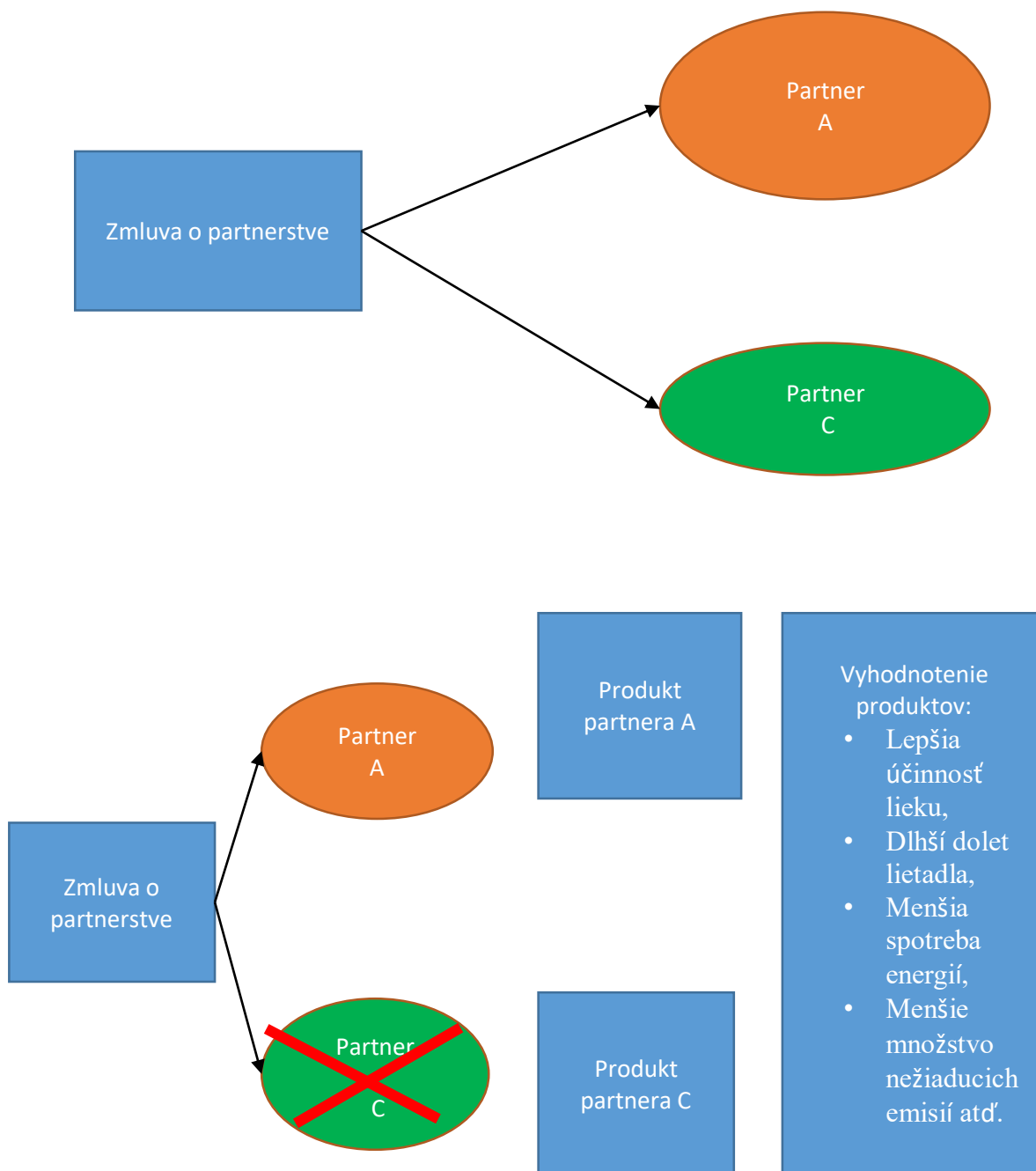
Cieľom inovatívneho partnerstva je vývoj a následný nákup tovaru, služieb alebo stavebných prác, ktoré sú výsledkom vývoja, za predpokladu, že zodpovedajú požiadavkám, dohodnutej úrovni výkonu a maximálnym nákladom zmluvne dohodnutými medzi verejným obstarávateľom a partnerom alebo partnermi.

Inovatívne partnerstvo sa uskutočňuje a je štruktúrované vo viacerých po sebe nasledujúcich fázach, ktoré zodpovedajú postupnosti krokov v procese výskumu, vývoja a inovačného procesu. V rámci inovatívneho partnerstva sa určia priebežné ciele, ktoré má partner alebo partneri dosiahnuť, a určí sa aj odplata v primeraných splátkach.

Verejný obstarávateľ môže na základe určených cieľov po každej fáze rozhodnúť o ukončení inovatívneho partnerstva alebo o znížení počtu partnerov ukončením individuálnych zmlúv, ak ide o inovatívne partnerstvo s viacerými partnermi, ak v súťažných podkladoch uviedol možnosti a podmienky ich použitia.

Verejný obstarávateľ v súťažných podkladoch určí pravidlá vzťahujúce sa na práva duševného vlastníctva. Ak ide o inovatívne partnerstvo s viacerými partnermi, verejný obstarávateľ nesprístupní riešenia navrhnuté jednotlivými partnermi ostatným partnerom ani iné dôverné informácie, ktoré mu partneri v rámci partnerstva poskytnú, bez súhlasu týchto partnerov. Súhlas sa udeľuje v súvislosti so zamýšľaným poskytnutím konkrétnych informácií; tento súhlas nesmie mať formu všeobecného vzdania sa práv na dôvernosť informácií.

Verejný obstarávateľ zabezpečí, aby štruktúra partnerstva, najmä trvanie a hodnota jeho jednotlivých fáz, odrážala úroveň inovácie navrhovaného riešenia a postupnosť výskumných a inovačných činností potrebných na vývoj inovačného riešenia, ktoré ešte nie je dostupné na trhu. Predpokladaná hodnota tovaru, stavebných prác alebo služieb musí byť primeraná investíciám potrebným na ich vývoj.

Priame rokovacie konanie

Priame rokovacie konanie je osobitný postup zadávania nadlimitných zákaziek, ktorý môže použiť verejný obstarávateľ, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky pre jeho použitie. Priame rokovacie konanie je možné použiť tak pri civilných zákazkách ako aj pri zákazkách

v oblasti obrany a bezpečnosti. Priame rokovacie konanie by sa malo vo všeobecnosti používať len vo veľmi výnimočných prípadoch, keďže použitím tohto postupu dochádza k obmedzeniu hospodárskej súťaže.

Verejný obstarávateľ môže pri zadávaní nadlimitnej zákazky použiť postup priameho rokovacieho konania len vtedy, ak je splnená aspoň jedna z podmienok uvedená v § 81 zákona.

V zmysle konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudky č. C-57/94, C-385/02, C-20/01, C-394/02) je potrebné interpretovať ustanovenia upravujúce podmienky pre použitie priameho rokovacieho konania reštriktívne, tzn. zužujúco. Verejný obstarávateľ nie je oprávnený zákonom uzavretý výpočet podmienok na použitie priameho rokovacieho konania žiadnym spôsobom rozširovať.

Ak má verejný obstarávateľ v úmysle uzavrieť zmluvu uplatnením postupu priameho rokovacieho konania podľa § 81 zákona, je povinnosťou verejného obstarávateľa nespochybniteľným spôsobom preukázať a náležite zdokumentovať opodstatnenosť použitia tohto postupu zadávania zákazky. Dôkazné bremeno odôvodnenia verejného obstarávania postupom priameho rokovacieho konania je na verejnom obstarávateľovi.

Špeciálne okolnosti, vymedzené v zákone, na ktoré sa verejný obstarávateľ uplatnením priameho rokovacieho konania odvolá, musia aj reálne nastať, existovať v čase zadávania zákazky, resp. výberu postupu verejného obstarávania. Nemôže ísť teda o okolnosti, ktoré ešte len pro futuro nastanú. Zákonné dôvody môžu existovať viaceré zároveň, pričom pre oprávnené použitie postupu priameho rokovacieho konania postačuje, ak je preukázaný čo i len jeden zákonný dôvod na jeho použitie.

Odôvodnenie použitia postupu zadávania nadlimitnej zákazky priamym rokovacím konaním, pokiaľ sa priame rokovacie konanie nezadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti, je verejný obstarávateľ povinný uviesť už v oznámení o zámere uzavrieť zmluvu odosielanom publikačnému úradu a úradu.

Dôvody použitia postupu priameho rokovacieho konania musia byť objektívne, nemôžu byť ovplyvnené akýmkoľvek subjektívnymi faktormi zo strany verejného obstarávateľa, taktiež je nevyhnutné ich riadne a dostatočne odôvodniť v dokumentácii z verejného obstarávania a podporiť dôkazmi, ktoré preukážu, že špeciálne okolnosti vymedzené v zákone nastali úplne a v plnom rozsahu už v čase zadávania zákazky.

Podmienky použitia priameho rokovacieho konania pri zadávaní nadlimitnej civilnej zákazky verejným obstarávateľom

Verejný obstarávateľ je oprávnený použiť priame rokovacie konanie len vtedy, ak je splnená aspoň jedna z nižšie uvedených podmienok, pričom ak zákonná úprava vyžaduje na preukázanie oprávnenosti daného postupu ďalšie podmienky, verejný obstarávateľ ich musí splniť a preukázať kumulatívne.

- A) Zo zákonného znenia vyplýva, že použitie priameho rokovacieho konania podľa § 81 písm. a) zákona je oprávnené len vtedy, ak v prechádzajúcej verejnej súťaži alebo užšej súťaži nastane jedna z alternatívnych situácií, a to:
1. žiadny hospodársky subjekt nepredložil ponuku alebo doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti alebo
 2. ani jeden uchádzač alebo záujemca nespĺňa podmienky účasti alebo
 3. ani jedna ponuka bez vykonania podstatných zmien nespĺňa potreby a požiadavky

určené verejným obstarávateľom na predmet zákazky

a zároveň, kumulatívne k niektorej z uvedených podmienok sa vyžaduje splnenie skutočnosti, že pôvodné podmienky zadávania zákazky sa podstatne nezmenili. O podstatnú zmenu pôvodných podmienok zadávania zákazky môže ísť napríklad pri zmene podmienok účasti, požiadaviek na predmet zákazky, osobitných podmienok plnenia zmluvy a pod., pričom je nevyhnutné každú zmenu pôvodných podmienok zadávania zákazky posudzovať ad hoc.

B) Priame rokovacie konanie môže verejný obstarávateľ použiť aj vtedy, ak má za preukázané, že tovar, stavebné práce alebo služby môže poskytnúť len určitý hospodársky subjekt (tzv. dostupnosť z jedného zdroja – k tomu pozri [všeobecné metodické usmernenie č. 5/2016](#) z 19. mája 2016 – Priame rokovacie konanie – tzv. „dostupnosť z jedného zdroja“). Túto podmienku je možné aplikovať v prípade, ak z objektívneho hľadiska existuje len jeden hospodársky subjekt, ktorý môže takúto zákazku realizovať, pričom túto výlučnú dostupnosť predmetu plnenia z jedného zdroja si nevytvoril samotný verejný obstarávateľ, napr. stanovením diskriminačných požiadaviek na predmet zákazky. Verejný obstarávateľ môže oprávnené použiť priame rokovacie konanie, ak preukáže dostupnosť z jedného zdroja založenú na nasledovných špeciálnych okolnostiach:

1. predmetom zákazky je vytvorenie alebo nadobudnutie jedinečného umeleckého diela alebo umeleckého výkonu, keďže už samotná osoba umelca štandardne určuje jedinečný charakter a hodnotu umeleckého predmetu, pričom pod pojmom umelecké dielo možno rozumieť literárne dielo, slovesné dielo, divadelné dielo, hudobné dielo, audiovizuálne dielo, dielo výtvarného umenia, architektonické dielo, jeho časť, zhmotnenie tvorivej umeleckej myšlienky v prípade časti projektovej dokumentácie, dielo úžitkového umenia, musí ísť o jedinečný výsledok vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora alebo viacerých autorov vnímateľný zmyslami a zachytávajúci myšlienky bez ohľadu na formu a podobu. Pod pojmom umelecký výkon je v zmysle § 94 ods. 1 autorského zákona potrebné chápať predvedenie, prednes alebo iné tvorivé vykonanie umeleckého diela alebo diela tradičnej ľudovej kultúry spevom, hraním, recitáciou, tancom alebo iným spôsobom;
2. z technických dôvodov neexistuje hospodárska súťaž a za predpokladu, že neexistuje ani žiadna primeraná alternatíva alebo náhrada a chýbajúca hospodárska súťaž nie je výsledkom umelého zúženia parametrov verejného obstarávania, pričom pri uplatnení tejto podmienky pre použitie priameho rokovacieho konania musia byť za účelom preukázania oprávnenosti použitia tohto postupu splnené všetky ďalšie podmienky kumulatívne. Verejný obstarávateľ je v tomto prípade povinný riadne odôvodniť a preukázať nedostatok alternatívnych riešení, ktorý musí byť objektívny a nemôže vychádzať z nedostatočného poznania relevantného trhu verejným obstarávateľom, resp. zo subjektívnych dôvodov na strane verejného obstarávateľa. Na preukázanie jedinečnosti dodávateľa predmetu zákazky nepostačuje ani vykonaný prieskum trhu, v ktorom verejný obstarávateľ nenájde iného dodávateľa požadovaného predmetu zákazky, ktorý by spĺňal ním presne stanovené kritériá, keďže prieskum trhu je subjektívnou činnosťou verejného obstarávateľa a nedostatok alternatív alebo náhrad musí vychádzať z technických dôvodov;
3. ide o výhradné práva a za predpokladu, že neexistuje žiadna primeraná alternatíva alebo náhrada a chýbajúca hospodárska súťaž nie je výsledkom umelého zúženia parametrov verejného obstarávania, pričom aj v tomto prípade platí povinnosť preukázať kumulatívne splnenie podmienok, ako aj objektívnosť neexistencie alternatívnych riešení, ktorá nemôže vychádzať zo subjektívnych dôvodov verejného obstarávateľa, neznalosti alternatívach riešení a náhrad. Výhradné práva môžu v danom prípade

vyplývať z patentu, výhradných osobnostných práv alebo výhradných majetkových práv.

- C) Ďalším dôvodom oprávňujúcim verejného obstarávateľa použiť priame rokovacie konanie je, ak sa zákazka na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením, pričom z judikatúry **Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudok č. C-318/94, č. C-107/92) vyplýva, že v prípade uzavretia zmlúv, kde prichádza do úvahy uplatnenie priameho rokovacieho konania, musia byť súčasne splnené tri podmienky, a to:**

1. existencia nepredvídateľnej okolnosti,
2. časová tieseň, kedy nie je možné dodržať časové limity stanovené pri iných súťažných postupoch verejného obstarávania,
3. kauzálna väzba medzi nepredvídateľnou udalosťou a časovou tiesňou, ktorá z nej vyplýva.

Ak čo i len jedna z týchto troch podmienok nie je splnená, použitie priameho rokovacieho konania nebude opodstatnené.

Vyššie uvedené podmienky sú splnené, ak nastala mimoriadna udalosť, ktorá 1. nebola spôsobená verejným obstarávateľom a ktorú nemohol predvídať, 2. vyžaduje si bezpodmienečne okamžite prijať mimoriadne rozhodnutia a následne uplatniť nevyhnutné opatrenia z dôvodu zachovania ochrany života, zdravia a bezpečnosti ľudí, prípadne z dôvodu zamedzenia vzniku ďalších škôd zapríčinených vznikom, resp. existenciou takejto mimoriadnej udalosti a v zmysle uvedeného a v súvislosti so zabezpečením nevyhnutných úkonov, resp. opatrení existuje časová tieseň, pre ktorú nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž alebo rokovacie konanie so zverejnením podľa zákona na dodanie požadovaného predmetu zákazky.

Za mimoriadnu udalosť v zmysle § 3 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov možno považovať:

- a) živelnú pohromu, ktorou sa rozumie mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- b) haváriu, vymedzenú ako mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok, pričom je potrebné rozlišovať medzi haváriou, ktorá nastane neočakávane, nedala sa predpokladať a havarijným stavom, ktorý nastane spravidla následkom dlhodobého nevykonania opatrení, ktorými by sa havarijnému stavu predišlo, napr. ak sa zanedbala údržba alebo menšie opravy,
- c) katastrofu, ktorá predstavuje mimoriadnu udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelných pohromy a havárie.
- d) Verejný obstarávateľ môže použiť priame rokovacie konanie aj vtedy, ak preukáže kumulatívne splnenie nasledovných podmienok:
 1. požadované tovary sa vyrábajú výlučne na výskumné, experimentálne, študijné alebo vývojové účely, a zároveň

2. nejde o veľkovýrobu (ide o výrobu 1 kusu výrobku, príp. niekoľkých kusov výrobku, nie o sériovú výrobu) a
3. tento výrobok nie je využívaný verejným obstarávateľom na ekonomické aktivity zamerané na dosiahnutie zisku alebo krytie nákladov na výskum a vývoj.

V zmysle § 2 ods. 5 písm. l) zákona sa na účely tohto zákona výskumom a vývojom rozumejú všetky činnosti zahŕňajúce základný výskum, aplikovaný výskum a experimentálny vývoj; experimentálny vývoj môže zahŕňať realizáciu zariadení demonštrujúcich výkon novej koncepcie alebo novej technológie v príslušnom prostredí alebo v reprezentatívnom prostredí.

e) Oprávnenosť použitia postupu priameho rokovacieho konania verejný obstarávateľ preukáže, aj keď naplní kumulatívne nižšie uvedené podmienky:

1. ide o dodávku dopĺňujúceho tovaru,
2. tovar sa dodáva od pôvodného dodávateľa,
3. tovar, ktorý je predmetom zákazky, je určený na čiastočné nahradenie obvyklého tovaru alebo zariadenia alebo na rozšírenie už dodaného tovaru alebo zariadenia,
4. zmena pôvodného dodávateľa na iného dodávateľa by nútila verejného obstarávateľa získavať materiál rozdielnych technických charakteristík, ktorý by spôsoboval nezlučiteľnosť alebo neprimerané technické ťažkosti v prevádzke alebo v údržbe,
5. pričom doba trvania pôvodnej zmluvy, ako aj opakujúcich sa zmlúv nesmie súhrnne presiahnuť tri roky.

f) Priame rokovacie konanie je možné použiť aj vtedy, ak sú súčasne splnené nasledovné podmienky:

1. verejný obstarávateľ je osobou oprávnenou na komoditné obchody podľa zákona č. 92/2008 Z. z. o komoditnej burze a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov,
2. obstarávaný tovar je na komoditnej burze nakupovaný a zároveň
3. cena obstarávaného tovaru je v čase jeho nákupu na komoditnej burze kótovaná.

Ak čo i len jedna z týchto troch podmienok nie je splnená, použitie priameho rokovacieho konania nebude opodstatnené.

g) Ďalej sú definované prípady, keď verejný obstarávateľ môže použiť priame rokovacie konanie na zabezpečenie tovaru za obzvlášť zvýhodnenú cenu, od likvidátora, exekútora alebo správcu konkurznej podstaty. Ide o obstaranie tovaru ponúkaného za obzvlášť výhodných podmienok. v tomto prípade verejný obstarávateľ musí rovnako uniesť dôkazné bremeno, a teda preukázať ekonomickú efektívnosť nákupu voči bežným cenám na trhu, preto sa odporúča vykonať prieskum trhu. Zároveň platí taxatívne stanovený okruh osôb, od ktorých je možný takýto nákup.

h) Priame rokovacie konanie môže verejný obstarávateľ použiť aj v prípade, ak ide o zákazku na poskytnutie služby nasledujúcu po súťaži návrhov uskutočnenej podľa tohto zákona a ktorá sa zadáva záujemcovi, ktorého návrh vyhodnotila porota ako víťazný alebo jeden z víťazných v súťaži návrhov, pričom ak je viac víťazných účastníkov, na rokovania musí verejný obstarávateľ vyzvať všetkých. Účelom súťaže návrhov je vybrať a nadobudnúť kreatívny alebo umelecký návrh, ktorý je vyjadrením výsledku tvorivej duševnej činnosti účastníka a ktorý je pre vyhlasovateľa užitočný ako podklad na zadávanie zákazky, pričom v zmysle § 119 ods. 2 zákona sa návrhom na účely tohto zákona rozumie písomne alebo

graficky vyjadrený výsledok vlastnej intelektuálnej činnosti účastníka, ktorý je pre vyhlasovateľa užitočný ako podklad na zadávanie zákazky na územnoplánovacia dokumentáciu, projektovú dokumentáciu alebo inú službu, ktorou sú najmä štúdia, rozbor alebo projekt. Priamym rokovacím konaním však nie je možné zadať takú zákazku na poskytnutie služieb, ktoré nemusia byť poskytnuté výhradne víťazom súťaže návrhov a ktoré súčasne nepredstavujú dopracovanie alebo akýkoľvek zásah do víťazného návrhu, na ktorý by bol oprávnený iba autor tohto diela.

- i) Ako posledná okolnosť oprávňujúca verejného obstarávateľa použiť postup priameho rokovacieho konania sa uvádza zákazka, pri ktorej ide o nové stavebné práce alebo služby spočívajúce v opakovaní rovnakých alebo porovnateľných stavebných prác alebo služieb realizovaných pôvodným dodávateľom za predpokladu, že sú súčasne naplnené nižšie vymedzené podmienky, a to:
1. nové stavebné práce alebo služby sú v súlade so základným projektom, v ktorom sa uvádza rozsah možných dodatočných stavebných prác alebo služieb a podmienky ich zadania, tzn. už v pôvodnom postupe zadávania zákazky sa predpokladalo použitie priameho rokovacieho konania,
 2. pôvodná zákazka bola zadávaná verejnou súťažou, užšou súťažou, rokovacím konaním so zverejnením, súťažným dialógom alebo inovatívnym partnerstvom a informácia o zadávaní zákazky priamym rokovacím konaním bola už súčasťou oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania pri zadávaní pôvodnej zákazky,
 3. predpokladaná hodnota pôvodnej zákazky zahŕňala aj hodnotu opakovaných plnení a
 4. opakovaná zákazka sa zadáva do troch rokov od uzavretia pôvodnej zmluvy.

Uvedené priame rokovacie konanie tak priamo nadväzuje na predošlé už zrealizované verejné obstarávanie na poskytnutie služby alebo uskutočnenie stavebných prác, pričom už pri pôvodnej zákazke je nevyhnutné zohľadniť danú skutočnosť. V opačnom prípade, ak by sa v pôvodnom verejnom obstarávaní nerátalo s touto možnosťou a ak by predpokladaná hodnota pôvodnej zákazky nezahŕňala hodnotu opakovaných plnení, použitie priameho rokovacieho konania by nebolo oprávnené.

Postup v priamom rokovacom konaní

Pri zadávaní nadlimitnej zákazky priamym rokovacím konaním je verejný obstarávateľ povinný odoslať publikačnému úradu a úradu oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu, okrem prípadu, keď sa zákazka zadáva priamym rokovacím konaním z dôvodu mimoriadnej udalosti. Podľa § 26 ods. 7 zákona je verejný obstarávateľ povinný v oznámení o zámere uzavrieť zmluvu uviesť najmä

- a) názov, adresu a kontaktné údaje verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa,
- b) opis predmetu a celkovú hodnotu zákazky alebo koncesie,
- c) odôvodnenie zámeru uzavrieť zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu bez uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, oznámenia použitého ako výzva na súťaž, oznámenia o koncesii alebo oznámenia o vyhlásení súťaže návrhov,
- d) názov, adresu a kontaktné údaje dodávateľa alebo záujemcu, s ktorým uzavrie zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu,

e) ďalšie potrebné informácie.

Verejný obstarávateľ vyzve na rokovanie jedného alebo viacerých vybraných záujemcov, pričom ich môže vyzvať na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní v závislosti od podmienky priameho rokovacieho konania.

Verejný obstarávateľ následne rokuje o podmienkach zákazky, najmä administratívnych, technických a finančných podmienkach zmluvy, pričom je povinný zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami a zároveň zachovať dôvernosť o obsahu rokovaní, pričom z každého rokovania je verejný obstarávateľ povinný vyhotoviť zápisnicu, ktorá transparentným a preskúmateľným spôsobom zachytí priebeh a obsah rokovaní.

Ak verejný obstarávateľ rokuje s viacerými vybranými záujemcami, je povinný v priebehu rokovania zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami, pričom je zakázané poskytovať informácie spôsobom, ktorý by zvýhodnil niektorých záujemcov. Verejný obstarávateľ je povinný taktiež nesprístupniť dôverné informácie, ktoré získal počas rokovania, bez súhlasu záujemcu.

V prípade, ak nebolo uverejnené oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu pri zadaní zákazky z dôvodu mimoriadnej udalosti, verejnému obstarávateľovi sa ustanovuje povinnosť poslať úradu pred uzavretím zmluvy oznámenie, v ktorom verejný obstarávateľ odôvodní použitie priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti, pokiaľ tak neodoslal oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu.

Pri uzatváraní zmluvy ako výsledku priameho rokovacieho konania, v ktorom bolo možné v nadväznosti na použitú podmienku vyzvať na rokovanie len jedného záujemcu, verejný obstarávateľ nie je povinný dodržať 16-dňovú lehotu na uzavretie zmluvy ustanovenú v § 56 ods. 4 zákona. Ak však verejný obstarávateľ vyzval na rokovanie viacerých záujemcov, je povinný zákonom ustanovené lehoty vymedzené v § 56 zákona dodržať.

Zdokumentovanie postupu priameho rokovacieho konania

V súlade s princípom transparentnosti je subjekt uskutočňujúci verejné obstarávanie povinný preskúmateľným spôsobom zaznamenať proces zadávania zákazky priamym rokovacím konaním a riadne a dostatočne odôvodniť použitie tohto výnimočného postupu zadávania zákazky. Odôvodnenie použitia priameho rokovacieho konania je nevyhnutnou súčasťou dokumentácie verejného obstarávania. Za týmto účelom je tiež nevyhnutné náležite zdokumentovať postup a uchovať doklady a relevantné dôkazy preukazujúce oprávnenia použitia priameho rokovacieho konania.

Verejný obstarávateľ je zároveň povinný z každého rokovania vyhotoviť zápisnicu, aby bola zabezpečená preskúmateľnosť jednotlivých úkonov verejného obstarávateľa v priebehu rokovaní.

Zákon v § 24 ods. 2 ukladá verejnému obstarávateľovi povinnosť vypracovať písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode, koncesii, súťaži návrhov a o každom zriadení DNS. Táto správa (okrem iného) obsahuje aj odôvodnenie použitia priameho rokovacieho konania.

Neoprávnené použitie priameho rokovacieho konania, a teda uzavretie zmluvy postupom priameho rokovacieho konania bez splnenia podmienky na jeho použitie, je správnym deliktom podľa § 182 ods. 1 zákona, s ktorým sa spája uloženie pokuty vo výške 5% zmluvnej ceny.

Medzi ďalšie dokumenty, ktoré upravujú zadávanie priameho rokovacieho konania, patrí napr. [všeobecné metodické usmernenie 5-2016](#) z 19. mája 2016 - Priame rokovacie konanie - upozornenie dostupné na webovom sídle úradu.

Postupy zadávania zákaziek obstarávateľom

Verejná súťaž

Zákon v § 29 definuje verejnú súťaž ako jeden z postupov pri zadávaní nadlimitných zákaziek. Verejná súťaž je najbežnejším a najpoužívanejším postupom verejného obstarávania pri nadlimitných zákazkách. Verejná súťaž sa vyhlasuje zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, dátum zverejnenia tohto oznámenia je teda považovaný aj za dátum začatia procesu verejného obstarávania [§ 87 ods. 2 písm. c) zákona].

Obstarávateľ má na oznámenie svojho zámeru uskutočniť verejné obstarávanie možnosť využiť inštitút pravidelného informatívneho oznámenia (ešte pred samotným vyhlásením verejného obstarávania). Toto oznámenie je dobrovoľné, jeho zverejnením nezačína proces verejného obstarávania. Uverejnenie pravidelného informatívneho oznámenia môže mať vplyv na niektoré lehoty používané v procese verejného obstarávania (§ 87 ods. 1 zákona).

Verejná súťaž sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, to znamená, že obstarávateľ nemá zákonnú možnosť zasahovať a regulovať počet uchádzačov, ktorí predkladajú ponuky (§ 66 ods. 1 zákona).

Uchádzači k ponuke predkladajú aj doklady, ktoré obstarávateľ požadoval na preukázanie splnenia podmienok účasti. Tieto doklady sú povinnou súčasťou ponuky každého uchádzača (§ 66 ods. 1 zákona).

Zákon pri použití postupu verejnej súťaže ustanovuje minimálne lehoty na predkladanie ponúk, najmä v závislosti od určeného spôsobu poskytovania súťažných podkladov, požiadavky na formu predkladania ponúk, pričom obstarávateľ má možnosť túto lehotu predĺžiť.

Za predpokladu, že obstarávateľ uverejňuje dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky a na preukázanie podmienok účasti v profile (resp. na inej internetovej adrese s priamym odkazom na túto internetovú adresu v profile) a poskytuje k nim neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov (§ 43 ods. 1, § 64 ods. 4 zákona), zákonné minimálne lehoty na predkladanie ponúk sú:

- najmenej 35 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu [§ 66 ods. 2 písm. a) zákona],
- najmenej 15 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu v prípade, ak bolo uverejnené pravidelné informatívne oznámenie (§ 91 ods. 2 zákona),
- najmenej 30 dní, ak verejný obstarávateľ požaduje predložiť ponuky elektronickými prostriedkami (§ 66 ods. 3 zákona),
- najmenej 15 dní, ak ide o naliehavú situáciu, ktorú je obstarávateľ povinný odôvodniť (§ 66 ods. 4 zákona).

Ak obstarávateľ neposkytuje neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov k dokumentom potrebným na vypracovanie ponuky a na preukázanie splnenia podmienok účasti – teda ich poskytuje v listinnej podobe, tak zákon ustanovuje minimálne lehoty na predkladanie ponúk nasledovne:

- najmenej 40 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu [§ 66 ods. 5 písm. a) zákona],

- najmenej 20 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu v prípade, ak bolo uverejnené pravidelné informatívne oznámenie (§ 91 ods. 3).

Splnenie podmienok účasti vyhodnocuje verejný obstarávateľ alebo ním zriadená komisia v zmysle § 40 zákona. Následne komisia, zriadená verejným obstarávateľom, vyhodnocuje ponuky tých uchádzačov, ktorí neboli vylúčení (§ 53 zákona).

Zákon zaviedol do praxe tzv. reverznú súťaž (§ 66 ods. 7 zákona), ktorá spočíva v tom, že verejný obstarávateľ má možnosť sa rozhodnúť, že pri vyhodnocovaní ponúk uchádzačov bude najskôr postupovať prioritným vyhodnotením ponúk ako takých a až následne vyhodnotením splnenia podmienok účasti uchádzačmi.

Informácia o použití reverznej verejnej súťaže podľa predchádzajúceho odseku by mala byť uchádzačom známa už v čase pred predložením ponuky. Keďže sa vo formulári „oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania“ nenachádza bod, ktorý by priamo odkazoval na použitie tohto spôsobu vyhodnocovania ponúk, je vhodné uviesť túto informáciu v časti „Doplňujúce informácie“ oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo je možné ju uviesť v súťažných podkladoch.

Užšia súťaž

Obstarávateľ postupuje pri užšej súťaži podľa ustanovení zákona, ktoré upravujú použitie užšej súťaže verejným obstarávateľom, avšak s určitými odlišnosťami. V nasledujúcom texte preto uvádzame len rozdielne znaky vedenia tohto postupu obstarávateľom.

Na rozdiel od užšej súťaže realizovanej verejným obstarávateľom, v prípade obstarávateľa nie je stanovený minimálny počet záujemcov, ktorých obstarávateľ vyzve na predloženie ponuky. Pri určovaní obmedzeného počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky, však obstarávateľ musí postupovať tak, aby týmto počtom umožnil hospodársku súťaž. Ďalej platí, že objektívne a nediskriminačné kritériá výberu obmedzeného počtu záujemcov, v prípade užšej súťaže realizovanej obstarávateľom, musia vychádzať z objektívnej potreby obstarávateľa znížiť počet záujemcov na úroveň, ktorá je opodstatnená potrebou vyvážiť charakter obstarávania so zdrojmi potrebnými na jeho uskutočnenie.

Obstarávateľ oznamuje svoj zámer zadať zákazku prostredníctvom užšej súťaže v oznámení použitom ako výzva na súťaž, ktorým môže byť oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž alebo oznámenie o existencii kvalifikačného systému.

V prípade, ak sa výzva na súťaž realizuje prostredníctvom pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na súťaž, obstarávateľ pred vyhodnotením splnenia podmienok účasti súčasne pošle všetkým záujemcom, ktorí vyjadrili záujem o účasť v užšej súťaži, výzvu, aby opätovne potvrdili svoj záujem. Obstarávateľ v oznámení použitom ako výzva na súťaž okrem iného stanoví lehotu na predloženie žiadostí o účasť, podmienky účasti, ak sa určujú, objektívne a nediskriminačné pravidlá na obmedzenie počtu záujemcov, ich minimálny počet a maximálny počet (ak je to vhodné a ak sa uplatňuje). Rovnako, ako v prípade oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, aj v prípade oznámenia použitého ako výzva na súťaž platí, že v prípade akýchkoľvek nejasností môžu záujemcovia požiadať obstarávateľa o vysvetlenie v zmysle § 48 zákona.

Žiadosť o účasť

Obstarávateľ uplatní nasledovné lehoty na predloženie žiadostí o účasť podľa § 92 ods. 3 zákona.

Minimálna lehota na predloženie žiadostí o účasť	
riadna	30 dní odo dňa odoslania oznámenia použitého ako výzva na súťaž publikačnému úradu
	30 dní odo dňa odoslania výzvy na opätovné potvrdenie záujmu, ak sa výzva na súťaž realizuje prostredníctvom pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na účasť
skrátaná lehota	15 dní

Skrátenie lehoty na predloženie žiadostí o účasť je potrebné dôsledne zvážiť, môže ísť o situácie a prípady opodstatnené svojou povahou, napríklad v naliehavej situácii, ktorá spôsobuje nemožnosť uplatnenia riadnej lehoty.

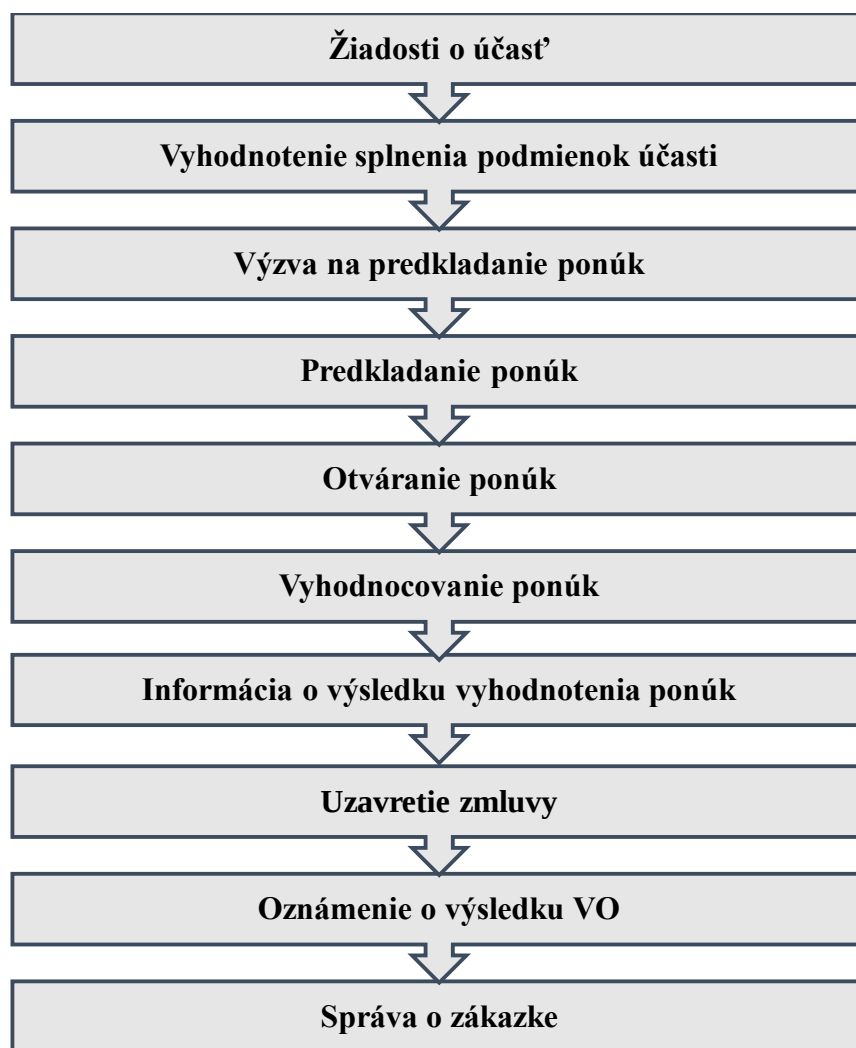
Výzva na predkladanie ponúk

Výzva na predkladanie ponúk musí obsahovať

- odkaz na internetovú adresu, na ktorej sú súťažné podklady dostupné,
- lehotu na predkladanie ponúk, adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú,
- jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky,
- uvedenie všetkých dokumentov, ktoré sa majú predložiť,
- odkaz na uverejnené oznámenie použité ako výzva na súťaž,
- relatívnu váhu jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo zostupné poradie dôležitosti kritérií, ak nie je uvedené v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch,
- ďalšie potrebné informácie.

Na rozdiel od verejného obstarávateľa má obstarávateľ možnosť určiť lehotu na predkladanie ponúk dohodou s vybranými záujemcami za predpokladu, že všetci budú mať rovnaký čas na prípravu a predkladanie ponúk. V prípade, že dohodu o lehote na predkladanie ponúk s vybranými záujemcami nie je možné dosiahnuť, určí ju obstarávateľ, nesmie byť však kratšia ako 10 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk.

Priebeh užšej súťaže

Rokovacie konanie so zverejnením

Obstarávateľ postupuje pri zadávaní nadlimitnej zákazky postupom rokovacieho konania so zverejnením primárne podľa tretej hlavy druhej časti zákona, ktorá upravuje zadávanie nadlimitných zákaziek obstarávateľom a subsidiárne použije postup podľa druhej hlavy druhej časti zákona, ktorá upravuje zadávanie nadlimitných zákaziek verejným obstarávateľom.

Rokovacie konanie so zverejnením, ako jeden z postupov vo verejnom obstarávaní, je upravený v § 94 a 95 zákona. Na rozdiel od rokovacieho konania so zverejnením realizovaného verejným obstarávateľom, použitie rokovacieho konania so zverejnením obstarávateľom nie je viazané na splnenie taxatívne ustanovených podmienok na jeho použitie (§ 70 zákona obstarávateľ neaplikuje).

Rokovacie konanie so zverejnením je postup, ktorý sa uskutočňuje vo dvoch fázach (prvá fáza - výber záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie základných ponúk, druhá fáza - realizácia rokovania o predložených ponukách, vyhodnotenie konečných ponúk).

Rokovacie konanie so zverejnením obstarávateľ vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti. Obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve

na predloženie ponuky, a to na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel tak, aby umožnil hospodársku súťaž. Pravidlá na obmedzenie počtu záujemcov vyzvaných na predloženie ponuky vychádzajú z objektívnej potreby obstarávateľa znížiť počet záujemcov na úroveň opodstatnenú potrebou vyvážiť charakter obstarávania so zdrojmi potrebnými na jeho uskutočnenie.

Minimálna lehota na predloženie žiadostí o účasť je rovnaká ako v prípade užšej súťaže organizovanej obstarávateľom, t. j. nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania oznámenia použitého ako výzva na súťaž publikačnému úradu alebo 30 dní odo dňa odoslania výzvy na opätovné potvrdenie záujmu, ak sa výzva na súťaž realizuje prostredníctvom pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na účasť; lehota na predloženie žiadostí o účasť nesmie byť však kratšia ako 15 dní.

Výzva na predkladanie základných ponúk

Výzvu na predkladanie základných ponúk, ktoré sú východiskom pre následné rokovania, obstarávateľ súčasne pošle len vybraným záujemcom, ktorí spĺňajú podmienky účasti. Obstarávateľ môže vyzvať na predkladanie základných ponúk aj nižší počet záujemcov, ktorí spĺňajú podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti, ak sa nedosiahol určený minimálny počet. V rámci toho istého postupu obstarávateľ nesmie vyzvať na predloženie základnej ponuky toho, kto nepožiadala o účasť. Základnú ponuku môže predložiť len záujemca, ktorého obstarávateľ vyzval na jej predloženie.

Výzva na predkladanie základných ponúk obsahuje

- odkaz na internetovú adresu, na ktorej sú súťažné podklady dostupné (obstarávateľ uverejňuje dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky v profile, resp. na inej internetovej adrese s priamym odkazom na túto internetovú adresu v profile a poskytuje k nim bezodplatne neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov odo dňa uverejnenia oznámenia použitého ako výzva na súťaž, v oznámení uvedie internetovú adresu, na ktorej sú dokumenty a informácie prístupné),
- lehotu na predkladanie ponúk, adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú, jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky,
- uvedenie všetkých dokumentov, ktoré sa majú predložiť,
- odkaz na uverejnené oznámenie použité ako výzva na súťaž,
- relatívnu váhu jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo zostupné poradie dôležitosti kritérií, ak nie je uvedené v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch,
- ďalšie potrebné informácie (napr. miesto rokovania, predpokladaný termín rokovania).

Prílohou k výzve na predkladanie základných ponúk sú súťažné podklady, a to v prípade, ak obstarávateľ neponúka prístup k súťažným podkladom z dôvodu, že použitie elektronických prostriedkov nie je povinné alebo obstarávateľ hospodárskym subjektom ukladá povinnosti zamerané na ochranu dôverných informácií alebo súťažné podklady neboli už inak dostupné.

Zákon umožňuje lehotu na predkladanie ponúk určiť dohodou obstarávateľa s vybranými záujemcami len vtedy, ak všetci budú mať rovnaký čas na prípravu a predkladanie ponúk. V prípade, ak nie je možné dosiahnuť dohodu o lehote na predkladanie ponúk, lehota určená obstarávateľom nesmie byť kratšia ako 10 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie základných ponúk.

Predloženie základnej ponuky, účasť na rokovaní a rokovanie

Ponuku môže predložiť a rokovaniu sa môže zúčastniť len ten, koho obstarávateľ vyzval na predloženie ponuky. Obstarávateľ rokuje s uchádzačmi o predložených ponukách, o podmienkach zákazky, najmä o technických, administratívnych a finančných podmienkach. Zákon ukladá obstarávateľovi povinnosť v priebehu rokovania zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými uchádzačmi, pričom sa zakazuje poskytovať informácie spôsobom, ktorými by zvýhodnil niektorých uchádzačov. Ak obstarávateľ získal počas rokovania dôverné informácie, nesmie tieto sprístupniť bez súhlasu uchádzača. Zákon ukladá obstarávateľovi osobitnú povinnosť poskytnúť uchádzačovi, ktorý sa zúčastňuje rokovania a ktorý o to požiadala, informáciu o jeho priebehu a pokroku, a to najneskôr do 15 dní odo dňa prijatia žiadosti.

Obstarávateľ je zároveň povinný vyhotoviť z každého rokovania zápisnicu, aby bola zabezpečená preskúmateľnosť jednotlivých úkonov verejného obstarávateľa v priebehu rokovaní.

Viacetapové rokovacie konanie

Obstarávateľ môže určiť, že sa rokovacie konanie uskutoční v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách s cieľom znížiť počet ponúk, ktoré sa majú prerokovať na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk uvedených v oznámení použitom ako výzva na súťaž, ak túto možnosť uviedol v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch. Ak využije možnosť zníženia počtu ponúk, počtom dosiahnutým v poslednej etape musí umožniť hospodársku súťaž, ak je dostatočný počet vhodných ponúk, ktoré neboli vylúčené. V prípade, ak z rokovania vyplynuli zmeny technických požiadaviek alebo iných požiadaviek, zákon ukladá obstarávateľovi povinnosť o každej zmene technických alebo iných požiadaviek písomne informovať všetkých uchádzačov, ktorých ponuky neboli vylúčené a poskytnúť uchádzačom dostatočnú lehotu, aby upravili a opätovne predložili pozmenené ponuky. Tým nie je dotknutá povinnosť, že predmetom rokovania nesmú byť určené minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať všetky ponuky, ani kritériá na vyhodnotenie ponúk.

Výzva na predkladanie konečných ponúk

Po ukončení rokovania je obstarávateľ povinný písomne oznámiť uchádzačom ukončenie rokovania a vyzve ich na predkladanie konečných ponúk. Výzva na predkladanie konečných ponúk, ktorú obstarávateľ súčasne písomne pošle uchádzačom, obsahuje najmä

- lehotu na predkladanie konečných ponúk,
- adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú,
- jazyk alebo jazyky, v ktorých možno predkladať ponuky,
- miesto, dátum a čas otvárania ponúk.

Správa o zákazke

Zákon ukladá zdokumentovať celý priebeh verejného obstarávania s dôrazom na preskúmateľnosť rozhodnutí prijatých vo všetkých fázach verejného obstarávania bez ohľadu na použité prostriedky komunikácie. Na tento účel obstarávateľ eviduje kompletnú

dokumentáciu, ktorú uchováva päť rokov odo dňa odoslania oznámenia o výsledku verejného obstarávania; rovnopis zmluvy, rámcovej dohody uchováva počas celej doby jej trvania. Obstarávateľ vypracuje aj písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode a o každom zriadení DNS.

Súťažný dialóg

Obstarávateľ postupuje pri súťažnom dialógu podľa ustanovení zákona, ktoré upravujú použitie súťažného dialógu verejným obstarávateľom (§ 74 až 77 zákona), avšak s výnimkou § 74 ods. 1, 3 a 5 a § 77 ods. 1 a 2 zákona. v nasledujúcom texte preto uvádzame len rozdielne znaky vedenia tohto postupu obstarávateľom.

Na rozdiel od verejného obstarávateľa, použitie súťažného dialógu obstarávateľom nie je viazané na splnenie niektorej z podmienok uvedených v § 70 zákona, čo znamená, že mu zákon vylúčením osobitných dôvodov umožňujúcich jeho použitie de facto neobmedzuje použitie tohto postupu.

Rovnako ako verejný obstarávateľ, aj obstarávateľ je oprávnený na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky. Toto obmedzenie počtu záujemcov vyzvaných na predloženie ponuky však musí vychádzať z objektívnej potreby obstarávateľa znížiť počet záujemcov na úroveň, ktorá je opodstatnená potrebou vyvážiť charakter obstarávania so zdrojmi potrebnými na jeho uskutočnenie. Pokiaľ však ide o určenie minimálneho počtu záujemcov, ktorých môže obstarávateľ vyzvať na predkladanie ponúk, je povinný dbať „iba“ na zachovanie hospodárskej súťaže. Zákon mu teda neukladá povinnosť stanoviť obmedzený počet záujemcov na minimálne troch, tak ako tomu je v prípade verejného obstarávateľa.

Minimálna lehota na predloženie žiadostí o účasť je rovnaká ako v prípade užšej súťaže organizovanej obstarávateľom, t. j. nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania; lehota na predloženie žiadostí o účasť nesmie byť však kratšia ako 15 dní.

Inovatívne partnerstvo

Inovatívne partnerstvo predstavuje nový nadlimitný postup verejného obstarávania zavedený do právnej úpravy členských štátov EÚ transpozíciou nových smerníc EÚ o verejnom obstarávaní.

Tento postup je oprávnený použiť aj obstarávateľ.

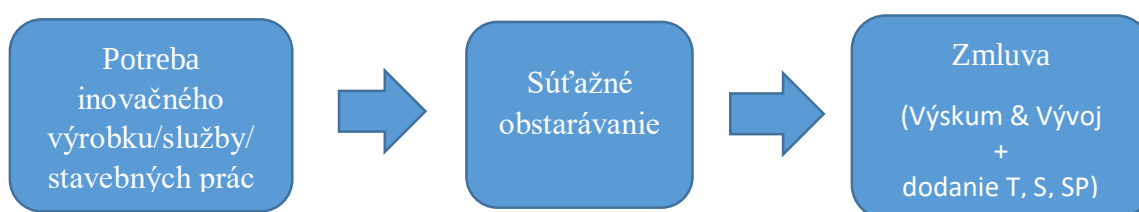
Obstarávateľ využije tento postup, ak potrebu vyvinúť inovačný výrobok, službu alebo stavebné práce a potrebu následnej kúpy výsledného tovaru, služieb alebo stavebných prác nemožno uspokojiť na základe riešení, ktoré už sú dostupné na trhu.

Tento osobitný postup by mal obstarávateľom umožniť vytvárať dlhodobé inovatívne partnerstvá zamerané na vývoj a následný nákup nových, inovačných výrobkov, služieb alebo stavebných prác pod podmienkou, že takéto inovačné výrobky, služby alebo stavebné práce môžu byť dodané na dohodnutej úrovni výkonu a pri dohodnutých nákladoch, a to bez toho, aby bol na tento nákup potrebný samostatný postup obstarávania. **Zákazky sa zadávajú výlučne na základe najlepšieho pomeru kvality a ceny, keďže toto kritérium je najvhodnejšie na porovnanie ponúk inovačných riešení.**

Bez ohľadu na to, či ide o veľmi veľké projekty alebo menšie inovačné projekty, inovatívne partnerstvo by malo byť štruktúrované takým spôsobom, aby sa dosiahol potrebný účinok na trh, pričom by sa mala vytvárať motivácia na vývoj inovačných riešení bez vylúčenia trhu.

Obstarávatelia nesmú využívať inovatívne partnerstvá spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, obmedzoval ju alebo ju narúšal.

Z uvedeného vyplýva, že motívom obstarávateľa by malo byť uspokojenie svojich potrieb s cieľom obstarat' inovačný výrobok, službu alebo stavebné práce. Môže ísť o požiadavku na vyvinutie nových materiálov, technológií alebo stavebných postupov a pod. Obstarávateľ súťažným obstarávaním prostredníctvom inovatívneho partnerstva vyberie partnerov, ktorí najlepšie spĺňajú kvalifikačné predpoklady (najmä z oblasti vedy a výskumu) a následne pokračuje v partnerstve podľa vopred stanovených pravidiel (napr. znižuje počet partnerov v závislosti od dosiahnutého pokroku v predmete výskumu).

K stanoveniu predpokladanej hodnoty: v prípade inovatívnych partnerstiev sa vychádza z najvyššej predpokladanej hodnoty (bez DPH) výskumných a vývojových činností predpokladaných počas všetkých etáp plánovaného partnerstva, ako aj tovaru, služieb alebo stavebných prác, ktoré vzniknú a obstarajú sa na konci plánovaného partnerstva.

Stanovenie PHZ inovatívneho partnerstva preto vyžaduje, aby obstarávateľ odhadol hodnotu výskumu a vývoja ako aj samotnú hodnotu plánovaných plnení, ktoré budú dodané počas inovatívneho partnerstva.

Súťažné obstarávanie

Inovatívne partnerstvo sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, ktoré môžu predložiť doklady vyžadované na preukázanie splnenia podmienok účasti. Obstarávateľ môže na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na účasť tak, aby umožnil hospodársku súťaž. Tieto pravidlá vychádzajú z objektívnej potreby obstarávateľa znížiť počet záujemcov na úroveň, ktorá je opodstatnená potrebou vyvážiť charakter obstarávania so zdrojmi potrebnými na jeho uskutočnenie. Ponuky sa vyhodnocujú len na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality.

Obstarávateľom stanovená lehota na predloženie žiadostí o účasť nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu; lehota na predloženie žiadostí o účasť nesmie byť kratšia ako 15 dní.

Výzvu na predkladanie základných ponúk, ktoré sú východiskom pre následné rokovania, obstarávateľ súčasne pošle len vybraným záujemcom, ktorí spĺňajú podmienky účasti. Obstarávateľ môže vyzvať na predkladanie základných ponúk aj nižší počet záujemcov, ktorí spĺňajú podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti, ak sa nedosiahol určený minimálny počet. V rámci toho istého postupu obstarávateľ nesmie vyzvať na predloženie základnej

ponuky toho, kto nepožiadaval o účasť. Základnú ponuku môže predložiť len záujemca, ktorého obstarávateľ vyzval na jej predloženie.

Obstarávateľ rokuje s uchádzačmi o základných ponukách a všetkých následne predložených ponukách, okrem konečných ponúk s cieľom zlepšiť ich obsah. Predmetom rokovania nesmú byť určené minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať všetky ponuky, ani kritériá na vyhodnotenie ponúk uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Obstarávateľ môže určiť, že sa rokovacie konanie uskutoční v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách s cieľom znížiť počet ponúk, ktoré sa majú prerokovať na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Zmluva (Výskum & Vývoj + dodanie tovarov, služieb, stavebných prác)

Cieľom inovatívneho partnerstva je vývoj a následný nákup tovaru, stavebných prác alebo služieb, ktoré sú výsledkom vývoja, za predpokladu, že zodpovedajú požiadavkám a maximálnym nákladom zmluvne dohodnutými medzi obstarávateľom a partnerom alebo partnermi.

Inovatívne partnerstvo sa uskutočňuje vo viacerých po sebe nasledujúcich fázach, ktoré zodpovedajú postupnosti krokov v procese výskumu a inovácie a môžu zahŕňať výrobu tovarov, dokončenie stavebných prác alebo poskytovanie služieb. V rámci inovatívneho partnerstva sa určia priebežné ciele, ktoré má partner alebo partneri dosiahnuť, a určí sa aj odplata v primeraných splátkach.

Obstarávateľ môže na základe určených cieľov po každej fáze rozhodnúť o ukončení inovatívneho partnerstva alebo o znížení počtu partnerov ukončením individuálnych zmlúv, ak ide o inovatívne partnerstvo s viacerými partnermi, ak v súťažných podkladoch uviedol možnosti a podmienky ich použitia.

Obstarávateľ v súťažných podkladoch určí pravidlá vzťahujúce sa na práva duševného vlastníctva. Ak ide o inovatívne partnerstvo s viacerými partnermi, obstarávateľ nesprístupní riešenia navrhnuté jednotlivými partnermi ostatným partnerom, ani iné dôverné informácie, ktoré mu partneri v rámci partnerstva poskytli, bez súhlasu týchto partnerov. Súhlas sa udeľuje v súvislosti so zamýšľaným poskytnutím konkrétnych informácií; tento súhlas nesmie mať formu všeobecného vzdania sa práv na dôvernosť informácií.

Obstarávateľ zabezpečí, aby štruktúra partnerstva, najmä trvanie a hodnota jeho jednotlivých fáz, odrážala úroveň inovácie navrhovaného riešenia a postupnosť výskumných a inovačných činností potrebných na vývoj inovačného riešenia, ktoré ešte nie je dostupné na trhu. Predpokladaná hodnota tovaru, stavebných prác alebo služieb musí byť primeraná investíciám potrebným na ich vývoj.

Priame rokovacie konanie

Priame rokovacie konanie je osobitný postup zadávania nadlimitných zákaziek, ktorý môže použiť obstarávateľ v prípade, ak sú splnené zákonom vymedzené dôvody na jeho použitie. Priame rokovacie konanie by sa malo vo všeobecnosti používať len vo veľmi výnimočných prípadoch, keďže použitím tohto postupu dochádza k obmedzeniu hospodárskej súťaže.

Smernica Európskeho Parlamentu a Rady 2014/25/EÚ o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (ďalej len „smernica 2014/25/EÚ“) v čl. 50 ustanovuje

taxatívny výpočet dôvodov, ktoré sú relevantné pre obstarávateľa na odôvodnenie použitia postupu priameho rokovacieho konania. Tieto dôvody slovenský zákonodarca prevzal do ustanovení zákona.

Ustanovenie § 98 taxatívne upravuje pre obstarávateľa konkrétne podmienky na použitie výnimočného postupu priameho rokovacieho konania, pričom tieto zákonné dôvody nie je možné rozširovať. Postup priame rokovacie konanie je možné použiť iba vtedy, ak je bez pochybností splnená aspoň jedna z výpočtu týchto zákonných podmienok. v súlade a v zmysle konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ (rozsudky č. C-57/94, C-385/02, C-20/01, C-394/02) existuje ustálené interpretačné pravidlo, podľa ktorého je potrebné interpretovať ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho podmienky pre použitie priameho rokovacieho konania reštriktívne (rozsudok vo veci C-71/92). Ďalej je potrebné uviesť, že obstarávateľ môže použiť tento postup len vtedy, ak môže preukázať, že skutočne existujú osobitné okolnosti, ktoré danú výnimku odôvodňujú (rozsudky č. C-328/92, C-157/06).

Zároveň podľa uvedeného, ako aj v zmysle princípu transparentnosti, je zrejmé, že v prípade konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného bude musieť obstarávateľ preukázať, že objektívne existujú okolnosti pevne vymedzené v ustanoveniach, ktoré priamo odôvodňujú použitie priameho rokovacieho konania. Tieto skutočnosti musí obstarávateľ riadne uviesť už v oznámení o zámere uzavrieť zmluvu podľa § 26 ods. 7 zákona (oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu nie je obstarávateľ povinný poslať na uverejnenie v prípade priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti), pričom je povinný existenciu dôvodov riadne preukázať, resp. podporiť dôkazmi. Dôkazné bremeno odôvodnenia použitia priameho rokovacieho konania leží na obstarávateľovi, keďže tento sa na daný postup, skutočnosti a zákonný dôvod odvoláva, preto je povinný, za účelom riadneho preukázania oprávnenosti postupu priameho rokovacieho konania, riadne zdokumentovať všetky okolnosti a zachovať písomnosti, ktoré budú slúžiť ako dôkaz.

Dôvody musia existovať už v čase použitia daného postupu priameho rokovacieho konania, resp. už nastali vyžadované okolnosti zakladajúce oprávnenosť postupu, a teda nie okolnosti, ktoré iba nastanú pro futuro. Zákonné dôvody môžu existovať viaceré zároveň alebo aj jediný, preto stačí, ak je preukázaný čo i len jediný zákonný dôvod na oprávnené použitie tohto postupu, ktorý pre jeho nesúťažný charakter možno považovať za výnimočný.

Ak vyžaduje zákonná úprava na preukázanie oprávnenosti daného postupu viaceré podmienky, potom je potrebné ich splniť a preukázať kumulatívne, a teda obstarávateľ musí splňať všetky časti.

V prípade priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti, ak nebolo publikované oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu, obstarávateľ pošle úradu pred uzavretím zmluvy oznámenie, v ktorom opíše okolnosti zakladajúce dôvod na použitie tohto postupu podľa § 82 ods. 4 zákona, na ktorý odkazuje v prípade obstarávateľa § 98 ods. 2 zákona.

V § 98 ods. 1 zákona sa uvádza pevne stanovený a uzavretý výpočet zákonných dôvodov pre aplikáciu inštitútu priame rokovacie konanie a to podľa písm. a) až j), pričom obstarávateľ môže postup použiť len vtedy, ak je splnená aspoň jedna z týchto podmienok.

- A) Ako prvú podmienku aplikácie tohto postupu zadávania zákazky zákon uvádza situáciu, keď obstarávateľovi v predchádzajúcom postupe, ktorý bol riadne vyhlásený s oznámením použitým ako výzva na súťaž, počas stanovenej lehoty na predkladanie ponúk
1. žiadny hospodársky subjekt nepredložil ponuku alebo doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti alebo
 2. ani jeden uchádzač alebo záujemca nesplňa podmienky účasti alebo

3. ani jedna ponuka bez vykonania podstatných zmien nespĺňa potreby a požiadavky určené obstarávateľom na predmet zákazky a zároveň za kumulatívneho splnenia predpokladu, že pôvodné podmienky zadávania zákazky sa podstatne nezmenia. O podstatnú zmenu pôvodných podmienok zadávania zákazky môže ísť napríklad pri zmene podmienok účasti, požiadaviek na predmet zákazky, osobitných podmienok plnenia zmluvy a podobne, pričom je nevyhnutné každú zmenu pôvodných podmienok zadávania zákazky posudzovať ad hoc.
- B) Ďalšou okolnosťou a dôvodom je, ak tovar, stavebné práce alebo služby môže poskytnúť len určitý hospodársky subjekt, ak
1. predmetom zákazky je vytvorenie alebo nadobudnutie jedinečného diela alebo umeleckého výkonu. Zákon pri tejto podmienke priamo odkazuje na Autorský zákon, ktorý však legálnu definíciu umeleckého diela neposkytuje, preto treba dôsledne dbať na predmet jeho úpravy a či daný predmet zákazky požíva autorskoprávnu ochranu z dôvodu duševnej tvorivej činnosti. Pojem umelecké dielo možno chápať ako literárne dielo, slovesné dielo, divadelné dielo, hudobné dielo, audiovizuálne dielo, dielo výtvarného umenia, architektonické dielo, jeho časť, zhmotnenie tvorivej umeleckej myšlienky v prípade časti projektovej dokumentácie, dielo úžitkového umenia, musí ísť o jedinečný výsledok vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora alebo viacerých autorov vnímateľný zmyslami a zachytávajúci myšlienky bez ohľadu na formu a podobu. Každé dielo v sebe nosí umelecký prvok, preto jeho absencia má za následok, že by nešlo o umelecké dielo požívajúce autorskoprávnu ochranu aj v zmysle Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel,
 2. z technických dôvodov neexistuje hospodárska súťaž a za predpokladu, že neexistuje ani žiadna primeraná alternatíva alebo náhrada a chýbajúca hospodárska súťaž nie je výsledkom umelého zúženia parametrov verejného obstarávania, pričom v tomto prípade ide o kumulatívne splnenie všetkých znakov. Obstarávateľ je v tomto prípade povinný riadne odôvodniť a preukázať nedostatok alternatívnych riešení, ktorý musí byť objektívny a nemôže vychádzať z nedostatočného poznania relevantného trhu obstarávateľom, resp. zo subjektívnych dôvodov na strane obstarávateľa. Na preukázanie jedinečnosti dodávateľa predmetu zákazky nepostačuje ani vykonaný prieskum trhu, v ktorom obstarávateľ nenájde iného dodávateľa požadovaného predmetu zákazky, ktorý by spĺňal ním presne stanovené kritériá, keďže prieskum trhu je subjektívnou činnosťou obstarávateľa. Nedostatok alternatív alebo náhrad musí vychádzať z technických dôvodov,
 3. ide o výhradné práva a za predpokladu, že neexistuje žiadna primeraná alternatíva alebo náhrada a chýbajúca hospodárska súťaž nie je výsledkom umelého zúženia parametrov verejného obstarávania. Tu pôjde o tzv. technologické diela, pričom zákon sa odvoláva na ochranu práva priemyselného vlastníctva, patentové právo, a to zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach, resp. patentový zákon, ktorý upravuje úžitkové vzory, patenty, osvedčenia, dizajn, značky, označenie pôvodu výrobku a iné.

V týchto prípadoch ide o takú situáciu na trhu, keď existuje iba jediný možný a konkrétny dodávateľ (one possible provider), resp. aj dostupnosť od jedného zdroja. Treba dbať na to, že ak existuje na relevantnom trhu viacero možných alternatív dodania v závere rovnakého predmetu zákazky a rozdiel je iba v postupe, ktorý bol použitý za účelom získania tohto predmetu zákazky (aj tento postup môže požívať ochranu z dôvodu jedinečnosti), potom nejde len o jediného dodávateľa daného predmetu zákazky na trhu.

Z uvedeného je zrejmé, že okolnosťou oprávňujúcou obstarávateľa použiť postup priameho rokovacieho konania je napríklad existencia výhradných práv, ktoré umožňujú zadávať zákazku len určitému uchádzačovi. Takýto postup je však možný len v prípadoch, ak neexistuje žiadna primeraná alternatíva a ak takéto zúženie súťaže nespôsobil sám obstarávateľ, a to napríklad tým, že by v predchádzajúcom postupe zadávania zákazky nestanovil požiadavku na to, aby bola spolu s autorským dielom obstarávateľovi udelená aj licencia na úpravu diela alebo jeho zmenu zo strany obstarávateľa alebo ním oprávnených osôb.

C) Mimoriadna udalosť je ďalšou podmienkou použitia priameho rokovacieho konania. Je však potrebné preukázať, že obstarávateľ sa nedostal do mimoriadnej situácie vlastným zavinením (napr. dlhodobé zanedbávanie starostlivosti o nehnuteľnosť alebo stroj, čím sám spôsobil zhoršenie stavu, na ktorý sa následne odvoláva ako na okolnosť, pre ktorú použil daný postup) a túto mimoriadnu situáciu nebolo objektívne možné vopred predpokladať (ani pri všetkej starostlivosti nemohol predpokladať vznik takéhoto stavu), pričom je nútený v stanovenom časovom období zabezpečiť bezodkladné uzavretie zmluvy a jej plnenie (bez zbytočného odkladu, resp. konať je potrebné ihneď). Pri tejto podmienke je dôležitá skutočnosť, že je potrebné naplniť aj predpoklad, že vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením.

Z judikatúry Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudok č. C-318/94, č. C-107/92) vyplýva, že v prípade uzavretia zmlúv, kde prichádza do úvahy uplatnenie priameho rokovacieho konania, musia byť súčasne splnené tri podmienky, a to:

1. existencia nepredvídateľnej okolnosti,
2. časová tieseň, keď nie je možné dodržať časové limity stanovené pri iných súťažných postupoch verejného obstarávania,
3. kauzálna väzba medzi nepredvídateľnou udalosťou a časovou tiesňou, ktorá z nej vyplýva.

Ak čo i len jedna z týchto troch podmienok nie je splnená, použitie priameho rokovacieho konania nebude opodstatnené.

Pri posudzovaní, či ide o mimoriadnu udalosť možno na daný účel zákona vychádzať zo zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny v znení neskorších predpisov a zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, pričom tento predpis definuje mimoriadnu udalosť ako

- a) živelnú pohromu, ktorou sa rozumie mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- b) haváriu, vymedzenú ako mimoriadnu udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok, pričom je potrebné rozlišovať medzi haváriou, ktorá nastane neočakávane, nedala sa predpokladať a havarijným stavom, ktorý nastane spravidla následkom dlhodobého nevykonania opatrení, ktorými by sa havarijnému stavu predišlo, napr. ak sa zanedbala údržba alebo menšie opravy,
- c) katastrofu, ktorá predstavuje mimoriadnu udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

Ako záporný príklad poukazujeme na prípad, v ktorom Najvyšší súd SR vydal rozsudok pod sp. zn. 2 Sžf 36/2010, pričom vyriekol, že kým v prípade mimoriadnej udalosti ide o náhlu udalosť, v prípade havarijného stavu je zlá technická stránka spôsobená dlhodobým zanedbávaním starostlivosti zo strany obstarávateľa. Z uvedeného dôvodu havarijný stav nepredstavuje takto dôvod pre založenie oprávnenosti použitia postupu priameho rokovacieho konania.

Ďalej prípad vo veci C- 385/02, kedy je analogicky možné uviesť, že na účel protipovodňových opatrení, teda dlhodobý projekt, nemožno použiť daný postup s odvolaním sa na mimoriadnu udalosť. Alebo nie je možné sa odvolávať len na časovú tieseň z dôvodu lehoty v úradnom rozhodnutí alebo uznesení, pričom poukazujeme na vec C- 394/02, a teda nejde o náhle a nepredvídateľné udalosti, či okolnosti.

- D) Ďalej tento postup môže použiť obstarávateľ aj vtedy, ak zadávaná zákazka je určená výlučne na výskumné, experimentálne, študijné alebo vývojové účely, a nie na zabezpečenie zisku alebo na krytie nákladov vynaložených na výskum a vývoj. Tu je možné sa na ňu v prípade obstarávateľa odvolať aj pri službe a stavebných prácach (na rozdiel od verejného obstarávateľa). Pôjde o zabezpečenie činnosti zahŕňajúcej základný výskum, aplikovaný výskum a experimentálny vývoj, pričom tento môže zahŕňať realizáciu zariadení prezentujúcich vývoj novej technológie, koncepcie v tomto prostredí.
- E) Ako ďalšia podmienka na použitie postupu pripadá do úvahy okolnosť, že ide preukázateľne o dodávku dopĺňujúceho tovaru od pôvodného dodávateľa určeného na čiastočné nahradenie obvyklého tovaru alebo zariadenia alebo na rozšírenie už dodaného tovaru alebo zariadenia, ak by zmena dodávateľa nútila obstarávateľa získavať materiál rozdielnych technických charakteristík, ktorý by spôsoboval nezlučiteľnosť alebo neprimerané technické ťažkosti v prevádzke alebo v údržbe. V tomto prípade treba sledovať požadovaný účel a popísať následok, ktorý by inak vznikol nezlučiteľnosťou použitia iného predmetu, nekompatibilitu, prípadne, aké neprimerané ťažkosti by obstarávateľovi vznikli.
- F) Ďalšou podmienkou je naplnenie predpokladu, že ide o obstaranie tovaru, ktorého ceny sú kótované a ktorý sa priamo kupuje na komoditnej burze, preto treba skúmať v tomto prípade samotnú možnosť obchodovania na burze ako aj to, či je cena tovaru na burze kótovaná. Podporne uvádzame, že na obchodovanie na burze je potrebné poznať aj podmienky obchodovania na komoditnej burze a splňať zákonné predpoklady pre oprávneného nákupcu. Definícia burzy je uvedená v zákone č. 92/2008 Z. z. o komoditnej burze a doplnení zákona, NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších právnych predpisov.
- G) Ďalej sú definované prípady, keď obstarávateľ môže použiť priame rokovacie konanie na zabezpečenie tovaru za zvýhodnenú cenu, od likvidátora, exekútora alebo správcu konkurznej podstate. Ide o obstaranie tovaru ponúkaného za obzvlášť výhodných podmienok. V tomto prípade obstarávateľ musí rovnako uniesť dôkazné bremeno, a teda preukázať ekonomickú efektívnosť nákupu voči bežným cenám na trhu, preto sa odporúča vykonať prieskum trhu. Zároveň platí taxatívne stanovený okruh osôb, od ktorých je možný takýto nákup. Dávame do pozornosti zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekútorskej činnosti – exekučný poriadok, pričom cenu v daných prípadoch určuje znalec.
- H) Ako ďalšia sa uvádza zákonná podmienka, že ide o obstaranie tovaru za mimoriadne výhodnú cenu, ktorá je nižšia ako trhovú cenu a je ponúkaná len v určitom krátkom časovom období, resp. ju možno prirovnať k akciovej a mimoriadnej cene v danom

okamihu. Rovnako ako v predošlom prípade, ekonomická efektívnosť musí byť riadne preukázaná. Naplnenie zákonných pojmov sa vykladá vždy ad hoc.

- I) Zákonným dôvodom na použitie priameho rokovacieho konania obstarávateľom je skutočnosť, že ide o zákazku na poskytnutie služby nasledujúcu po súťaži návrhov uskutočnenej podľa tohto zákona a ktorá sa zadáva záujemcovi, ktorého návrh vyhodnotila porota ako víťazný alebo jeden z víťazných v tejto súťaži návrhov; ak je viac víťazných účastníkov, na rokovania musí obstarávateľ vyzvať všetkých. v tomto prípade je potrebné si uvedomiť, že ide o proces priamo nadväzujúci na predošlú súťaž návrhov, ktorá v sebe nesie aj určité prvky definície toho, čo sa na účel zákona považuje za tvorivý návrh a v čom tento požíva ochranu pred neoprávneným zásahom, či pred pozmenením. Musí ísť o návrh, ktorý bol porotou vyhodnotený ako víťazný a vznikla požiadavka na jeho dopracovanie, na ktoré bol oprávnený iba autor návrhu.
- J) Ako posledná podmienka sa uvádza okolnosť, keď ide o nové stavebné práce alebo služby spočívajúce v opakovaní rovnakých alebo porovnateľných stavebných prác alebo služieb realizovaných pôvodným dodávateľom, za predpokladu, že
 1. sú v súlade so základným projektom, v ktorom sa uvádza rozsah možných dodatočných stavebných prác alebo služieb a podmienky ich zadania,
 2. pôvodná zákazka bola zadávaná na základe oznámenia použitého ako výzva na súťaž a informácia o zadávaní zákazky priamym rokovacím konaním bola už súčasťou oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania pri zadávaní pôvodnej zákazky a
 3. predpokladaná hodnota pôvodnej zákazky zahŕňala aj hodnotu opakovaných plnení.

V tomto prípade priame rokovacie konanie priamo nadväzuje na predošlú už zrealizovanú súťaž na poskytnutie služby alebo uskutočnenie stavebných prác, pričom už pri pôvodnej zákazke treba zohľadniť danú skutočnosť, a to, že bude použitý aj následný postup priameho rokovacieho konania. Uvedené sa prejavuje v poskytnutí informácií v obsahu oznámenia, ako aj pri určení predpokladanej hodnoty, kedy je potrebné zohľadniť aj hodnotu plnenia zodpovedajúcu priamemu rokovaciemu konaniu. Pri tejto podmienke ide o kumulatívne naplnenie splnenia všetkých ďalších podmienok, pričom absencia čo i len jednej z nich robí postup nezákonným. Treba dbať na naplnenie pojmu novosť a opakovanie totožných – rovnakých alebo porovnateľných služieb alebo stavebných prác, preto nie je možné do tohto postupu zahrnúť aj také služby alebo stavebné práce, ktoré by už v pôvodnej zákazke neboli podrobené súťaži.

Postup a zdokumentovanie priameho rokovacieho konania

Ustanovením § 98 ods. 2 zákona je upravený aj postup v priamom rokovacom konaní, pričom obstarávateľ vyzve na rokovanie jedného alebo viacerých vybraných záujemcov. Môže ich vyzvať na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti. Obstarávateľ rokuje so záujemcami o podmienkach zákazky, najmä administratívnych, technických a finančných, pričom je povinný zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami a z každého rokovania je obstarávateľ povinný vyhotoviť zápisnicu, ktorá transparentným a preskúmateľným spôsobom zachytí priebeh a obsah rokovaní.

K povinnosti obstarávateľa riadne odôvodniť použitie daného postupu, a teda konkrétnej zákonnej podmienky na použitie postupu priameho rokovacieho konania podľa § 98 zákona, je potrebné dodať, že pri zdokumentovaní vzniká povinnosť náležite zdokumentovať postup a uchovať doklady a relevantné dôkazy za účelom zabezpečenia podkladov pre prípadnú následnú kontrolu.

Neoprávnené použitie priameho rokovacieho konania, a teda uzavretie zmluvy postupom priameho rokovacieho konania bez splnenia podmienky na jeho použitie, je správnym deliktom podľa § 182 zákona, s ktorým sa spája uloženie pokuty.

Medzi ďalšie dokumenty, ktoré upravujú zadávanie priameho rokovacieho konania, patrí napr. [všeobecné metodické usmernenie 5-2016](#) z 19. mája 2016, Priame rokovacie konanie – upozornenie, dostupné na webovom sídle úradu.

Zákon v § 24 ods. 2 ukladá obstarávateľovi povinnosť vypracovať písomnú správu o každej zákazke, rámcovej dohode, koncesii, súťaži návrhov a o každom zriadení DNS. Táto správa, okrem iného, obsahuje aj odôvodnenie použitia priameho rokovacieho konania.

Kvalifikačný systém

Kvalifikačný systém dodávateľov je upravený v druhej časti tretej hlavy zákona a môže byť zriadený a prevádzkovaný obstarávateľom pri zadávaní nadlimitných zákaziek. Zriadenie kvalifikačného systému musí byť predmetom oznámenia o existencii kvalifikačného systému. Z oznámenia musí byť zrejmý

- účel kvalifikačného systému,
- spôsob získania prístupu k pravidlám týkajúcim sa jeho prevádzky a doba jeho platnosti,
- ďalšie náležitosti podľa Prílohy X smernice 2014/25/EÚ.

Zmenu doby platnosti kvalifikačného systému obstarávateľ oznamuje publikačnému úradu a úradu oznámením o existencii kvalifikačného systému. Ak oznámenie o existencii kvalifikačného systému je výzvou na súťaž, konkrétne zákazky, ktoré sú predmetom tohto oznámenia, sa zadávajú postupom užšej súťaže, postupom rokovacieho konania so zverejnením, postupom súťažného dialógu alebo postupom inovatívneho partnerstva, v ktorom sa všetci uchádzači vyberajú z už kvalifikovaných dodávateľov.

Obstarávateľ, ktorý zriadil alebo prevádzkuje kvalifikačný systém, umožní hospodárskym subjektom, aby mohli kedykoľvek požiadať o kvalifikáciu žiadosťou o účasť. Kvalifikačný systém môže zahŕňať rôzne kvalifikačné stupne, pričom musí byť vedený na základe objektívnych kritérií a pravidiel určených obstarávateľom, ktoré obsahujú najmä:

- podmienky kvalifikácie do systému,
- podmienky prevádzky systému,
- podmienky pravidelných aktualizácií kvalifikácie,
- dobu platnosti systému,
- technické požiadavky vypracované v súlade s § 42 zákona, ak kritériá a pravidlá vedenia kvalifikačného systému obsahujú technické požiadavky.

Prístup ku kritériám a pravidlám kvalifikačného systému, vrátane ich aktualizácie, zverejňuje obstarávateľ vo svojom profile. Informáciu o aktualizácii kritérií a pravidiel obstarávateľ bezodkladne písomne oznámi aj všetkým kvalifikovaným dodávateľom. Obstarávateľ vedie písomný register kvalifikovaných dodávateľov, ktorý môže byť rozdelený do kategórií podľa typu zákazky, pre ktorý je kvalifikácia platná. Na účely výberu záujemcov pri zadávaní konkrétnych zákaziek, ktoré sú predmetom oznámenia o kvalifikačnom systéme, obstarávateľ kvalifikuje hospodárske subjekty a na takto kvalifikovaných dodávateľov uplatní pravidlá výberu užšej súťaže, rokovacieho konania so zverejnením, súťažného dialógu alebo inovatívneho partnerstva.

Obstarávateľ informuje hospodársky subjekt, ktorý požiadal o kvalifikáciu, o svojom rozhodnutí týkajúcom sa jeho zaradenia do kvalifikačného systému najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa doručenia žiadosti. Ak obstarávateľ rozhodne v lehote dlhšej ako štyri mesiace odo dňa doručenia žiadosti, musí v priebehu dvoch mesiacov odo dňa doručenia žiadosti informovať hospodársky subjekt, ktorý požiadal o kvalifikáciu, o dôvodoch oprávňujúcich ho na predĺženie tejto lehoty a o termíne, v ktorom rozhodne o prijatí alebo zamietnutí jeho žiadosti.

Obstarávateľ informuje hospodársky subjekt, ktorý požiadal o kvalifikáciu, o zamietnutí jeho žiadosti najneskôr do 15 dní odo dňa prijatia rozhodnutia obstarávateľa o zamietnutí jeho žiadosti spolu s uvedením dôvodu podľa § 89 ods. 3 zákona.

Obstarávateľ, ktorý zriadi a prevádzkuje kvalifikačný systém, môže ukončiť kvalifikáciu dodávateľa len z dôvodov, ktoré vyplývajú z kritérií pre kvalifikačný systém podľa § 89 ods. 2 zákona. Úmysel ukončiť kvalifikáciu obstarávateľ vopred písomne oznámi kvalifikovanému dodávateľovi spolu s odôvodnením minimálne 15 dní pred dňom ukončenia jeho kvalifikácie.

Osoba podľa § 170 ods. 1 zákona môže pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov, pred zadaním zákazky na základe rámcovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva podať námietky proti nezaradeniu do kvalifikačného systému [§ 170 ods. 3 písm. e) zákona]. Námietky sa podávajú v listinnej podobe alebo elektronickej podobe podľa osobitného predpisu a musia byť doručené úradu a kontrolovanému najneskôr do 10 dní odo dňa prevzatia oznámenia o nezaradení do kvalifikačného systému, ak námietky smerujú proti nezaradeniu do kvalifikačného systému [§ 170 ods. 4 písm. e) zákona].

- pri zadávaní podlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska nie je možné zadať koncesiu,
- možnosť uzavrieť rámcovú dohodu najviac na 12 mesiacov,
- záujemcovia a uchádzači môžu zverejniť na elektronickom trhovisku ponuku tovarov alebo služieb bežne dostupných na trhu len vtedy, ak sú zapísaní v zozname hospodárskych subjektov (čomu predchádza podanie žiadosti o zápis do tohto zoznamu s vyznačením súhlasu s registráciou na elektronickom trhovisku a súhlas s Obchodnými podmienkami elektronického trhoviska), pričom sú povinní zaradiť ich do príslušnej časti podľa klasifikácie tovaru, stavebných prác alebo služieb a uviesť minimálne:
 - cenu alebo jednotkovú cenu plnenia,
 - lehotu začatia poskytovania plnenia alebo dodania plnenia a miesto, kde je schopný plnenie dodať.

Treba pritom zdôrazniť, že takáto zverejnená ponuka je zo strany záujemcu a uchádzača návrhom na uzavretie zmluvy voči vopred neurčenému verejnému obstarávateľovi (a to podľa zákona a Obchodných podmienok elektronického trhoviska).

Úrad k tejto problematike vypracoval výkladové stanovisko č. 3/2017, ktoré je zverejnené na webovom sídle úradu: <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/vykladove-stanoviska-uradu/prehľad-vykladovych-stanovisk/prehľad-vykladovych-stanovisk-uradu-zakon-c-3432015-z-z-57f.html?id=1149>.

Čo sa považuje za bežne dostupný tovar a službu?

Bežne dostupnými tovarmi alebo službami na trhu sú tovary alebo služby, ktoré kumulatívne splňajú nasledovné podmienky

- nie sú vyrábané, dodávané, uskutočňované alebo poskytované na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek,
- sú ponúkané v podobe, v ktorej sú bez väčších úprav ich vlastností alebo prvkov aj dodané, uskutočnené alebo poskytnuté a zároveň
- sú spravidla v podobe, v akej sú dodávané, uskutočňované alebo poskytované pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, dodávané, uskutočňované alebo poskytované aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu.

Bežne dostupnými tovarmi alebo službami sa tak rozumejú také tovary alebo služby, ktoré sa dodávajú na trhu v rovnakej podobe, resp. rovnakým spôsobom komukoľvek a nie sú pre potreby verejného obstarávateľa v danom prípade špecificky upravené (napr. úžitkové motorové vozidlo na jednej strane a úžitkové motorové vozidlo špeciálne vyrobené pre potreby osôb so zdravotným postihnutím).

Bežne dostupné tovary a služby by podľa vyššie uvedených definičných znakov mali byť určené na uspokojenie bežných prevádzkových potrieb verejného obstarávateľa a obstarávateľa, resp. tovary a služby by mali byť spotrebného charakteru.

Ak tovary alebo služby napĺňajú svojou charakteristikou a podmienkami použitia vyššie uvedené znaky, je možné považovať ich za tovary alebo služby bežne dostupné na trhu.

Verejný obstarávateľ pred začatím postupu zadávania zákazky sám musí určiť, či ním požadovaný predmet zákazky spĺňa podmienky bežnej dostupnosti.

Možnosti zadávania podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhu

Sú dve možnosti zadávania zákazky s využitím elektronického trhu:

- zadávanie zákazky s predbežnou akceptáciou ponuky,
- zadávanie zákazky jej zverejnením na elektronickom trhu.

V prvom prípade, verejný obstarávateľ môže predbežne akceptovať ponuku s najnižšou cenou zverejnenú na elektronickom trhu, ak pre rovnaký alebo ekvivalentný tovar alebo služby sú zverejnené v čase akceptovania aspoň tri ponuky.

Po predbežnom akceptovaní ponuky v lehote, ktorú určí verejný obstarávateľ a ktorá nesmie byť kratšia ako 72 hodín je každý registrovaný uchádzač alebo záujemca oprávnený predložiť verejnému obstarávateľovi ponuku na tovar alebo služby, ktoré sú totožné alebo ekvivalentné s tými, ktorých ponuka bola predbežne akceptovaná. Predkladanie ponúk sa realizuje spôsobom, ktorý umožňuje každému oboznámiť sa s novou ponukou, ktorá bola predložená. Po uplynutí uvedenej lehoty verejný obstarávateľ akceptuje ponuku s najnižšou cenou z predložených ponúk a predbežne akceptovanej ponuky. Akceptovanie ponuky je prejavom vôle verejného obstarávateľa uzatvoriť zmluvu na plnenie, ktorým je dodanie tovaru alebo poskytnutie služby, ktoré boli predmetom akceptovanej ponuky, a to za podmienok uvedených v tejto ponuke a v obchodných podmienkach elektronického trhu.

V druhom prípade verejný obstarávateľ môže zadať zákazku jej zverejnením na elektronickom trhu v časti zodpovedajúcej klasifikácii tovaru, stavebných prác alebo služieb. Registrovaní uchádzači a zájemcovia potom predkladajú ponuky prostredníctvom elektronického trhu.

Verejný obstarávateľ pri zadávaní zákazky s využitím elektronického trhu:

- postupuje podľa prvej časti zákona (ak nie je uvedené inak),
- postupuje tak, aby vynaložené náklady na predmet zákazky boli primerané jeho kvalite a cene,
- zverejňuje raz štvrťročne v profile súhrnnú správu s cenami vyššími ako 5 000 eur, v ktorej uvedie hodnotu zákazky, predmet zákazky a identifikáciu úspešného uchádzača (súhrnné správy sa zverejňujú cez formulár IS ZÚ, ktorý sa nachádza v záložke „Oznamovacie povinnosti“),
- eviduje všetky doklady a dokumenty a uchovávať ich 10 rokov po uzavretí zmluvy.

Zadávanie zákaziek bez využitia elektronického trhu

Podlimitná zákazka - civilná Verejný obstarávateľ		
INÉ AKO BEŽNÉ DOSTUPNÉ na TRHU		
	PHZ	Postup
Tovar (okrem potravín)	≥ 70 000 eur < 139 000 eur	Tretia časť zákona (bez využitia elektronického trhu § 113 až § 115 zákona)
Služba	< 214 000 eur	
Služba uvedená v prílohe č. 1 zákona	≥ 260 000 eur < 750 000 eur	
Stavebné práce	≥ 180 000 eur < 5 350 000 eur	

Podľa akých ustanovení postupuje verejný obstarávateľ

Zadávanie podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska je upravené v § 112 až § 116 zákona, pričom sa vychádza z pravidiel vzťahujúcich sa na zadávanie nadlimitných zákaziek. Verejný obstarávateľ je povinný okrem týchto ustanovení prirodzene prihliadať aj na prvú časť zákona (základné ustanovenia).

Na základe uvedených ustanovení môže verejný obstarávateľ pri zadávaní podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska postupovať dvomi spôsobmi, a to prostredníctvom: otvoreného súťažného postupu, ktorý vychádza z pravidiel verejnej súťaže alebo priameho rokovacieho konania.

Zákonná úprava taktiež počíta aj s možnosťou uzatvorenia rámcovej dohody, ako aj so zriadením DNS.

Vyhlásenie verejného obstarávania

Ak verejný obstarávateľ zadáva podlimitnú zákazku bez využitia elektronického trhoviska, vypracuje a pošle výzvu na predkladanie ponúk úradu na zverejnenie vo vestníku použitím štandardného elektronického formulára prostredníctvom Informačného systému Zberu údajov (ISZÚ).

Vo výzve na predkladanie ponúk je verejný obstarávateľ povinný uviesť najmä:

- informácie týkajúce sa častí, ak je zákazka rozdelená na samostatné časti,
- PHZ, množstvo alebo rozsah obstarávaných tovarov, stavebných prác alebo služieb; PHZ uvedie vždy, ak určí podmienky účasti vo väzbe na PHZ alebo ak vyžaduje zábezpeku,
- podmienky účasti, doklady, ktorými ich možno preukázať, podmienku podľa [§ 40 ods. 6 písm. g\)](#), ak sa uplatňuje, a informáciu, ktoré doklady sa z dôvodu použitia údajov z informačných systémov verejnej správy nepredkladajú,
- výšku zábezpeky, ak sa vyžaduje,
- informáciu o prístupe k súťažným podkladom a inej sprievodnej dokumentácii,
- výhradu podľa § 108 ods. 2 zákona (chránené dielne...), ak sa uplatňuje,
- kritériá na vyhodnotenie ponúk a ich relatívnu váhu,
- informáciu, či sa povoľujú variantné riešenia,
- lehotu na predkladanie ponúk a adresu, na ktorú sa ponuky predkladajú,
- dátum, čas a miesto otvárania ponúk,
- informáciu, či sa použije elektronická aukcia,
- informáciu, či sa vyžaduje predkladanie ponúk vo forme elektronického katalógu, alebo aby ponuky obsahovali elektronický katalóg,
- dátum odoslania výzvy na predkladanie ponúk.

Dostupnosť dokumentov potrebných na vypracovanie ponuky a vysvetľovanie

Prioritne verejný obstarávateľ poskytuje neobmedzený, úplný a priamy prístup k dokumentom potrebným na vypracovanie ponuky (vrátane súťažných podkladov) odo dňa uverejnenia výzvy na predkladanie ponúk vo vestníku.

Ak by v procese verejného obstarávania záujemcovia požiadali o vysvetlenie informácií uvedených vo výzve na predkladanie ponúk, v súťažných podkladoch alebo v inej sprievodnej dokumentácii, verejný obstarávateľ je povinný poskytnúť vysvetlenie týchto informácií

všetkým záujemcom, najneskôr však tri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk (za predpokladu, že o vysvetlenie záujemca požiada dostatočne vopred).

Podmienky účasti

Na účely preukázania splnenia podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia môže verejný obstarávateľ vyžadovať len doklad o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu v rozsahu, ktorý zodpovedá predmetu zákazky, ale môže vyžadovať aj ďalšie doklady, ktorými sa preukazuje osobné postavenie, finančné a ekonomické postavenie a technická alebo odborná spôsobilosť.

Pri určení podmienok účasti verejný obstarávateľ postupuje rovnako ako v prípade nadlimitných zákaziek (§ 38 ods. 4 až 13). Ak sú podmienky účasti uvedené aj v súťažných podkladoch, nesmú byť v rozpore s výzvou na predkladanie ponúk.

Pri preukazovaní splnenia určených podmienok účasti, ktoré sa týkajú osobného postavenia, sa postupuje podľa [§ 32 ods. 2 a 3](#). Uchádzač môže pri preukazovaní podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti využiť zdroje alebo kapacity inej osoby. Iná osoba v takomto prípade musí preukázať splnenie podmienok účasti, ktoré sa týkajú osobného postavenia v rozsahu ako uchádzač.

Uchádzač/záujemca predbežne nahradiť doklady určené verejným obstarávateľom na preukázanie splnenia podmienok účasti jednotným európskym dokumentom alebo čestným vyhlásením, v ktorom vyhlási, že spĺňa všetky podmienky účasti určené verejným obstarávateľom a poskytne verejnému obstarávateľovi na požiadanie doklady, ktoré čestným vyhlásením nahradil.

Zábezpeka

Ak sa verejný obstarávateľ rozhodne zabezpečiť viazanosť ponuky zábezpekou, jej výška nesmie presiahnuť 3 % z PHZ a súčasne nesmie byť vyššia ako 100 000 eur. Ak je zákazka rozdelená na časti, výška zábezpeky sa vo vzťahu ku každej časti určí tak, že nesmie presiahnuť 3 % z predpokladanej hodnoty časti zákazky a súčasne výška zábezpeky za všetky časti nesmie byť vyššia ako 100 000 eur.

Predkladanie ponúk

Ak verejný obstarávateľ poskytuje neobmedzený, úplný a priamy prístup k súťažným podkladom, lehota na predkladanie ponúk nesmie byť kratšia ako

- 12 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk na uverejnenie vo vestníku, ak ide o zákazku na dodanie tovaru alebo zákazku na poskytnutie služby,
- 20 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk na uverejnenie vo vestníku, ak ide o zákazku na uskutočnenie stavebných prác.

Súčasne je však potrebné pamätať aj na uplatniteľnosť ustanovenia § 21 ods. 2, v zmysle ktorého je vždy potrebné stanoviť lehotu na predkladanie ponúk, ktorá je primeraná vo vzťahu k zložitosti predmetu zákazky.

K zrušeniu tzv. dvojobáľkového systému došlo aj pri postupe zadávania podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska a na predkladanie ponúk sa uplatňujú rovnaké pravidlá ako pri nadlimitných zákazkách. Aj tu platí možnosť vyžadovať predloženie elektronických katalógov.

Predložiť ponuku môže aj skupina dodávateľov podľa § 37.

Otváranie ponúk a vyhodnocovanie ponúk

Ponuky sa otvárajú na mieste a v čase uvedenom vo výzve na predkladanie ponúk. Zriadenie komisie na vyhodnotenie ponúk je v prípade podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska dobrovoľné.

Verejný obstarávateľ je povinný umožniť účasť na otváraní ponúk všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku v lehote na predkladanie ponúk. Postup pri otvorení ponúk je rovnaký ako pri nadlimitných zákazkách. Verejný obstarávateľ vyhotoví zápisnicu z otvárania ponúk. Následne v lehote do piatich pracovných dní odo dňa otvárania ponúk verejný obstarávateľ zápisnicu pošle všetkým uchádzačom, ktorí predložili ponuku v lehote na predkladanie ponúk.

Aj v prípade podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska verejný obstarávateľ môže rozhodnúť, že vyhodnotenie splnenia podmienok účasti sa uskutoční po vyhodnotení ponúk (reverz). Ak verejný obstarávateľ nepoužije elektronickú aukciu, môže rozhodnúť, že vyhodnotenie splnenia podmienok účasti a vyhodnotenie ponúk z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky sa uskutoční po vyhodnotení ponúk na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk (superreverz).

Vyhodnocovanie ponúk sa uskutočňuje za rovnakých podmienok ako v prípade nadlimitných zákaziek. Po konečnom vyhodnotení ponúk a odoslaní všetkých oznámení o vylúčení uchádzača verejný obstarávateľ bezodkladne písomne oznámi všetkým uchádzačom, ktorých ponuky sa vyhodnocovali, výsledok vyhodnotenia ponúk vrátane poradia uchádzačov a súčasne uverejní informáciu o výsledku vyhodnotenia ponúk a poradie uchádzačov v profile.

Elektronická aukcia

Ak verejný obstarávateľ vo výzve na predkladanie ponúk uviedol, že sa uskutoční aj elektronická aukcia (použitie aukcie nie je teda povinné), otváranie ponúk je v tomto prípade neverejné, údaje z otvárania ponúk sa nezverejňujú a zápisnica z otvárania ponúk sa uchádzačom neposiela. V súvislosti s elektronickou aukciou dochádza k uplatneniu rovnakých pravidiel ako pri nadlimitných zákazkách (§ 54).

Uzavretie zmluvy alebo zrušenie verejného obstarávania

Verejný obstarávateľ môže uzavrieť zmluvu alebo rámcovú dohodu s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi najskôr jedenásť deň

- odo dňa odoslania informácie o výsledku vyhodnotenia ponúk, ak nebola doručená žiadosť o nápravu, ak žiadosť o nápravu bola doručená po uplynutí zákonnej lehoty alebo ak neboli doručené námietky. Ak došlo k uplatneniu niektorého z predmetných revízných postupov, je potrebné počkať do ich „konečného“ vyriešenia, t. j. najneskôr do prípadného doručenia rozhodnutia o odvolaní verejnému obstarávateľovi.

Pokiaľ ide o verejné obstarávanie, v ktorom neboli použité prostriedky el. komunikácie, vyššie uvedená odkladná lehota na uzavretie zmluvy je 16 dní.

Verejný obstarávateľ nesmie uzavrieť zmluvu s uchádzačom alebo uchádzačmi, ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora a nie sú zapísaní v [registri partnerov verejného sektora](#), alebo ktorých subdodávateľia alebo subdodávateľia podľa osobitného predpisu, ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora, nie sú zapísaní v registri partnerov verejného sektora.

Verejnému obstarávateľovi sa ponúkajú rovnaké možnosti na zrušenie vyhláseného verejného obstarávania ako je tomu pri nadlimitných zákazkách.

Ak verejný obstarávateľ v procese zadávania zákazky vyžadoval od uchádzačov zábezpeku, je povinný ju uvoľniť alebo vrátiť uchádzačom do 7 dní odo dňa uzavretia zmluvy alebo zrušenia verejného obstarávania.

Rámcová dohoda

Verejný obstarávateľ môže uzavrieť rámcovú dohodu a to najviac na štyri roky okrem výnimočných prípadov odôvodnených predmetom rámcovej dohody. Rámcová dohoda môže byť uzatvorená s jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektami. Režim uzatvárania rámcových dohôd je rovnaký ako pri nadlimitných zákazkách.

Dynamický nákupný systém

Verejný obstarávateľ môže zadávať zákazky použitím podlimitného DNS, postupuje pri tom rovnako ako v prípade [nadlimitného DNS](#). Na účely jeho zriadenia verejný obstarávateľ vypracuje a pošle úradu oznámenie vo formáte a postupmi na prenos dostupnými na webovom sídle úradu. Podmienky účasti určí rovnako ako v prípade podlimitnej zákazky bez využitia elektronického trhu. Doklady určené verejným obstarávateľom na preukázanie podmienok účasti môže dočasne nahradiť JED-om alebo čestným vyhlásením.

Priame rokovacie konanie

Priame rokovacie konanie je osobitný postup zadávania podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhu, ktorý môže použiť verejný obstarávateľ, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky pre jeho použitie. Priame rokovacie konanie by sa malo vo všeobecnosti používať len vo veľmi výnimočných prípadoch, keďže použitím tohto postupu dochádza k obmedzeniu hospodárskej súťaže.

Verejný obstarávateľ vyzve na rokovanie jedného vybraného záujemcu alebo viacerých vybraných záujemcov, s ktorými rokuje o podmienkach zmluvy, ak

- a) splňa najmenej jednu z podmienok uvedených v § 81 písm. b), d) až h),
- b) v postupe podľa § 112 až 114 nebola predložená ani jedna ponuka alebo ani jedna z predložených ponúk bez vykonania podstatných zmien nespĺňa požiadavky určené verejným obstarávateľom na predmet zákazky alebo ani jeden uchádzač nespĺňa podmienky účasti, a za predpokladu, že pôvodné podmienky zadávania zákazky sa podstatne nezmenia,
- c) zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú

- nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno postupovať podľa § 109 až 111 alebo § 112 až 114, alebo
- d) ide o nové stavebné práce alebo služby spočívajúce v opakovaní rovnakých alebo porovnateľných stavebných prác alebo služieb realizovaných pôvodným dodávateľom za predpokladu, že
1. sú v súlade so základným projektom, v ktorom sa uvádza rozsah možných dodatočných stavebných prác alebo služieb a podmienky ich zadania,
 2. pôvodná zákazka bola zadávaná postupom podľa § 112 až 114 a informácia o zadávaní zákazky priamym rokovacím konaním bola už súčasťou výzvy na predkladanie ponúk pri zadávaní pôvodnej zákazky,
 3. predpokladaná hodnota pôvodnej zákazky bola určená podľa § 6 ods. 2 písm. a) a
 4. opakovaná zákazka sa zadáva do troch rokov od uzavretia pôvodnej zmluvy.

V prípade dôvodu na oprávnenosť použitia priameho rokovacieho konania v písm. d) musia byť kumulatívne splnené všetky štyri body. Ak čo i len jedna z týchto podmienok nie je splnená, použitie priameho rokovacieho konania nebude opodstatnené.

Ak bola splnená niektorá z týchto podmienok, verejný obstarávateľ vyzve na rokovanie jedného vybraného záujemcu alebo viacerých vybraných záujemcov, s ktorými rokuje o podmienkach zmluvy. Ak verejný obstarávateľ rokuje s viacerými záujemcami, je povinný v priebehu rokovania zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a z každého rokovania vyhotoviť zápisnicu (nesmie zvýhodňovať niektorých záujemcov).

Verejný obstarávateľ môže požadovať predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti (§ 32-36).

Najneskôr 5 dní pred odoslaním výzvy na rokovanie musí verejný obstarávateľ zaslať úradu oznámenie o použití priameho rokovacieho konania v prípade mimoriadnej udalosti a obstaraní tovaru na komoditnej burze poslať oznámenie pred uzavretím zmluvy.

V prípade priameho rokovacieho konania, v ktorom možno vyzvať na rokovanie jedného záujemcu, sa neuplatní odkladná lehota na uzavretie zmluvy. Verejný obstarávateľ teda môže pristúpiť k uzavretiu zmluvy okamžite po vyhodnotení ponúk a určení úspešného uchádzača.

Publikačné/informačné povinnosti verejného obstarávateľa

Okrem zverejnenia výzvy na predkladanie ponúk alebo Oznámenia o použití priameho rokovacieho konania verejný obstarávateľ plní voči vestníku verejného obstarávania nasledovné povinnosti:

- Oznámenie o výsledku verejného obstarávania, a to do 14 dní po uzavretí zmluvy alebo rámcovej dohody alebo bezodkladne po rozhodnutí o zrušení verejného obstarávania; to neplatí pre zmluvy uzavreté na základe rámcovej dohody alebo DNS.
- „Hromadné“ oznámenia o výsledku za každý kalendárny štvrťrok do 30 dní po jeho skončení v prípade zmlúv uzavretých na základe rámcovej dohody a podlimitného DNS.
- Oznámenie o zmene zmluvy alebo rámcovej dohody je verejný obstarávateľ povinný poslať toto oznámenie do 14 dní po jej zmene, ak ide o dôvod zmeny podľa § 18 ods. 1 písm. b) alebo c).

Aj v prípade podlimitných zákaziek bez využitia elektronického trhoviska má verejný obstarávateľ povinnosti zverejňovať zákonom predpísané dokumenty v profile (§ 64):

- súťažné podklady
- doplnenie informácií v súťažných podkladoch

- vysvetlenie informácií uvedených vo výzve na predloženie ponúk, v súťažných podkladoch alebo v inej sprievodnej dokumentácii
- výsledok vyhodnotenia predložených ponúk a poradie jednotlivých uchádzačov
- odôvodnenie, prečo verejné obstarávanie alebo jeho časť nebolo zrušené, ak bola predložená len jedna ponuka
- zápisnica z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti, ponuky všetkých uchádzačov doručené v lehote na predkladanie ponúk, zápisnica z otvárania ponúk, zápisnica z vyhodnotenia ponúk, správa podľa § 24 zákona o verejnom obstarávaní
- suma skutočne uhradeného plnenia zo zmluvy alebo rámcovej dohody, vrátane ich zmien
- zoznam subdodávateľov

VIII. ČASŤ Zadávanie civilných zákaziek s nízkou hodnotou

ZVO pri zákazkách s nízkou hodnotou (§ 117) neupravuje takmer žiadne formálne pravidlá, ktorý by mal verejný obstarávateľ pri zadávaní takejto zákazky aplikovať. Relevantné sú pritom ustanovenia § 117 a prihliada sa aj na ustanovenia prvej časti zákona. Nepoužijú sa ustanovenia § 4 (koncesia), § 20 (komunikácia), § 24 (dokumentácia) a § 25 ods. 3 zákona.

V praxi si verejní obstarávatelia prispôbujú zadávanie týchto zákaziek svojim potrebám a vo svojich interných predpisoch si ustanovujú ďalšie pravidlá, ktoré zväčša presahujú rámec požiadaviek zákona. Zároveň aj v prípadoch dotačných schém (ako sú napr. projekty financované z fondov EÚ) môžu poskytovatelia finančných prostriedkov vyžadovať uplatnenie ďalších (prísnejších) pravidiel zadávania zákazky.

Finančné limity

Pre zákazku s nízkou hodnotou a pre subjekt verejného obstarávania, ktorým je verejný obstarávateľ, platia nižšie uvedené finančné limity, v zmysle VMU č. 13-2019 (<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodicke-usmernenia/vseobecne-metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z--51e.html>)

Pre zákazku s nízkou hodnotou a pre subjekt verejného obstarávania, ktorým je osoba podľa § 8, tzv. dotovaná osoba, platia finančné limity v zmysle VMU č. 15-2019 (<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodicke-usmernenia/vseobecne-metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z--51e.html>)

Pri tovare, ktorým sú potraviny, bola zmenená koncepcia obstarania a to tak, že ZVO pri obstarávaní potravín nezakotvuje „kategóriu“ podlimitných zákaziek, čo v praxi znamená, že sú platné len dva postupy, akými je možné obstarávať tento druh tovaru – ako zákazku s nízkou hodnotou alebo nadlimitným postupom, v závislosti od výšky určenej PHZ platných finančných limitov.

Zákazka s nízkou hodnotou (civilná)		
Verejný obstarávateľ		
	PHZ	Postup
Tovar (okrem potravín)	$\geq 5\,000 \text{ eur} < 70\,000 \text{ eur}$	§ 117 zákona alebo § 109 až § 111, ak ide o bežne dostupné tovary alebo služby
Služba	$\geq 5\,000 \text{ eur} < 260\,000 \text{ eur}$	
Služba uvedená v prílohe č. 1 zákona	$\geq 5\,000 \text{ eur} < 260\,000 \text{ eur}$	
Stavebné práce	$\geq 5\,000 \text{ eur} < 180\,000 \text{ eur}$	
POTRAVINY		
Potraviny	$\geq 5\,000 \text{ eur} < 139\,000 \text{ eur}$ $< 214\,000 \text{ eur}$	§ 117 zákona

Postup verejného obstarávateľa

Verejný obstarávateľ je povinný postupovať tak, aby vynaložené náklady na predmet zákazky boli hospodárne, aby dochádzalo k účelnému a hospodárnemu vynakladaniu finančných prostriedkov.

To neznamená vynucovanie hľadania výlučne najnižšej ceny, ale snahu o to, aby sa za vynaložené náklady a úsilie dosiahol prinajmenšom primeraný a podľa možností čo najlepší výsledok, a to s ohľadom na kvalitu plnenia, reálne potreby verejného obstarávateľa, sociálne alebo environmentálne hľadisko a pod.

Správnemu stanoveniu postupu verejného obstarávania predchádza potreba určenia PHZ v nadväznosti na aktuálne platné finančné limity. PHZ sa prioritne určuje na základe údajov a informácií o zákazkách na rovnaký alebo porovnateľný predmet plnenia a vždy sa určuje ako hodnota bez DPH.

Ak nemá verejný obstarávateľ údaje o rovnakom alebo porovnateľnom nákupe k dispozícii, určí predpokladanú hodnotu na základe údajov získaných prieskumom trhu s požadovaným plnením, prípravou trhovou konzultáciou alebo na základe údajov získaných iným vhodným spôsobom (§ 6 ods. 1).

Dôležité je, aby PHZ zohľadňovala všetky náklady súvisiace so zákazkou vrátane nákladov budúcich období, nakoľko zákazku nemožno rozdeliť, ani zvoliť spôsob určenia jej predpokladanej hodnoty s cieľom znížiť predpokladanú hodnotu pod finančné limity podľa tohto zákona.

Ak verejný obstarávateľ vyzve na predloženie ponuky viac hospodárskych subjektov na účel zadania zákazky, je povinný zabezpečiť dodržanie princípov rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie. Zákon explicitne nestanovuje, koľko hospodárskych subjektov má byť oslovených, koľko ponúk má byť predložených a pod., upravuje však povinnosť dodržiavania princípov rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie vo vzťahu k hospodárskym subjektom, ktoré verejný obstarávateľ osloví za účelom predloženia ponúk, tak, aby boli vytvorené rovnaké príležitosti pre všetky podniky, o ktoré verejný obstarávateľ prejaví záujem.

Podmienky pre uzavretie zmluvy

Verejnému obstarávateľovi pri zákazkách s nízkou hodnotou v zmysle § 117 ods. 5 vyplýva konkrétna povinnosť (súhrn všetkých povinností je uvedený v časti *Povinnosti pri zákazkách s nízkou hodnotou*), ktorá musí byť splnená ešte pred podpisom zmluvy.

Ide o povinnosť overenia si, či uchádzač spĺňa podmienky účasti podľa § 32 ods. 1 písm. e) a f), teda či je oprávnený dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu a či nemá udelený zákaz účasti vo verejnom obstarávaní.

Spôsob realizácie tejto povinnosti je ponechaný na samotnom verejnom obstarávateľovi. Jednou z možností ako získať požadované informácie bez toho, aby musel uchádzač prekladať samotný doklad osvedčujúci jej splnenie, je ich overenie napríklad nahliadnutím do Zoznamu hospodárskych subjektov vedenom úradom, prípadne z iných, verejne dostupných registrov (<https://www.uvo.gov.sk/zaujemcauchadzac/registre-o-hospodarskych-subjektoch-vedene-uradom-3cc.html> , Obchodný register, Živnostenský register a podobne).

Vo vzťahu k povinnostiam v zmysle § 117 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní je možné odporučiť, aby preverenie týchto skutočností mal verejný obstarávateľ zaznamenané v dokumentácii ku konkrétnej zákazke. Spôsob, akým sa to rozhodne uskutočniť, t. j. či bude

archivovať výpis prostredníctvom portálu oversi.gov.sk, zrsr.sk alebo si to zachytí v zázname, je na ňom samotnom. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o postup takmer bez formalizovaných pravidiel, podstatné je aj pre účely kontroly takéhoto postupu, či daný hospodársky subjekt bol oprávnený danú činnosť vykonávať a nie samotná forma dokladov, na základe ktorých verejný obstarávateľ dospel k svojmu záveru.

Z rovnakého paragrafového ustanovenia vyplýva aj povinnosť verejného obstarávateľa ešte pred podpisom zmluvy s uchádzačom skúmať, či u neho neexistuje dôvod na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. f). Ustanovenie § 11 tým nie je dotknuté.

Uvedené ustanovenie súvisí s prípadným identifikovaným konfliktom záujmov (§ 23), ktorý nebolo možné nemožno odstrániť inými účinnými opatreniami.

K samotnému konfliktu záujmov bolo vydané aj výkladové stanovisko pod číslom [2-2016](#) a zároveň je vysvetlený v časti *III. Základné pojmy a nástroje používané vo verejnom obstarávaní*.

Pri zadávaní zákazky s nízkou hodnotou sa nevyžaduje písomná forma zmluvy (iba ak to vyžaduje osobitný predpis).

Vyhradené zákazky

Pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou môže verejný obstarávateľ vyhradiť právo účasti vo verejnom obstarávaní pre určité hospodárske subjekty v zmysle § 108 ods. 2 (napr. pre sociálny podnik atď.).

Komunikácia

Keďže ZVO nestanovuje pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou povinnosť elektronickej komunikácie, je teda na úvahe verejného obstarávateľa alebo osoby podľa § 8, či zvolí takúto formu komunikácie.

Úrad prevádzkuje vlastný informačný systém Elektronického verejného obstarávania (EVO), je bezplatný a je prispôbený aj na zadávanie zákaziek s nízkou hodnotou. Viac informácií informačnom systéme EVO je dispozícii na webovom sídle úradu (<https://www.uvo.gov.sk/viac-o-modernizovanom-is-evo-601.html>).

Podľa § 117 ods. 4 je verejnému obstarávateľovi pri zákazkách, ktorých predmetom má byť obstaranie tovarov a služieb bežne dostupných na trhu, umožnené využiť aj elektronické trhovisko, čo znamená, že pri ich obstaraní sa riadi postupom platným pre podlimitné zákazky s využitím elektronického trhoviska (§ 109 až 111). K použitiu tohto prostriedku sa viaže aj povinnosť v zmysle § 111 ods. 2 ohľadom zverejňovania súhrnných správ vo svojom profile vedenom úradom o zákazkách so zmluvnými cenami vyššími ako 5 000 eur. Ak teda verejný obstarávateľ aplikoval postup podľa § 109 až 111 ZVO (zákon teda výslovne v odkazovacej norme hovorí aj o ustanovení § 111), verejný obstarávateľ zákazku premietne do súhrnnej správy o zákazkách zadávaných podľa § 109 a 110 ZVO. Verejný obstarávateľ sa tak bude riadiť § 111 ods. 2 ZVO a nie je povinný súčasne aplikovať § 117 ods. 6 ZVO.

Transparentnosť

Jednou zo základných povinností je zdokumentovanie celého priebehu verejného obstarávania tak, aby jeho úkony boli preskúmateľné bez ohľadu na použité prostriedky

komunikácie. V súlade s princípom transparentnosti má teda verejný obstarávateľ v dokumentácii zachytávať všetky podstatné úkony a následne ich uchovávať po dobu 10 rokov od uzavretia zmluvy. Porušenie tejto povinnosti je správnym deliktom podľa § 182 ods. 2 písm. o).

Zároveň pre verejných obstarávateľov platí povinnosť uverejniť v profile súhrnnú správu o zákazkách s nízkou hodnotou, ktoré zadali za obdobie kalendárneho štvrtroka. Povinnosť je potrebné splniť do 30 dní po skončení kalendárneho štvrtroka, pričom v správe pre každú takúto zákazku verejný obstarávateľ uvedie najmä hodnotu zákazky, predmet zákazky a identifikáciu dodávateľa. V súvislosti s touto problematikou sú na internetovej stránke úrade zverejnené nasledovné všeobecné metodické usmernenia:

VMU č. 4-2019, VMU č. 4-2019_D1, VMU č. 4-2019_D2 a VMU č. 5-2019

<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodicke-usmernenia/vseobecne-metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z--51e.html>

Referencie

Verejní obstarávatelia sú povinní vyhotoviť referenciu do 10 dní odo dňa doručenia žiadosti dodávateľa o vyhotovenie referencie [§ 12 ods. 3, písm. b) bod 1].

Porušenie povinností súvisiacich s referenciou je správnym deliktom podľa [§ 182 ods. 2 písm. c)].

Preskúmanie

Podľa § 169 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní preskúmanie úkonov kontrolovaného pri zákazkách podľa § 117 vykonáva orgán vnútornej kontroly kontrolovaného; tým nie sú dotknuté oprávnenia úradu a iných kontrolných orgánov.

Podľa § 170 ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní pri postupe podľa § 117 námietky nie je možné podať.

IX. ČASŤ Súťaž Návrhov

Súťaž návrhov je popri postupoch zadávania zákaziek osobitným postupom vo verejnom obstarávaní. Jej cieľom je úprava podmienok pre transparentný a nediskriminačný výber návrhu ako určitého ideového konceptu predovšetkým v oblastiach vyznačujúcich sa intelektuálnou tvorivou činnosťou a súčasne aj vysokými odbornými nárokmi na vykonávateľov takýchto činností. Z toho vychádza aj výpočet príkladov uvádzaný v zákone, na základe ktorého tak môže ísť o oblasť architektúry, územného plánovania, stavebného inžinierstva alebo spracovania dát. Tým nie je vylúčené použitie súťaže návrhov aj v iných obdobných oblastiach.

Dôvodom, prečo je súťaž návrhov upravená verejným obstarávaním, je to, že jej výsledok – víťazný návrh, môže byť podkladom na zadanie zákazky na poskytnutie služby a takisto aj to, že v súťaži návrhov môžu byť účastníkom udeľované ceny a odmeny.

Pravidlá pre organizovanie súťaže návrhov sú upravené v štvrtej časti zákona (§ 119 až 125). Zákonná úprava pri súťaži návrhov rozoznáva dva druhy subjektov, a to vyhlasovateľ - každý, kto použije súťaž návrhov dobrovoľne alebo ak tak ustanovuje tento zákon a účastník - každý, kto má záujem zúčastniť sa súťaže návrhov.

Povinnosť postupovať v súťaži návrhov podľa zákona závisí od výšky jej predpokladanej hodnoty. Finančnými limitmi sú v tomto prípade:

- 139 000 eur, ak ide o verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona,
- 214 000 eur, ak ide o verejného obstarávateľa § 7 ods. 1 písm. b) až e) zákona a
- 428 000 eur, ak ide o obstarávateľa.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní vyhlasovať súťaž návrhov podľa zákona v prípadoch, keď jej predpokladaná hodnota sa rovná alebo prekračuje uvedené limity, pričom do predpokladanej hodnoty sa započítava hodnota udeľovaných cien a odmien (ak sa udeľujú), ako aj predpokladaná hodnota nadväzujúcej zákazky na poskytnutie služby (ak taká po súťaži návrhov nasleduje). Nadväzujúcim postupom na súťaž návrhov môže byť aj priame rokovacie konanie, pri ktorom je práve jednou z podmienok na jeho použitie [§ 81 písm. h), § 98 ods. 1 písm. i) a § 115 ods. 1 písm. a) zákona].

Druhy súťaže návrhov

Zákon rozoznáva dva základné druhy súťaže návrhov a síce verejnú súťaž návrhov a užšiu súťaž návrhov. V oboch prípadoch sa súťaž vyhlasuje pre neobmedzený počet účastníkov, rozdiel je v umožnení predkladať návrhy. Vo verejnej súťaži návrhov je okruh subjektov, ktoré môžu predložiť návrh, v podstate neobmedzený, naopak v užšej súťaži sa tento okruh môže zúžiť v „kvalifikačnom kole“ prostredníctvom kritérií výberu. Aj do užšej súťaže návrhov sa môže prihlásiť neobmedzený počet účastníkov, ktorí môžu predložiť žiadosť o účasť, na predloženie ktorej musí vyhlasovateľ poskytnúť aspoň 20 dní od odoslania oznámenia o vyhlásení súťaže návrhov publikačnému úradu. Vyhlasovateľ môže následne zo subjektov, ktoré predložili žiadosť o účasť, na základe vopred stanovených kritérií zúžiť počet účastníkov, ktorých vyzve na predloženie návrhu. Kritériá užšieho výberu účastníkov musia byť jednoznačné, zrozumiteľné a nediskriminačné a musia byť uvedené už v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov. Zároveň musia byť nastavené tak, aby umožnili účasť dostatočnému počtu účastníkov a umožnili tým hospodársku súťaž. Zákon pri užšej súťaži návrhov (na rozdiel od užšej súťaže) nestanovuje minimálny počet účastníkov, ktorí majú byť

vyzvaní na predloženie návrhu, ale ponecháva to na vyhlasovateľa, pričom vyslovuje len požiadavku na zachovanie hospodárskej súťaže.

Obdobne ako je tomu pri rokovacom konaní so zverejnením, súťažnom dialógu alebo inovatívnom partnerstve, s účinnosťou od 1. 1. 2019 bola do zákona doplnená možnosť uskutočnenia tzv. viackolovej súťaže návrhov. Súťaž vo fáze po predložení návrhov je možné uskutočniť vo viacerých etapách s cieľom postupného znižovania počtu návrhov, ktoré budú predmetom konečného vyhodnocovania, a to najmenej na tri (ak je dostatočný počet vhodných návrhov). Kritériá na zníženie počtu návrhov musia byť uvedené v súťažných podmienkach, v ktorých si vyhlasovateľ môže súčasne vyhradiť, že porota môže do ďalšej etapy spresniť požiadavky na rozsah, obsah alebo formu návrhu a určiť primeranú lehotu na predloženie dopracovaných návrhov. Uskutočnenie uvedeného je potom vyhlasovateľ povinný oznámiť vybraným účastníkom bezodkladne po uskutočnení výberu.

Vyhlásenie a priebeh súťaže návrhov

Súťaž návrhov sa vyhlasuje uverejnením oznámenia o vyhlásení súťaže návrhov, pričom v prípade súťaží prekračujúcich vyššie uvedené finančné limity sa na vypracovanie, odoslanie, ako aj uverejnenie formulára uplatňujú rovnaké pravidlá, ako v prípade ostatných nadlimitných postupov zadávania zákaziek (§ 27 zákona). Vyhlásenie súťaže návrhov sa uverejňuje v európskom vestníku a vo vestníku. V prípade, že na súťaž návrhov má nadväzovať aj zadanie zákazky na poskytnutie služby, túto skutočnosť je potrebné uviesť v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov, pričom formulár tomu vyhradzuje samostatnú bunku. Oznámenie o vyhlásení súťaže návrhov je zároveň uverejnené aj v profile. V súťaži návrhov nemožno vyžadovať zábezpeku, nakoľko znenie zákona sa o tom nezmieňuje, a to ani nepriamo (napr. prostredníctvom odkazu na použitie ustanovení druhej hlavy druhej časti zákona). Z rovnakých dôvodov za súčasného znenia zákona nie je na mieste v súťaži návrhov stanovovať podmienky účasti a v tejto súvislosti od účastníkov vyžadovať predloženie dokladov slúžiacich na preukázanie ich splnenia. Uvedené platí aj v súťaži návrhov, po ktorej verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ plánuje uskutočniť priame rokovacie konanie. Verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi ale nič nebráni v rámci podmienok súťaže návrhov uviesť v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov alebo v súťažných podmienkach informáciu, že v rámci postupu zadávania zákazky na poskytnutie služieb realizovaného prostredníctvom priameho rokovacieho konania, bude požadovať od víťazného účastníka/účastníkov preukázanie splnenia podmienok účasti (napr. týkajúcich sa osobného postavenia).

V súlade s princípmi nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania s účastníkmi súťaže návrhov sa zakazuje, aby účasť v súťaži návrhov bola obmedzovaná tak z teritoriálneho hľadiska (na základe sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu účastníka na určitom území alebo časti územia štátu), ako aj na základe požiadaviek na právnu formu účastníka. Účastníkom súťaže návrhov však nemôže byť ten, kto vypracoval kritériá výberu účastníkov, kritériá hodnotenia predložených návrhov alebo ten, kto overoval súťažné podmienky a ani blízke osoby uvedených subjektov.

Súťažné podmienky

Najdôležitejším dokumentom, ktorý má záujemcom o účasť v súťaži návrhov poskytnúť všetky relevantné údaje potrebné pre prihlásenie sa do súťaže, sú súťažné podmienky. Tie musia obsahovať prinajmenšom nasledovné údaje:

- identifikáciu vyhlasovateľa,

- opis predmetu súťaže návrhov a požiadavky na rozsah, obsah a formu návrhu,
- druh súťaže návrhov,
- okruh účastníkov,
- zloženie poroty s uvedením mena a priezviska členov a náhradníkov poroty,
- kritériá výberu účastníkov, ak sa výber uplatňuje,
- kritériá hodnotenia predložených návrhov a relatívnu váhu jednotlivých kritérií,
- počet a hodnotu cien udeľovaných účastníkom, ktorých návrhy sa umiestnili na určených miestach v poradí porotou hodnotených návrhov,,
- celkovú hodnotu odmien účastníkom, ktorým nebola udelená cena, ale ktoré navrhne porota odmeniť za ich kvalitatívny prínos,
- spôsob a formu komunikácie s účastníkmi,
- údaj, či boli súťažné podmienky pred uverejnením overené v zmysle zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov predpisu, ak ide o súťaž návrhov v oblasti architektúry, územného plánovania a stavebného inžinierstva.

S účinnosťou od 1. 1. 2019 došlo v súvislosti s obsahom súťažných podmienok k upresneniu, že cenu možno udeliť nielen za návrh umiestnený na prvom mieste (vítaný návrh), ale aj za návrhy, ktoré sa umiestnili na vopred určených ďalších miestach. Súčasne došlo aj k vytvoreniu legislatívnych predpokladov pre možnosť udelenia odmeny za kvalitatívny prínos aj niektorému z návrhov, ktorý sa neumiestnil na oceňovanom mieste.

Na uverejňovanie súťažných podmienok sa uplatňujú tie isté pravidlá ako platia pri dokumentoch potrebných na vypracovanie ponuky v nadlimitných a podlimitných zákazkách (§ 43 zákona), a síce, že prioritne sa kladie dôraz na ich uverejnenie v profile. Súťažné podmienky nemožno po vyhlásení súťaže návrhov meniť a do podpísania zápisnice o výsledkoch súťaže návrhov sú záväzné pre vyhlasovateľa, porotu a účastníkov.

Lehota na predkladanie návrhov

Čo sa týka lehoty na predkladanie návrhov, tak tá vo verejnej súťaži návrhov nesmie byť kratšia ako 35 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení súťaže návrhov publikačnému úradu a v užšej súťaži návrhov nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie návrhov. Aj v prípade súťaže návrhov platí pri stanovovaní lehôt zásada primeranosti, na základe ktorej by sa vždy malo prihliadať na charakter súťaže návrhov a čas potrebný na vypracovanie návrhov.

Vyhodnocovanie návrhov

Predložené návrhy sa vyhodnocujú na základe hodnotiacich kritérií uvedených v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov, ako aj v súťažných podmienkach a z odborného hľadiska ich posudzuje najmenej päťčlenná porota, ktorú zostavuje vyhlasovateľ. Ten môže popri členoch poroty vymenovať aj náhradníkov členov poroty. Na zabezpečenie odbornej úrovne posudzovania platí pravidlo, podľa ktorého pokiaľ sa od účastníkov vyžaduje určitá odborná kvalifikácia (napr. architekt, alebo stavebný inžinier), rovnakú alebo rovnocennú odbornú kvalifikáciu musí mať aj najmenej tretina členov poroty. Členom poroty, ani náhradníkom člena

poroty v súťaži návrhov nemôže byť ten, kto je účastníkom súťaže návrhov, jemu blízkou osobou, zamestnancom účastníka súťaže alebo jeho spoločníkom.

Okrem samotného posudzovania návrhov z odborného hľadiska porota vykonáva svoju činnosť počas celej súťaže návrhov. Porota je orgánom, ktorý vykonáva dozor a garantuje celý priebeh súťaže návrhov. Podľa zákona porota plní nasledujúce úlohy:

- posudzuje súťažné podmienky pred vyhlásením súťaže návrhov,
- kontroluje dodržiavanie súťažných podmienok počas súťaže návrhov,
- kontroluje úplnosť predložených návrhov podľa súťažných podmienok,
- vylučuje návrhy predložené po lehote alebo podané na nepríslušnom mieste a návrhy, pri ktorých bola porušená anonymita alebo ktoré inak nevyhoveli požiadavkám podľa súťažných podmienok,
- vyhodnocuje predložené návrhy a zostavuje poradie predložených návrhov podľa kritérií určených v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov a v súťažných podmienkach,
- rozhoduje o udelení cien za návrhy a odmien účastníkom podľa súťažných podmienok,
- vyhotovuje zápisnicu.

Porota je pri prijímaní rozhodnutí nezávislá, pričom návrhy hodnotí pri zachovaní ich anonymity výlučne podľa kritérií určených v súťažných podmienkach. Anonymita musí byť zachovaná až do rozhodnutia o poradí návrhov. V prípade potreby môže porota vyzvať účastníkov na vysvetlenie otázok týkajúcich sa predložených návrhov.

Z každého zasadnutia je porota povinná vyhotoviť podrobnú zápisnicu, ktorú sú povinní podpísať všetci jej členovia. Zápisnica zo zasadnutia poroty sa uverejňuje v profile. Pokiaľ sa na zasadnutí poroty rozhodlo o poradí návrhov a o rozdelení cien a odmien, kópia zápisnice sa odovzdáva vyhlasovateľovi súťaže návrhov a ten ju následne posielá všetkým účastníkom, ktorých návrhy boli hodnotené.

Výsledok súťaže návrhov

Výsledok súťaže návrhov sa oznamuje každému účastníkovi súťaže návrhov, ktorého návrh bol hodnotený porotou. V prípade súťaží návrhov s hodnotou rovnou alebo presahujúcou finančné limity uvedené vyššie, je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný uverejniť oznámenie o výsledku súťaže návrhov v európskom vestníku a vo vestníku, pričom tak ako pri oznámení o vyhlásení súťaže návrhov, aj v tomto prípade sa uplatňujú rovnaké pravidlá ako pri nadlimitných zákazkách (§ 27 zákona). Oznámenie o výsledku súťaže návrhov je potrebné na uverejnenie odoslať do 30 dní po ukončení súťaže návrhov. Úrad súčasne zabezpečí aj uverejnenie oznámenia v profile.

Výnimkou z publikačnej povinnosti sú informácie, ktorých uverejnenie by bolo v rozpore so zákonom, s verejným záujmom, mohlo by poškodiť oprávnené záujmy iných osôb alebo by bránilo hospodárskej súťaži. Pokiaľ sa dôvod nezverejnenia týka len časti informácie, nezverejňuje sa len táto časť.

Z pohľadu praktickej využiteľnosti výsledku súťaže návrhov je potrebné uviesť, že vlastníctvom vyhlasovateľa súťaže návrhov sa podľa zákona stávajú len tie návrhy, za ktoré bola udelená a vyplatená cena alebo odmena. Ostatné návrhy sa majú vrátiť účastníkom. Návrhy môžu podliehať aj ochrane práv duševného vlastníctva, na základe čoho je vhodné upraviť si práva v tejto oblasti v súťažných podmienkach.

Vyhláška Úradu pre verejné obstarávanie

Okrem uvedených skutočností vyplývajúcich zo zákona je potrebné pri súťažiach návrhov v oblasti architektúry, územného plánovania a stavebného inžinierstva mať na zreteli aj ustanovenia vyhlášky úradu č. 157/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o druhoch súťaží návrhov v oblasti architektúry, územného plánovania a stavebného inžinierstva, o obsahu súťažných podmienok a o činnosti poroty. Ako sa uvádza v samotnom názve vyhlášky, vyhláška upravuje klasifikáciu súťaží návrhov v uvedených oblastiach (architektonické, urbanistické, konštrukčné, krajinárske a pod.), podrobnejšie upravuje požiadavky na súťažné podmienky (napr. rozsah uvádzaných údajov pri identifikácii vyhlasovateľa alebo opise predmetu súťaže, používanie súťažných pomôcok a pod.), ako aj podrobnejšie požiadavky na zloženie a činnosť poroty (vrátane jej pomocných orgánov).

X. ČASŤ Zadávanie koncesíí

Nadlimitné koncesie

Nadlimitná koncesia Verejný obstarávateľ / Obstarávateľ		
	PHK	Postup
Stavebné práce / Služba	$\geq 5\,350\,000$ eur	Druhá časť (prvá, druhá a štvrtá hlava) zákona

Zadávanie nadlimitných koncesíí pre verejného obstarávateľa aj obstarávateľa upravuje § 100 až 107 zákona. Pri zadávaní koncesie verejný obstarávateľ a obstarávateľ postupujú podľa prvej časti zákona (§ 1 až § 25) a prvej hlavy a druhej hlavy druhej časti zákona, ak nie je ustanovené inak, **nepoužije ustanovenia pre:**

- zmiešané zákazky (§ 30 zákona),
- kritériá na vyhodnotenie ponúk (§ 44 zákona),
- zábezpeku (§ 46 zákona),
- elektronickú aukciu (§ 54 zákona),
- DNS (§ 58 až 61 zákona),
- užšiu súťaž - naliehavá situácia – skrátenie lehoty na predloženie žiadostí o účasť na 15 dní (§ 67 ods. 4 zákona),
- užšiu súťaž - určenie lehoty na predkladanie ponúk dohodou (§ 69 ods. 3 zákona),
- rokovacie konanie so zverejnením – naliehavá situácia – skrátenie lehoty na predloženie žiadostí o účasť na 15 dní (§ 71 ods. 5 zákona),
- rokovacie konanie so zverejnením - naliehavá situácia – skrátenie lehoty na predkladanie základných ponúk na 10 dní (§ 72 ods. 6 zákona),
- inovatívne partnerstvo, priame rokovacie konanie, rámcovú dohodu (§ 78 až 83 zákona).

Nadlimitná koncesia sa vyhlasuje

- oznámením o koncesii,
- predbežným oznámením, ak ide o koncesiu na sociálne služby a iné osobitné služby (príloha č. 1 k zákonu)

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní zverejniť v profile analýzy podľa § 101 ods. 4 zákona súčasne s vyhlásením koncesie.

Zákon upravuje aj výnimky z vyhlásenia koncesia, ak stavebné práce alebo služby dokáže dodať alebo poskytnúť iba jeden konkrétny hospodársky subjekt z ktoréhokoľvek z nasledujúcich dôvodov:

- cieľom koncesie je vytvorenie alebo nadobudnutie jedinečného umeleckého diela alebo umeleckého výkonu,
- z technických dôvodov neexistuje hospodárska súťaž,
- existencia výlučného práva,
- ide o ochranu výhradných práv podľa osobitných predpisov,
- v predchádzajúcom postupe žiadny hospodársky subjekt nepredložil ponuku alebo doklady na preukázanie splnenia podmienok účasti alebo ani jeden U/Z nespĺňa podmienky účasti alebo ani jedna ponuka bez vykonania podstatných zmien nespĺňa potreby a požiadavky určené na predmet koncesie a za predpokladu, že pôvodné podmienky zadávania koncesie sa podstatne nezmenia.

Pri zadávaní nadlimitnej koncesie môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ použiť tieto postupy:

- verejnú súťaž (§ 66 zákona),
- užšiu súťaž (§ 67 až 69 zákona okrem § 67 ods. 4 a § 69 ods. 3 zákona),
- rokovacie konanie so zverejnením (§ 70 až 73 zákona okrem § 71 ods. 5 a § 72 ods. 6 zákona),
- súťažný dialóg (§ 74 až 77 zákona),
- koncesný dialóg (§ 103 zákona),
- obchodná verejná súťaž (§ 104 zákona).

Lehota na predloženie žiadostí o účasť je minimálne 30 dní odo dňa odoslania oznámenia o koncesii publikačnému úradu.

Lehota na predkladanie ponúk je minimálne 30 dní odo dňa odoslania

- oznámenia publikačnému úradu, ak ide o verejnú súťaž alebo obchodnú verejnú súťaž (jednokolové súťaže),
- výzvy na predkladanie ponúk, ak ide o užšiu súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, súťažný dialóg alebo koncesný dialóg (dvojkolové súťaže).

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami je lehota na predkladanie ponúk minimálne 25 dní odo dňa odoslania

- oznámenia publikačnému úradu, ak ide o verejnú súťaž alebo obchodnú verejnú súťaž (jednokolové súťaže),
- výzvy na predkladanie ponúk, ak ide o užšiu súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, súťažný dialóg alebo koncesný dialóg (dvojkolové súťaže).

Ak sa postup uskutočňuje v nadväzujúcich etapách, lehota na predkladanie základných ponúk nesmie byť kratšia ako 22 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk.

Spoločné pravidlá pre zadávanie nadlimitných koncesii

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia podmienky účasti podľa § 32 zákona (osobné postavenie). Môžu určiť podmienky účasti podľa § 33 až § 36 zákona (finančné a ekonomické postavenie, technická spôsobilosť alebo odborná spôsobilosť, systém manažérstva kvality, systém environmentálneho manažérstva). Splnenie podmienok účasti posúdia podľa § 40 zákona (vyhodnotenie splnenia podmienok účasti).

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vymedzia predmet koncesie vrátane technických a funkčných požiadaviek v koncesnej dokumentácii, ktorá obsahuje písomné, grafické alebo iné podklady. Na koncesnú dokumentáciu sa primerane použije § 42 zákona (súťažné podklady). Technické a funkčné požiadavky vymedzujú charakteristické znaky stavebných prác alebo služieb, ktoré sú predmetom koncesie.

Charakteristické znaky môžu odkazovať aj na osobitný postup výroby alebo poskytovania požadovaných stavebných prác alebo služieb za predpokladu, že súvisia s predmetom koncesie a sú primerané jej hodnote a jej cieľom. Charakteristické znaky sú napr. úroveň kvality, plnenia environmentálnych a klimatických požiadaviek, požiadavky na riešenie vhodné pre všetkých používateľov vrátane prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím a posúdenie zhody, výkonnosť, bezpečnosť alebo rozmery, terminológia, symboly, skúšky a skúšobné metódy, označovanie a značky alebo pokyny pre používateľa.

Ak si to nevyžaduje predmet koncesie, technické a funkčné požiadavky nesmú odkazovať na konkrétneho výrobcu alebo zdroj alebo na určitý postup, ktorý charakterizuje tovary alebo služby, ktoré poskytuje konkrétny hospodársky subjekt, ani na ochranné známky, patenty, druhy alebo určitú výrobu, ak by to viedlo k uprednostneniu alebo vylúčeniu určitých podnikov alebo určitých tovarov.

Takýto odkaz sa povoľuje len výnimočne, ak nie je možné dostatočne presne a zrozumiteľne opísať predmet koncesie. Takýto odkaz musí byť doplnený slovami „alebo ekvivalentné“. Verejný obstarávateľ nesmie vylúčiť ponuku z toho dôvodu, že stavebné práce a služby, ktorých sa ponuka týka, nie sú v súlade s technickými a funkčnými požiadavkami, na ktoré odkazovali, ak uchádzač akýmkoľvek vhodnými prostriedkami vo svojej ponuke preukáže, že riešenia, ktoré navrhuje, rovnocenne uspokojujú technické a funkčné požiadavky.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ oznámia všetkým záujemcom opis plánovaného organizovania postupu zadávania koncesie a orientačnú lehotu jeho ukončenia. Každá zmena sa oznámi všetkým záujemcom, a ak sa týka prvkov uverejnených v oznámení o koncesii, oznámi sa všetkým hospodárskym subjektom. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ zabezpečia náležité zaznamenanie všetkých etáp postupu.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponúk tak, aby umožnil hospodársku súťaž. Ak sa uplatní obmedzenie, uvedie sa to v oznámení o koncesii vrátane kritérií na ich obmedzenie.

Koncesie sa udeľujú na základe objektívnych kritérií, ktoré sú v súlade so zásadami rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti a ktorými sa zaistí, že sa ponuky posudzujú v podmienkach hospodárskej súťaže, čo verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi umožní určiť celkovú hospodársku výhodu.

Kritériá na vyhodnotenie ponúk sú spojené s predmetom koncesie a nedávajú verejnému obstarávateľovi neobmedzenú voľnosť výberu. Kritériá na vyhodnotenie ponúk môžu zahŕňať environmentálne a sociálne požiadavky a požiadavky súvisiace s inováciou. Kritériá

na vyhodnotenie ponúk sú sprevádzané požiadavkami, ktoré umožňujú účinné overenie informácií, ktoré uchádzači poskytnú. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ overia, či ponuky riadne spĺňajú kritériá na vyhodnotenie ponúk.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ uvedú kritériá v zostupnom poradí dôležitosti. Bez ohľadu na poradie dôležitosti, ak bude predložená ponuka, v ktorej sa navrhuje inovačné riešenie s výnimočnou úrovňou funkčného plnenia, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohol predvídať, môže výnimočne zmeniť poradie dôležitosti kritérií na vyhodnotenie ponúk, aby zohľadnil takéto inovačné riešenie.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ v takom prípade informujú všetkých uchádzačov o zmene poradia dôležitosti kritérií na vyhodnotenie ponúk a vydajú novú výzvu na predkladanie ponúk, pričom lehota na predkladanie nových ponúk nesmie byť kratšia ako 22 dní odo dňa odoslania novej výzvy.

Ak kritériá na vyhodnotenie ponúk boli uverejnené v okamihu uverejnenia oznámenia o koncesii, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uverejní nové oznámenie o koncesii, pričom lehota na predkladanie nových ponúk nesmie byť kratšia ako 30 dní odo dňa odoslania oznámenia. Zmena poradia dôležitosti nesmie viesť k diskriminácii.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ poskytnú neobmedzený a úplný priamy bezodplatný prístup elektronickými prostriedkami ku koncesnej dokumentácii odo dňa uverejnenia oznámenia o koncesii v európskom vestníku, alebo ak oznámenie o koncesii neobsahuje výzvu na predkladanie ponúk, odo dňa, v ktorom sa výzva na predkladanie ponúk zaslala. V znení oznámenia o koncesii alebo výzvy na predkladanie ponúk uvedie internetovú adresu, na ktorej je koncesná dokumentácia dostupná.

Ak za náležité odôvodnených okolností a v dôsledku výnimočných bezpečnostných alebo technických dôvodov alebo osobitne citlivej povahy obchodných informácií, ktoré si vyžadujú veľmi vysokú úroveň ochrany, nie je možné poskytnúť neobmedzený a úplný priamy bezodplatný prístup k niektorej časti koncesnej dokumentácie elektronickými prostriedkami, v oznámení o koncesii alebo vo výzve na predloženie ponúk sa uvedie, že príslušná časť koncesnej dokumentácie sa sprístupní inými ako elektronickými prostriedkami; primerane k tejto skutočnosti sa určí aj lehota na predkladanie ponúk.

Ďalšie pravidlá, ktoré sa uplatnia pri zadávaní nadlimitnej koncesie závisia od zvoleného postupu zadávania nadlimitnej koncesie. Osobitne sú v § 105 zákona upravené pravidlá pre koncesie na sociálne služby a iné osobitné služby uvedené v prílohe č. 1 zákona.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ pošlú na zverejnenie v európskom vestníku a vo vestníku oznámenie o výsledku verejného obstarávania

- do 30 dní po uzavretí koncesnej zmluvy,
- bezodkladne po rozhodnutí o zrušení verejného obstarávania, ktoré bolo predmetom oznámenie o koncesii.

Podlimitné koncesie

Podlimitná koncesia Verejný obstarávateľ		
	PHK	Postup
Stavebné práce / Služba	< 5 350 000 eur	§ 118 zákona

Pravidlá zadávania podlimitných koncesií je povinný dodržiavať verejný obstarávateľ. Zákon formálne neupravuje postup, ktorý by mal verejný obstarávateľ aplikovať pri zadávaní podlimitnej koncesie.

Verejný obstarávateľ je však povinný pri zadávaní podlimitnej koncesie postupovať tak, aby dodržal princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a vynaložené náklady na predmet koncesie boli primerané jeho kvalite a cene.

Pri zadávaní podlimitnej koncesie má verejný obstarávateľ povinnosť uverejniť vo vestníku, vo svojom profile a na webovom sídle úradu informáciu o zadávaní podlimitnej koncesie. Tá by mala obsahovať:

- názov, adresu, identifikačné číslo organizácie, kontaktnú osobu, telefónne číslo, faxové číslo, e-mailovú adresu a informácie o druhu verejného obstarávateľa, ďalšie kontaktné údaje (adresu a kontaktné miesto), kde možno získať ďalšie informácie,
- webovú stránku, na ktorej sa poskytuje bezodplatne neobmedzený, úplný a priamy prístup k dokumentom potrebným na vypracovanie ponuky a na preukázanie splnenia podmienok účasti,
- informácie, ako možno získať dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky a na preukázanie splnenia podmienok účasti, ak sa nepoužije prístup podľa písmena b),
- druh a predmet koncesie, názov a stručný opis predmetu koncesie, referenčné číslo (čísla) podľa Spoločného slovníka obstarávania (CPV),
- podmienky účasti, ak sa požadujú,
- obmedzenie počtu záujemcov a kritériá na obmedzenie, ak sa požaduje,
- kritériá na vyhodnotenie ponúk,
- lehotu na predloženie žiadosti o účasť alebo lehotu na predkladanie ponúk,
- doplňujúce informácie, ak sú potrebné,
- dátum odoslania informácie.

Verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov na primeranú úroveň, ak to urobí transparentným a nediskriminačným spôsobom. Na obmedzenie počtu záujemcov určí objektívne kritériá, ako sú najmä technická spôsobilosť a odborná spôsobilosť záujemcov, veľkosť a infraštruktúra ich podniku alebo iné podmienky. Počet záujemcov zaradených do užšieho výberu musí zabezpečiť primeranú hospodársku súťaž.

Verejný obstarávateľ je povinný uverejňovať štvrťročne v profile súhrnnú správu o podlimitných koncesiách, v ktorej pre každú podlimitnú koncesiu uvedie najmä

- hodnotu koncesie,
- predmet koncesie
- a identifikáciu úspešného uchádzača.

Túto správu môže uverejniť aj na svojom webovom sídle, v periodickej tlači alebo iným spôsobom publikovať. Verejný obstarávateľ eviduje všetky doklady a dokumenty a uchováva ich päť rokov po uzavretí koncesnej zmluvy.

Verejný obstarávateľ by mal určiť pravidlá (napr. určenie lehôt v procese a podobne), ktoré sa budú pri zadávaní podlimitných koncesií uplatňovať tak, aby boli dodržané základné princípy verejného obstarávania a umožniť hospodárskym subjektom účasť na zadávaní podlimitnej koncesie.

XI. ČASŤ Zadávanie zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti

Zákon stanovuje, že zákazka v oblasti obrany a bezpečnosti je zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby, ktorej predmetom je

- a) dodanie vojenského vybavenia vrátane jeho častí, zložiek alebo montážnych celkov,
- b) dodanie citlivého vybavenia vrátane jeho častí, zložiek alebo montážnych celkov,
- c) uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb, ktoré priamo súvisia s dodávkou vybavenia podľa písmena a) alebo písmena b) pre akúkoľvek fázu jeho životného cyklu,
- d) uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb na osobitné vojenské účely alebo
- e) uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb, ktoré majú citlivý charakter.

Vojenské vybavenie na účely zákona je vybavenie osobitne navrhnuté alebo prispôsobené na vojenské účely a určené na použitie ako zbraň, munícia alebo vojenský materiál.

Citlivé vybavenie, stavebné práce citlivého charakteru a služba citlivého charakteru na účely tohto zákona je vybavenie, stavebné práce a služba na účely bezpečnosti, ktorá je spojená s utajovanou skutočnosťou, vyžaduje si utajovanú skutočnosť alebo obsahuje utajovanú skutočnosť.

Pravidlá zmiešaných zákaziek sú bližšie stanovené v § 30 zákona.

Z uvedeného vyplýva, že spoľahlivým rozlišovacím kritériom pri zákazke v oblasti obrany a bezpečnosti je charakter nákupu (vojenský alebo citlivý charakter nákupu). Pri obstarávaní zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti sa na rozdiel od obstarávania civilných zákaziek uplatňujú pravidlá súvisiace s potrebou zabezpečenia ochrany utajovaných skutočností a s potrebou zabezpečenia ochrany dodávok.

Z pohľadu aplikovateľných postupov pre zadávanie zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti prichádza do úvahy použitie

- a) užšej súťaže,
- b) rokovacieho konania so zverejnením,
- c) súťažného dialógu,
- d) priameho rokovacieho konania.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhlasujú verejné obstarávanie uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ak majú v úmysle zadávať zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti alebo uzavrieť rámcovú dohodu užšou súťažou, rokovacím konaním so zverejnením alebo súťažným dialógom.

Nadlimitné verejné obstarávanie sa vyhlasuje v európskom vestníku a vo vestníku.

Ak ide o podlimitnú zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, verejný obstarávateľ pošle oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania na uverejnenie iba do vestníka.

Verejný obstarávateľ pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti, ktorej predpokladaná hodnota je nižšia ako finančný limit podľa § 5 ods. 5 zákona, postupuje tak, aby vynaložené náklady na predmet zákazky boli primerané jeho kvalite a cene.

V súvislosti s potrebou zabezpečenia bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností [napr. časť požiadaviek na predmet zákazky (výkonnostné alebo funkčné požiadavky) je klasifikovaná ako utajovaná skutočnosť alebo návrh uchádzača uvedený v ponuke má byť vytvorený ako utajovaná skutočnosť] verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia požiadavky a opatrenia na ochranu utajovaných skutočností, ktoré je uchádzač alebo záujemca povinný zabezpečiť.

Ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, ktorá je spojená s utajovanou skutočnosťou, vyžaduje si utajovanú skutočnosť alebo obsahuje utajovanú skutočnosť, verejný obstarávateľ a obstarávateľ uvedú požiadavky a opatrenia potrebné na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností podľa osobitného predpisu (zákon o ochrane utajovaných skutočností) v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v súťažných podkladoch alebo v informatívnom dokumente.

Predloženie dôkazu na preukázanie splnenia požiadaviek a opatrení určených na ochranu utajovaných skutočností možno požadovať v každej etape procesu verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu určiť, aby uchádzač alebo záujemca zabezpečil ochranu utajovaných skutočností aj zo strany subdodávateľa; ten je ju povinný zabezpečiť.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu vyžadovať na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností, aby ponuky obsahovali spravidla

- a) záväzok uchádzača a už vybraného subdodávateľa dodržiavať povinnosti na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností,
- b) záväzok uchádzača získať od osoby, ktorá sa stane jeho subdodávateľom, záväzok podľa písmena a),
- c) údaje o už vybranom subdodávateľovi, ktoré umožnia verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi zistiť, či má požadované kapacity na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností, ku ktorým má prístup alebo ktoré vytvorí počas realizácie subdodávateľských aktivít,
- d) záväzok uchádzača poskytnúť verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi údaje podľa písmena c) o každom novom subdodávateľovi pred uzavretím subdodávateľskej zmluvy.

Oprávnenie vydané príslušným orgánom členského štátu verejný obstarávateľ a obstarávateľ uznajú po predchádzajúcom overení platnosti oprávnenia podľa osobitného predpisu (zákon o ochrane utajovaných skutočností), ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak.

V právno-aplikačnej praxi preto bude pri posudzovaní ekvivalentnosti bezpečnostných previerok z iných členských štátov EÚ potrebné využiť súčinnosť Národného bezpečnostného úradu.

Uvedený komplex požiadaviek má za cieľ chrániť utajovanú skutočnosť v celom priebehu verejného obstarávania od jeho vyhlásenia cez predkladanie ponúk, ich vyhodnocovanie až po uzatvorenie zmluvy alebo rámcovej dohody.

Tento systém ochrany utajovaných skutočností je doplnený o oprávnenie verejného obstarávateľa a obstarávateľa uvedené v § 32 ods. 3 zákona, podľa ktorého, ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti alebo koncesiu v oblasti obrany a bezpečnosti, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vylúči uchádzača alebo záujemcu, o ktorom má preukázateľné informácie alebo údaje vrátane informácií alebo údajov pochádzajúcich z chránených zdrojov, že nie je natoľko spoľahlivý, aby sa vylúčili riziká spojené s ochranou bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky.

Aj v takomto prípade je však potrebné zohľadniť základné princípy verejného obstarávania, t. j. princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti. Z princípu transparentnosti okrem iného vyplýva požiadavka na preskúmateľnosť úkonov verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, t. j. rozhodnutie verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa nemôže byť arbitrárne a musí byť riadne zdokumentované v administratívnom spise ku konkrétnej zákazke.

Proti úkonom verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré sú v rozpore so zákonom, je možné uplatniť revízne postupy aj pri verejnom obstarávaní v oblasti obrany a bezpečnosti.

XII. ČASŤ Zmeny zmlúv a odstúpenie od zmluvy

Žiadaným výsledkom vo verejnom obstarávaní je uzavretie zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy (ďalej v tejto časti textu len „zmluva“). Zmluva upravuje pomery medzi subjektom/subjektmi, ktoré obstarávali a subjektom/subjektmi, ktoré boli vo verejnom obstarávaní úspešné.

Zmluva musí byť v súlade s priebehom a podmienkami verejného obstarávania, ktoré jej predchádzalo. Nie je napríklad prípustné, aby sa verejného obstarávania zúčastnila spoločnosť „A“, pričom spoločnosť „A“ by sa stala úspešnou, ale zmluva by sa uzavrela so spoločnosťou „B“. Taktiež neprichádza do úvahy, že by sa súťažilo o automobil, ponuky by sa predkladali na automobil, ale zmluva by sa uzavrela na loď. Z týchto absurdných príkladov možno vyvodiť záver, že vo verejnom obstarávaní možno uzavrieť len takú zmluvu, ktorá je v súlade so súťažnými podkladmi a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi, resp. nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi (§ 56 ods. 1).

Vo verejnom obstarávaní je teda možné uzavrieť len takú zmluvu, ktorá odzrkadľuje jeho podmienky a priebeh. Čo však v prípade, ak po uzavretí zmluvy vznikne dodatočná potreba zmeniť jej znenie? Môže sa vo verejnom obstarávaní stať úspešnou spoločnosť „A“, uzavrieť zmluvu so spoločnosťou „A“, avšak po uzavretí zmluvy zameniť spoločnosť a za spoločnosť „B“? Môže sa obstarávať auto, uzavrieť zmluva na auto, ale po uzavretí zmluvy zmeniť auto na loď? Pri hľadaní odpovedí na tieto otázky sa dostávame k § 18 zákona, ktorý sa zaoberá práve úpravou zmlúv počas ich trvania.

Kedy je možné meniť zmluvu bez nového verejného obstarávania?

Ak sa po uzavretí zmluvy zmenia akékoľvek podmienky a uvažujete o zmene zmluvy počas jej trvania, je nevyhnutné zapamätať si dve základné pravidlá:

- a) v zásade platí, že zmluvu uzavretú ako výsledok verejného obstarávania nemožno meniť; možné to je len v prípadoch výslovne ustanovených v zákone (§ 18),
- b) zmluvu možno v zásade vždy vypovedať (za podmienok v nej uvedených) alebo iným legálnym spôsobom ukončiť a v novom verejnom obstarávaní obstaráť plnenie znova, už s ohľadom na zmenené podmienky.

Istejším postupom bude vždy postup uvedený v písmene b). V novom verejnom obstarávaní totiž dostanú všetky subjekty šancu nanovo súťažiť o zákazku aj s ohľadom na zmenené podmienky, pričom v dobre zorganizovanej súťaži je šanca, že uchádzači vygenerujú cenu najvýhodnejšiu pre verejného obstarávateľa, najvyššia.

Riskantnejším spôsobom reakcie na zmenu podmienok je postup uvedený v písmene a), tzn. zmena zmluvy počas jej trvania. V praxi však často nastáva situácia, keď nie je možné nechať zaniknúť uzavretú zmluvu a obstarávať nanovo, resp. to možné je, ale bolo by to neehospodárne, neefektívne, prípadne by absencia zmluvy na istý čas mohla spôsobiť problémy. Na to myslí aj zákon, ktorý upravuje, kedy je možné zmeniť zmluvu aj počas jej trvania a bez potreby nového obstarávania. Ide o nasledovné situácie:

Zmena zmluvy na základe pravidiel v nej stanovených

Zmluvu možno zmeniť počas jej trvania bez nového verejného obstarávania, ak obsahuje jasné, presné a jednoznačné podmienky jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcií a podmienok ich uplatnenia. V zmluve však nemožno určiť takú podmienku, ktorou by sa menil charakter zmluvy.

Z uvedeného vyplýva, že na to, aby bolo možné meniť zmluvu počas jej trvania, je nevyhnutné, aby bol spôsob jej zmeny jednoznačne upravený už v samotnej zmluve. Preto možno odporučiť, aby už v čase koncipovania zmluvy do pripravovaného verejného obstarávania bola zohľadnená skutočnosť, že v budúcnosti môžu nastať okolnosti opodstatňujúce jej zmenu. Tieto okolnosti je potrebné presne zadefinovať do zmluvy a súčasne jednoznačným spôsobom určiť, aké dôsledky sa s definovanými okolnosťami spájajú.

V praxi je však pomerne náročné predvídať zmenu podmienok už v čase, ktorý predchádza uzavretiu zmluvy často aj o niekoľko mesiacov. Uvedené je náročnejšie o to viac, že podmienky úpravy zmluvy musia byť v zmluve vymedzené jasne, presne a jednoznačne, tzn. spôsobom, ktorý nevyvolá pochybnosti u žiadnej zo zmluvných strán a ani u kontrolných orgánov, ktoré by potenciálne mohli zmenu zmluvy posudzovať.

Ďalšou náležitosťou, ktorú je nevyhnutné splniť, je jasné, presné a jednoznačné vymedzenie úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcií a podmienok ich uplatnenia. To znamená, že dôležité je nielen definovať dôvod, ktorý môže spôsobiť zmenu zmluvy, ale priamo v zmluve určiť aj finančné dôsledky, ktoré zmena zmluvy spôsobí.

V neposlednom rade je potrebné pamätať na to, že v zmluve si ako dôvod úpravy nemožno stanoviť takú podmienku, ktorej splnením by mohlo dôjsť k zmene charakteru zmluvy. Čo možno považovať za zmenu charakteru zmluvy, to nie je v zákone jednoznačne definované, a preto to je potrebné posudzovať vždy v konkrétnom prípade. S určitosťou je možné skonštatovať, že vyššie spomínanú zmenu obstaraného automobilu na loď by bolo možné kvalifikovať ako zmenu charakteru zmluvy, a to aj v prípade, ak by bola táto zmena v zmluve priamo predvídaná a jednoznačne vyčíslená. Takáto zmena zmluvy by teda bola neprijateľná a v prípade vzniku skutočnej potreby zmeniť automobil na loď by bolo potrebné uskutočniť nové verejné obstarávanie.

Zmena zmluvy v prípade potreby doplňujúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb

Zmluvu uzavretú ako výsledok verejného obstarávania možno v niektorých prípadoch meniť aj vtedy, keď vznikne potreba dodať tovar, službu alebo stavebné práce, ktoré nie sú zahrnuté v pôvodnej zmluve. Na to je však potrebné splnenie nasledovných podmienok:

- a) doplňujúci tovar, služba alebo stavebné práce sú nevyhnutné,
- b) poskytne ich pôvodný dodávateľ,
- c) zmena pôvodného dodávateľa nie je možná z ekonomických alebo technických dôvodov, pričom ide najmä o požiadavku vzájomnej zameniteľnosti alebo interoperability s existujúcim zariadením, službami alebo inštaláciami podľa pôvodnej zmluvy a
- d) zmena dodávateľa spôsobí verejnemu obstarávateľovi alebo obstarávateľovi významné ťažkosti alebo podstatnú duplicitu nákladov.

Je potrebné mať na zreteli, že splnené musia byť všetky štyri vyššie uvedené podmienky súčasne, a že ich splnenie bude úrad posudzovať prísne. Predovšetkým bude potrebné

preukázať, že doplňujúce tovary, stavebné práce alebo služby sú naozaj nevyhnutné. Nestačí teda, že budú vhodné alebo prospešné, musia mať takú vlastnosť, že bez ich doplnenia by bola ohrozená funkčnosť predmetu zákazky ako takého.

Ďalšou nevyhnutnou podmienkou je preukázanie, že doplňujúce tovary, služby alebo stavebné práce nemôže dodať iný dodávateľ, a to či už z ekonomických alebo technických dôvodov. Je na verejnom obstarávateľovi resp. obstarávateľovi, aby splnenie danej podmienky preukázal, avšak je potrebné upozorniť na skutočnosť, že ekonomické alebo technické dôvody, ktoré by znemožňovali zmenu dodávateľa, nie sú v zákone žiadnym spôsobom vymedzené. Pri posudzovaní splnenia danej podmienky je potrebné všimnúť si aj to, že zmena dodávateľa má byť nemožná, čiže nestačí, že bude nežiadúca, prípadne mierne nevýhodná.

Technickým dôvodom by mohla byť napríklad situácia, ak by v dôsledku zmeny dodávateľa musel verejný obstarávateľ nadobudnúť tovar, stavebné práce alebo služby s odlišnými technickými charakteristikami, čo by malo za následok nezlučiteľnosť alebo neprimerané technické ťažkosti pri prevádzke a údržbe predmetu zákazky. Čo sa ekonomických dôvodov týka, tam nám určitú odpoveď poskytuje posledná podmienka, podľa ktorej zmeniť zmluvu by bolo možné, ak by zmena dodávateľa mohla stáť objednávateľa duplicitu pôvodných nákladov (a za súčasného splnenia ostatných podmienok). Pokiaľ by teda náklady na zmenu dodávateľa neboli preukázateľne aspoň duplicitné, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ by neboli oprávnení zmeniť zmluvu počas jej trvania a museli by doplňujúce tovary, práce alebo služby riadne obstaráť.

Podľa poslednej z podmienok je taktiež možné zmeniť zmluvu, iba ak by zmena dodávateľa a s tým spojené nové verejné obstarávanie spôsobila verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi významné ťažkosti. Opäť platí, že zákon nedefinuje, čo sú to významné ťažkosti, a preto je potrebné pristupovať k výkladu tohto pojmu obzvlášť obozretne. Splnenie tejto podmienky sa bude musieť posudzovať ad hoc vždy na konkrétny prípad a verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia sa vystavujú riziku, že situáciu, ktorú posúdia ako významné ťažkosti, úrad pri prípadnej kontrole posúdi opačne.

Pre zmeny zmlúv v prípade potreby obstarania doplňujúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb platí pre verejného obstarávateľa jedno podstatné obmedzenie. Hodnota všetkých zmien nesmie presiahnuť 50 % hodnoty pôvodnej zmluvy. Ak ide o opakované zmeny, obmedzenie podľa druhej vety sa vzťahuje na každú zmenu. Zároveň platí, že opakovanými zmenami zmluvy sa nemožno vyhnúť použitiu postupov a pravidiel podľa tohto zákona.

Zmena zmluvy na základe nepredvídateľných okolností

Ako je uvedené vyššie, na základe predvídateľných okolností možno zmluvu meniť len v prípade, ak sú tieto okolnosti v zmluve jednoznačne stanovené a zároveň je vyčíslený aj ich finančný dopad na zmluvu. Zmluvu však možno meniť aj v prípade, ak nastanú okolnosti, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohol predvídať, ale iba vtedy, ak sa nezmení charakter zmluvy.

Aj tento dôvod zmeny zmluvy je v zákone definovaný pomerne nejasne a o to obozretnejšie je potrebné pristupovať k jeho aplikácii. Na jednej strane je potrebné podotknúť, že zákonodarcu vymedzil pomerne širokým spôsobom okruh prípadov, ktorých sa dané ustanovenie týka, t. j. ak zmena zmluvy vyplynula z okolností, ktoré nebolo možné predvídať ani pri vynaložení náležitej starostlivosti. V praxi dozaista nastáva veľký počet okolností, ktoré vznikajú nečakane, bez ohľadu na vôľu verejných obstarávateľov a obstarávateľov, resp. ich dodávateľov, pričom vznik týchto okolností nemožno predvídať. Z hľadiska

uplatnenia tohto inštitútu je však potrebné, aby tieto okolnosti vznikli až po uzavretí zmluvy, pretože ak by vznikli ešte v priebehu verejného obstarávania, verejní obstarávatelia a obstarávatelia by mohli pristúpiť k iným spôsobom riešenia vzniknutej situácie.

Na druhej strane zákonodarca pomerne neurčito vymedzil, kedy sa tak môže stať. Zmenou zmluvy sa nesmie zmeniť jej charakter. Kedy sa mení charakter zmluvy, to nie je v zákone definované a práve z toho dôvodu je potrebné byť obzvlášť opatrný pri aplikácii daného ustanovenia. Napríklad v prípade, ak sa z dôvodu nepredvídateľných okolností zmení v čase platnosti zmluvy adresa dodania tovaru o jednu ulicu ďalej, nešlo by pravdepodobne o zmenu charakteru zmluvy. Ak by však došlo k zmene obstarávaného tovaru, stavebných prác alebo služby, už by o zmenu charakteru zmluvy mohlo ísť. Posúdenie zmeny charakteru zmluvy bude teda závisieť od konkrétného prípadu, a aj preto bude potrebné všetky zmeny zmlúv na základe tohto ustanovenia dôkladne odôvodniť.

Aj v prípade zmien zmluvy z dôvodu nepredvídateľných okolností platí pre verejného obstarávateľa rovnaké obmedzenie ako pri zmenách zmluvy z dôvodu dopĺňujúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb. To znamená, že hodnota všetkých zmien nesmie presiahnuť 50 % hodnoty pôvodnej zmluvy. Ak ide o opakované zmeny, toto obmedzenie sa vzťahuje na každú zmenu. Zároveň platí, že opakovanými zmenami zmluvy sa nemožno vyhnúť použitiu postupov a pravidiel podľa tohto zákona.

Zmena subjektu dodávateľa

Ako už bolo uvedené, v zásade je neprípustné, aby sa vo verejnom obstarávaní stal úspešným subjekt „A“, s ktorým sa podpíše zmluva, no následne sa jej zmenou vymení subjekt a za iného dodávateľa. Napriek tomu zákon v istých konkrétne vymedzených prípadoch pripúšťa aj zmenu subjektu na strane dodávateľa.

Nahradiť pôvodného dodávateľa novým možno vtedy, ak

- a) pôvodná zmluva obsahuje jasné, presné a jednoznačné podmienky zmeny dodávateľa a zmenou dodávateľa sa nezmení charakter zmluvy, alebo
- b) iný hospodársky subjekt, ktorý spĺňa pôvodne určené podmienky účasti, je právnym nástupcom pôvodného dodávateľa v dôsledku jeho reorganizácie, vrátane zlúčenia a splynutia alebo úpadku, za predpokladu, že pôvodná zmluva sa podstatne nemení a cieľom zmeny nie je vyhnúť sa použitiu postupov a pravidiel podľa zákona, alebo
- c) verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ plní povinnosti hlavného dodávateľa vo vzťahu k jeho subdodávateľom podľa § 41 zákona.

Vyššie uvedený výpočet dôvodov zmeny dodávateľa je taxatívny a žiaden iný dôvod preto neprichádza do úvahy.

Dôvod zmeny dodávateľa uvedený v písmene a) je vymedzený rovnako ako dôvod zmeny zmluvy uvedený v bode 1. Možno teda len pripomenúť, že tento dôvod musí byť jasne a jednoznačne vymedzený už v zmluve. Vplyv na cenu výhradne v dôsledku zmeny subjektu dodávateľa sa zdá byť nepravdepodobný, avšak ak by zmena dodávateľa nejaký vplyv na cenu plnenia mala mať, tak musí byť tiež presne definovaný v zmluve. Napokon taktiež platí, že ani vopred v zmluve predvídanou zmenou dodávateľa sa nesmie zmeniť jej charakter. Uvedené sa týka aj akýchkoľvek iných požiadaviek, ktoré boli stanovené vo verejnom obstarávaní. V tomto prípade by totiž mohlo dochádzať k obchádzaniu zákona, čo je samozrejme neprípustné.

Dôvod uvedený v písmene b) pokrýva situáciu, keď je potrebné zmeniť dodávateľa na základe jeho vnútorných organizačných zmien, avšak len za predpokladu, že sa pôvodná zmluva podstatne nezmení, a že cieľom zmeny dodávateľa nebude snaha vyhnúť sa použitiu postupov a pravidiel podľa zákona. Tu je potrebné zdôrazniť, že zmeny v subjekte dodávateľa musia byť výhradne vnútorného charakteru, ako napríklad vnútorné reorganizácie, prevzatia, zlúčenia a splynutia alebo platobná neschopnosť. Za takúto zmenu nemožno považovať napríklad odpredanie časti spoločnosti inej spoločnosti. Ďalšou podmienkou je, aby sa zmluva podstatne nezmenila. Čo sa považuje za podstatnú zmenu zmluvy je rozobraté nižšie. Poslednou podmienkou je, aby cieľom zmeny dodávateľa zapríčinennej jeho vnútornou reorganizáciou nebola snaha vyhnúť sa použitiu postupov a pravidiel podľa zákona.

Posledným prípustným dôvodom zmeny subjektu dodávateľa je dôvod uvedený v písmene c), tzn. ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ plní povinnosti hlavného dodávateľa vo vzťahu k jeho subdodávateľom podľa § 41 zákona. Pod týmto treba rozumieť situáciu, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ na základe zmluvy uhradza platby za tovar, stavebné práce alebo služby priamo subdodávateľovi.

Zmena zmluvy nepodstatným spôsobom

Poslednou možnosťou, kedy zákon pripúšťa zmenu zmluvy počas jej platnosti, je, ak zmenou nedochádza k podstatnej zmene pôvodnej zmluvy bez ohľadu na hodnotu tejto zmeny. Pojem „podstatná zmena zmluvy“ sa v problematike zmien zmlúv počas ich trvania vyskytuje na dvoch miestach.

1. Nahradiť pôvodného dodávateľa na základe jeho vnútornej reorganizácie novým dodávateľom je možné, len ak nedôjde k podstatnej zmene zmluvy [pozri vyššie bod 4 písmeno b)].
2. Zmluvu uzavretú ako výsledok verejného obstarávania možno zmeniť počas jej trvania bez nového verejného obstarávania len vtedy, ak pôjde o nepodstatnú zmenu pôvodnej zmluvy.

Zákon definuje štyri rôzne situácie, kedy sa zmena zmluvy považuje za podstatnú:

- a) ak sa mení povaha alebo sa rozširuje rozsah pôvodnej zmluvy,
- b) ak sa dopĺňajú alebo menia podstatným spôsobom podmienky, ktoré by v pôvodnom postupe zadávania zákazky alebo koncesie umožnili účasť iných hospodárskych subjektov, alebo ktoré by umožnili prijať inú ponuku ako pôvodne prijatú ponuku,
- c) ak sa mení ekonomická rovnováha v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva neupravovala alebo
- d) ak sa nahrádza pôvodný dodávateľ novým dodávateľom alebo pôvodný koncesionár novým koncesionárom inak, ako na základe dôvodu uvedeného vyššie v bode 4 (Zmena subjektu dodávateľa).

Všetky vyššie uvedené dôvody možno považovať za podstatné zmeny zmluvy, ktoré sú v zásade neprípustné. Ak by však došlo napríklad k zmene adresy dodania tovaru o tri ulice ďalej, táto zmena by v zásade nemusela znamenať podstatnú zmenu zmluvy.

Ad a)

Podstatnou zmenou zmluvy je každá zmena, ktorou sa mení jej povaha. Kedy sa mení povaha zmluvy, zákon nedefinuje. Ako príklady boli vyššie uvedené situácie, keď by sa rozšíril okruh objednávateľov alebo by došlo k zmene predmetu zmluvy. Ako ďalší príklad možno uviesť situáciu, ak by sa kúpna zmluva mala zmeniť napríklad na nájomnú alebo ak by sa zmenilo protiplnenie za služby alebo stavebné práce z peňažného plnenia na právo na využívanie danej stavby alebo služby, čím by sa „bežná“ zmluva zmenila na koncesnú. Podstatnou zmenou zmluvy je aj každá zmena, ktorou sa rozširuje jej rozsah, napríklad nákup doplnujúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb, keďže by sa tým rozšíril rozsah zmluvy. Na nákup doplnujúcich tovarov, prác alebo služieb je preto možné použiť výhradne dôvod zmeny zmluvy uvedený vyššie v bode 2 (Zmena zmluvy v prípade potreby doplnujúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb).

Ad b)

Ďalšia zmena, ktorú zákon označuje ako podstatnú, je doplnenie alebo podstatným spôsobom zmena podmienok, ktoré by v pôvodnom postupe zadávania zákazky alebo koncesie umožnili účasť iných hospodárskych subjektov alebo ktoré by umožnili prijať inú ponuku ako pôvodne prijatú ponuku.

Uvedené sa teda týka všetkých podmienok a požiadaviek zadáných vo verejnom obstarávaní, vrátane kritérií na hodnotenie ponúk. Napríklad ak verejný obstarávateľ požadoval v rámci podmienok účasti údaje o kvalifikácii osôb určených na plnenie zmluvy, je prirodzené, že v zmluve bude ustanovenie zakotvujúce povinnosť, aby dodávateľ plnil zmluvu osobami, ktorými preukazoval splnenie tejto podmienky účasti. Následné odstránenie alebo zmena tohto ustanovenia zmluvy by sa dala kvalifikovať ako zmena, ktorá mohla umožniť účasť iných hospodárskych subjektov v súťaži, keďže by učinila pôvodnú podmienku účasti bezúčelnou.

Príkladom, kedy by zmena zmluvy umožnila prijať inú ponuku ako pôvodne prijatú, je situácia, keď by sa zmenou zmluvy dohodlo, že sa jeden z obstarávaných tovarov nebude dodávať. V tom prípade totiž hrozí, že po vyhodnotení ponúk bez tohto tovaru by mohlo vyjsť iné poradie uchádzačov ako v procese verejného obstarávania, kde sa s týmto tovarom počítalo. Navyše nie je možné vylúčiť, že by sa verejného obstarávania zúčastnili aj iné hospodárske subjekty, ak by sa neskôr vylúčený tovar v obstarávaní vôbec nepožadoval.

Ad c)

Ak by sa zmenou zmluvy zmenila ekonomická rovnováha v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva neupravovala, taktiež by išlo o podstatnú, a teda neprípustnú zmenu pôvodnej zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že zlepšenie ekonomického postavenia dodávateľa spôsobom, s ktorým zmluva nepočíta, je neprípustné a zmena zmluvy, ktorá by k tomu viedla, je v rozpore so zákonom.

Ad d)

Vylúčené sú aj všetky zmeny subjektu dodávateľa s výnimkou dôvodov výslovne uvedených vyššie v bode 4 (Zmena subjektu dodávateľa).

Zmena zmluvy v malom rozsahu

Zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu možno zmeniť počas jej trvania bez nového verejného obstarávania aj vtedy, ak hodnota všetkých zmien je nižšia ako finančný limit podľa [§ 5 ods. 2](#) zákona, ak ide o zmluvu a rámcovú dohodu, alebo podľa [§ 5 ods. 7](#) zákona, ak ide o koncesnú zmluvu a zároveň je nižšia ako

- a) 15 % hodnoty pôvodnej zmluvy alebo rámcovej dohody, ak ide o zákazku na uskutočnenie stavebných prác,
- b) 10 % hodnoty pôvodnej zmluvy alebo rámcovej dohody, ak ide o zákazku na dodanie tovaru alebo na poskytnutie služby, alebo
- c) 10 % hodnoty pôvodnej koncesnej zmluvy, ak ide o koncesiu.

Tu je potrebné podotknúť, že túto zmenu zmluvy je možné uskutočniť bez splnenia niektorej z podmienok uvedených v bodoch 1 až 5 tejto časti. To znamená, že v prípade, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neprekročí zákonom stanovené hranice, môže zmeniť zmluvu na základe akéhokoľvek relevantného dôvodu a nie je viazaný dôvodmi na zmenu zmluvy uvedenými vyššie v bodoch 1 až 5. Nemožno však prehliadnuť, že hodnota všetkých zmien musí byť nižšia ako finančný limit podľa [§ 5 ods. 2](#) zákona, ak ide o zmluvu a rámcovú dohodu, alebo podľa [§ 5 ods. 7](#) zákona, ak ide o koncesnú zmluvu a zároveň nižšia ako ustanovené jednotlivé percentuálne hodnoty. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že navýšenie hodnoty plnenia nemôže byť bezdôvodné. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v prípade uskutočnenia takejto zmeny zmluvy musí disponovať relevantnými a objektívnymi dôvodmi, ktorých existenciu dokáže preukázať.

Aby sa takáto zmena zmluvy mohla uskutočniť, je ďalej potrebné, aby sa ňou nezmenil charakter zmluvy. Pojem „charakter zmluvy“ rovnako ako synonymický pojem „povaha zmluvy“ zákon nedefinuje. Preto bude potrebné v praxi posudzovať každú situáciu zvlášť a aj z tohto dôvodu možno odporučiť, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia pristupovali k zmenám zmlúv na základe tohto dôvodu so zvýšenou opatrnosťou.

Akou formou zmeniť zmluvu?

Zákon bližšie neupravuje, akým spôsobom môže dôjsť k zmene zmluvy uzavretej ako výsledok verejného obstarávania. Jedinou podmienkou, ktorá musí byť splnená, je aby bola zmena písomná. Zmeny zmlúv sa v praxi najčastejšie uskutočňujú formou písomných dodatkov. Bližšie podrobnosti o možnosti a spôsobe uzatvárania dodatkov sú zvyčajne uvedené v samotných zmluvách. Netreba však zabudnúť, že každú zmenu zmluvy je, rovnako ako pôvodnú zmluvu, potrebné zverejniť v profile do 7 pracovných dní odo dňa jej uzavretia.

Ako sa počíta hodnota pôvodnej zmluvy?

V prvom rade možno uviesť, že vo väčšine prípadov bude hodnota pôvodnej zmluvy určená ako hodnota protiplnenia dohodnutá v čase uzavretia zmluvy. To znamená, ak uzavrieme zmluvu v hodnote 1 000 000 eur, následne zmeníme zmluvu tak, že sa jej hodnota zvýši na 1 100 000 eur a následne chceme opäť zmeniť zmluvu, maximálnu hodnotu tejto druhej zmeny počítame z hodnoty pôvodnej zmluvy, teda z 1 000 000 eur a nie z hodnoty po prvej zmene, t. j. 1 100 000 eur.

Výnimku z pravidla, že rozhodujúca je hodnota zmluvy v čase jej uzavretia, tvorí situácia, keď je v zmluve na základe dôvodu uvedeného v prvom bode tohto materiálu dohodnutá indexácia cien. Ak sa teda v dôsledku indexácie cien zvýši alebo zníži hodnota pôvodnej zmluvy, percentuálne hodnoty počítame z takto upravenej hodnoty.

Zákon pre koncesné zmluvy navyše upravuje pravidlo, podľa ktorého, ak koncesná zmluva neupravuje indexáciu ceny, na účely výpočtu hodnoty zmeny zmluvy sa zohľadní priemerná

miera inflácie dosiahnutá v predchádzajúcom kalendárnom roku potvrdená Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Sankcie za porušenie zákona pri zmenách zmlúv počas ich trvania

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zmenil zmluvu počas jej trvania v rozpore so zákonom, úrad uloží pokutu v rozpätí od 500 eur až do 30 000 eur v závislosti od závažnosti porušenia zákona, hodnoty zmeny zmluvy a ďalších kritérií.

XIII. ČASŤ Revízne postupy

Rozdelenie revíznych postupov z hľadiska subjektu, ktorý podanie vybavuje:

- a) **žiadosť o nápravu** vybavovaná verejným obstarávateľom, obstarávateľom alebo osobou podľa § 8 zákona (ďalej v tejto časti len „kontrolovaný“) pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy, rámcovej dohody alebo v súťaži návrhov,
- b) **dohľad** nad dodržiavaním zákona o verejnom obstarávaní uskutočňovaný úradom.

Žiadosť o nápravu

Inštitútom žiadosti o nápravu je oprávneným osobám umožnené obrátiť sa na verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osobu podľa § 8 zákona s písomnou žiadosťou v stanovenej lehote s cieľom dosiahnuť korekciu jeho postupu alebo odstránenie diskriminačných požiadaviek uplatňovaných v súvislosti so zadávaním zákazky. **Doručenie žiadosti o nápravu** je obligatórnou podmienkou a predpokladom pre **následné podanie námietok podľa § 170 ods. 3 písm. a) a b) zákona**. Táto povinnosť sa nevzťahuje na podanie námietok orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ. V tomto prípade teda nemusí podaniu námietok podľa § 170 ods. 3 písm. a) a b) zákona predchádzať doručenie žiadosti o nápravu verejnemu obstarávateľovi, obstarávateľovi alebo osobe podľa § 8 zákona.

Oprávneným osobami na podanie žiadosti o nápravu sú

- **záujemca**
- **uchádzač**
- **účastník**
- **osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného.**

Osoba, ktorá podáva žiadosť o nápravu je označovaná ako žiadateľ.

Skutočnosti, proti ktorým je možné podať žiadosť o nápravu

Oprávnená osoba môže podať žiadosť o nápravu proti:

- a) oznámeniu o zámere uzavrieť zmluvu alebo koncesnú zmluvu, proti podmienkam uvedeným v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž, v oznámení o koncesii, v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov a vo výzve na predkladanie ponúk pri podlimitnej zákazke,
- b) podmienkam uvedeným v iných dokumentoch potrebných na vypracovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu poskytnutých kontrolovaným.

Obligatórne náležitosti žiadosti o nápravu

- a) identifikačné údaje žiadateľa,
- b) identifikačné údaje kontrolovaného,
- c) označenie verejného obstarávania, proti ktorému žiadosť o nápravu smeruje,
- d) opis rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov,
- e) návrh žiadateľa na vybavenie žiadosti o nápravu,
- f) podpis žiadateľa alebo osoby oprávnenej konať za žiadateľa.

Podoba žiadosti o nápravu

Žiadosť o nápravu sa kontrolovanému doručuje

- a) v elektronickej podobe funkcionalitou informačného systému, prostredníctvom ktorého sa verejné obstarávanie realizuje, ak tento informačný systém doručenie žiadosti o nápravu umožňuje,
- b) v listinnej podobe, ak informačný systém podľa písmena a) doručenie žiadosti o nápravu neumožňuje alebo ak sa verejné obstarávanie, ktorého sa žiadosť o nápravu týka, nerealizuje funkcionalitou informačného systému.

Lehoty na doručenie žiadosti o nápravu

Ak v § 164 ods. 6 zákona nie je ustanovené inak, žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným:

- a) v oznámení podľa § 164 ods. 1 písm. a) zákona musí byť doručená do desiatich dní odo dňa uverejnenia oznámenia podľa odseku 1 písm. a) v európskom vestníku,
- b) vo výzve podľa § 164 ods. 1 písm. a) zákona (podlimitná zákazka) musí byť doručená do desiatich dní odo dňa uverejnenia výzvy podľa odseku 1 písm. a) vo vestníku,
- c) v dokumentoch podľa § 164 ods. 1 písm. b) zákona v postupe zadávania nadlimitnej zákazky, nadlimitnej koncesie alebo v súťaži návrhov musí byť doručená najneskôr štyri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo návrhov za predpokladu, že tieto dokumenty neboli poskytnuté neskôr než 15 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo návrhov; ak boli poskytnuté neskôr, musí byť žiadosť o nápravu proti podmienkam v nich uvedeným doručená najneskôr do desiatich dní odo dňa poskytnutia týchto dokumentov,
- d) v dokumentoch podľa § 164 ods. 1 písm. b) zákona v postupe zadávania podlimitnej zákazky alebo podlimitnej koncesie musí byť doručená najneskôr dva pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk za predpokladu, že tieto dokumenty neboli poskytnuté neskôr než 15 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk; ak boli poskytnuté neskôr, musí byť žiadosť o nápravu proti podmienkam v nich uvedeným doručená najneskôr do desiatich dní odo dňa poskytnutia týchto dokumentov.

Ak je vo verejnom obstarávaní určená lehota na predloženie žiadostí o účasť, žiadosť o nápravu proti podmienkam účasti uvedeným v dokumentoch podľa odseku 1 písm. b) poskytnutých v lehote na predloženie žiadostí o účasť musí byť doručená najneskôr štyri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predloženie žiadostí o účasť za predpokladu, že tieto dokumenty neboli poskytnuté neskôr než 15 dní pred uplynutím lehoty na predloženie žiadostí o účasť; ak tieto dokumenty boli poskytnuté neskôr, musí byť žiadosť o nápravu proti podmienkam účasti v nich uvedeným doručená najneskôr do desiatich dní odo dňa poskytnutia týchto dokumentov.

Do lehoty na doručenie žiadosti o nápravu sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok tejto lehoty (napr. deň uverejnenia oznámenia v európskom vestníku, deň uverejnenia výzvy vo vestníku, deň poskytnutia dokumentov potrebných na vypracovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu). Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty na doručenie žiadosti o nápravu najbližší budúci pracovný deň.

Príklady:

- 1. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania (oznámenie) bolo uverejnené v Úradnom vestníku EÚ 3. 2. 2020. Lehota na doručenie žiadosti o nápravu proti podmienkam uvedeným v predmetnom oznámení začína teda plynúť 4. 2. 2020. Žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným v predmetnom oznámení musí byť teda doručená verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi alebo osobe podľa § 8 zákona do desiatich dní od uverejnenia tohto oznámenia, t. j. najneskôr do 13. 2. 2020.*
- 2. Súťažné podklady boli v (nadlimitnej) verejnej súťaži poskytnuté verejným obstarávateľom 3. 2. 2020. Lehotu na predkladanie ponúk stanovil verejný obstarávateľ na 16. 3. 2020, 10:00 hod. Z uvedeného vyplýva, že súťažné podklady boli poskytnuté skôr, resp. neboli poskytnuté neskôr ako 15 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk. Žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným v týchto súťažných podkladoch musí byť teda doručená verejnému obstarávateľovi najneskôr štyri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk.*
- 3. Súťažné podklady boli v (nadlimitnej) verejnej súťaži poskytnuté verejným obstarávateľom 3. 3. 2020. Lehotu na predkladanie ponúk stanovil verejný obstarávateľ na 16. 3. 2020, 10:00 hod. Z uvedeného vyplýva, že súťažné podklady boli poskytnuté neskôr ako 15 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk. Žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným v týchto súťažných podkladoch musí byť teda doručená verejnému obstarávateľovi najneskôr do desiatich dní odo dňa poskytnutia týchto súťažných podkladov.*

Upozornenie:

Žiadosť o nápravu doručovaná v elektronickej podobe funkcionalitou informačného systému, prostredníctvom ktorého sa verejné obstarávanie realizuje, sa považuje za doručení dňom jej odoslania žiadateľom.

Žiadosť o nápravu doručovaná v listinnej podobe musí byť v príslušných zákonom stanovených lehotách reálne doručená verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi, osobe podľa § 8 zákona (musí byť v jeho/jej dispozičnej sfére), nestačí ju v posledný deň lehoty podať na poštovú prepravu, nakoľko v predmetnom prípade ide o hmotnoprávnu lehotu.

V prípade pochybností o momente doručenia žiadosti o nápravu verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi, osobe podľa § 8 zákona platí, že dôkazné bremeno o jej včasnom doručení je na žiadateľovi.

Vybavenie žiadosti o nápravu

Postup pri vybavovaní žiadosti o nápravu je v porovnaní s ostatnými revíznymi postupmi špecifický najmä tým, že subjektom, ktorý je oprávnený v ňom rozhodovať, je samotný verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona, teda subjekt, proti ktorého konaniu podanie dotknutej osoby smeruje.

Ak žiadosť o nápravu neobsahuje obligatórne náležitosti, alebo ak nie je doručená vo zákonom určenej podobe, verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona najneskôr do troch pracovných dní po doručení žiadosti o nápravu vyzve žiadateľa na odstránenie jej nedostatkov. Doplnená žiadosť o nápravu musí byť doručená do troch pracovných dní odo dňa doručenia výzvy žiadateľovi.

Príklad:

Žiadateľ doručí 3. 2. 2020 žiadosť o nápravu, ktorá neobsahuje označenie verejného obstarávania, proti ktorému žiadosť o nápravu smeruje. Verejný obstarávateľ 5. 2. 2020 doručí žiadateľovi výzvu na odstránenie nedostatkov tejto žiadosti o nápravu. Žiadateľ 10. 2. 2020 (8. 2. a 9. 2. 2020 pripadli na víkend) doručí verejnému obstarávateľovi doplnenú žiadosť o nápravu obsahujúcu označenie verejného obstarávania, proti ktorému žiadosť o nápravu smeruje. Keďže boli dodržané všetky zákonné lehoty a nedostatok žiadosti o nápravu bol odstránený, verejný obstarávateľ je povinný sa touto žiadosťou o nápravu zaoberať a vybaviť ju.

Ak žiadateľ žiadosť o nápravu nedoručí v lehotách na doručenie žiadosti o nápravu alebo ak žiadosť o nápravu ani po výzve na odstránenie nedostatkov neobsahuje obligatórne náležitosti, alebo po tejto výzve nie je doručená vo vyššie uvedenej podobe, verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona žiadosť o nápravu zamietne a žiadateľovi písomné zamietnutie žiadosti o nápravu s odôvodnením doručí do piatich dní od prevzatia žiadosti o nápravu alebo po uplynutí lehoty na odstránenie nedostatkov (tri pracovné dni odo dňa doručenia výzvy na odstránenie nedostatkov žiadosti o nápravu žiadateľovi).

Žiadateľ doručí 3. 2. 2020 žiadosť o nápravu, ktorá neobsahuje označenie porušenia postupu. Dňa 5. 2. 2020 verejný obstarávateľ doručí žiadateľovi výzvu na odstránenie nedostatkov tejto žiadosti o nápravu. Žiadateľ 10. 2. 2020 (8. 2. a 9. 2. 2020 pripadli víkend) doručí verejnému obstarávateľovi doplnenú žiadosť o nápravu, ktorá však stále neobsahuje označenie porušenia postupu. Vzhľadom na fakt, že žiadosť o nápravu ani po jej doplnení neobsahuje všetky obligatórne náležitosti, verejný obstarávateľ je povinný žiadosť o nápravu zamietnuť, žiadateľovi písomne oznámiť jej zamietnutie s odôvodnením a doručiť ho do piatich dní od prevzatia žiadosti o nápravu, t. j. do 17. 2. 2020 (lehota uplynula 15. 2. 2020 avšak tento deň pripadol na sobotu, t. j. koniec lehoty pripadol na najbližší budúci pracovný deň, tzn. pondelok 17. 2. 2020).

Pokiaľ je žiadosť o nápravu kompletná, verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona posúdi obsah žiadosti o nápravu z vecného hľadiska, na základe čoho žiadosti o nápravu vyhovie alebo žiadosť o nápravu zamietne. Môže nastať aj situácia, kedy verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona žiadosti o nápravu vyhovie len sčasti a vo zvyšku ju zamietne.

Verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona doručí do siedmich dní od doručenia úplnej žiadosti o nápravu doručenej v zákonom stanovenej lehote alebo doplnenej v súlade so zákonom

- a) žiadateľovi a všetkým známym uchádzačom, záujemcom alebo účastníkom písomné oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu s odôvodnením a uvedením spôsobu a lehoty na vykonanie nápravy alebo
- b) žiadateľovi písomné oznámenie o zamietnutí žiadosti o nápravu s odôvodnením.

Pre žiadateľa a zachovanie jeho práva na podanie námietok je podstatné sledovať, či si verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona splnili svoju povinnosť doručiť oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu, resp. oznámenie o zamietnutí žiadosti o nápravu v lehote siedmich dní od doručenia úplnej žiadosti o nápravu. Aj v prípade, ak si verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona túto svoju povinnosť v zákonom stanovenej lehote nesplní (doručí oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu, resp. oznámenie o zamietnutí žiadosti o nápravu po zákonom stanovenej lehote alebo ho nedoručí vôbec), žiadateľ má právo podať námietky smerujúce proti rovnakým skutočnostiam ako žiadosť o nápravu, avšak to musí urobiť v lehote 10 dní odo dňa uplynutia

lehoty na doručenie písomného oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu alebo písomného oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu (bližšie rozobraté pri lehotách na doručenie námietok úradu a kontrolovanému vrátane príkladov).

Verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona sa nebude zaoberať žiadosťou o nápravu v tej istej veci, v ktorej už konal a žiadosť o nápravu vybavil buď zaslaním oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu alebo oznámenia o jej zamietnutí. Túto skutočnosť oznámi žiadateľovi s uvedením, akým spôsobom bola vec vybavená do siedmich dní od doručenia úplnej žiadosti o nápravu doručenej v lehote alebo doplnenej v súlade so zákonom. Takéto oznámenie sa pritom považuje za oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu.

Príklad:

Žiadateľ č. 2 doručil 3. 2. 2020 verejnému obstarávateľovi žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, konkrétne žiadal napraviť podmienku účasti, ktorú považuje za diskriminačnú. V tej istej veci však už verejný obstarávateľ konal pri inom žiadateľovi č. 1 skôr, pričom žiadosť o nápravu žiadateľa č. 1 v tejto veci zamietol. Verejný obstarávateľ oznámi túto skutočnosť (skutočnosť, že sa nebude zaoberať žiadosťou o nápravu v tej istej veci, v ktorej už konal a žiadosť o nápravu zamietol) žiadateľovi č. 2 najneskôr do 10. 2. 2020, pričom takéto oznámenie sa pritom považuje za oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu žiadateľa č. 2.

Oprávnenie na podanie námietok

Doručenie písomného oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu, písomného oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu alebo nesplnenie si tejto povinnosti oprávňuje žiadateľa podať námietky v rozsahu skutočností, proti ktorým smerovala žiadosť o nápravu, t. j. namietané skutočnosti nesmú ísť nad rámec skutočností, ktoré žiadal žiadateľ napraviť v žiadosti o nápravu.

Príklad:

Žiadateľ (záujemca) v žiadosti o nápravu proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch žiada odstrániť diskriminačnú podmienku účasti. Verejný obstarávateľ predmetnú žiadosť o nápravu zamietne. Následne tento záujemca už ako navrhovateľ v námietkach proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch namietal predmetnú diskriminačnú podmienku účasti ale zároveň namietal aj diskriminačné kritérium na vyhodnotenie ponúk. Vzhľadom na to, že záujemca nežiadal toto diskriminačné kritérium na vyhodnotenie ponúk odstrániť už v žiadosti o nápravu, tak mu zaniklo právo namietat predmetné kritérium na vyhodnotenie ponúk. Inak povedané, uvedená namietaná skutočnosť bola nad rámec skutočností, ktoré žiadal záujemca napraviť v žiadosti o nápravu.

Právo podať námietky podľa § 170 ods. 3 písm. a) a b) zákona zaniká, ak žiadosť o nápravu

- a) nebola doručená verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi alebo osobe podľa § 8 zákona v zákonom stanovenej lehote,
- b) neobsahuje ani po výzve na doplnenie obligatórne náležitosti,
- c) nebola ani po výzve na doplnenie doručená v zákonom určenej podobe.

Dôvodom je fakt, že nebola splnená zákonná podmienka na postup úradu v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, a teda dochádza k zániku práva podať námietky. Ak aj napriek tomu navrhovateľ námietky úradu doručí, úrad rozhodnutím konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok zastaví podľa

§ 174 ods. 1 písm. j) zákona, t. j. z dôvodu, že žiadosť o nápravu nebola doručená kontrolovanému v stanovenej lehote alebo doplnená žiadosť o nápravu nebola doručená kontrolovanému v určenej lehote.

Dohľad vo verejnom obstarávaní

Úrad vykonáva dohľad nad dodržiavaním povinností verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osoby podľa § 8 zákona. vyplývajúcich zo zákona. Pri výkone dohľadu úrad sleduje aj plnenie povinností uložených rozhodnutiami úradu.

Verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 zákona sa pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním označuje ako kontrolovaný.

Úrad v rámci dohľadu:

- a) vykonáva ex ante posúdenie
 - na základe podnetu kontrolovaného,
- b) postupuje v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov, pred zadáním zákazky na základe rámcovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva (ďalej len „konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy“)
 - na základe vlastného podnetu úradu,
 - na základe podnetu kontrolovaného na výkon kontroly ním zadávanej zákazky alebo koncesie,
 - na základe podnetu úradu vlády alebo riadiaceho orgánu a
 - na základe námietok,
- c) postupuje v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, po ukončení súťaže návrhov, po zadaní zákazky na základe rámcovej dohody, po ukončení postupu inovatívneho partnerstva (ďalej len „konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy“)
 - na základe vlastného podnetu úradu,
 - na základe podnetu osoby, ktorá nebola oprávnená podať námietky a
 - na základe podnetu orgánu štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ
- d) ukladá pokuty za správne delikty podľa § 182 zákona a priestupky podľa § 182a,
- e) vykonáva iné činnosti podľa šiestej časti štvrtej hlavy zákona (napr. podáva návrh na určenie neplatnosti zmluvy podľa § 180 zákona).

Úrad je povinný vykonať opatrenia, ktorými sa zamedzí prístupu tretích osôb k utajovaným skutočnostiam a skutočnostiam chráneným podľa osobitných predpisov. Osoby, ktoré vykonávajú dohľad, sú povinné zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone dohľadu, aj po vydaní rozhodnutia vo veci, ak ich od tejto povinnosti vo verejnom záujme na účely informovania verejnosti písomne neoslobodí predseda úradu; to sa nevzťahuje na utajované skutočnosti a skutočnosti chránené podľa osobitných predpisov.

Porušením povinnosti mlčanlivosti nie je

- a) využitie takýchto informácií na účely dohľadu; tým nie je dotknutá povinnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach a skutočnostiach chránených podľa osobitných predpisov,
- b) sprístupnenie takýchto informácií orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu; tým nie je dotknutá povinnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach a skutočnostiach chránených podľa osobitných predpisov.

Pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním je úrad oprávnený vyžiadať si od orgánov Policajného zboru SR alebo od orgánov činných v trestnom konaní informácie získané podľa osobitných predpisov, predovšetkým je oprávnený nazerať do spisov vedených v trestnom konaní, robiť si zo spisov výpisy a poznámky a zaobstarat' si na vlastné náklady kópie spisov a ich častí a tie použiť na účely výkonu dohľadu. Na základe žiadosti úradu Finančná správa SR oznámi alebo sprístupní úradu daňové tajomstvo, a to v rozsahu nevyhnutnom na plnenie jeho úloh pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním. Pri doručovaní elektronických úradných správ úradom pri výkone dohľadu je úložná lehota 3 dni odo dňa nasledujúceho po dni uloženia elektronickej úradnej správy.

Na efektívny (nie iba formálny) výkon dohľadu v tejto oblasti úrad potrebuje disponovať nástrojmi, ktorými dokáže reálne preveriť podozrenia o netransparentnosti, nerovnakom zaobchádzaní a konfliktoch záujmov vo verejnom obstarávaní tak, aby bol schopný zabrániť takýmto deformáciám čestnej a spravodlivej hospodárskej súťaže. Cieľom je zvýšenie spolupráce úradu a útvarov policajného zboru a orgánov činných v trestnom konaní pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním a zároveň zvýšenie efektívnosti dohľadu. V praxi nastávajú situácie, keď orgány policajného zboru resp. orgány činné v trestnom konaní pri plnení svojich úloh podľa osobitných predpisov získajú podklady a informácie, ktoré sú relevantné pre účely výkonu dohľadu nad verejným obstarávaním. Úrad disponuje právomocou vyžiadať si od uvedených subjektov informácie nimi získané na základe osobitných predpisov a v rámci toho predovšetkým nazerať do spisov vedených v trestnom konaní, robiť si zo spisov výpisy a poznámky a zaobstarat' si na vlastné trovy kópie spisov a ich častí a takto získané informácie použiť na účely výkonu dohľadu nad verejným obstarávaním.

V rámci zabezpečenia riadnej spolupráce a súčinnosti medzi štátnymi orgánmi je v kontexte vyššie uvedeného taktiež potrebné, aby mal úrad prístup k informáciám o daňových subjektoch, ktoré boli získané pri správe daní (napr. kontrolné výkazy DPH, protokoly z daňovej kontroly).

Ex ante posúdenie pred vyhlásením alebo začatím verejného obstarávania

V rámci ex ante posúdenia úrad posudzuje súlad alebo nesúlad dokumentov predložených kontrolovaným so zákonom. Ak ide o nadlimitnú zákazku alebo nadlimitnú koncesiu úplne alebo sčasti financovanú z prostriedkov EÚ, kontrolovaný môže pred vyhlásením alebo začatím verejného obstarávania požiadať úrad o ex ante posúdenie dokumentov, proti ktorým je možné podať námietky podľa § 170 ods. 3 písm. a) a b) zákona. Ex ante posúdenie sa nevzťahuje na posudzovanie požiadaviek na technické špecifikácie, výkonnostné a funkčné požiadavky a charakteristiky a odborné požiadavky predmetu zákazky podľa § 42 zákona.

Výsledkom ex ante posúdenia je oznámenie úradu obsahujúce konštatovanie o súlade alebo nesúlade predložených dokumentov s týmto zákonom, ktoré úrad doručí kontrolovanému. Úrad vydá oznámenie podľa prvej vety do 30 dní odo dňa doručenia dokumentov kontrolovaným. Ak úrad v oznámení podľa prvej vety nekonštatuje súlad všetkých predložených dokumentov

s týmto zákonom, označí v oznámení tie časti dokumentov, ktoré nie sú v súlade s týmto zákonom a uvedie k nesúladu stručné odôvodnenie.

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok (konanie o námietkach)

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok je postupom úradu ako nezávislej autority v oblasti verejného obstarávania, ktorého účelom je poskytnúť rýchlu a efektívnu ochranu subjektom, ktoré boli konaním zadávateľa zákazky dotknuté na svojich právach alebo právom chránených záujmoch, pričom má kompetenciu nariadiť vykonanie primeranej nápravy v prípade nesprávnej aplikácie zákona kontrolovanými.

Subjekty oprávnené podať námietky:

- a) uchádzač,
- b) záujemca,
- c) účastník (súťaže návrhov),
- d) osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného (napr. subdodávateľ),
- e) orgán štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ.

Skutočnosti, proti ktorým možno podať námietky

- a) oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu alebo koncesnú zmluvu, podmienky uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž, v oznámení o koncesii, v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov a vo výzve na predkladanie ponúk pri podlimitnej zákazke,
- b) podmienky uvedené v iných dokumentoch potrebných na vypracovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu poskytnutých kontrolovaným,
- c) výber záujemcov v užšej súťaži, v rokovacom konaní so zverejnením, v súťažnom dialógu, v inovatívnom partnerstve, pri zadávaní koncesie a v súťaži návrhov,
- d) vylúčenie,
- e) nezaradenie do DNS alebo kvalifikačného systému,
- f) vyhodnotenie ponúk alebo návrhov,
- g) úkon kontrolovaného iný ako uvedený v písmenách a) až f).

Podaniu námietok proti skutočnostiam uvedeným vyššie v písmenách a) a b) musí predchádzať doručenie žiadosti o nápravu kontrolovanému. V prípade nedoručenia žiadosti o nápravu v danej veci nie je splnená základná podmienka na postup úradu v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, čo vedie k zastaveniu tohto konania. Povinnosť doručenia žiadosti o nápravu sa nevzťahuje na podávanie námietok proti skutočnostiam uvedeným vyššie v písmenách c) až g). Táto povinnosť sa nevzťahuje ani na podanie námietok orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ.

Námietky možno podať len pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov, pred zadáním zákazky na základe rámcovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva.

Námietky nie je možné podať pri

- a) podlimitných zákazkách, pri ktorých verejný obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 postupovala podľa § 109 až 111 zákona,
- b) postupe podľa § 117 zákona,
- c) podlimitných koncesiách,
- d) zadávaní zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti, ak je PHZ rovná alebo nižšia ako 260 000 eur.

Námietky sa doručujú

- a) kontrolovanému
 1. v elektronickej podobe funkcionalitou informačného systému, prostredníctvom ktorého sa verejné obstarávanie realizuje, ak tento informačný systém doručenie námietok umožňuje,
 2. v listinnej podobe, ak informačný systém podľa bodu 1 doručenie námietok neumožňuje alebo ak sa verejné obstarávanie, ktorého sa námietky týkajú, nerealizuje funkcionalitou informačného systému, a
- b) úradu v listinnej podobe, v elektronickej podobe podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov alebo v elektronickej podobe funkcionalitou informačného systému, prostredníctvom ktorého sa verejné obstarávanie realizuje, ak tento informačný systém doručenie námietok úradu umožňuje.

Lehoty na doručenie námietok úradu a kontrolovanému

- a) do 10 dní odo dňa doručenia písomného oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu alebo písomného oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu, ak kontrolovaný doručil v zákonnej lehote žiadateľovi oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu alebo oznámenie o jej zamietnutí,
- b) do 10 dní odo dňa uplynutia lehoty na doručenie písomného oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu alebo písomného oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu, ak si kontrolovaný nesplnil povinnosti doručiť predmetné oznámenia v zákonom stanovenej lehote,
- c) do 10 dní odo dňa prevzatia oznámenia o výsledku výberu záujemcov, ak námietky smerujú proti výberu záujemcov v užšej súťaži, v rokovacom konaní so zverejnením, v súťažnom dialógu, v inovatívnom partnerstve, pri zadávaní koncesie a v súťaži návrhov,
- d) do 10 dní odo dňa prevzatia oznámenia o vylúčení, ak námietky smerujú proti vylúčeniu,
- e) do 10 dní odo dňa prevzatia oznámenia o nezaradení do DNS alebo kvalifikačného systému, ak námietky smerujú proti nezaradeniu do DNS alebo kvalifikačného systému,
- f) do 10 dní odo dňa prevzatia oznámenia o výsledku vyhodnotenia ponúk alebo návrhov, ak námietky smerujú proti výsledku vyhodnotenia ponúk alebo návrhov,
- g) do 10 dní odo dňa vykonania úkonu kontrolovaného, ak námietky smerujú proti úkonu kontrolovaného inému ako uvedenému v § 170 ods. 3 písm. a) až f) zákona, to neplatí, ak ide o námietky podané orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ.

Navrhovateľ môže predložiť dôkazy a opis rozhodujúcich skutočností, ktoré neboli obsahom námietok, v lehote na doručenie námietok podľa predchádzajúceho odseku. Na dôkazy a opis rozhodujúcich skutočností predložených po uplynutí lehoty na doručenie námietok podľa predchádzajúceho odseku úrad neprihliada.

Upozornenie:

Námietky doručované v elektronickej podobe funkcionalitou informačného systému, prostredníctvom ktorého sa verejné obstarávanie realizuje, sa považujú za doručené dňom ich odoslania.

Námietky doručované v listinnej podobe musia byť v príslušných zákonom stanovených lehotách reálne doručené kontrolovanému (tak ako v prípade žiadosti o nápravu), nestačí ich v posledný deň lehoty podať na poštovú prepravu, ale musia sa fyzicky nachádzať na úrade a u kontrolovaného, nakoľko v predmetnom prípade ide o hmotnoprávnú lehotu.

Ak navrhovateľ podáva námietky smerujúce proti skutočnostiam, pri ktorých zákon predpokladá podanie žiadosti o nápravu, je potrebné dôsledne sledovať lehotu na vybavenie žiadosti o nápravu, ktorá plyní kontrolovanému. V prípade, ak kontrolovaný nevybaví žiadosť o nápravu v sedemdnňovej lehote od doručenia úplnej žiadosti o nápravu žiadateľom, alebo zašle oznámenie o zamietnutí žiadosti o nápravu alebo o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu až po uplynutí tejto lehoty, resp. žiadosť o nápravu nevybaví vôbec, je potrebné počítať lehotu na doručenie námietok odo dňa márneho sedemdnňovej lehoty na doručenie oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu alebo oznámenia o výsledku jej vybavenia.

Príklady:

Navrhovateľ doručil 3. 6. 2019 úplnú žiadosť o nápravu kontrolovanému. Sedemdnňová zákonná lehota na jej vybavenie začína kontrolovanému plynúť deň nasledujúci po dni doručenia žiadosti o nápravu, t. j. 4. 6. 2019 a uplynie 10. 6. 2019. Kontrolovaný doručil navrhovateľovi oznámenie o zamietnutí žiadosti o nápravu 7. 6. 2019. Desaťdnňová lehota na doručenie námietok teda začne navrhovateľovi plynúť deň nasledujúci po dni doručenia oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu, t. j. 8. 6. 2019 a uplynie 17. 6. 2019. V tejto lehote musí navrhovateľ doručiť námietky úradu a kontrolovanému.

Navrhovateľ doručil 3. 6. 2019 úplnú žiadosť o nápravu kontrolovanému. Sedemdnňová zákonná lehota na jej vybavenie začína kontrolovanému plynúť deň nasledujúci po dni doručenia žiadosti o nápravu, t. j. 4. 6. 2019 a uplynie 10. 6. 2019. Kontrolovaný doručil navrhovateľovi oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu 11. 6. 2019, a teda po uplynutí zákonnej lehoty na jej vybavenie. Desaťdnňová lehota na doručenie námietok teda začne navrhovateľovi plynúť deň nasledujúci po dni uplynutia lehoty na doručenie písomného oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu alebo písomného oznámenia o zamietnutí žiadosti o nápravu, t. j. 11. 6. 2019 a uplynie 20. 6. 2019. V tejto lehote musí navrhovateľ doručiť námietky úradu a kontrolovanému. V prípade, že by ich navrhovateľ doručil až 21. 6. 2019, pretože by si lehotu počítal od doručenia oznámenia o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu, ktoré bolo doručené po zákonnej sedemdnňovej lehote, úrad by rozhodnutím zastavil konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok z dôvodu, že námietky navrhovateľa boli doručené po lehote.

Navrhovateľ si prevzal oznámenie o vylúčení z verejnej súťaže 5. 2. 2020. Navrhovateľ by mal teda doručiť námietky proti vylúčeniu do 10 dní odo dňa prevzatia predmetného oznámenia o vylúčení, t. j. do 15. 2. 2020. Vzhľadom na to, že posledný deň lehoty na doručenie námietok úradu a kontrolovanému pripadol na 15. 2. 2020, t. j. sobotu, koniec lehoty na doručenie námietok teda pripadá na najbližší budúci pracovný deň – pondelok 17. 2. 2020.

Obligatórne náležitosti námietok

- a) identifikačné údaje navrhovateľa,
- b) identifikačné údaje kontrolovaného,
- c) označenie verejného obstarávania, proti ktorému námietky smerujú,
- d) označenie skutočností, proti ktorým námietky smerujú, pričom ak podaniu námietok musí predchádzať doručenie žiadosti o nápravu, námietky nemôžu ísť nad rámec obsahu žiadosti o nápravu,
- e) opis rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov, ak nie sú súčasťou dokumentácie
- f) návrh na rozhodnutie o námietkach,
- g) podpis navrhovateľa alebo osoby oprávnenej konať za navrhovateľa.

Aj keď zákon presne nestanovuje, aké údaje sa považujú za identifikačné údaje účastníkov konania, na účely identifikácie navrhovateľa a kontrolovaného postačuje uviesť meno/obchodné meno/názov a adresu jeho sídla/miesta podnikania.

Pre správnu identifikáciu konkrétneho postupu verejného obstarávania by mal navrhovateľ uviesť úplný názov predmetu zákazky, číslo európskeho vestníka alebo vestníka, dátum jeho vydania a značku, pod ktorou sa verejné obstarávanie vyhlásilo.

Ak podaniu námietok musí predchádzať doručenie žiadosti o nápravu, námietky nemôžu ísť nad rámec obsahu žiadosti o nápravu. V prípade, ak namietané skutočnosti sú obsahovo nad rámec žiadosti o nápravu, úrad na takéto dodatočne uvedené skutočnosti neprihliada. V námietkach sa označia, prípadne predložia dôkazy, ktoré majú podoprieť tvrdenia uvedené v opise rozhodujúcich skutočností. Nedostatk, ktorý môže mať vplyv na rozhodnutie o námietkach, je, že navrhovateľ uvedie napríklad len všeobecné tvrdenia, ktoré nepodloží žiadnymi dôkazmi alebo konkrétnymi vecnými argumentmi.

V námietkach musí byť uvedený návrh na ich vybavenie, teda petit – uvedenie, čoho sa podaním námietok navrhovateľ domáha. Keďže úrad v prípade, že zistí porušenie zákona, rozhoduje spôsobmi, ktoré sú taxatívne uvedené v § 175 ods. 1 alebo ods. 2 zákona, mali by ich uvádzať aj navrhovatelia vo svojich návrhoch na vybavenie námietok.

Ak námietky podáva osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného, v námietkach musí uviesť, ktoré jej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného.

Námietky musia tiež obsahovať podpis navrhovateľa alebo osoby oprávnenej konať za navrhovateľa.

V prípade, ak námietky neobsahujú všetky obligatórne náležitosti je úrad povinný rozhodnutím zastaviť konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok podľa § 174 ods. 1 písm. c) zákona. Úrad nie je oprávnený v prípade absencie niektorej z náležitostí vyzvať navrhovateľa na jej doplnenie. Navrhovateľ však na základe vlastného zistenia nedostatkov svojich námietok môže tieto doplniť, avšak iba v lehote na doručenie námietok.

Zastupovanie v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného (na základe námietok)

V zmysle zákona ako aj Správneho poriadku a Občianskeho zákonníka môže účastník konania v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného splnomocniť tretiu osobu na jeho zastupovanie. Splnomocnenie udelené tretej osobe na zastupovanie v konaní o preskúmanie

úkonov kontrolovaného je potrebné úradu preukázať písomným plnomocenstvom, v ktorom je oprávnenie na zastupovanie pred úradom uvedené dostatočne určito a zrozumiteľne. Na tieto účely považuje úrad za dostatočne určité a zrozumiteľné také plnomocenstvo, z obsahu ktorého výslovne vyplýva oprávnenie splnomocnenca zastupovať účastníka konania v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného vedenom úradom a vykonávať v jeho mene v tomto konaní právne úkony.

Vyššie uvedené sa vzťahuje aj na prípady ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má záujem, aby osoba, vykonávajúca podporné činnosti vo verejnom obstarávaní, najmä osoba vykonávajúca prípravu a riadenie postupov verejného obstarávania v mene a na účet verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, zastupovala verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa aj v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného vedenom úradom a vykonávala v jeho mene v tomto konaní právne úkony. Aj v týchto prípadoch je potrebné dostatočne určitým a zrozumiteľným písomným plnomocenstvom preukázať úradu aj oprávnenie tejto osoby zastupovať kontrolovaného v konaní pred úradom a vykonávať v jeho mene v tomto konaní právne úkony.

V predmetných plnomocenstvách je potrebné uvádzať také slovné vyjadrenia, ktoré nepochybým spôsobom vyjadrujú vôľu splnomocniteľa byť zastúpený splnomocnenou osobou vo vyššie uvedených konaniach vedených úradom, resp. Radou úradu a ktoré zároveň nevyvolávajú pochybnosti o tom, na aké právne úkony v danom konaní bol splnomocnenec splnomocnený.

Kaucia

S podaním námietok je navrhovateľ povinný zložiť na účet úradu kauciu, pričom zloženie kaucie je podmienkou na postup úradu v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok. Zloženie kaucie sa nevyžaduje len v prípade námietok podávaných orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky z EÚ. Kaucia musí byť pripísaná na účet úradu najneskôr pracovný deň nasledujúci po uplynutí lehoty na doručenie námietok. Navrhovateľ by mal preto vykonať úkon smerujúci k zloženiu kaucie na účet úradu (napr. zadanie príkazu na prevod finančných prostriedkov zo svojho bankového účtu) s dostatočným časovým predstihom. Prevod prostriedkov do Štátnej pokladnice, v ktorej je účet úradu vedený, totiž nemusí byť uskutočnený v ten istý, resp. nasledujúci deň.

Výška kaucie pri podaní námietok je 0,1 % z PHZ (ďalej v tejto časti len „PHZ“) alebo koncesie, najmenej však 2 000 eur a najviac:

- a) 10 000 eur, ak ide o námietky smerujúce proti oznámeniu o zámere uzavrieť zmluvu alebo koncesnú zmluvu, proti podmienkam uvedeným v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž, v oznámení o koncesii, v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov a vo výzve na predkladanie ponúk pri podlimitnej zákazke, ak ide o námietky smerujúce proti podmienkam uvedeným v iných dokumentoch potrebných na vypracovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu poskytnutých kontrolovaným,
- b) 50 000 eur, ak ide o iné námietky, ako uvedené v písmene a).

Ak je zákazka alebo koncesia rozdelená na časti a námietky sa týkajú len jednej časti alebo len niektorých častí, kaucia podľa predchádzajúceho sa určuje z PHZ tejto časti alebo týchto častí. Celková výška kaucie za všetky časti nesmie presiahnuť maximálnu výšku kaucie podľa predchádzajúceho odseku. Na tento účel sa maximálna výška kaucie za jednu časť určuje z maximálnej sumy podľa predchádzajúceho odseku percentuálnym podielom PHZ príslušnej časti z PHZ celej zákazky.

Ak PHZ alebo koncesie alebo jej časti nie je zverejnená, ak nemožno určiť predpokladanú hodnotu časti zákazky alebo koncesie alebo ak nie je možné určiť výšku kaucie z iných objektívnych dôvodov, výška kaucie je 2 000 eur.

Príklady:

Námietky navrhovateľa smerujú proti podmienkam uvedeným v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a aj proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch (dokumentoch potrebných na vypracovanie ponuky) vo verejnom obstarávaní na uskutočnenie stavebných prác vyhlásenom verejným obstarávateľom, pričom PHZ je 20 miliónov eur bez DPH. Kaucia v tomto prípade má predstavovať 0,1 % z PHZ, najviac však 10 000 eur. Keďže 0,1 % z 20 000 000 eur je 20 000 eur, navrhovateľ je povinný zložiť kauciu v maximálnej možnej výške, t. j. vo výške 10 000 eur za každé smerovanie námietok, t. j. 10 000 eur za námietky smerujúce proti podmienkam uvedeným v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a 10 000 eur za námietky smerujúce proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch (dokumentoch potrebných na vypracovanie ponuky). V danom prípade nie je pritom rozhodujúce, či obe námietky sú predmetom toho istého podania alebo boli podané samostatne, rozhodujúce je ich smerovanie.

Námietky navrhovateľa smerujú proti vyhodnoteniu ponúk vo verejnom obstarávaní, ktorého predmetom je poskytovanie služieb. PHZ predstavuje 450 000 eur bez DPH. Kaucia má v tomto prípade predstavovať 0,1 % z PHZ, najmenej však 2 000 eur. Keďže 0,1 % zo 450 000 eur je len 450 eur, navrhovateľ je v tomto prípade povinný zložiť kauciu v minimálnej zákonom stanovenej výške, t. j. vo výške 2 000 eur.

Námietky navrhovateľa smerujú proti vylúčeniu z časti č. 1 vo verejnom obstarávaní na uskutočnenie stavebných prác vyhlásenom verejným obstarávateľom, pričom PHZ je 100 miliónov eur bez DPH. Verejné obstarávanie je rozdelené na dve časti, pričom PHZ časti č. 1 je 60 miliónov eur bez DPH. Vzhľadom na skutočnosť, že námietky navrhovateľa smerujú len proti vylúčeniu z časti č. 1 verejného obstarávania, kaucia má v tomto prípade predstavovať 0,1% z PHZ časti č. 1, t. j. 0,1% zo 60 mil. eur bez DPH. Keďže 0,1 % zo 60 000 000 eur je 60 000 eur, navrhovateľ je povinný zložiť kauciu v maximálnej možnej výške za predmetnú časť č. 1. Na tento účel sa maximálna výška kaucie za časť č. 1 určí z maximálnej sumy kaucie percentuálnym podielom predpokladanej hodnoty príslušnej časti z predpokladanej hodnoty celej zákazky.

PHZ časti č. 1 (60 000 000 eur bez DPH)/PHZ celková (100 000 000 eur bez DPH) = 0,6 t. j. 60%

60% z 50 000 eur (maximálna výška kaucie) = 30 000 eur (maximálna výška kaucie pri námietkach proti vylúčeniu z časti č. 1)

V uvedenom prípade teda je navrhovateľ povinný zložiť kauciu vo výške 30 000 eur.

V súvislosti so správnym podaním námietok prikkladáme link na postup ako podať námietky, ktorý je zverejnený na webovom sídle úradu:

<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/namietky/ako-podat-namietky-3c6.html>

Priebeh konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok sa začína dňom doručenia námietok úradu.

Účastníkmi konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok sú navrhovateľ a kontrolovaný.

Autoremedúra

Kontrolovaný môže po tom, ako sú mu doručené námietky podľa § 170 ods. 3 písm. c) až g), teda proti skutočnostiam, pri ktorých zákon neumožňuje podať žiadosť o nápravu, vykonať z vlastnej iniciatívy nápravu vo veci, ktorá je obsahom námietok. Kontrolovaný musí v takomto prípade túto skutočnosť písomne oznámiť navrhovateľovi a všetkým známym uchádzačom, záujemcom alebo účastníkom s odôvodnením a uvedením spôsobu a lehoty na vykonanie nápravy.

Úrad zverejní informáciu o začatí konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok v profile kontrolovaného bezodkladne po začatí konania.

Spojenie konania

V záujme hospodárnosti konania môže úrad spojiť na spoločné konanie konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ktoré sa týkajú toho istého verejného obstarávania. Úrad informuje účastníkov konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného o spojení konaní a zverejní túto informáciu v profile kontrolovaného.

Povinnosti kontrolovaného po začatí konania

Kontrolovaný je povinný doručiť úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam a kompletnú dokumentáciu podľa § 24 zákona v origináli do siedmich dní odo dňa doručenia námietok. Úrad neprihliada na písomné vyjadrenie k podaným námietkam a dôkazy doručené kontrolovaným po doručení kompletnej dokumentácie.

Doručením kompletnej dokumentácie v origináli úradu, ak ide o elektronickú komunikáciu, sa rozumie sprístupnenie elektronickej podoby dokumentácie zriadením prístupu do elektronického prostriedku použitého na elektronickú komunikáciu v lehote podľa predchádzajúceho odseku. Súčasťou elektronickej podoby dokumentácie sú aj auditné záznamy o všetkých úkonoch vykonaných v použitom elektronickom prostriedku. Kontrolovaný môže nahliadať do kompletnej dokumentácie v origináli doručenej úradu.

Následky nedoručenia dokumentácie

a) prerušenie konania

Ak kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli v lehote do siedmich dní odo dňa doručenia námietok navrhovateľom, úrad vydá rozhodnutie o prerušení konania, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu kompletnú dokumentáciu v origináli v lehote určenej úradom. Na žiadosť kontrolovaného môže úrad rozhodnúť o určení dodatočnej lehoty, ak sú na to objektívne dôvody. Prerušenie konania trvá, až kým nepominú prekážky, pre ktoré sa konanie prerušilo. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia kompletnej dokumentácie v origináli úradu lehota na vydanie rozhodnutia neplynie.

b) zrušenie úkonu alebo verejného obstarávania

Ak v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli ani v lehote určenej úradom v rozhodnutí o prerušení konania, úrad rozhodnutím nariadi zrušiť úkon kontrolovaného, proti ktorému smerujú námietky, a ak je to potrebné, nariadi zrušiť aj všetky súvisiace úkony kontrolovaného

alebo rozhodnutím nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo súťaž návrhov, ak je úkon kontrolovaného, proti ktorému smerujú námietky, v dôsledku nedoručenia kompletnej dokumentácie nepreskúmateľný.

Príklad:

Ak v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli ani v lehote určenej úradom v rozhodnutí o prerušení konania a námietky uchádzača smerujú proti jeho vylúčeniu pre nesplnenie podmienok účasti, tak úrad nariadi kontrolovanému zrušiť jeho rozhodnutie o vyhodnotení splnenia podmienok účasti uchádzača, ako aj rozhodnutie o vylúčení uchádzača z predmetného verejného obstarávania a zaradiť ho späť do procesu verejného obstarávania.

c) uloženie pokuty

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli ani v lehote určenej úradom v rozhodnutí o prerušení konania, úrad mu v rozhodnutí podľa [§ 175](#) súčasne uloží pokutu od 500 eur do 30 000 eur.

Ak ide o konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok a dôvod na zastavenie konania je preukázaný, tak úrad aj v prípade nedoručenia kompletnej dokumentácie v origináli kontrolovaným v lehote do siedmich dní odo dňa doručenia námietok, nevydá rozhodnutie o prerušení konania a konanie zastaví. Ak kontrolovaný nedoručí kompletnú dokumentáciu úradu z dôvodu, že bola predložená Európskej komisii, Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, súdom a orgánom činným v trestnom konaní, ako aj ďalším kontrolným orgánom, úrad taktiež nevydá rozhodnutie o prerušení konania.

Znalecký posudok alebo odborné stanovisko

Úrad môže prerušiť konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku úradu lehota na vydanie rozhodnutia neplynie, najviac však 30 dní. Túto lehotu môže úrad z objektívnych dôvodov predĺžiť najviac o 30 dní, o čom informuje účastníkov konania.

Objektívne dôvody môžu spočívať napr. v zložitosti problematiky konkrétneho prípadu a potreby preštudovania väčšieho množstva materiálov ako aj vypracovania rozsiahlejšieho odborného stanoviska alebo znaleckého posudku odborníkom, resp. znalcom.

Počas prerušenia konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie v origináli kontrolovaným úradu v zákonom stanovenej lehote alebo s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok lehoty kontrolovanému, okrem lehôt na doručenie kompletnej dokumentácie v origináli úradu, neplynú. Proti rozhodnutiu o prerušení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného nemožno podať opravný prostriedok.

Odkladný účinok

Doručenie námietok a začatie konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok **nemá odkladný účinok na konanie** kontrolovaného, **to neplatí pre úkon uzavretia zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody** s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu uzavrieť zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi **najskôr**:

- a) v deň doručenia rozhodnutia úradu o zastavení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi,
- b) v deň právoplatnosti rozhodnutia úradu podľa § 175 ods. 2 alebo ods. 3, ak márne uplynie lehota na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám,
- c) v deň doručenia rozhodnutia úradu o odvolaní verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi.

Predbežné opatrenie

Úrad môže vydať predbežné opatrenie, ktorým pozastaví konanie kontrolovaného od doručenia predbežného opatrenia najdlhšie do nadobudnutia právoplatnosti:

- a) rozhodnutia o zastavení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok alebo
- b) meritórneho rozhodnutia.

Rozhodnutím o predbežnom opatrení môže úrad rozhodnúť, že lehoty, ktoré určil kontrolovaný, a lehoty kontrolovanému neplynú. Proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení nemožno podať opravný prostriedok. Vydanie predbežného opatrenia nemá vplyv na povinnosti kontrolovaného pri uplatnení revízných postupov podľa tohto zákona. Úrad bezodkladne zverejní informáciu o vydaní predbežného opatrenia a informáciu o tom, že rozhodol, že lehoty podľa druhej vety neplynú, v profile kontrolovaného.

Vyjadrenie k podkladu pre rozhodnutie

Úrad môže pred vydaním meritórneho rozhodnutia vyzvať účastníkov konania, aby sa v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní odo dňa doručenia výzvy, písomne vyjadrili k podkladu rozhodnutia a k spôsobu jeho zistenia, prípadne aby v tejto lehote navrhli jeho doplnenie; na vyjadrenia a dôkazy doručené po uplynutí tejto lehoty úrad neprihliada. Lehota na vydanie rozhodnutia neplynie od vydania výzvy podľa prvej vety do doručenia vyjadrenia účastníkov konania alebo do uplynutia lehoty podľa prvej vety, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr.

Ústne pojednávanie a koncentračná zásada

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nariadi ústne pojednávanie, účastníci konania môžu predkladať vyjadrenia a dôkazy len do skončenia ústneho pojednávania.

Rozhodnutia v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok

Po vykonaní všetkých potrebných úkonov v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok úrad vydá

- a) rozhodnutie o zastavení konania alebo
- b) meritórne rozhodnutie (rozhodnutie vo veci).

Lehota na vydanie rozhodnutia je 30 dní odo dňa doručenia kompletnej dokumentácie v origináli úradu.

Lehota na vydanie rozhodnutia neplynie počas prerušenia konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok do doručenia kompletnej dokumentácie úradu alebo do doručenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku, najviac však 30 dní.

V odôvodnených prípadoch môže úrad z objektívnych dôvodov predĺžiť lehotu na doručenie odborného stanoviska alebo znaleckého posudku najviac o 30 dní, pričom lehota na vydanie rozhodnutia naďalej neplynie.

Úrad zverejní informáciu o poslednom dni lehoty na vydanie rozhodnutia v profile kontrolovaného.

Rozhodnutie o zastavení konania:

Aby úrad mohol rozhodnúť o obsahu podania navrhovateľa, teda rozhodnúť vo veci (meritórne), musia byť splnené všetky predpoklady a podmienky, ktoré vyžaduje zákon. V prípade absencie čo i len jedného z týchto predpokladov alebo podmienky nastáva pre úrad neodstrániteľná prekážka brániaca meritórnemu rozhodovaniu v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní, a teda je úrad povinný rozhodnutím zastaviť konanie.

Úrad zastaví rozhodnutím konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, ak:

- námietky neboli podané oprávnenou osobou,
- námietky boli doručené po zákonom stanovenej lehote, alebo ak námietky neboli doručené v zákonom stanovenej podobe,
- námietky neobsahujú všetky náležitosti,
- navrhovateľ vzal späť podané námietky po začatí konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok do vydania rozhodnutia vo veci samej,
- kontrolovaný zrušil použitý postup zadávania zákazky, koncesie, jej časť alebo súťaž návrhov alebo ak úrad v tom istom postupe zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo v tej istej súťaži návrhov už vydal rozhodnutie o zrušení použitého postupu zadávania zákazky koncesie, jej časti alebo súťaže návrhov; (ak však námietky smerujú proti zrušeniu použitého postupu zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo súťaže návrhov a nie sú naplnené iné predpoklady pre zastavenie konania, úrad rozhodne meritórne),
- námietky neboli doručené kontrolovanému,
- v tej istej veci boli podané námietky proti tej istej skutočnosti uvedenej v [§ 170 ods. 3 písm. a\), b\)](#) alebo [písm. g\)](#) zákona a úrad o týchto námietkach meritórne rozhodol (úrad v tomto prípade zastaví konanie len vtedy, ak sú kumulatívne splnené všetky predpoklady, a teda ide o tú istú vec, námietky smerujú proti uvedeným skutočnostiam – nemôže ísť o námietky podľa § 170 ods. 3 písm. c) až f) zákona a zároveň úrad o skôr podaných námietkach už meritórne rozhodol),
- kaucia nebola pripísaná na účet úradu v zákonom stanovenej lehote alebo výške,
- úrad nie je vecne príslušný rozhodnúť o námietkach (úrad vykonáva dohľad nad dodržiavaním povinností kontrolovaného výlučne podľa zákona),
- žiadosť o nápravu nebola doručená kontrolovanému v zákonom stanovenej lehote alebo ak doplnená žiadosť o nápravu nebola doručená kontrolovanému v dodatočnej lehote, ak ide o námietky, pri ktorých zákon stanovuje povinnosť doručiť žiadosť o nápravu kontrolovanému,
- námietky neboli doručené úradu a kontrolovanému pred ukončením súťaže návrhov, pred zadaním zákazky na základe rámcovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva,
- námietky boli podané pri postupoch zadávania zákazky alebo koncesiách, pri ktorých to zákon neumožňuje (§ 170 ods. 7 zákona),

- vo veci, ktorá je obsahom námietok, bola vykonaná autoremedúra a odpadol tak dôvod konania (ide o prípady, keď kontrolovaný po doručení námietok podľa § 170 ods. 3 písm. c) až g) zákona z vlastnej iniciatívy vykoná nápravu (autoremedúru)),
- odpadol dôvod konania.

Obligatórnymi náležitosťami tohto rozhodnutia sú výrok, odôvodnenie a poučenie. Výrok obsahuje dôvod pre vydanie daného rozhodnutia podľa § 174 ods. 1 zákona. Odôvodnenie obsahuje skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie a spôsob, akým úrad aplikoval zákon na daný prípad. Poučenie obsahuje konštatovanie, že proti rozhodnutiu o zastavení konania nie je možné podať odvolanie, avšak rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Žaloba musí byť v takom prípade podaná do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia úradu. Príslušným súdom je Krajský súd v Bratislave.

Vždy, keď existuje niektorý z dôvodov pre zastavenie konania, je úrad povinný konanie o námietkach zastaviť.

Meritórne rozhodnutie (rozhodnutie vo veci):

Úrad je v prípade, ak neexistuje dôvod na zastavenie konania, povinný preskúmať podklady predložené účastníkmi konania, predovšetkým námietky navrhovateľa, vyjadrenie kontrolovaného k námietkam navrhovateľa, dokumentáciu predloženú kontrolovaným a úradom získané podklady pre rozhodnutie (napr. odborné stanoviská, znalecké posudky) a na ich základe vydať meritórne rozhodnutie v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok.

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok zistí, že postupom kontrolovaného bol porušený tento zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, rozhodnutím nariadi vo vzťahu k zákazke alebo koncesii alebo ich časti

a) odstrániť protiprávny stav

Príklad:

(Úrad nariadi zväčša zrušiť úkon v postupe verejného obstarávania, ktorý bol postihnutý nezákonnosťou, napr. vyhodnocovanie podmienok účasti, požiadaviek na predmet zákazky, priebeh e-aukcie, oznámenie o vylúčení a pod. a nariadi jeho opakovanie, pričom kontrolovaný je povinný tak vykonať v lehote určenej vo výroku rozhodnutia).

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok zistí porušenie tohto zákona, ktoré nemohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania, **úrad môže rozhodnutím nariadiť odstránenie protiprávneho stavu.**

Príklad:

Úrad k výroku nariadenia odstránenia protiprávneho stavu, ak porušenie zákona nemohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania, môže pristúpiť napríklad v prípade, ak postup kontrolovaného bol vecne správny a v súlade so zákonom, ale namietaný úkon trpí určitou chybou. Môže ísť napríklad o prípad, keď k vylúčeniu uchádzača dôjde z viacerých dôvodov, pričom sa preukáže, že niektorý z nich bol opodstatnený a niektorý nie. Keďže uchádzač bol vylúčený v súlade so zákonom, avšak iný dôvod na jeho vylúčenie sa ukázal ako nesúladný so zákonom, úrad nariadi odstrániť protiprávny stav, a to spravidla takým spôsobom, aby bol neopodstatnený dôvod vylúčenia z oznámenia o vylúčení vyňatý a ponechaný bude iba ten dôvod, ktorý úrad uznal ako opodstatnený a v súlade so zákonom.

b) zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov

Príklad:

Úrad nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov predovšetkým vtedy, ak odstránenie protiprávneho stavu nie je v konkrétnom prípade možné alebo účelné. Môže sa to stať napríklad v prípade, ak navrhovateľ namieta podmienky uvedené v zadávacej dokumentácii, napr. v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v dokumentoch potrebných na vypracovanie ponúk, avšak v čase konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok už lehota na predkladanie ponúk uplynula a ponuky uchádzačov boli predložené a vyhodnotené. Ak úrad zistí, že postupom kontrolovaného bol porušený zákon v súvislosti s nastavením podmienok uvedených v zadávacej dokumentácii, nariadenie odstránenia protiprávneho stavu by už nebolo účelné, a preto nariadi zrušiť daný postup zadávania zákazky.

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nezistí porušenie tohto zákona, na ktoré poukazuje navrhovateľ v podaných námietkach a ktoré by mohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania a úrad nepostupoval podľa predchádzajúceho odseku, námietky zamietne.

Koncentračná zásada

Úrad je viazaný obsahom podaných námietok a v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok preskúmava postup kontrolovaného len v rozsahu namietaných skutočností, to neplatí, ak ide o námietky podané orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ.

Úrad je povinný v odôvodnení rozhodnutia, v ktorom konštatuje porušenie zákona kontrolovaným, uviesť

- a) všetky zistené porušenia tohto zákona, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania spolu s údajom, či zistené porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a
- b) stručný návod pre kontrolovaného, ako v druhovo rovnakej veci v budúcnosti predísť porušeniu tohto zákona.

Rozhodnutie v spojenom konaní

Ak úrad spojí na spoločné konanie konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, úrad vydá jedno rozhodnutie, v ktorom rozhodne o všetkých námietkach a o všetkých skutočnostiach, ktoré zistil v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného.

Fikcia rozhodnutia

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nevydá rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým námietky zamietol, a že proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie.

Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň odo dňa uplynutia lehoty na vydanie rozhodnutia a za deň doručenia odvolania sa v tomto prípade považuje štvrtý deň odo dňa uplynutia lehoty na vydanie rozhodnutia. Podľa predchádzajúcej vety sa nepostupuje, ak úrad spojil na spoločné konanie konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného podľa § 171 ods. 7 zákona.

Úrad zverejní informáciu o poslednom dni lehoty na vydanie rozhodnutia v profile kontrolovaného. Ak ide o postup podľa prvej vety, t. j. nastala právna fikcia vydania rozhodnutia o zamietnutí námietok, úrad zverejní v profile kontrolovaného aj informáciu o vydaní rozhodnutia a podaní odvolania podľa prvej vety.

Zrušenie rozhodnutia úradu a vrátenie veci súdom na ďalšie konanie

Ak súd po uzavretí zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody právoplatným rozsudkom zruší rozhodnutie úradu vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok a vráti vec úradu na ďalšie konanie, úrad v rozhodnutí uvedie taxatívny výpočet ustanovení tohto zákona, ku ktorých porušeniu došlo a ktorých porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania. Úrad uvedie v rozhodnutí porušenia tohto zákona len v rozsahu namietaných skutočností.

V prípadoch, keď súd rozhodne až po tom, ako bola uzavretá zmluva, koncesná zmluva alebo rámcová dohoda a úrad svojím rozhodnutím vydaným v ďalšom konaní nariadi odstrániť porušenie zákona o verejnom obstarávaní, ku ktorému došlo v procese verejného obstarávania, je takéto rozhodnutie úradu (rady) v praxi nevykonateľné. Z uvedeného dôvodu, ak súd po uzavretí zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, ktorá je výsledkom verejného obstarávania, zruší rozhodnutie úradu a vec vráti úradu na ďalšie konanie, úrad vydá rozhodnutie s deklaratórnym výrokom, v ktorom skonštatuje porušenia zákona o verejnom obstarávaní, ktoré zistil v tomto konaní.

Forma rozhodnutia

Úrad môže vydať rozhodnutie aj vo forme elektronického dokumentu podpísaného kvalifikovaným elektronickým podpisom s pripojenou časovou pečiatkou; v takom prípade rozhodnutie neobsahuje úradnú pečiatku.

Doručenie rozhodnutia

Meritórne rozhodnutie, v ktorom úrad konštatuje, že postupom kontrolovaného bol porušený tento zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a nariadi vo vzťahu k zákazke alebo koncesii alebo ich časti odstrániť protiprávny stav alebo zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov, sa zároveň doručuje všetkým úradu známym uchádzačom, záujemcom a účastníkom.

Trovy konania

Trovy konania, ktoré vznikli úradu, spravidla znáša úrad a trovy konania, ktoré v konaní vznikli účastníkom konania, spravidla znášajú účastníci konania. Úrad však môže účastníkovi konania, ktorý nemal v konaní úspech, uložiť povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré vznikli úradu v súvislosti s vypracovaním odborného stanoviska alebo znaleckého posudku.

Informácie o priebehu konaní

Priebeh jednotlivých konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, a teda aj dátum doručenia kompletnej dokumentácie v origináli, je sprístupnený na webovom sídle úradu: (<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/namietky/informacie-o-priebehu-konani-3c9.html>).

Príklady:

Kontrolovaný vylúčil z verejného obstarávania uchádzača z dôvodu nesplnenia podmienok účasti. Úrad z predloženej dokumentácie zistil, že kontrolovaný náležite nepreskúmal ich splnenie vylúčeným uchádzačom. Je možné konštatovať, že vylúčenie uchádzača pre

nesplnenie podmienok účasti mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, keďže ponuka tohto uchádzača nebola zaradená do ďalšieho vyhodnotenia ponúk a uchádzač mohol byť potenciálne vyhodnotený ako úspešný. Úrad z tohto dôvodu nariadi kontrolovanému odstrániť protiprávny stav, t. j. zrušiť rozhodnutie kontrolovaného o vyhodnotení splnenia podmienok účasti tohto uchádzača, zrušiť oznámenie o vylúčení tohto uchádzača, zaradiť vylúčeného uchádzača späť do procesu verejného obstarávania a znovu vyhodnotiť splnenie podmienok účasti.

Kontrolovaný vyhlásil verejnú súťaž na dodanie motorových vozidiel. Námietky navrhovateľa smerovali proti podmienkam uvedeným v súťažných pokladoch, konkrétne namietal technické údaje, ktoré odkazovali na konkrétnu značku a typ motorového vozidla. Úrad konštatoval, že požiadavky na predmet zákazky stanovené kontrolovaným boli v rozpore so zákonom a porušenie zákona mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, keďže predmetná diskriminačná požiadavka mohla odradiť od predloženia ponuky potenciálnych uchádzačov. Keďže konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok prebiehalo až po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk, úrad v takom prípade nariadi kontrolovanému zrušiť použitý postup zadávania zákazky.

Kontrolovaný doručil úradu 11. 6. 2019 kompletnú dokumentáciu v origináli. v konaní zároveň nie je potrebné požiadať o znalecký posudok či odborné stanovisko. Úrad je preto povinný vydať rozhodnutie najneskôr do 11. 7. 2019. Úrad vydá rozhodnutie 12. 7. 2019, t. j. po zákonom stanovenej lehote, ktorým vyhovie námietkam navrhovateľa. Napriek tomu sa na toto rozhodnutie hľadí ako keby vydané nikdy nebolo a platí, že námietky navrhovateľa boli zamietnuté a zároveň proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie, pretože úrad nevydal rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote.

Právoplatnosť rozhodnutí v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok

Meritórne rozhodnutie nadobudne právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania alebo dňom doručenia rozhodnutia rady o zastavení konania alebo meritórneho rozhodnutia o odvolaní účastníkom konania. Ak sa osoba oprávnená na podanie odvolania vzdá odvolania alebo vezme svoje odvolanie späť, meritórne rozhodnutie v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nadobudne právoplatnosť dňom doručenia vzdania sa alebo späťvzatia odvolania úradu.

Rozhodnutie o zastavení konania je právoplatné dňom doručenia účastníkom konania.

Úrad zverejňuje oznámenie podľa predchádzajúceho odseku a dokumenty, na základe ktorých bolo vydané, na svojom webovom sídle bezodkladne po jeho vydaní.

Vrátenie alebo prepadnutie kaucie

Kaucia vo výške požadovanej zákonom je príjmom štátneho rozpočtu dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia úradu, ktorým boli námietky zamietnuté. Kaucia sa vo výške 35 % z výšky kaucie určenej podľa vyššie uvedeného stáva príjmom štátneho rozpočtu dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia úradu o zastavení konania podľa § 174 ods. 1 písm. d), t. j. v prípade, že navrhovateľ vzal späť podané námietky po začatí konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok do vydania rozhodnutia vo veci samej. Úrad vráti navrhovateľovi kauciu alebo jej časť, ktorá sa nestala príjmom štátneho rozpočtu, do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy z iného podnetu ako na základe námietok (výkon kontroly)

Úrad toto konanie začne

- a) z vlastného podnetu,
- b) na základe podnetu kontrolovaného na výkon kontroly ním zadávanej zákazky alebo koncesie,
- c) na základe podnetu úradu vlády alebo riadiaceho orgánu

Povinná kontrola pred uzatvorením zmluvy (povinná ex ante kontrola)

Kontrolovaný je okrem zadania zákazky na základe rámcovej dohody alebo v rámci DNS povinný pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva podať úradu podnet na výkon kontroly ním zadávanej zákazky alebo koncesie, ak

- a) ide o postup zadávania nadlimitnej zákazky na uskutočnenie stavebných prác, nadlimitnej koncesie alebo súťaž návrhov, ktorá je financovaná aspoň z časti z prostriedkov EÚ,
- b) ide o postup zadávania nadlimitnej zákazky na dodanie tovaru alebo poskytnutie služby, okrem služby uvedenej v [prílohe č. 1](#), ktorá je financovaná aspoň z časti z prostriedkov EÚ a ktorej predpokladaná hodnota je rovnaká alebo vyššia ako 600 000 eur, alebo
- c) ide o postup zadávania nadlimitnej zákazky na poskytnutie služby uvedenej v [prílohe č. 1](#), ktorá je financovaná aspoň z časti z prostriedkov EÚ.

Priebeh konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy z iného podnetu ako na základe námietok (kontrola pred uzavretím zmluvy)

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy z iného podnetu ako na základe námietok (ďalej len „konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy“) sa začína dňom doručenia oznámenia o začatí konania kontrolovanému.

Ak ide o konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy na základe podnetu kontrolovaného na výkon kontroly ním zadávanej zákazky alebo koncesie a súčasne ide o postup zadávania nadlimitnej zákazky na uskutočnenie stavebných prác, nadlimitnej koncesie alebo súťaž návrhov, ktorá je financovaná aspoň z časti z prostriedkov EÚ, alebo ide o postup zadávania nadlimitnej zákazky na dodanie tovaru alebo poskytnutie služby, okrem služby uvedenej v [prílohe č. 1](#), ktorá je financovaná aspoň z časti z prostriedkov EÚ a ktorej predpokladaná hodnota je rovnaká alebo vyššia ako 600 000 eur, alebo ide o postup zadávania nadlimitnej zákazky na poskytnutie služby uvedenej v [prílohe č. 1](#), ktorá je financovaná aspoň z časti z prostriedkov EÚ (§ 169 ods. 2 zákona), konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy sa začína dňom doručenia podnetu úradu spolu s dokumentáciou.

Účastníkom konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy je len kontrolovaný.

Úrad zverejní informáciu o začatí konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného v profile kontrolovaného bezodkladne po začatí konania.

Doručenie dokumentácie

Kontrolovaný je povinný doručiť úradu

- a) kompletnú dokumentáciu podľa § 24 v origináli do štyroch pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí konania,
- b) kompletnú dokumentáciu podľa § 24 v origináli spolu s podnetom na začatie konania podľa § 169 ods. 2 zákona.

Doručením kompletnej dokumentácie v origináli úradu, ak ide o elektronickú komunikáciu, sa rozumie sprístupnenie elektronickej podoby dokumentácie zriadením prístupu do elektronického prostriedku použitého na elektronickú komunikáciu v lehotách podľa predchádzajúceho odseku. Súčasťou elektronickej podoby dokumentácie sú aj auditné záznamy o všetkých úkonoch vykonaných v použitom elektronickom prostriedku. Kontrolovaný môže nahliadať do kompletnej dokumentácie v origináli doručenej úradu.

Prerušenie konania pri nedoručení dokumentácie

Úrad môže vydať rozhodnutie o prerušení konania, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu vyjadrenie kontrolovaného a informácie potrebné na výkon dohľadu v lehote určenej úradom. Lehota na vydanie rozhodnutia neplynie od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia vyjadrenia kontrolovaného a informácií potrebných na výkon dohľadu alebo do uplynutia lehoty podľa prvej vety, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr.

Ak kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli v lehote do štyroch pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí konania alebo spolu s podnetom na začatie konania podľa § 169 ods. 2 zákona, úrad vydá rozhodnutie o prerušení konania, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu kompletnú dokumentáciu v origináli v lehote určenej úradom. Na žiadosť kontrolovaného môže úrad rozhodnúť o určení dodatočnej lehoty, ak sú na to objektívne dôvody. Prerušenie konania trvá, až kým nepominú prekážky, pre ktoré sa konanie prerušilo. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia kompletnej dokumentácie v origináli úradu lehota na vydanie rozhodnutia neplynie.

Následky nedoručenia dokumentácie

Ak v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli ani v lehote určenej úradom v rozhodnutí o prerušení konania, úrad rozhodnutím nariadi zrušiť úkon kontrolovaného, ktorý je v dôsledku nedoručenia kompletnej dokumentácie nepreskúmateľný, alebo rozhodnutím nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo súťaž návrhov.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli ani v lehote určenej úradom v rozhodnutí o prerušení konania, úrad mu v rozhodnutí podľa § 175 súčasne uloží pokutu od 500 eur do 30 000 eur.

Ak kontrolovaný nedoručí kompletnú dokumentáciu úradu z dôvodu, že bola predložená Európskej komisii, Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, súdom a orgánom činným v trestnom konaní, ako aj ďalším kontrolným orgánom, úrad nevydá rozhodnutie o prerušení konania.

Znalecký posudok alebo odborné stanovisko

Úrad môže prerušiť konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku úradu lehota na vydanie rozhodnutia neplynie, najviac však 30 dní. Túto lehotu môže úrad z objektívnych dôvodov predĺžiť najviac o 30 dní, o čom informuje účastníkov konania.

Pozastavenie plynutia lehôt pri prerušení konania

Počas prerušenia konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie v origináli kontrolovaným úradu v zákonom stanovenej lehote alebo s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok lehoty kontrolovanému, okrem lehôt na doručenie kompletnej dokumentácie v origináli úradu, neplynú. Proti rozhodnutiu o prerušení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného nemožno podať opravný prostriedok.

Predbežné opatrenie

Úrad môže vydať predbežné opatrenie, ktorým pozastaví konanie kontrolovaného od doručenia predbežného opatrenia najdlhšie do nadobudnutia právoplatnosti:

- a) rozhodnutia o zastavení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného alebo
- b) rozhodnutia, v ktorom konštatuje porušenie/a zákona, ktoré malo/mali alebo mohlo/mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania (ďalej len „rozhodnutie o porušení zákona“).

Rozhodnutím o predbežnom opatrení môže úrad rozhodnúť, že lehoty, ktoré určil kontrolovaný, a lehoty kontrolovanému neplynú. Proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení nemožno podať opravný prostriedok. Vydanie predbežného opatrenia nemá vplyv na povinnosti kontrolovaného pri uplatnení revízných postupov podľa tohto zákona. Úrad bezodkladne zverejní informáciu o vydaní predbežného opatrenia a informáciu o tom, že rozhodol, že lehoty podľa druhej vety neplynú, v profile kontrolovaného.

Výzva na vyjadrenie pred vydaním rozhodnutia

Úrad pred vydaním rozhodnutia o porušení zákona, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, vyzve kontrolovaného, aby sa v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní odo dňa doručenia výzvy, písomne vyjadril ku skutočnostiam, ktoré úrad zistil v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného. Na vyjadrenie a dôkazy doručené po uplynutí tejto lehoty úrad neprihliada. Lehota na vydanie rozhodnutia neplynie od vydania tejto výzvy podľa prvej vety do doručenia vyjadrenia kontrolovaného alebo do uplynutia lehoty stanovenej vo výzve, podľa prvej vety, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr.

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy nariadi ústne pojednávanie, účastníci konania môžu predkladať vyjadrenia a dôkazy len do skončenia ústneho pojednávania.

Rozhodnutia v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy

Po vykonaní všetkých potrebných úkonov v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy úrad vydá

- a) rozhodnutie o zastavení konania alebo
- b) rozhodnutie o porušení zákona.

Lehota na vydanie rozhodnutia

Lehota na vydanie rozhodnutia je 30 dní odo dňa doručenia kompletnej dokumentácie v origináli úradu.

V konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ktoré sa začína dorúčením podnetu podľa § 169 ods. 2, úrad rozhodne do 45 dní od doručenia podnetu.

V profile kontrolovaného úrad zverejní informáciu o poslednom dni lehoty na vydanie rozhodnutia.

Rozhodnutia o zastavení konania

Úrad zastaví konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy, ak

- kontrolovaný zrušil použitý postup zadávania zákazky, koncesie, jej časť alebo súťaž návrhov alebo ak úrad v tom istom postupe zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo v tej istej súťaži návrhov už vydal rozhodnutie o zrušení použitého postupu zadávania zákazky koncesie, jej časti alebo súťaže návrhov,
- kontrolovaný vzal späť podnet na výkon kontroly ním zadávanej zákazky alebo koncesie po začatí konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy pred vydaním rozhodnutia vo veci samej (to neplatí, ak kontrolovaný vzal späť podnet po odoslaní výzvy na vyjadrenie pred vydaním rozhodnutia alebo ak ide o podnet, ktorý bol kontrolovaný povinný podať, pretože ide o nadlimitnú zákazku alebo koncesiu financovanú, čo i len z časti z prostriedkov EÚ, ktorá je predmetom povinnej kontroly pred uzatvorením zmluvy,
- v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy nezistí porušenie zákona, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania (ak úrad zistí porušenie zákona bez vplyvu na výsledok verejného obstarávania, konanie zastaví),
- odpadol dôvod konania.

Obligatónymi náležitosťami tohto rozhodnutia sú výrok, odôvodnenie a poučenie. Výrok obsahuje dôvod pre vydanie daného rozhodnutia podľa § 174 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní. Odôvodnenie obsahuje skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie a spôsob, akým úrad aplikoval ZVO na daný prípad. Poučenie obsahuje konštatovanie, že proti rozhodnutiu o zastavení konania nie je možné podať odvolanie, avšak rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Žaloba musí byť v takom prípade podaná do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia úradu. Príslušným súdom je Krajský súd v Bratislave.

Rozhodnutie o porušení zákona

Ak postupom kontrolovaného bol porušený zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, úrad rozhodnutím nariadi vo vzťahu k zákazke alebo koncesii alebo ich časti

- a) odstrániť protiprávny stav alebo
- b) zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov.

Úrad nariadi odstrániť protiprávny stav, ak je týmto spôsobom možné dosiahnuť nápravu porušenia zákona. Úrad nariadi kontrolovanému zrušiť úkon v postupe verejného obstarávania,

ktorý bol postihnutý nezákonnosťou (napr. vyhodnocovanie podmienok účasti, požiadaviek na predmet zákazky, priebeh e-aukcie, oznámenie o vylúčení a pod.) a nariadi jeho opakovanie, pričom kontrolovaný je povinný tak vykonať v lehote určenej vo výroku rozhodnutia. Tento výrok úrad aplikuje v prípadoch, keď je možné a účelné nápravu porušenia zákona dosiahnuť odstránením protiprávneho stavu.

Úrad nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov predovšetkým vtedy, ak odstránenie protiprávneho stavu nie je v konkrétnom prípade možné alebo účelné. Môže sa to stať napríklad v prípade, ak úrad zistí, že podmienky účasti/požiadavky na predmet zákazky sú kontrolovaným stanovené v rozpore so zákonom, avšak v čase konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy už boli predložené a vyhodnotené ponuky uchádzačov a kontrolovaný odoslal oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk. Nariadenie odstránenia protiprávneho stavu by už v tomto prípade nebolo účelné, a preto úrad nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky.

Úrad je povinný v odôvodnení rozhodnutia, v ktorom konštatuje porušenie tohto zákona kontrolovaným, uviesť všetky zistené porušenia tohto zákona, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a stručný návod pre kontrolovaného, ako v druhovo rovnakej veci v budúcnosti predísť porušeniu tohto zákona. Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného zistí porušenie tohto zákona vo vzťahu k dokumentom, ktoré boli predmetom ex ante posúdenia a kontrolovaný sa neodchýlil od oznámenia úradu o výsledku ex ante posúdenia, ak ide o obsah či rozsah týchto dokumentov, úrad v rozhodnutí osobitne odôvodní zistené porušenie tohto zákona. Rozhodnutie o porušení zákona sa zároveň doručuje všetkým úradu známym uchádzačom, záujemcom a účastníkom.

Právoplatnosť rozhodnutí

Rozhodnutie o porušení zákona nadobudne právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania alebo dňom doručenia rozhodnutia rady o zastavení konania alebo rozhodnutia o odvolaní účastníkom konania. Ak sa osoba oprávnená na podanie odvolania vzdá odvolania alebo vezme svoje odvolanie späť, rozhodnutie v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy nadobudne právoplatnosť dňom doručenia vzdania sa alebo späťvzatia odvolania úradu.

Rozhodnutie o zastavení konania je právoplatné dňom doručenia účastníkom konania.

Trovy konania, ktoré vznikli úradu, znáša úrad a trovy konania, ktoré v konaní vznikli účastníkom konania, znášajú účastníci konania.

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy

Úrad toto konanie začne

- a) na základe vlastného podnetu,
- b) na základe podnetu osoby, ktorá nebola oprávnená podať námietky,
- c) na základe podnetu oprávneného orgánu štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z EÚ.

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy na základe podnetu vyššie uvedených subjektov úrad začne aj po zrušení postupu zadávania zákazky alebo koncesie, po zrušení postupu zadávania časti zákazky alebo časti koncesie a po zrušení súťaže návrhov.

Priebeh konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy sa začína dňom doručenia oznámenia o začatí konania úradu kontrolovanému.

Účastníkom konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy je len kontrolovaný.

Úrad zverejní informáciu o začatí konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného v profile kontrolovaného bezodkladne po začatí konania.

Doručenie dokumentácie

Kontrolovaný je povinný doručiť úradu kompletnú dokumentáciu podľa § 24 zákona v origináli do štyroch pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí konania.

Doručením kompletnej dokumentácie v origináli úradu, ak ide o elektronickú komunikáciu, sa rozumie sprístupnenie elektronickej podoby dokumentácie zriadením prístupu do elektronickeho prostriedku použitého na elektronickú komunikáciu v lehote podľa predchádzajúceho odseku. Súčasťou elektronickej podoby dokumentácie sú aj auditné záznamy o všetkých úkonoch vykonaných v použitom elektronickej prostriedku. Kontrolovaný môže nahliadať do kompletnej dokumentácie v origináli doručenej úradu.

Prerušenie konania za účelom získania vyjadrenia kontrolovaného

Úrad môže vydať rozhodnutie o prerušení konania, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu vyjadrenie kontrolovaného a informácie potrebné na výkon dohľadu v lehote určenej úradom. Lehota na vydanie rozhodnutia neplynie od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia vyjadrenia kontrolovaného a informácií potrebných na výkon dohľadu alebo do uplynutia lehoty podľa prvej vety, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr.

Prerušenie konania pri nedoručení dokumentácie

Ak kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli v lehote do štyroch pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí konania, úrad vydá rozhodnutie o prerušení konania, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu kompletnú dokumentáciu v origináli v lehote určenej úradom. Na žiadosť kontrolovaného môže úrad rozhodnúť o určení dodatočnej lehoty, ak sú na to objektívne dôvody. Prerušenie konania trvá, až kým nepominú prekážky, pre ktoré sa konanie prerušilo. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia kompletnej dokumentácie v origináli úradu lehota na vydanie rozhodnutia neplynie.

Následky nedoručenia dokumentácie

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu v origináli ani v lehote určenej úradom v rozhodnutí o prerušení konania, úrad mu v rozhodnutí podľa § 175 súčasne uloží pokutu do 5 % zmluvnej ceny.

Ak kontrolovaný nedoručí kompletnú dokumentáciu úradu z dôvodu, že bola predložená Európskej komisii, Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, súdom a orgánom činným v trestnom konaní, ako aj ďalším kontrolným orgánom, úrad nevydá rozhodnutie o prerušení konania.

Znalecký posudok alebo odborné stanovisko

Úrad môže prerušiť konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania do doručenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku úradu lehota

na vydanie rozhodnutia neplynie, najviac však 30 dní. Túto lehotu môže úrad z objektívnych dôvodov predĺžiť najviac o 30 dní, o čom informuje účastníkov konania.

Pozastavenie plynutia lehôt pri prerušení konania

Počas prerušenia konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie v origináli kontrolovaným úradu v zákonom stanovenej lehote alebo s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok lehoty kontrolovanému, okrem lehôt na doručenie kompletnej dokumentácie v origináli úradu, neplynú. Proti rozhodnutiu o prerušení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného nemožno podať opravný prostriedok.

Výzva na vyjadrenie pred vydaním rozhodnutia

Úrad pred vydaním rozhodnutia o porušení zákona vyzve kontrolovaného, aby sa v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní odo dňa doručenia výzvy, písomne vyjadril ku skutočnostiam, ktoré úrad zistil v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného. Na vyjadrenie a dôkazy doručené po uplynutí tejto lehoty úrad neprihliada. Lehota na vydanie rozhodnutia neplynie od vydania výzvy podľa prvej vety do doručenia vyjadrenia kontrolovaného alebo do uplynutia lehoty podľa prvej vety, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr.

Úrad vo výzve podľa predchádzajúceho odseku súčasne uvedie

- ktoré zo zistených skutočností sú správnym deliktom podľa tohto zákona,
- pokutu, ktorú úrad zamýšľal uložiť a
- informáciu o tom, že ak v lehote podľa predchádzajúceho odseku verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ oznámi úradu, že so všetkými zistenými skutočnosťami súhlasí v plnom rozsahu, pokuta, ktorá by bola inak verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi uložená, sa zníži o 50 %.

Rozhodnutia v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy

Po vykonaní všetkých potrebných úkonov v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy úrad vydá

- a) rozhodnutie o zastavení konania alebo
- b) rozhodnutie o porušení zákona.

Lehota na vydanie rozhodnutia je 30 dní odo dňa doručenia kompletnej dokumentácie v origináli.

Rozhodnutie o zastavení konania

Úrad zastaví konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, ak

- v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy nezistí porušenie zákona, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania (ak úrad zistí porušenie zákona bez vplyvu na výsledok verejného obstarávania, konanie zastaví),
- odpadol dôvod konania.

Obligatónymi náležitosťami tohto rozhodnutia sú výrok, odôvodnenie a poučenie. Výrok obsahuje dôvod pre vydanie daného rozhodnutia podľa § 174 ods. 1 zákona. Odôvodnenie obsahuje skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie a spôsob, akým úrad aplikoval zákon na daný prípad. Poučenie obsahuje konštatovanie, že proti rozhodnutiu o zastavení konania nie je možné podať odvolanie, avšak rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Žaloba musí byť v takom prípade podaná do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia úradu. Príslušným súdom je Krajský súd v Bratislave.

Rozhodnutie o porušení zákona

Úrad je v prípade, ak neexistuje dôvod na zastavenie konania (tzn. ak úrad identifikoval porušenie/porušenia zákona, ktoré malo/mali alebo mohlo/mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania), povinný vydať rozhodnutie o porušení zákona v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy.

Ak úrad zistí, že postupom kontrolovaného bol porušený tento zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, v rozhodnutí uvedie taxatívny výpočet ustanovení tohto zákona, ku ktorých porušeniu došlo a ktorých porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ oznámil úradu, že súhlasí so všetkými zistenými skutočnosťami podľa § 173 ods. 14 zákona v plnom rozsahu, úrad v rozhodnutí uloží verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pokutu zníženú o 50 %. Proti rozhodnutiu o uložení pokuty zníženej o 50 % nemožno podať opravný prostriedok. Rozhodnutie o uložení pokuty zníženej o 50 % nie je preskúmateľné súdom.

Úrad je povinný v odôvodnení rozhodnutia, v ktorom konštatuje porušenie tohto zákona kontrolovaným, uviesť všetky zistené porušenia tohto zákona, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania spolu s údajom, či zistené porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a stručný návod pre kontrolovaného, ako v druhovo rovnakej veci v budúcnosti predísť porušeniu tohto zákona.

Právoplatnosť rozhodnutí v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy

Rozhodnutie o porušení zákona nadobudne právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania alebo dňom doručenia rozhodnutia rady o zastavení konania alebo rozhodnutia o odvolaní účastníkom konania. Ak sa osoba oprávnená na podanie odvolania vzdá odvolania alebo vezme svoje odvolanie späť, rozhodnutie v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy nadobudne právoplatnosť dňom doručenia vzdania sa alebo späťvzatia odvolania úradu.

Rozhodnutie o zastavení konania je právoplatné dňom doručenia účastníkom konania.

Trovy konania, ktoré vznikli úradu, znáša úrad a trovy konania, ktoré v konaní vznikli účastníkom konania, znášajú účastníci konania.

Odvolanie

Proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ktorým úrad nezastavil konanie, resp. neprerušil konanie, okrem rozhodnutia v konaní o preskúmaní úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, ktorým úrad uložil kontrolovanému pokutu zníženú o 50 %, je možné podať odvolanie.

O podanom odvolaní rozhoduje rada úradu ako kolektívny orgán. Odvolacie konanie upravujú ustanovenia § 177 a § 178 zákona.

Rozhodnutia, proti ktorým je prípustné podať odvolanie

a) konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok

Odvolanie je teda možné podať proti prvostupňovému rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, ktorým úrad

- nariadil odstrániť protiprávny stav,
- nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov,
- zamietol námietky,
- z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie v origináli kontrolovaným v lehote určenej v rozhodnutí o prerušení konania
 - nariadil zrušiť úkon kontrolovaného, proti ktorému smerovali námietky, alebo nariadil zrušiť aj všetky súvisiace úkony kontrolovaného alebo
 - rozhodnutím nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo súťaž návrhov, ak bol úkon kontrolovaného, proti ktorému smerovali námietky, v dôsledku nedoručenia kompletnej dokumentácie nepreskúmateľný,

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nevydá rozhodnutie v lehote na vydanie rozhodnutia, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým námietky zamietol, a že proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie. Podľa predchádzajúcej vety sa nepostupuje, ak úrad spojil na spoločné konanie konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného podľa § 171 ods. 7 zákona.

b) konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy

Odvolanie je ďalej možné podať proti prvostupňovému rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu iného ako námietky pred uzavretím zmluvy (uzavretím zmluvy sa rozumie aj uzavretie koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, ukončenie súťaže návrhov, zadanie zákazky na základe rámcovej dohody, resp. ukončenie postupu inovatívneho partnerstva), ktorým úrad

- nariadil odstrániť protiprávny stav,
- nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov,
- z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie v origináli kontrolovaným v lehote určenej v rozhodnutí o prerušení konania,
 - nariadil zrušiť úkon kontrolovaného, ktorý je v dôsledku nedoručenia kompletnej dokumentácie nepreskúmateľný, alebo
 - nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky, koncesie, jej časti alebo súťaž návrhov, ak kontrolovaný nedoručil úradu kompletnú dokumentáciu.

c) konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy

Odvolanie je tiež možné podať proti prvostupňovému rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu iného ako námietky po uzavretí zmluvy, v ktorom úrad uviedol taxatívny výpočet ustanovení zákona, ku ktorých porušeniu došlo a ktorých porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

Odvolať je možné podať aj proti prvostupňovému rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy (§ 169 ods. 1 písm. a) až d) zákona), v ktorom úrad uviedol taxatívny výpočet ustanovení zákona, ku ktorým porušeniu došlo a ktorých porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, ak súd po uzavretí zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody právoplatným rozsudkom zrušil rozhodnutie úradu vydané v tomto konaní a vrátil vec úradu na ďalšie konanie.

Rozhodnutia, proti ktorým nie je možné podať odvolanie

Podanie odvolania neprichádza do úvahy proti rozhodnutiam, ktorými úrad

- prerušil konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného, a to za účelom doručenia kompletnej dokumentácie v origináli v určenej lehote alebo za účelom získania odborného stanoviska, resp. znaleckého posudku,
- vydal predbežné opatrenie,
- zastavil konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného.
- v konaní o preskúmaní úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy uložil kontrolovanému pokutu zníženú o 50 %.

Osoba oprávnená podať odvolanie

- a) konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok

Odvolať proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok môžu podať:

- účastníci konania – t. j. kontrolovaný a navrhovateľ, ktorý v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného podal námietky, a zároveň aj
- osoba podľa § 175 ods. 11 zákona – t. j. každý úradu známy uchádzač, záujemca a účastník, ktorému úrad doručil rozhodnutie, ktorým nariadil odstrániť protiprávny stav alebo zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov.

- b) konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy

Odvolať proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe iného podnetu ako námietky pred uzavretím zmluvy môžu podať:

- kontrolovaný alebo
- osoba podľa § 175 ods. 11 zákona – t. j. každý úradu známy uchádzač, záujemca a účastník, ktorému úrad doručil rozhodnutie, ktorým nariadil odstrániť protiprávny stav alebo zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov.

- c) konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy

Odvolať proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy môže podať iba kontrolovaný.

Podanie odvolania inou ako oprávnenou osobou má za následok zastavenie odvolacieho konania.

Lehota na podanie (doručenie) odvolania

Odvolať musí byť doručené úradu do desiatich kalendárnych dní odo dňa doručenia rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smeruje. **Je potrebné upozorniť, že uvedená zákonná lehota na podanie odvolania je lehota hmotnoprávna, tzn. že nestačí odvolanie odoslať**

alebo podať na poštovú prepravu v posledný deň tejto lehoty, ale najneskôr posledný deň tejto lehoty musí byť odvolanie doručené úradu.

Lehota na podanie odvolania sa posudzuje u každého adresáta, ktorému sa rozhodnutie doručuje samostatne, pričom v súlade s § 21 ods. 1 zákona deň doručenia rozhodnutia sa do tejto lehoty nezapočítava. V prípade, ak koniec tejto lehoty pripadne na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty na podanie odvolania (doručenia odvolania úradu) najbližší budúci pracovný deň.

Príklad: Rozhodnutie bolo kontrolovanému doručené dňa 3. 7. 2019 (streda). Lehota na podanie odvolania teda kontrolovanému začala plynúť nasledujúci deň, t. j. 4. 7. 2019 (štvrtok). Desaťdňová lehota tak v tomto prípade uplynie dňa 13. 7. 2019 (sobota). Vzhľadom na to, že koniec lehoty na podanie odvolania pripadol na sobotu, posledným dňom lehoty na podanie odvolania (doručenia odvolania úradu) bude najbližší budúci pracovný deň, t. j. 15. 7. 2019 (pondelok).

Fiktívne prvostupňové rozhodnutie

Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nevydá rozhodnutie v lehote na vydanie rozhodnutia, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým námietky zamietol, a že proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň odo dňa uplynutia lehoty na vydanie rozhodnutia a za deň doručenia odvolania sa v tomto prípade považuje štvrtý deň odo dňa uplynutia lehoty na vydanie rozhodnutia.

Podoba odvolania

Zákon pri úprave odvolacieho konania neustanovuje podobu, v akej má byť odvolanie podané. Odvolanie je preto možné podať v listinnej podobe, aj v elektronickej podobe. Rada sa však odvolaním doručeným v listinnej, resp. elektronickej podobe môže meritórne zaoberať iba za predpokladu, že takto doručené odvolanie obsahuje všetky náležitosti, je doručené v zákonom stanovenej lehote a odvolateľ zložil kauciu v zákonom ustanovenej lehote a výške.

Odkladný účinok

Včas podané odvolanie má ex lege, t. j. priamo zo zákona, odkladný účinok, a to pri podlimitných zákazkách aj nadlimitných zákazkách (koncesiách), pričom nie je potrebné žiadne ďalšie osobitné rozhodnutie rady o tom, že podanie odvolania má odkladný účinok.

Uvedené znamená, že včas podané odvolanie má ten právny účinok, že až do dňa právoplatnosti rozhodnutia rady o odvolaní nemôže rozhodnutie úradu vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, proti ktorému odvolanie smeruje, nadobudnúť právoplatnosť. Prvostupňové rozhodnutie úradu, proti ktorému bolo podané odvolanie, teda nebude pre kontrolovaného právne záväzné, a to až do okamihu doručenia konečného rozhodnutia rady o odvolaní.

V závislosti od výroku prvostupňového rozhodnutia a fázy, v ktorej sa predmetné verejné obstarávanie nachádza, odkladný účinok podaného odvolania môže mať napr. nasledovné právne účinky:

- *kontrolovaný nie je povinný po dobu trvania odkladného účinku vykonať povinnosť uloženú prvostupňovým rozhodnutím úradu (napr. odstrániť diskriminačné podmienky),*

- *kontrolovaný nemôže pristúpiť k uzavretiu zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, keďže podľa § 56 ods. 6 písm. c) zákona môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v takomto prípade uzavrieť zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu s úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi až po doručení rozhodnutia úradu o odvolaní.*

Náležitosti odvolania

Zákon v § 177 ods. 2 osobitne ustanovuje obligatórne náležitosti podaného odvolania, pričom odvolanie musí obsahovať:

- a) identifikačné údaje osoby, ktorá odvolanie podáva,
- b) označenie rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smeruje,
- c) opis rozhodujúcich skutočností a dôkazy, pričom na dôkazy a opis rozhodujúcich skutočností predložených po uplynutí lehoty na doručenie odvolania rada neprihliada,
- d) návrh na rozhodnutie o odvolaní,
- e) podpis osoby, ktorá odvolanie podáva alebo osoby oprávnenej za ňu konať.

Zákon neupravuje konkrétny rozsah identifikačných údajov osoby, ktorá odvolanie podáva, ktoré je potrebné v odvolaní uviesť. Je však zrejmé, že rozsah identifikačných údajov musí umožňovať jednoznačnú identifikáciu danej osoby, minimálne v rozsahu jej presného názvu a sídla.

Rozhodnutie, proti ktorému odvolanie smeruje, je potrebné označiť uvedením jeho spisového čísla, odporúča sa uviesť aj dátum vydania napadnutého rozhodnutia. Ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nevydá rozhodnutie v lehote na jeho vydanie, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým námietky zamietol, a že proti tomuto rozhodnutiu bolo automaticky podané odvolanie.

Odvolanie je potrebné odôvodniť uvedením konkrétnych dôvodov a argumentov, na základe ktorých je potrebné napadnuté rozhodnutie zmeniť (opis rozhodujúcich skutočností), a súčasne označiť dôkazy na podporu týchto tvrdení (napr. odkazom na konkrétny doklad alebo dokument nachádzajúci sa v dokumentácii k postupu verejného obstarávania). Ak sa odvolateľ vo svojej argumentácii odvoláva na konkrétne doklady alebo dokumenty, ktoré nie sú súčasťou dokumentácie k postupu verejného obstarávania, je potrebné ich predložiť spolu s odvolaním.

Z charakteru odvolania ako opravného prostriedku vyplýva, že jeho podaním sa odvolateľ domáha zmeny napadnutého rozhodnutia, ktoré úrad vydal v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného v prvom stupni. V odvolaní je však potrebné uviesť, akej konkrétnej zmeny rozhodnutia sa odvolateľ domáha. Bližšie informácie k návrhu na rozhodnutie o odvolaní nájdete v Informatívnom materiáli rady dostupnom na webovom sídle úradu.

Odvolanie musí byť podpísané osobou, ktorá odvolanie podáva alebo osobou oprávnenou za ňu konať.

Je potrebné upozorniť, že absencia ktorejkoľvek z obsahových náležitostí odvolania má za následok obligatórne zastavenie odvolacieho konania. Rada totiž nie je oprávnená v prípade absencie niektorej z náležitostí odvolania vyzvať odvolateľa na jej doplnenie a odstrániť tak nedostatok odvolania.

Zároveň je potrebné uviesť, že lehota na doručenie odvolania úradu je lehotou prekluzívnou. Odvolanie tak musí byť bezchybné, t. j. musí obsahovať všetky náležitosti, a to najneskôr v posledný deň lehoty na doručenie odvolania úradu. Vychádzajúc z uvedeného, odvolanie doručené úradu môže odvolateľ doplniť o chýbajúce náležitosti len pred uplynutím tejto prekluzívnej lehoty. Po uplynutí lehoty na doručenie odvolania už nie je možné odvolanie

doplniť o chýbajúcu náležitosť, pričom na doplnenie odvolania, ktoré odvolateľ doručí úradu po uplynutí zákonnej lehoty, nemožno prihliadať.

Kaucia

S podaním odvolania je osoba, ktorá odvolanie podáva, povinná zložiť na účet úradu kauciu. Povinnosť odvolateľa s podaním odvolania zložiť na účet úradu kauciu je tak ďalšou obligatórnou náležitosťou odvolania. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nepripísanie kaucie na účet úradu v zákonom stanovenej lehote alebo v zákonom stanovenej výške má za následok zastavenie odvolacieho konania.

Povinnosť zložiť s podaním odvolania na účet úradu kauciu sa nevzťahuje na podanie odvolania v prípade, ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok nevydal rozhodnutie v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote (t. j. v prípade odvolania proti tzv. fiktívnemu rozhodnutiu o zamietnutí námietok).

Povinnosť zložiť kauciu sa nevzťahuje ani na orgán štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb zo zdrojov EÚ. Kaucia musí byť pripísaná na účet úradu najneskôr pracovný deň nasledujúci po uplynutí lehoty na doručenie odvolania. Keďže kaucia musí byť najneskôr v tento deň pripísaná na účet úradu a realizácia prevodu kaucie na účet úradu na základe prevodného príkazu, resp. poštovou poukážkou môže trvať niekoľko dní, odporúča sa kauciu poukazovať na účet úradu v dostatočnom časovom predstihu. Platobné údaje pre zloženie kaucie nájdete v Informatívnom materiáli rady dostupnom na webovom sídle úradu.

Výšku kaucie, ktorú je potrebné zložiť s podaním odvolania na účet úradu, ustanovuje § 177 ods. 8 zákona, pričom výška kaucie je daná pevnou sumou, a to nasledovne:

- pri podaní odvolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok je výška kaucie
 - 6 000 eur, ak ide o zadávanie nadlimitnej zákazky, koncesie a pri súťaži návrhov,
 - 3 000 eur, ak ide o zadávanie podlimitnej zákazky,
- pri podaní odvolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu iného ako námietky pred uzavretím zmluvy je výška kaucie
 - 1 000 eur, ak ide o zadávanie nadlimitnej zákazky, koncesie a pri súťaži návrhov,
 - 500 eur, ak ide o zadávanie inej zákazky alebo koncesie ako v predchádzajúcom bode,
- pri podaní odvolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu iného ako námietky po uzavretí zmluvy je výška kaucie
 - 600 eur, ak ide o zadávanie nadlimitnej zákazky, koncesie a pri súťaži návrhov,
 - 300 eur, ak ide o zadávanie inej zákazky alebo koncesie ako v predchádzajúcom bode.

V prípade, ak rada odvolanie zamietne a prvostupňové rozhodnutie úradu potvrdí, kaucia sa dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia rady o odvolaní stáva príjmom úradu. V ostatných prípadoch úrad vráti odvolateľovi kauciu do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia rady o odvolaní.

Účastníci odvolacieho konania

Zákon pri odvolacom konaní osobitne vymedzuje účastníkov odvolacieho konania, z čoho vyplýva, že žiadnej inej osobe, ktorá nie je uvedená v tomto taxatívnom výpočte, nemôže byť priznané postavenie účastníka konania.

Účastníkmi konania o odvolaní proti rozhodnutiu, ktoré úrad vydal v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, sú osoba, ktorá odvolanie podala, a účastníci konania, v ktorom úrad vydal rozhodnutie, proti ktorému odvolanie smeruje, t. j. kontrolovaný a navrhovateľ.

Účastníkmi konania o odvolaní proti rozhodnutiu, ktoré úrad vydal v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu iného ako námietky pred uzavretím zmluvy, sú osoba, ktorá odvolanie podala a kontrolovaný.

Účastníkom konania o odvolaní proti rozhodnutiu, ktoré úrad vydal v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu iného ako námietky po uzavretí zmluvy, je kontrolovaný.

Priebeh odvolacieho konania

Rada úradu (ďalej v texte len „rada“) zverejní vo vestníku oznámenie o začatí odvolacieho konania.

Rada je viazaná obsahom podaného odvolania, to neplatí, ak bolo napadnuté rozhodnutie vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu alebo spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a tieto vady odôvodňujú zmenu prvostupňového rozhodnutia.

Ak ide o rozhodnutie vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe iného podnetu ako námietky pred uzavretím zmluvy alebo rozhodnutie vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, rada preskúma aj postup zadávania zákazky alebo koncesie, ktorého sa predmetné rozhodnutie týka, v celom rozsahu. Ak je to potrebné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. Ak rada v odvolacom konaní nariadi ústne pojednávanie, účastníci konania môžu predkladať vyjadrenia a dôkazy len do skončenia ústneho pojednávania.

Ak nie je v zákone ustanovené inak, na konanie o odvolaní sa primerane použijú ustanovenia zákona ako pri konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na prvom stupni.

Spoločné konanie

V záujme hospodárnosti konania môže rada spojiť na spoločné konanie konania o odvolaní, ktoré sa týkajú toho istého verejného obstarávania. Zákonom stanovená 45-dňová lehota na vydanie rozhodnutia o odvolaní v takomto prípade plynie odo dňa doručenia toho odvolania, ktoré bolo úradu doručené neskôr.

Rozhodnutie v odvolacom konaní

Rada je povinná rozhodnúť o odvolaní do 45 kalendárnych dní odo dňa doručenia odvolania. Neuplatňuje sa právna fikcia vydania rozhodnutia o zamietnutí námietok, ako je to v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok.

Dôvody na zastavenie odvolacieho konania

Zákon v § 177 ods. 10 osobitne vymedzuje dôvody, pre ktoré rada obligatórne zastaví konanie o odvolaní. Ak teda nastane niektorý z týchto taxatívne vymedzených dôvodov na zastavenie konania, pre radu to znamená neodstrániteľnú prekážku brániacu meritórnemu rozhodovaniu v odvolacom konaní, a teda je povinná zastaviť odvolacie konanie bez vydania meritórného rozhodnutia (t. j. rozhodnutia vo veci samej). Rada konanie o odvolaní zastaví, ak

- odvolanie nebolo podané oprávnenou osobou,
- odvolanie bolo doručené po uplynutí lehoty,
- odvolanie neobsahuje všetky náležitosti podľa § 177 ods. 2 zákona,

- osoba, ktorá odvolanie podala, vzala späť podané odvolanie pred vydaním rozhodnutia o odvolaní,
- kaucia nebola pripísaná na účet úradu v zákonnej lehote alebo v správnej výške,
- bolo podané odvolanie proti tomu istému rozhodnutiu a rada o odvolaní rozhodla podľa § 177 ods. 12 zákona (t. j. meritórne vo veci samej),
- rada nie je vecne príslušná rozhodnúť o odvolaní,
- odpadol dôvod konania.

Rada je však povinná preskúmať aj oneskorené odvolanie, t. j. také odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon pripúšťa podať odvolanie, bolo podané oprávnenou osobou, spĺňa všetky náležitosti podľa zákona, ale bolo doručené po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania. Rada takéto oneskorené odvolanie preskúma, či neodôvodňuje zmenu alebo zrušenie prvostupňového rozhodnutia úradu mimo odvolacieho konania.

Meritórne rozhodnutie

Ak nie je daný niektorý z dôvodov na zastavenie konania, rada v odvolacom konaní rozhodne vždy vo veci samej. Uvedené znamená, že rada nemôže zrušiť rozhodnutie vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, proti ktorému odvolanie smeruje, a vrátiť vec na prvý stupeň na nové prerokovanie a rozhodnutie. Rada teda v odvolacom konaní rozhodne tak, že odvolaním napádané rozhodnutie:

- zmení, ak v odvolacom konaní zistí, že sú na to dôvody,
- potvrdí a odvolanie zamietne, ak v odvolacom konaní zistí, že podané odvolanie nie je dôvodné, alebo rozhodne tak, že
- odvolacie konanie zastaví, ak nastane niektorý z dôvodov na zastavenie konania uvedených vyššie.

Rozhodnutie o odvolaní podpisuje predseda rady a v jeho neprítomnosti ním určený podpredseda rady alebo člen rady.

Právoplatnosť rozhodnutia vydaného v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného

Dôležitým právnym účinkom, ktorý je naviazaný na rozhodnutie rady o odvolaní (resp. odkladný účinok odvolania), je nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia úradu vydaného v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného. Meritórne rozhodnutie (proti inému ako meritórnemu rozhodnutiu nie je možné podať odvolanie) vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného sa stáva právoplatným

- márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania alebo
- dňom doručenia rozhodnutia rady o zastavení odvolacieho konania účastníkom odvolacieho konania alebo
- dňom doručenia meritórneho rozhodnutia rady o odvolaní (t. j. rozhodnutia vo veci samej) účastníkom konania alebo
- dňom doručenia vzdania sa práva na podanie odvolania úradu osobou oprávnenou podať odvolanie (za predpokladu, že žiadnej ďalšej oprávnenej osobe na podanie odvolania neplynie lehota na podanie odvolania) alebo
- dňom doručenia späťvzatia odvolania úradu osobou, ktorá podala odvolanie (resp. osôb, ktoré podali odvolanie).

Preskúmateľnosť rozhodnutia rady

Rozhodnutie rady o odvolaní je konečné, a teda nie je možné proti nemu podať opravný prostriedok, pričom dňom doručenia účastníkom konania sa stáva právoplatným. Rozhodnutie rady o odvolaní je však preskúmateľné súdom. Správna žaloba musí byť podaná v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia rady o odvolaní na Krajskom súde v Bratislave.

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

V praxi môže nastať situácia, že prvostupňové rozhodnutie úradu vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ktoré nebolo napadnuté riadnym opravným prostriedkom (odvolaním), a teda nadobudlo právoplatnosť, nespĺňa požiadavku zákonnosti. Na zmenu alebo zrušenie práve takýchto rozhodnutí slúži inštitút preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania, ktorý upravuje zákon v rámci revízných postupov v § 179. Je však potrebné dodať, že tento procesný inštitút svojím charakterom nepredstavuje opravný prostriedok proti rozhodnutiam úradu vydaným v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ale ide o tzv. procesný prostriedok dozoru pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním, ktorý slúži na odstránenie nezákonnosti právoplatných prvostupňových rozhodnutí úradu, ktorá spočíva v rozpore takýchto rozhodnutí so zákonom.

Rozhodnutia, ktoré je možné preskúmať

Na preskúmanie právoplatného prvostupňového rozhodnutia úradu mimo odvolacieho konania je príslušná rada úradu. Predmetom preskúmania mimo odvolacieho konania pritom môže byť len prvostupňové rozhodnutie, ktoré je právoplatné a ktorým úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného

- zastavil konanie alebo
- rozhodol vo veci meritorne, t. j. vo veci samej.

Rada teda mimo odvolacieho konania nepreskúmava rozhodnutie rady o odvolaní (či už meritorne rozhodnutie alebo rozhodnutie o zastavení odvolacieho konania) a rozhodnutie rady o proteste prokurátora.

Rada môže právoplatné rozhodnutie úradu mimo odvolacieho konania preskúmať iba z vlastného podnetu. Na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nie je právny nárok.

Uvedené však nebráni tomu, aby si rada osvojila podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania od akéhokoľvek subjektu. Takýto podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania však nemožno kvalifikovať ako návrh na začatie mimo odvolacieho konania. Po doručení podnetu rada posúdi, či sú dané dôvody na preskúmanie predmetného rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Ak rada v rámci tohto posúdenia podnetu zistí, že nie sú dané dôvody na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, oznámi túto skutočnosť neformálnym listom osobe, ktorá podala podnet (v takomto prípade mimo odvolacie konanie ani nezačne). Ak však rada v rámci posúdenia podnetu zistí, že sú dané dôvody na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, a teda si podnet osvojí, preskúma predmetné rozhodnutie v mimo odvolacom konaní z vlastného podnetu.

Za podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa považuje aj oneskorene podané odvolanie. Odvolanie je podané oneskorene, ak nebolo doručené úradu v zákonom stanovenej desaťdňovej lehote na podanie odvolania. Rada je v takomto prípade

totiž ex lege, t. j. zo zákona, povinná oneskorené odvolanie preskúmať z hľadiska, či neodôvodňuje zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Je však potrebné dodať, že rada je povinná preskúmať iba oneskorené odvolanie, nie je povinná, a ani nemôže, preskúmať odvolanie, ktoré nespĺňa akúkoľvek inú obsahovú náležitosť odvolania. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že na začatie mimo odvolacieho konania musia byť dané dôvody, ktoré poukazujú na nezákonnosť oneskoreným odvolaním napádaného rozhodnutia.

Postup rady v konaní

Rada zverejní oznámenie o začatí mimo odvolacieho konania vo vestníku. Účastníkmi mimo odvolacieho konania sú všetci účastníci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ktoré predchádzalo vydaniu preskúmaného rozhodnutia.

V konaní o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania rada preskúmava zákonnosť rozhodnutia, a teda, či prvostupňové rozhodnutie úradu, ktoré je právoplatné, bolo vydané v súlade so zákonom. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia musí byť daná v čase jeho vydania, tzn. nie v čase jeho preskúmania v mimo odvolacom konaní.

Na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa primerane použijú ustanovenia [§ 170 až 178](#) zákona.

Rozhodnutie v mimo odvolacom konaní

Rada pri preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania rozhodnutie zruší alebo zmení, ak bolo vydané v rozpore so zákonom. Preskúmané rozhodnutie, pri ktorom rada identifikuje jeho nezákonnosť, teda rada môže mimo odvolacieho konania len zrušiť alebo zmeniť, zákon totiž nepripúšťa možnosť, aby rada zrušila preskúmané rozhodnutie a vrátila vec na prvý stupeň na nové prerokovanie a rozhodnutie. Ak rada v už začatom mimo odvolacom konaní zistí, že nie sú dané dôvody na zrušenie alebo zmenu rozhodnutia, t. j. že preskúmané rozhodnutie nebolo vydané v rozpore so zákonom, mimo odvolacie konanie zastaví z dôvodu, že odpadol dôvod konania začatého z vlastného podnetu rady.

Rada teda v konaní o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, ktoré začala z vlastného podnetu, môže rozhodnúť nasledovne:

- rada preskúmané rozhodnutie zruší (nevydá žiadne vlastné rozhodnutie) – napr. v situácii, keď úrad nebol vecne príslušný rozhodnúť vo veci,
- rada preskúmané rozhodnutie zmení (nezákonné prvostupňové rozhodnutie nahradí vlastným rozhodnutím) – napr. v situácii, keď úrad zastavil konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného, pričom dôvod na zastavenie konania v čase vydania rozhodnutia vôbec neexistoval,
- rada mimo odvolacie konanie zastaví z dôvodu, že odpadol dôvod tohto konania – napr. v situácii, keď rada v rámci preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania zistí, že preskúmané rozhodnutie nebolo vydané v rozpore so zákonom.

Pri zrušení alebo zmene rozhodnutia je pritom rada povinná dbať na to, aby práva nadobudnuté dobromyseľne boli čo najmenej dotknuté. Uvedené však neznamená, že práva nadobudnuté dobromyseľne nesmú byť dotknuté vôbec, zásah do takýchto práv však musí byť čo najmenší.

Rada je pri preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania povinná vychádzať z právneho stavu a skutkových okolností existujúcich v čase vydania preskúmaného rozhodnutia. Rada preto nemôže zrušiť alebo zmeniť preskúmané rozhodnutie na základe

takých rozhodujúcich skutočností (skutkových okolností), z ktorých toto rozhodnutie vychádzalo a ktoré sa dodatočne zmenili až po vydaní preskúmaného rozhodnutia.

Zákon zároveň výslovne ustanovuje lehotu, dokedy môže rada preskúmať rozhodnutie mimo odvolacieho konania, a to ako lehotu prekluzívnu. Rada preto nemôže mimo odvolacieho konania rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť po uplynutí troch rokov odo dňa právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

Preskúmateľnosť rozhodnutia

Rozhodnutie rady vydané v konaní o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania je preskúmateľné súdom.

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania na základe podnetu oprávneného orgánu (§ 179a)

Prijatím novely, zákon č. 93/2017 Z. z. došlo okrem iných úprav v zákone aj k zavedeniu tzv. osobitného mimo odvolacieho konania, ktoré sa na rozdiel od klasického mimo odvolacieho konania (upraveného v § 179 tohto zákona) môže začať len na podnet subjektov výslovne v zákone určených. Zavedenie takéhoto osobitného mimo odvolacieho konania vychádza z novelizácie zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 292/2014 Z. z.“), pričom sa ním vytvorila možnosť oprávneným subjektom zodpovedným za kontrolu zákaziek financovaných z fondov EÚ podať podnet na preskúmanie právoplatného prvostupňového rozhodnutia úradu.

Uvedené je odôvodnené tým, že v prípade takýchto zákaziek mohlo dôjsť k vykonaniu následnej kontroly alebo auditu zo strany týchto subjektov zodpovedných za kontrolu zákaziek financovaných z fondov EÚ alebo zo strany Európskej komisie alebo Európskeho dvora audítorov, v rámci ktorých mohlo dôjsť k identifikovaniu porušení zákona, ktoré neboli predmetom prvostupňového rozhodnutia úradu. Z uvedeného dôvodu sa teda vytvorila možnosť oprávneným subjektom podať podnet na preskúmanie tohto rozhodnutia v osobitnom mimo odvolacom konaní, na základe ktorého by mohlo dôjsť k zmene tohto rozhodnutia, čo je potrebné pre účely zabezpečenia vrátenia poskytnutého príspevku alebo jeho časti z fondov EÚ od prijímateľa, t. j. od verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osoby podľa § 8 zákona.

Tento osobitný inštitút je možné uplatniť len vo verejných obstarávaniach, ktoré boli preukázateľne vyhlásené alebo začaté po nadobudnutí účinnosti zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), teda po 17. apríli 2016.

Subjekty oprávnené podať podnet

Podnet na začatie tohto osobitného mimo odvolacieho konania môžu podať len subjekty zodpovedné za kontrolu zákaziek financovaných z fondov EÚ:

- riadiaci orgán podľa § 7 zákona č. 292/2014 Z. z. zodpovedný za finančnú kontrolu verejného obstarávania financovaného z príslušného operačného programu,
- orgán auditu podľa § 10 ods. 1 daného zákona, ktorý vykonáva vládny audit, ktorého súčasťou je aj kontrola verejného obstarávania financovaného z fondov EÚ a certifikačný orgán podľa § 9 ods. 1 daného zákona, ktorý vykonáva certifikačné overovanie, ktorého súčasťou je aj kontrola verejného obstarávania financovaného z fondov EÚ

(ďalej spoločne aj ako „oprávnené orgány“ alebo každý osobitne ako „oprávnený orgán“).

Rozhodnutia, proti ktorým je prípustné podať podnet

Oprávnené orgány môžu podať podnet na toto osobitné mimo odvolacie konanie a v rámci neho sa dožadovať preskúmania prvostupňových rozhodnutí úradu vydaných v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného začatého

- na základe námietok, alebo
- na základe iného podnetu ako námietky (tzv. doterajšia kontrola) podľa § 169 ods. 1 písm. a) až c) a § 169 ods. 3 a 4 zákona, a to pred i po uzavretí zmluvy.

Takýto podnet je konkrétne možné podať proti prvostupňovým rozhodnutiam vydaným v rámci týchto konaní podľa § 174 a 175 zákona, proti ktorým:

- nebolo podané odvolanie a ktoré sú právoplatné,
- bolo podané odvolanie, ale konanie o tomto odvolaní bolo zastavené,
- bol podaný podnet na toto osobitné mimo odvolacie konanie, ale toto konanie bolo zastavené z dôvodu, že podnet nebol podaný oprávnenou osobou, podnet neobsahuje všetky náležitosti alebo orgán, ktorý podnet podal, ho vzal späť pred vydaním rozhodnutia.

Oprávnené orgány sa teda môžu dožadovať preskúmania tých prvostupňových rozhodnutí úradu, o ktorých nebolo vecne (meritórne) rozhodované radou.

V praxi tak môže dochádzať k podávaniu tohto podnetu napr. proti:

- *rozhodnutiam podľa § 174 ods. 1 písm. o) zákona, kedy úrad v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe napr. vlastného podnetu nezistil žiadne porušenie zákona, ktoré malo alebo by mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania,*
- *rozhodnutiam podľa § 175 ods. 1 písm. a) alebo b) zákona, ktorými úrad nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo koncesie, postup zadávania časti zákazky alebo časti koncesie alebo súťaž návrhov, alebo nariadil odstrániť protiprávny stav, napr. nariadil znovu vyhodnotiť predložené ponuky uchádzačov.*

Z uvedeného zároveň vyplýva, že podnet na začatie tohto osobitného mimo odvolacieho konania je možné podať len proti prvostupňovému rozhodnutiu vydanému či už v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného začatého na základe námietok alebo na základe iného podnetu, avšak nie je možné ho podať proti druhostupňovému rozhodnutiu úradu, konkrétne teda podanie tohto podnetu neprichádza do úvahy proti:

- rozhodnutiu rady o odvolaní podľa § 177 zákona,
- rozhodnutiu rady o proteste prokurátora a
- rozhodnutiu rady vydaného v rámci tzv. klasického mimo odvolacieho konania podľa § 179 zákona.

Dôvodom je skutočnosť, že rada, ktorá rozhoduje o podnete na toto osobitné mimo odvolacie konanie, nemôže v rámci tohto konania preskúmať vlastné rozhodnutia, ktoré vydala buď v rámci odvolacieho konania, tzv. klasického mimo odvolacieho konania alebo ktorými rozhodla o proteste prokurátora.

V prípade vydaného druhostupňového rozhodnutia rady sa môžu oprávnené orgány domáhať jeho preskúmania na súde za účelom dosiahnutia vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov z fondov EÚ od prijímateľa, a to v osobitnej 7- ročnej lehote stanovenej v zákone č. 292/2014 Z. z. (v § 41 ods. 11), ktorá začína plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti napádaného rozhodnutia.

Orgán oprávnený rozhodovať o podnete

Ako už bolo uvedené, orgánom oprávneným rozhodovať o tomto podnete je rada ako orgán úradu zodpovedný za preskúmavanie prvostupňových rozhodnutí úradu. Z dôvodu jasného stanovenia, ktorí členovia rady môžu rozhodovať o tomto podnete, a teda za účelom vylúčenia pochybností, bolo v novele zákona upravené, že o tomto podnete môže rozhodovať (a teda nie je vylúčený z dôvodu zaujatosti) aj člen rady, ktorý sa v tej istej veci:

- zúčastnil konania o odvolaní, ale konanie o tomto odvolaní bolo zastavené,
- zúčastnil na preskúmaní oneskorene podaného odvolania podľa § 177 ods. 15 zákona.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak v tej istej veci nedošlo k vecnému (meritórному) rozhodovaniu, ale len k zastaveniu konania, i s prípadným preskúmaním oneskorene podaného odvolania, či neodôvodňuje zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, člen rady sa nepovažuje za zaujatého z dôvodu jeho účasti na rozhodovaní na inom stupni v tej istej veci, keďže k takémuto vecnému (meritórному) rozhodovaniu nedošlo.

Lehota na podanie (doručenie) podnetu

Oprávnené orgány môžu podať podnet po uzavretí zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, najneskôr však **do siedmich rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozhodnutia**.

Zmeškanie tejto lehoty má za následok zastavenie tohto osobitného mimo odvolacieho konania, a to na základe primeranej aplikácie § 177 ods. 10 písm. b) zákona, ktorý vyplýva z § 179a ods. 7 zákona.

Náležitosti podnetu

Zákon v § 179a ods. 2 osobitne ustanovuje obligatórne náležitosti podaného podnetu, pričom podnet musí obsahovať:

- a) identifikačné údaje orgánu, ktorý podnet podáva,
- b) označenie rozhodnutia, proti ktorému podnet smeruje,
- c) opis rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov,
- d) návrh na rozhodnutie,
- e) podpis oprávnenej osoby.

Identifikačné údaje orgánu, ktorý podnet podáva, ako aj označenie napádaného rozhodnutia (napr. uvedením jeho spisového čísla, dátumu vydania napadnutého rozhodnutia), sa vyžadujú z dôvodu posúdenia, či podnet podáva oprávnený orgán a či podnet smeruje proti rozhodnutiu úradu, ktoré môže byť v rámci tohto osobitného mimo odvolacieho konania preskúmané.

Podnet je potrebné odôvodniť uvedením konkrétnych dôvodov a argumentov, na základe ktorých oprávnený orgán má za to, že je potrebné preskúmať napádané rozhodnutie a pristúpiť k jeho zmene (opis rozhodujúcich skutočností) a súčasne označiť dôkazy na podporu týchto tvrdení (napr. odkazom na konkrétny doklad alebo dokument nachádzajúci sa v dokumentácii k postupu verejného obstarávania).

Podaním podnetu sa oprávnený orgán domáha zmeny napadnutého rozhodnutia, ktoré úrad vydal v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného v prvom stupni. V podnete je preto potrebné uviesť, akej konkrétnej zmeny rozhodnutia sa odvolateľ domáha. Podnet musí byť podpísaný oprávnenou osobou.

S podaním tohto podnetu nie je spojená povinnosť zaplataenia žiadnej kaucie, ako to vyplýva z § 179a ods. 7 zákona.

Je potrebné upozorniť, že absencia ktorejkoľvek z obsahových náležitostí podnetu, podanie podnetu neoprávneným subjektom, ako aj napádanie rozhodnutia úradu, ktoré rada nie je vecne príslušná preskúmať v rámci tohto osobitného mimo odvolacieho konania, má za následok obligatórne zastavenie tohto konania, a to na základe primeranej aplikácie zastavovacích dôvodov uvedených v § 177 ods. 10 zákona.

Postup rady v tomto osobitnom mimo odvolacom konaní

Po začatí tohto konania, ktoré nastáva dňom doručenia podnetu úradu, rada zverejní vo vestníku oznámenie o začatí tohto konania. Rada súčasne vyzve kontrolovaného a prípadných ostatných účastníkov konania z preskúmaného rozhodnutia, na vyjadrenie k podanému podnetu a kontrolovaného vyzve aj na doručenie kompletnej dokumentácie k danému verejnému obstarávaniu.

Po ich doručení rada preskúma skutočnosti uvedené v podnete, a to na základe **preskúmania napádaného rozhodnutia v celom rozsahu a v prípade preskúmavania rozhodnutia vydaného v rámci konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe iného podnetu ako námietky (tzv. doterajšia kontrola) aj postupu zadávania zákazky alebo koncesie, ktorého sa predmetné rozhodnutie týka, v celom rozsahu.** Uvedené vyplýva z primeranej aplikácie v novele zákona upraveného ustanovenia § 177 ods. 11, z ktorého vyplýva, že ak ide o rozhodnutie vydané v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného začatého na základe iného podnetu ako námietky, rada preskúma aj postup zadávania zákazky alebo koncesie, ktorého sa predmetné rozhodnutie týka v celom rozsahu; ak je to potrebné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. Za účelom komplexného posúdenia skutočností uvádzaných oprávneným orgánom v podnete je preto potrebné, aby rada preskúmala napádané rozhodnutie v celom rozsahu, ako i postup zadávania zákazky alebo koncesie, ktorého sa predmetné rozhodnutie týka.

Vychádzajúc z účelu mimo odvolacieho konania, ktorým je odstránenie nezákonnosti právoplatných prvostupňových rozhodnutí, rada v rámci neho **preskúmava zákonnosť rozhodnutia**, a teda, či prvostupňové rozhodnutie úradu, ktoré je právoplatné, bolo vydané v súlade so zákonom. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia **musí byť daná v čase jeho vydania**, tzn. nie v čase jeho preskúmavania v mimo odvolacom konaní. Rada je pri preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania povinná vychádzať z právneho stavu a skutkových okolností existujúcich v čase vydania preskúmaného rozhodnutia.

Rozhodnutie o podnete

Rada pri preskúmaní rozhodnutia v rámci tohto osobitného mimo odvolacieho konania môže o podanom podnete rozhodnúť tak, že:

- **napádané rozhodnutie zruší alebo zmení**, ak bolo vydané v rozpore so zákonom: preskúmané rozhodnutie, pri ktorom rada identifikuje jeho nezákonnosť, teda rada môže mimo odvolacieho konania len zrušiť alebo zmeniť, zákon totiž nepripúšťa možnosť, aby rada zrušila preskúmané rozhodnutie a vrátila vec na prvý stupeň na nové prejednanie a rozhodnutie, napr. *v situácii, kedy rada identifikuje porušenia zákona, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, zmení rozhodnutie o zastavení konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného podľa § 174 ods. 1 písm. o)*

zákona (ktorým úrad nezistil žiadne takéto porušenie zákona) a vydá rozhodnutie podľa § 175 zákona v závislosti od identifikovaných porušení,

- **podaný podnet zamietne**, ak sa nestotožní so skutočnosťami v ňom uvedenými, teda ak nezistí, že by napádané rozhodnutie bolo vydané v rozpore so zákonom,
- **osobitné mimo odvolacie konanie začaté na základe tohto podnetu zastaví**, ak dospeje k záveru, že je naplnený niektorý zo zastavovacích dôvodov podľa § 177 ods. 10 zákona (ktorý sa primerane aplikuje aj na toto konanie na základe § 179a ods. 7 zákona), konkrétne ak bude mať za to, že:
 - podnet nebol podaný oprávnenou osobou,
 - podnet bol doručený po uplynutí lehoty,
 - podnet neobsahuje všetky náležitosti,
 - oprávnený orgán, ktorý podnet podal, ho vzal späť pred vydaním rozhodnutia,
 - bol podaný podnet proti tomu istému rozhodnutiu a rada už o ňom meritórne rozhodla,
 - rada nie je vecne príslušná rozhodnúť o podnete,
 - odpadol dôvod konania.

Lehota na vydanie rozhodnutia

Rada vydá rozhodnutie do 45 dní od doručenia kompletnej dokumentácie v origináli úradu.

Doručovanie rozhodnutia

Rozhodnutie rady sa doručuje orgánu, ktorý podnet podal, kontrolovanému, účastníkom prvostupňového konania, prípadne aj všetkým úradu známym uchádzačom, záujemcom a účastníkom podľa § 175 ods. 11 zákona v prípade zmeny rozhodnutia a vydania rozhodnutia podľa § 175 ods. 1 zákona.

Preskúmateľnosť rozhodnutia

Rozhodnutie rady vydané v tomto osobitnom konaní o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania je preskúmateľné len súdom, nakoľko v novele č. 93/2017 Z. z. bolo výslovne stanovené, že proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok. Rovnako to bolo stanovené aj v rámci tzv. klasického mimo odvolacieho konania (§ 179 zákona). Vychádzajúc z § 41 ods. 11 zákona č. 292/2014 Z. z. žalobu môže podať riadiaci orgán, orgán auditu alebo certifikačný orgán, pričom žaloba musí byť podaná najneskôr do siedmich rokov odo dňa právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. V zmysle zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov kontrolovaný, účastníci prvostupňového konania, prípadne osoba podľa § 175 ods. 11 zákona v prípade zmeny rozhodnutia a vydania rozhodnutia podľa § 175 ods. 1 zákona, môže podať žalobu proti takémuto rozhodnutiu v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia rady.

Návrh na určenie neplatnosti zmluvy

V prípade, ak úrad zistil, že verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 8 v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní zmluvu, koncesnú zmluvu, rámcovú dohodu alebo dodatok k zmluve, koncesnej zmluve alebo rámcovej dohode, podá v lehote jedného roka od uzavretia na určenie jej neplatnosti súdom. Podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok je na prejednávanie týchto konaní na prvom stupni príslušný Okresný súd Malacky. Úrad zároveň s návrhom na určenie neplatnosti môže podať aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia.

Návrh na určenie neplatnosti však môže podať aj uchádzač, záujemca, účastník alebo osoba, ktorá mohla mať záujem o získanie konkrétnej nadlimitnej zákazky alebo nadlimitnej koncesie a ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa (tzv. oprávnené osoby). V prípade, ak tak oprávnená osoba vykoná, je povinná oznámiť túto skutočnosť úradu. Príslušnosť súdu je rovnaká ako pri návrhu na určenie neplatnosti, ktorý podáva úrad. Zákon presne vymedzuje podľa § 181 ods. 5 a ods. 6 situácie, kedy súd rozhodne o neplatnosti zmluvy. Pri uplatnení tohto postupu je potrebné dodržať lehoty uvedené v § 181 ods. 11 a ods. 12. Ak by bolo vyslovenie neplatnosti zmluvy dôvodné, avšak existujú prevažujúce dôvody týkajúce sa všeobecného záujmu, súd ju súce ponechá v platnosti, ale verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi bude uložená pokuta zo strany úradu podľa [§ 182 ods. 1 písm. a\)](#).

Správne delikty a priestupky

Zákon vymedzuje v ustanovení § 182 skutkové podstaty správnych deliktov vo verejnom obstarávaní, za ktoré úrad obligatórne ukladá sankcie. Úrad rozhoduje o ukladaní sankcií za správne delikty v správnom konaní, ktorého postup upravuje správny poriadok.

Správne delikty vo verejnom obstarávaní možno diferencovať podľa viacerých kritérií, predovšetkým podľa deliktuálne zodpovedného subjektu a typu sankcie. Deliktuálnu zodpovednosť za správne delikty vo verejnom obstarávaní možno vyvodzovať voči verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi, hospodárskemu subjektu, uchádzačovi, záujemcovi, subdodávateľovi.

Za správne delikty vo verejnom obstarávaní možno verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi ukladať výlučne sankciu v podobe peňažnej pokuty. Sankciu peňažnej pokuty za správne delikty vo verejnom obstarávaní zákonná úprava vymedzuje buď v podobe pevne stanovenej výšky (najzávažnejšie porušenia zákona vo výške 5 % zmluvnej ceny), alebo sankčným rozpätím stanovujúcim spodnú a hornú hranicu peňažnej pokuty (od 500 do 30 000 EUR). Sankcie ukladané hospodárskym subjektom, resp. účastníkom procesu verejného obstarávania majú buď povahu peňažnej sankcie, zákazu účasti vo verejnom obstarávaní alebo ich kombinácie.

Z pohľadu zavinenia je koncepcia správnych deliktov vo verejnom obstarávaní založená na princípe objektívnej zodpovednosti, ktorej podstata spočíva v tom, že pri naplnení zákonom stanovenej skutkovej podstaty správneho deliktu správny orgán neskúma subjektívnu stránku porušenia zákona (úmysel - nedbanlivosť), ale len rozpor právneho stavu so stavom skutočným. Zákonná úprava ďalej vymedzuje niektoré zásady správneho trestania, ktoré úrad ako správny orgán aplikuje v správnom konaní, ktorého predmetom je uloženie sankcie za správny delikt.

Základná zásada správneho trestania pritom vychádza z povinnosti zohľadňovať pri ukladaní sankcií spoločenskú nebezpečnosť sankcionovaného správneho deliktu, konkrétne povahu, závažnosť a následky porušenia povinností. Je však potrebné uviesť, že materiálny prvok správneho deliktu na účely kvantifikácie sankcie resp. jej ustálenia možno zohľadňovať výlučne pri správnych deliktoch, kde je sankcia vymedzená sankčným rozpätím, t. j. v prípade pevne stanovenej sankcie za správny delikt nemožno sankciu moderovať v závislosti od spoločenskej nebezpečnosti sankcionovaného správneho deliktu. Ďalšou zásadou správneho trestania je tzv. absorpčná zásada, ktorá je v podmienkach verejného obstarávania „modelovaná“ na jeden postup zadávania zákazky, t. j. v prípade, ak sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ dopustí v jednom postupe zadávania zákazky viacerých správnych deliktov, sankciu možno uložiť len za najzávažnejší správny delikt.

Zákonná úprava správnych deliktov neupravuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožňovali deliktuálne zodpovednému subjektu vyviniť sa.

Novelou zákona bol s účinnosťou od 01. 01. 2019 zavedený § 182a, ktorý sankcionuje nesplnenie oznamovacej povinnosti zainteresovanej osoby (fyzickej osoby) v súvislosti s konfliktom záujmov. Pri prejednávaní úrad postupuje podľa zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, pričom sa primerane použijú aj ustanovenia správneho poriadku.